

PLAN
ROZWOJU
LOKALNEGO
MIASTA CIESZYNA

Spis treści

1. Charakterystyka miasta.....	5
1.1. Lokalizacja.....	5
1.2. Tożsamość miejska/Genius loci.....	6
1.3. Rola miasta w regionie.....	8
1.4. Dziedzictwo kulturowe	10
1.5. Zasoby przyrodnicze	12
2. Stan miasta.....	15
2.1. Nota metodologiczna.....	15
2.2. Wymiar społeczny.....	16
2.2.1. Miasto w wymiarze społecznym	16
2.2.2. Miasto w wymiarze społecznym na tle grupy porównawczej miast	35
2.2.3. Podsumowanie wymiaru społecznego.....	44
2.3. Wymiar gospodarczy	46
2.3.1. Miasto w wymiarze gospodarczym.....	46
2.3.2. Miasto w wymiarze gospodarczym na tle grupy porównawczej miast	53
2.3.3. Podsumowanie wymiaru gospodarczego.....	63
2.4. Wymiar środowiskowy.....	65
2.4.1. Miasto w wymiarze środowiskowym	65
2.4.2. Miasto w wymiarze środowiskowym na tle grupy porównawczej miast	69
2.4.3. Podsumowanie wymiaru środowiskowego.....	72
2.5. Wymiar przestrzenny.....	74
2.5.1. Miasto w wymiarze przestrzennym	74
2.5.2. Miasto w wymiarze przestrzennym na tle grupy porównawczej miast	77
2.5.3. Podsumowanie wymiaru przestrzennego.....	80
2.6. Wymiar finansowania rozwoju miasta	81
2.6.1. Miasto w wymiarze finansowania rozwoju miasta.....	81
2.6.2. Miasto w wymiarze finansowania rozwoju miast na tle grupy porównawczej miast.....	84
2.6.3. Podsumowanie wymiaru finansowania rozwoju miast	89
2.7. Wymiar kulturowy	90
2.7.1. Miasto w wymiarze kulturowym.....	90
2.7.2. Miasto w wymiarze kulturowym na tle grupy porównawczej miast	98
2.7.3. Podsumowanie wymiaru kulturowego	100
2.8. Wymiar inteligentnego zarządzania miastem	101
2.8.1. Miasto w wymiarze inteligentnego zarządzania miastem.....	101
2.8.2. Podsumowanie wymiaru inteligentnego zarządzania miastem	104
3. Diagnoza deficytów, problemów i barier rozwojowych miasta	105
3.1. Wymiar społeczny.....	105
3.2. Wymiar gospodarczy	107
3.3. Wymiar środowiskowy.....	109
3.4. Wymiar przestrzenny.....	111
4. Cele i potrzeby rozwojowe miasta	113
5. Analiza potencjałów i mocnych stron miasta.....	123
5.1. Przewagi konkurencyjne miasta.....	123
5.2. Analiza interesariuszy	126

5.3.	Kluczowe produkty miasta	128
6.	Planowane działania	133
5.4.	Działania podstawowe	136
5.5.	Działania uzupełniające.....	162
6.	Partycypacja społeczna	166
6.1.	Partycypacja na poziomie przygotowania PRL	166
6.2.	Mechanizmy partycypacyjne na poziomie wdrażania, monitoringu i ewaluacji	178
7.	Szacunkowy harmonogram	181
8.	Analiza finansowa	182
9.	Analiza ryzyka	186
10.	System wdrażania PRL.....	190
11.	Monitorowanie postępów	192
12.	Ewaluacja rezultatów	201
13.	Powiązanie PRL z dokumentami strategicznymi i planistycznymi miasta	203

Wprowadzenie

Niniejszy dokument definiuje nową ścieżkę rozwoju dla Miasta Cieszyna. Jego zapisy zostały wypracowane w procesie partycypacji mieszkańców, organizacji społecznych, podmiotów prywatnych oraz publicznych realizujących swoje zadania na obszarze miasta. Jest on wyrazem aspiracji, ale jednocześnie w dużej mierze próbą wprowadzenia korekty w procesy społeczne, gospodarcze, środowiskowe obserwowane od kilkunastu lat. Utrata funkcji, szereg wyzwań, korzyści, ale również trudności wynikających z transgranicznego położenia wytworzyły w Cieszynie masę krytyczną, stały się podstawą do wprowadzenia zmiany. Wprowadzenie w tak złożonym tworze, jakim jest miasto, znaczącej zmiany wymaga w pierwszej kolejności analizy potencjału społeczno-gospodarczego miasta, zdefiniowania przestrzennych uwarunkowań środowiskowo-infrastrukturalnych oraz wskazania głównych filarów rozwojowych będących podstawą konkurencyjności miasta. W procesie myślenia o Cieszynie, zwrócono uwagę przede wszystkim na to, że miasto zawsze bazowało w swoim rozwoju na silnym związku mieszkańców z ich miejscem zamieszkania. Na ten związek Cieszynianie w swojej historycznej gwarze mają nawet specjalne słowo „stela”. W związku z tym, plan wyjścia z kryzysu zaplanowano właśnie wokół Wspólnoty. Wyróżniono:

- Wspólnotę międzypokoleniową – odtworzenie i zbudowanie faktycznego związku mieszkańców bazującego na zaangażowaniu w życie społeczne, sąsiedzkie, obywatelskie;
- Wspólnotę kreatywną – zwrócenie rozwoju gospodarczego w kierunku przemysłów kreatywnych i czasu wolnego;
- Wspólnotę zrównoważoną – wskazując na konieczność wspierania procesów adaptacji do zmian klimatycznych i jednocześnie budowanie odpowiedzialność za stan środowiska wśród mieszkańców;
- Wspólnotową przestrzeń publiczną – uznając, że wspólnota ludzi wymaga dostępnej i dobrze zaprojektowanej przestrzeni spotkań.

Przekrojowo w budowie planu strategicznego, jak również przy planowaniu funkcji wykonawczych i zarządczych uwzględniono zagadnienie dostępności – zapewnienia wszystkim równych możliwości uczestniczenia w życiu miasta oraz partycypacji i współzrządzania.

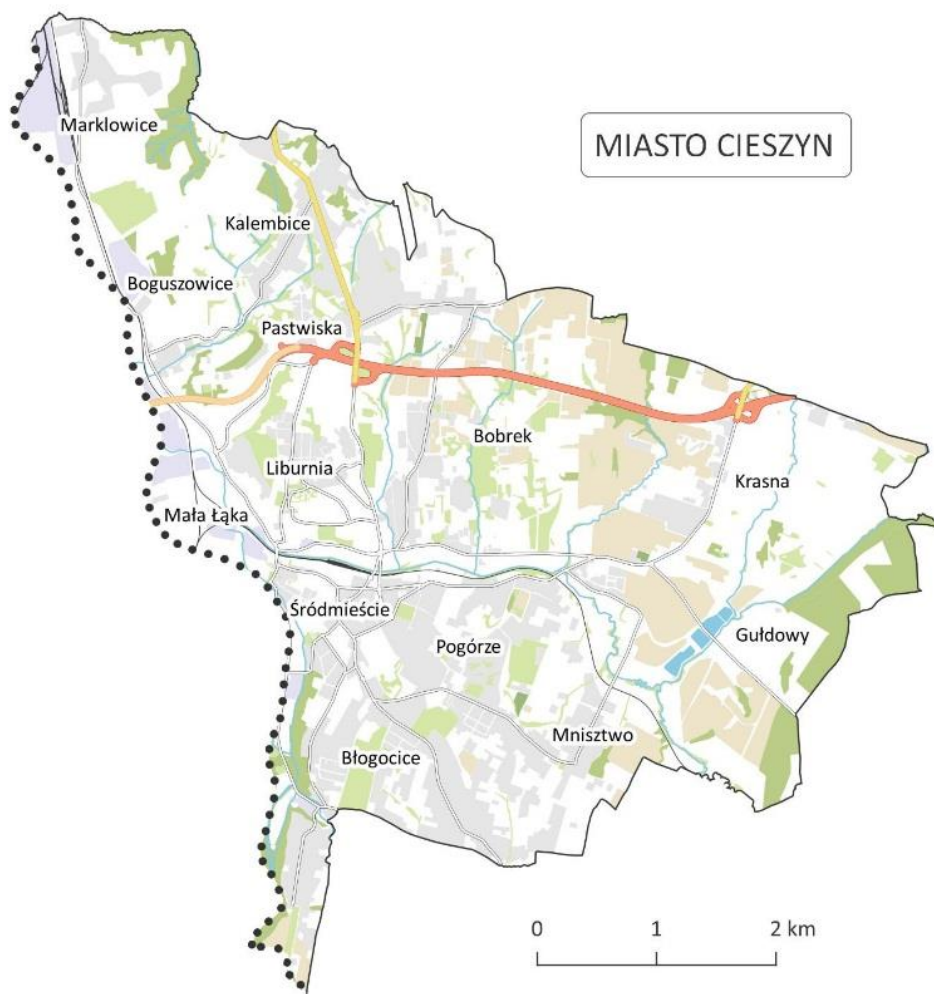
Ze względu na panującą sytuację w kraju związaną z aktywnością wirusa COVID-19 i zaostrzone rygory sanitarne w powiecie cieszyńskim, będącym jednym z newralgicznych regionów kraju pod względem wskaźników zachorowalności na wirusa, działania przygotowawcze związane z projektem napotkały szereg utrudnień, w efekcie czego harmonogram prac był na bieżąco weryfikowany i dostosowywany do panujących warunków. Część procesów partycypacyjnych została przeniesiona w przestrzeń wirtualne w celu zapewnienia możliwie wysokiego udziału poszczególnych grup w procesie planistycznym, w możliwie bezpieczny sposób.

1. Charakterystyka miasta

1.1. Lokalizacja

Cieszyn jest gminą miejską, siedzibą władz powiatu cieszyńskiego, w związku z tym pełni funkcję głównego ośrodka administracyjnego dla okolicznych gmin. Zlokalizowany jest w południowo-zachodniej części województwa śląskiego. Miasto zajmuje obszar 28,6 km², co stanowi 3,91% powierzchni powiatu cieszyńskiego. Cieszyn graniczy od północy z gminą Hażlach (z Pogwizdowem, Hażlachem i Zamarskami), od północnego wschodu z gminą Dębowiec (z Gumnami i Ogrodzoną), od wschodu i południa z gminą Goleszów (z Bażanowicami, Dzięgielowem i Puńcowem). Zachodnią granicą miasta o długości ok. 9,7 km pokrywa się z granicą administracyjną pomiędzy Rzeczpospolitą Polską i Republiką Czeską, za którą leży Czeski Cieszyn. Granica pomiędzy Cieszynem a Czeskim Cieszynem pokrywa się z biegiem rzeki granicznej Olzy.

Rysunek 1 Mapa miasta Cieszyna

Źródło: opracowanie własne

Cieszyn znajduje się w zachodniej części mezoregionu Pogórza Śląskiego, będącego częścią prowincji Karpat Zachodnich. Region Pogórza Śląskiego ograniczony jest dolinami Olzy na zachodzie i Skawy na wschodzie, oddzielony od Beskidu Śląskiego i Małego na południu, przechodzący w Kotlinę Oświęcimską i Ostrawską na północy. Cieszyn porozcinany jest dolinami rzek: Olzy, górnej Wisły, Białej, Soły, Wieprzówki, Kleczanki i Skawy.

Cieszyn charakteryzuje się dobrą dostępnością drogową - miasto leży na szlaku komunikacyjnym z południa na północ Europy, przy drodze ekspresowej S52 (w śladzie trasy europejskiej E75). Innymi ważnymi drogami na terenie miasta są:

- droga wojewódzka nr 938 do Pawłowic, będąca najkrótszym połączeniem miasta z Górnośląskim Okręgiem Przemysłowym i Rybnickim Okręgiem Węglowym,
- droga wojewódzka nr 944 do Bielska-Białej.

Z miasta prowadzą także drogi powiatowe łączące je z Ustroniem, Dębowcem i Leszną Górną.

Współczesne administracyjne pojęcie „miasto Cieszyn” odnosi się do prawobrzeżnej części ośrodka miejskiego, będącego pod względem przestrzennym i społecznym jedną całością. Część lewobrzeżna należy do Czech i nosi oficjalną nazwę Czeski Cieszyn. Historycznie Cieszyn stanowił ośrodek centralny Śląska Cieszyńskiego, obejmującego tereny położone nad Olzą i w górnym biegu Wisły.

1.2. Tożsamość miejska/Genius loci

Cieszyn będący miastem pogranicza polsko-czeskiego, jest miastem, które posiada bardzo długą i bogatą historię. Zgodnie z legendą, miasto zostało założone w 810 r. przez 3 synów króla polskiego Leszka III: Bolka, Leszka i Cieszka. W rzeczywistości Cieszyn powstał w X w. jako gród broniący południowej granicy państwa polskiego. Z powstałego wokół podgrodzia rozwinęło się samodzielne miasto. Od ok. 1290 r. Cieszyn był stolicą Księstwa Cieszyńskiego, potem powstałego na bazie księstwa regionu – Śląska Cieszyńskiego. Od czasów reformacji Cieszyn jest miastem zróżnicowanym pod względem wyznaniowym, poza katolicyzmem, liczną społeczność stanowią protestanci wyznania ewangelicko-augsburskiego, a także wyznawcy Kościołów: Zielonościwkowego, Chrześcijan Baptystów, Adwentystów Dnia Siódmego, Wolnych Chrześcijan, Chrześcijan Wiary Ewangelicznej oraz Świadkowie Jehowy. Cieszyn to także miasto o mieszanym składzie narodowościowym. Poza ludnością polską mieszkali tu Niemcy, Czesi, także Żydzi, a na przełomie XIX i XX w. nieliczna, ale widoczna kolonia Węgrów. Spór o przynależność terytorialną Śląska Cieszyńskiego doprowadził do podziału miasta w 1920 r. Leżące na lewym brzegu Olzy przedmieścia weszły w skład Czechosłowacji i utworzyły nowe miasto. Od tego momentu jednolity dotąd organizm rozwija się jako dwa graniczne miasta przedzielone rzeką Olzą: Cieszyn i Czeski Cieszyn. Specyfika miasta przygranicznego, posiadanie wspólnej historii,

zamieszkiwanie na Zaolziu wielu Polaków wpływa pomyślnie na współpracę obu miast w zakresie różnych dziedzin życia społecznego. Symbolem tego jest wspólna promocja, przekaz marketingowy miasta przygranicznego, przejawiające się m.in. organizacją wspólnych wydarzeń w dziedzinie kultury, do których należą: Święto Trzech Braci, Cieszyńska Noc Muzeów, Cieszyński Fortuna Bieg, Kino na granicy, Międzynarodowy Festiwal Teatralny „Bez granic”, „LAG Festiwal”, Dekada Muzyki Organowej, Chóralnej i Kameralnej. Miasto Cieszyn wyróżnia się na tle innych miast w regionie, głównie z uwagi na organizację licznych inicjatyw kulturalnych, z dziedziny kultury i sztuki (w szczególności designu). Jest to miasto, które uchodzi za otwarte, zarówno pod względem otwartości w stosunku do sąsiadów z Republiki Czeskiej, wzajemnego przenikania się kultur i różnego rodzaju interesów, jak również możliwości inicjowania działań społeczno-kulturalnych. Biorąc pod uwagę wielkość miasta, funkcjonuje tutaj dużo organizacji pozarządowych, które prężnie działają i są motorem napędowym dla wielu inicjatyw miejskich o charakterze lokalnym i ponadlokalnym. W mieście można wyczuć potrzebę współpracy i sieciowania, są odpowiednie zasoby do tego w postaci kapitału ludzkiego - licznych animatorów lokalnych oraz kapitału instytucjonalnego - organizacji społecznych, Zamku Cieszyn, Uniwersytetu Śląskiego.

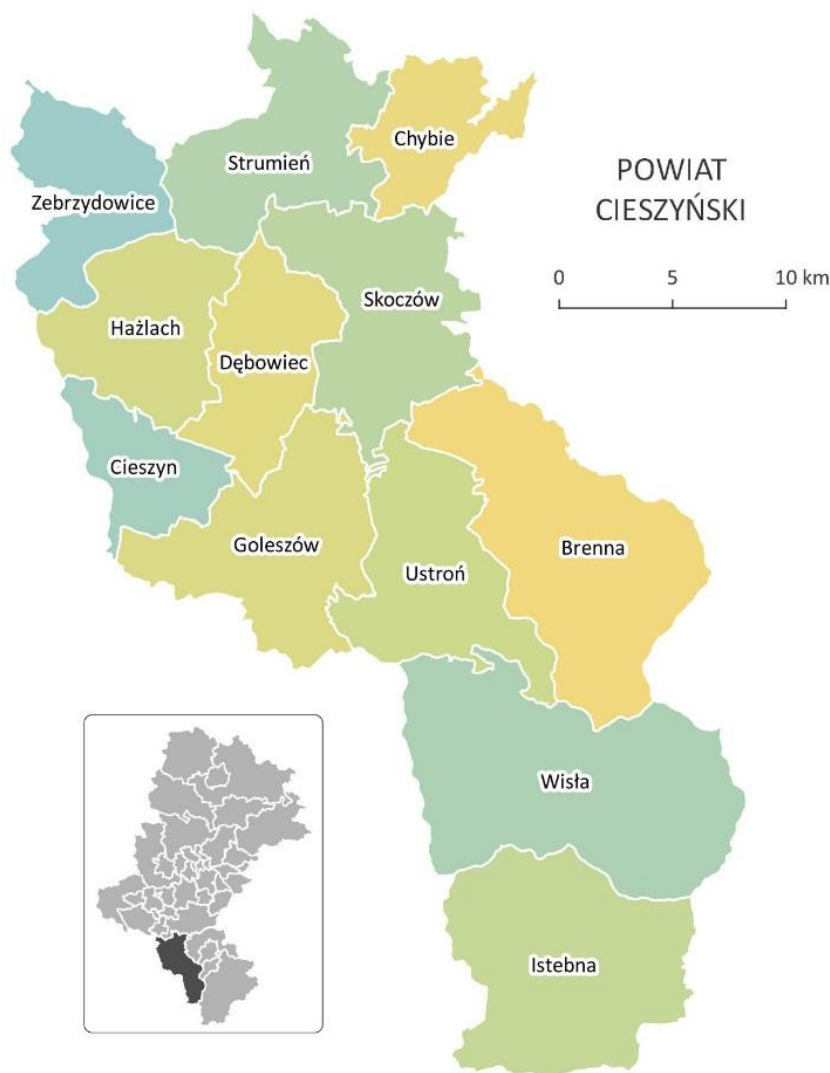
Uwarunkowania historyczne i przestrzenne wzmacniają rangę miasta, sprawiają, że Cieszyn jest urokliwym miastem, z bogatym dziedzictwem kulturowym. Wśród lokalnej społeczności miasto uchodzi za tzw. „Mały Wiedeń”. Jak twierdzą mieszkańcy: „Duch świetności złotego okresu Cieszyna, jego powiązania historyczne z Wiedniem, są dumą dla mieszkańców”. Lokalny patriotyzm, silne zakorzenienie w tradycji Księstwa Cieszyńskiego z jednej strony mogą działać jak koło zamachowe zmian, z drugiej natomiast, stanowią wyzwanie w podejmowaniu nowych inicjatyw, próbie zmiany wizerunku miasta, wytyczaniu nowych ścieżek czy projektowaniu rozwiązań na miarę aktualnych potrzeb. Jednym z problemów, z jakimi mierzy się miasto jest zniechęcenie do zmian – brak widocznej determinacji w lokalnej społeczności. Mieszkańcy chwalą miasto za tzw. klimat, atmosferę lokalności, spokój, ciszę, powolność, naturę, jednocześnie narzekają na deficyty, które z tą lokalnością się wiążą, np. brak dużych osiedli mieszkaniowych czy oferty biznesowej.

Cieszyn niewątpliwie posiada swój niepowtarzalny „małomiasteczkowy” klimat, który przyciąga wielu turystów ze względu na walory zachowanych obiektów i układów zabytkowych w centrum miasta, bogatą ofertę kultury, obecność prężnie działających instytucji i podmiotów sektora kreatywnego, ale także przygraniczną specyfikę, oddzielającą Cieszyn od Czeskiego Cieszyna, co nadaje temu miastu szczególnego indywidualizmu w skali kraju. Jak wynika jednak z opinii mieszkańców, brakuje oferty dla ludzi mieszkających w Cieszynie, oferty na zagospodarowanie wolnego czasu popołudniami.

1.3. Rola miasta w regionie

Cieszyn jest stolicą Śląska Cieszyńskiego, siedzibą euroregionu „Śląsk Cieszyński” oraz ważnym ośrodkiem bielskiego okręgu przemysłowego. Pomimo, iż miasto stanowi ważny ośrodek subregionu południowego województwa śląskiego za sprawą strategicznej, przygranicznej lokalizacji, dzięki pełnionym funkcjom: administracyjnej, gospodarczej, kulturalnej, oświatowej, to w minionych latach obserwuje się jego słabnącą pozycję konkurencyjną.

Rysunek 2 Uwarunkowania lokalizacyjne miasta Cieszyna na tle powiatu i regionu

Źródło: opracowanie własne

Cieszyn jest ważnym punktem na transportowej mapie Europy, gdyż leży na skrzyżowaniu międzynarodowych szlaków drogowych prowadzących do Czech (Ostrawa, Karwina, Hawirzów, Trzyniec, Frydek Mistek aż do Pragi) i na Słowację (Żyliną). Miasto cechuje dobra dostępność komunikacyjna w granicach kraju, dzięki drodze ekspresowej S52 prowadzącej do Bielska-Białej oraz drodze wojewódzkiej nr 938 do Pawłowic, w kierunku Górnośląskiego Okręgu Przemysłowego

i Rybnickiego Okręgu Węglowego. Miasto posiada także dostęp do kolei, przez jego obszar przebiega linia kolejowa nr 90 (trasa Zebrzydowice – Cieszyn), na której odbywa się transport osobowy oraz towarowy. Znajdują się tu dwie stacje: Cieszyn oraz Cieszyn Marklowice, obie niedawno poddane remontom. Linia kolejowa nr 190 do Bielska-Białej jest obecnie przebudowywana na odcinku Cieszyn – Golezów. Niestety, odcinek Skoczów – Bielsko Biała pozostaje nieczynny.

Cieszyn, będąc siedzibą powiatu cieszyńskiego, pełni funkcję głównego ośrodka administracyjnego dla okolicznych gmin. Zlokalizowane są tu liczne instytucje i urzędy obejmujące swym działaniem obszar powiatu, tj. Starostwo Powiatowe, Państwowa Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna, Powiatowy Urząd Pracy, Urząd Skarbowy, Państwowa Straż Pożarna, Komenda Powiatowa Policji, Inspektorat ZUS, Szpital Śląski, Prokuratura Rejonowa i Sąd Rejonowy oraz inne. W naturalny sposób powoduje tociążenie okolicznych gmin do stolicy powiatu. W mieście zlokalizowane są także liczne instytucje i podmioty publiczne oraz obiekty użyteczności publicznej, co przekłada się na wysoką dostępność instytucjonalną i administracyjną obszaru.

Cieszyn razem z miastem partnerskim – Czeskim Cieszynem, są siedzibami Euroregionu Śląsk Cieszyński, który powstał w 1998 roku wskutek dążeń Stowarzyszenia Rozwoju i Współpracy Regionalnej „Olza” oraz Regionálního sdružení česko-polské spolupráce v Těšínském Slezsku. Euroregion wspiera rozwój obszarów przygranicznych poprzez wspieranie działań transgranicznych (w tym rozwiązywanie wspólnych problemów w dziedzinie transportu, komunikacji), wymianę doświadczeń i informacji dotyczących rozwoju regionu, rozwój turystyki i ruchu podróżnych, a także akcje wspierające rozwój kultury, oświaty i sportu.

Cieszyn to także znaczący ośrodek przemysłowy, w którym funkcjonuje kilka kluczowych przedsiębiorstw produkcyjnych (Celma Indukta S.A, PPG Polifarb Cieszyn S.A., Elektrometal S.A., Nordflam Sp. z o.o., Daedong System Poland Sp. z o.o.), które znane są arenie międzynarodowej. Jednak upadek miejscowego przemysłu w latach 90. i brak realizacji dużych inwestycji gospodarczych sprawia, że miejscowa gospodarka koncentruje się głównie na handlu, usługach i turystyce. Miasto za sprawą swojej przygranicznej specyfiki, położenia geograficznego oraz bogatej historii, jest popularnym ośrodkiem turystycznym i kulturalnym. Położenie geograficzne miasta u stóp Beskidu Śląskiego, bezpośrednio na granicy państwa, przy linii kolejowej oraz przy drodze ekspresowej S52, a także atrakcyjny wygląd historycznego centrum z malowniczym rynkiem i dużą ilością zabytków, stanowi o jego potencjale.

W Cieszynie działa Wydział Sztuki i Nauk o Edukacji Uniwersytetu Śląskiego, jak również Wydział Zamiejscowy Akademii Wyższej Szkoły Biznesu w Dąbrowie Górniczej. Działalność kulturalną i społeczną prowadzi szereg instytucji i organizacji pozarządowych. W mieście znajdują się także dwa obiekty

wpisane na Szlak Zabytków Techniki Województwa Śląskiego: Muzeum Drukarstwa oraz Browar Zamkowy Cieszyn.

1.4. Dziedzictwo kulturowe

Cieszyn jest jednym z najstarszych, historycznych ośrodków miejskich na Śląsku. Lokacja miasta nastąpiła około 1220 roku. Miasto stało się stolicą Śląska Cieszyńskiego jako krainy geograficzno – historycznej i stolicą Księstwa Cieszyńskiego pozostającego pod władaniem najpierw dynastii Piastów, następnie – od XVII w. – dynastii Habsburgów. Miasto od początku stanowiło ważny ośrodek administracyjny w regionie, w XIX w. nastąpił znaczący rozwój miasta w kierunku oświaty i kultury. Wiek dwudziesty wraz z końcem I wojny światowej przyniósł formalny koniec Księstwa Cieszyńskiego i spory terytorialne pomiędzy Polską a Republiką Czechosłowacji, zakończone podziałem Cieszyna w 1920 r. na dwa odrębne organizmy miejskie. Po tym podziale część historyczna miasta z wieloma dziełami architektury i budownictwa, a także historyczny układ urbanistyczny miasta znalazły się w granicach administracyjnych Polski. Część tego dziedzictwa została objęta ochroną prawną poprzez wpisanie do rejestru zabytków. Wartości kulturowe Cieszyna sytuują miasto wśród najbardziej atrakcyjnych pod tym względem obszarów w regionie. Świadectwem wielu wieków rozwoju Cieszyna są liczne zabytki nieruchome począwszy od romańskich aż do secesyjnych. Pośród nich 841 jest chronionych przepisami ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, w tym 99 poprzez wpis do rejestru zabytków.

Zabytkami mającymi największy wpływ na atrakcyjność turystyczną Cieszyna są:

- Cieszyński rynek - w obecnym miejscu powstał w końcu XV w. Mieściły się przy nim najważniejsze obiekty komunalne m.in. ratusz oraz kamienice najbogatszych mieszczan z podcieniami, wzniesione w XVI w. w stylu renesansowym. Najstarsze fragmenty zachowały się jedynie na poziomie piwnic i parteru. Przyrynkowe kamienice otrzymały obecny wygląd w większości w XIX i na pocz. XX w. Jeszcze na początku XX w. rynek spełniał funkcje handlowe.
- Ulica Głęboka - pierwotnie zwana ulicą Polską. Już od średniowiecza główna arteria miasta, łącząca centrum miasta z zamkiem. Nazwa powstała od pogrążonej formy ulicy, którą z dwóch stron otaczały wysokie chodniki. Ostateczny kształt stojące przy niej kamienice uzyskały na przełomie XIX i XX w.
- Góra Zamkowa - Najstarsze miejsce osadnicze w Cieszynie. Od końca X w. graniczny gród państwa polskiego i siedziba piastowskiego kasztelana, od ok. 1290 r. księcia. Murowany zamek gotycki (tzw. Górny Zamek) wzniesiono w XIV w.; w 1647 r. został zniszczony. Po 1653 r. siedziba zarządu Komory Cieszyńskiej, przed 1918 r. letnia rezydencja Habsburgów, dla których wzniesiono Pałac Myśliwski (obecnie szkoła muzyczna i Śląski Zamek Sztuki i Przedsiębiorczości).

- Rotunda św. Mikołaja - rotunda romańska z XI w., pierwsza świątynia chrześcijańska na Śląsku Cieszyńskim. Pełniła funkcję kaplicy zamkowej kasztelana, później książąt cieszyńskich. W 1839 r. została przekształcona w klasycystyczny pawilon i obmurowana tynkiem. Po II wojnie światowej przywrócono jej pierwotny wygląd. Z ciekawostek – rotunda stanowi wizerunek banknotu o nominale 20 zł.
- Wieża Piastowska - wzniesiona w 2 poł. XIV w. jako fragment systemu obronnego gotyckiego zamku książęcego. Górne partie nadbudowane w XV w., ozdobione kamiennymi herbami książąt cieszyńskich.
- Studnia Trzech Braci - nawiązuje do legendy o powstaniu miasta w 810 r. W XIV w. należała do dominikanów, do XIX w. wodę ze studni czerpał browar mieszczański z ul. Śrutarskiej. W 1868 r. ustawiono żeliwną altankę, na której ścianach znajdowały się tablice z tekstem legendy o założeniu Cieszyna w języku łacińskim, polskim i niemieckim. Po 1945 r. tablicę z tekstem niemieckim wymieniono na płaskorzeźbę autorstwa Jana Raszki przedstawiającą spotkanie trzech braci Bolka, Leszka i Cieszka przy źródle.
- Kościół pw. Św. Marii Magdaleny - usytuowany przy pl. Dominikańskim, został założony w XIII wieku. Początkowo w miejscu dzisiejszego kościoła znajdował się klasztor Dominikanów wraz z kościołem pw. Najświętszej Marii Panny, natomiast pierwotny kościół pw. św. Maryi Magdaleny – najpierw drewniany później murowany – znajdował się na obecnym placu Teatralnym.
- Kościół Jezusowy - kościół ewangelicki, usytuowany przy pl. Kościelnym, został założony w 1709 roku. W art. 16 „Recesu Egzekucyjnego” wydanego na podstawie Ugody Altransztackiej, cesarz austriacki Józef I przyznał ewangelikom Śląska prawo do budowy sześciu kościołów, m.in. „...niedaleko miasta...” Cieszyna. Obecny późnobarokowy kościół – którego budowa rozpoczęła się w 1710 roku i trwała kilkanaście lat – powstał według planów architektonicznych Jana Jerzego Hausrückera z Opawy.
- Zespół architektoniczny Cieszyńska Wenecja - zespół budynków z XVIII – XIX w. z przerzuconymi przez koryto Młynówki mostkami; należał niegdyś do rzemieślników: garbarzy, tkaczy, sukienników, białoskórników i kowali, potrzebujących wody do produkcji.

Poniżej zamieszczono mapę koncentracji zabytków na terenie miasta Cieszyna.

Rysunek 3 Zabytki na terenie miasta Cieszyna

Źródło: opracowanie własne

1.5. Zasoby przyrodnicze

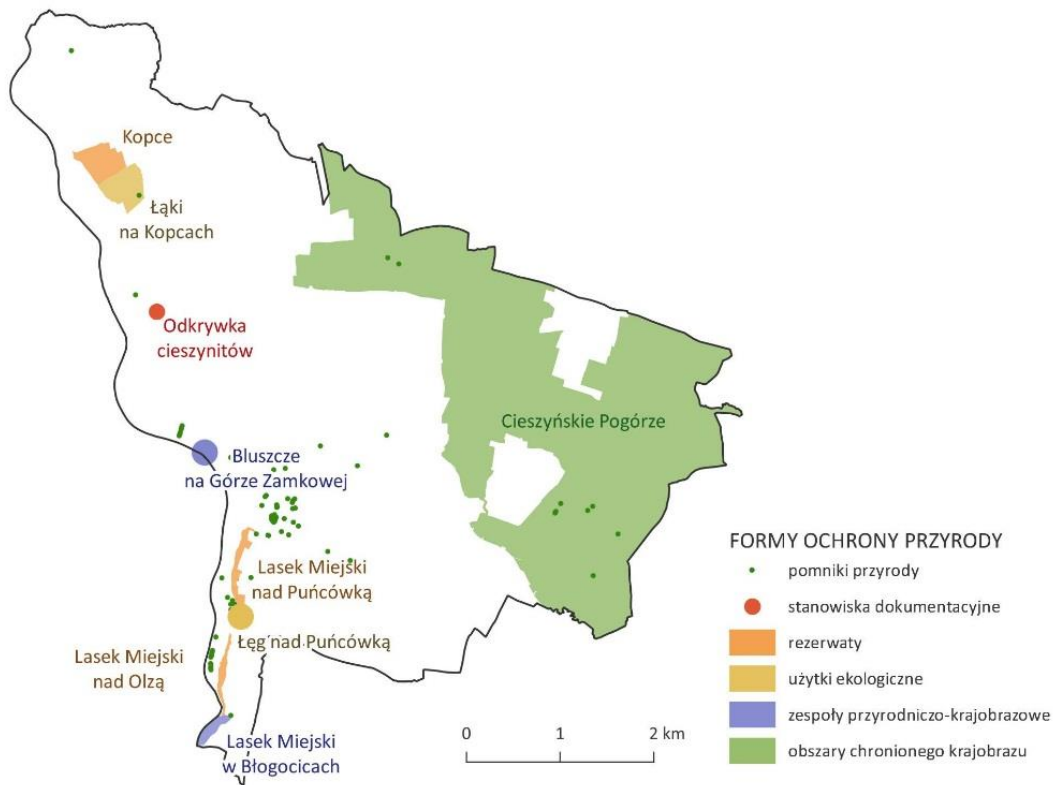
Cieszyn jest miastem o cennych walorach przyrodniczych. Powierzchnia obszarów prawnie chronionej przyrody w 2019 r. wynosiła ponad 878 ha, co stanowiło 30,7% powierzchni miasta. Na obszarze Cieszyna brak obecnie obszarów Natura 2000, jednak wyznaczono niżej wymienione formy przyrody:

- **rezerwat przyrody** Lasek Miejski nad Puńcówką oraz Lasek Miejski nad Olzą – utworzone dla ochrony charakterystycznej dla Śląska Cieszyńskiego rośliny – cieszynianki wiosennej. Stanowią największy kompleks zieleni parkowo-leśnej w Cieszynie,
- **rezerwat przyrody** Kopce – chroniący naturalny fragment lasów liściastych: grąd subkontynentalny i buczynę karpacką, a także rzadkich gatunków roślin zielnych, w tym cieszynianki wiosennej i obrazków alpejskich,
- **użytek ekologiczny** Łąki na Kopcach – zbiorowisko murawy kserotermicznej z szeregiem gatunków roślin i zwierząt chronionych i rzadkich,

- **użytek ekologiczny** Łęg nad Puńcówką – przylega do rezerwatu „Lasek Miejski nad Puńcówką”, na jego obszarze w procesie naturalnej sukcesji następuje samorzutne tworzenie się zbiorowiska lasu łęgowego,
- **zespół przyrodniczo-krajobrazowy** Bluszcze na Górze Zamkowej – na stoku Góry Zamkowej od strony Olzy, utworzony dla ochrony bogatego stanowiska bluszczu pospolitego z licznymi okazami kwitnącymi,
- **zespół przyrodniczo-krajobrazowy** Lasek Miejski w Błogocicach – łączący rezerwaty: „Lasek Miejski nad Olzą” oraz „Velke Doly” na terenie Czech, w celu ochrony dużego kompleksu leśnego,
- **obszar chronionego krajobrazu** Cieszyńskie Pogórze – uchwalony w celu ochrony wyróżniającego się pagórkowatego krajobrazu o znaczących walorach estetycznych i zróżnicowanych ekosystemach, pełniących funkcję korytarzy ekologicznych o znaczeniu lokalnym i ponadlokalnym,
- Liczne **pomniki przyrody**, skoncentrowane głównie w okolicach Góry Zamkowej, w parku Szpitalnym i parku Kościelnym.

Obszary chronione z uwagi na cenne walory przyrodnicze mają wpływ na atrakcyjność turystyczną miasta. Rejon Cieszyna położony jest w przeważającej części na płaszczynie cieszyńskiej, która zbudowana jest z dolnych i górnych łupków cieszyńskich, przedzielonych wapieniami cieszyńskimi. W łupkach górnych pojawiają się żyły pokładowe zasadowych skał magmowych zwanych cieszynitami, o charakterystycznej, pstrokatej, czarno-białej barwie. Jest to skała interesująca i rzadka, od 2002 r. ochroną objęto jako stanowisko dokumentacyjne odkrywkę cieszynitu znajdującą się w obrębie miasta.

Rysunek 4 Formy ochrony przyrody na terenie miasta Cieszyna

Źródło: opracowanie własne

Pod względem hydrograficznym Cieszyn należy w całości do zlewni Odry. Głównymi ciekami na terenie miasta są: odcinek Olzy (o długości ok. 9 km, będący zachodnią granicą miasta, a równocześnie granicą Państwa) oraz jej prawobrzeżne dopływy: Pucówka, Bobrówka i Piotrówka. Ze względu na budowę geologiczną (niewielka retencyjność oraz duży udział nieprzepuszczalnych łupków), znaczna część wody opadowej odpływa powierzchniowo lub przypowierzchniowo. Przy jednoczesnym niewielkim zalesieniu (grunty leśne zajmują zaledwie 7,1% miasta) powoduje to szybkie zmiany odpływu i wezbrania wód w rzekach i potokach. Na terenie Cieszyna brak naturalnych zbiorników wodnych, występują natomiast zbiorniki sztuczne, głównie stawy hodowlane, zlokalizowane w dolinach potoków.

2. Stan miasta

2.1. Nota metodologiczna

Diagnoza ma charakter obszarowy, została podzielona na siedem wymiarów: społeczny, gospodarczy, środowiskowy, przestrzenny, finansowania rozwoju miasta, kulturowy i inteligentnego zarządzania miastem. Przeprowadzono ją w ujęciu ogólnym oraz porównawczym na tle grupy miast o zbliżonej specyfice pod względem liczby mieszkańców, funkcji w strukturze osiedleńczej, o podobnych uwarunkowaniach rozwojowych. Miasta referencyjne dobrane zostały w oparciu o wskazania Monitora Rozwoju Lokalnego (MRL). W grupie tej znalazły się miasta: Brzeg, Myszków, Nowa Ruda, Nowy Targ, Oświęcim i Zgorzelec. W opracowaniu diagnozy skorzystano z danych Banku Danych Lokalnych GUS, danych własnych miasta, prowadzonych w ramach partycypacji badań społecznych, a także z narzędzi Związku Miast Polskich (ZMP), tj. Monitora Miasta – narzędzia do analiz pogłębionych oraz Monitora Rozwoju Lokalnego (MRL) - narzędzia pozwalającego na syntetyczną ocenę potencjału społeczno-ekonomicznego gminy w czasie i w relacji do innych gmin. Do diagnozy wykorzystano szeroki wachlarz wskaźników, które w zbiorczym zestawieniu znajdują się na końcu niniejszego opracowania. W diagnozie miasta na poziomie ogólnym posłużono się metodą dashboard, w której to dane prezentowane są wizualnie, w postaci kombinacji tekstu i grafiki. Za wyborem takiej metody przemawiała skuteczność komunikowania - wszystkie najważniejsze informacje umieszczone zostały na jednej stronie, co ułatwia odczyt i analizę danych. W analizie miasta na tle grupy miast porównawczych posłużono się narzędziem MRL, które generowało wykresy prezentowane w układzie na osi XY, na których wystandaryzowana wartość wskaźnika pokazywana jest na osi X, natomiast wystandaryzowana wartość wskaźnika dynamiki zmian w okresie pięcioletnim pokazywana jest na osi Y. Jeśli wskaźnik ma charakter destymulacyjny (jego wzrost świadczy o pogorszeniu sytuacji w zakresie badanego zjawiska) jego wartość mnożona jest w narzędziu przez -1. Dzięki temu interpretacja wszystkich wskaźników jest jednorodna - wzrost oznacza sytuację pożądaną, a spadek negatywną. Wykorzystane w diagnozie wykresy XY pozwalają na ocenę wartości wskaźnika uzyskanej przez gminę w stosunku do średniej wartości wskaźnika w grupie porównawczej w badanym roku, jak i postępu (również w stosunku do grupy porównawczej) uzyskanego w ciągu ostatnich 5 lat. Średnia wartość dla grupy porównawczej znajduje się na środku układu współrzędnych. Zatem te wskaźniki, które znajdują się po prawej stronie osi X (mają dodatnie wartości X) prezentują wyższy poziom niż grupa porównawcza (ćwiartka I i III) i odpowiednio, te które znajdują się po lewej stronie (mają ujemne wartości X) prezentują niższy poziom (ćwiartka II i IV). Natomiast te dziedziny (wskaźniki), które znajdują się powyżej osi X (mają dodatnie wartości Y) rozwinęły się w ciągu ostatnich pięciu lat szybciej niż w grupie porównawczej (ćwiartki I i II) i odpowiednio, te które znajdują się poniżej osi X (mają ujemne wartości Y) rozwinęły się wolniej (ćwiartki III i IV). Innymi słowy gmina we wskaźnikach znajdujących się:

- w ćwiartce I - charakteryzuje się lepszą sytuacją niż przeciętna w porównywalnych gminach i rozwinęła się szybciej. Można zatem określić, iż gmina we wskaźniku z tej ćwiartki jest liderem wśród jednostek podobnych i jej przewaga się zwiększyła,

- w ćwiartce II - charakteryzuje się słabszą sytuacją, niż przeciętna w porównywalnych gminach, lecz rozwinęła się szybciej. Można zatem określić, iż gmina we wskaźniku z tej ćwiartki co prawda nie jest liderem wśród jednostek podobnych, ale rozwinęła się szybciej,

- w ćwiartce III – charakteryzuje się lepszą sytuacją niż przeciętna w porównywalnych gminach, ale rozwinęła się wolniej. Można zatem określić, iż jest liderem we wskaźniku z tej ćwiartki, ale jej przewaga się zmniejsza. Taka sytuacja zachodzi także w przypadku gdy gmina uzyskała w danej dziedzinie praktycznie maksymalny poziom rozwoju (np. 100% pokrycie miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego) i już nie może powiększać swojej przewagi – zawsze będzie liderem

- w ćwiartce IV - charakteryzuje się słabszą sytuacją niż przeciętna w porównywalnych gminach i rozwija się wolniej. Można zatem określić, iż gmina we wskaźniku z tej ćwiartki nie tylko nie jest liderem, ale traci dystans do jednostek podobnych. Jest to sytuacja zdecydowanie niekorzystna.

Wykorzystane w diagnozie wykresy słupkowe prezentują wartość danego wskaźnika w analizowanej gminie oraz wartość średnią dla grupy porównawczej. Dodatkowo na wykresie prezentowana jest (w ujęciu liniowym) wartość mediany grupy porównawczej.

Każdy z obszarów (wymiarów) części diagnostycznej zakończony jest podsumowaniem i wnioskami. Część diagnostyczną wieńczą pogłębione drzewa problemów wraz z syntetycznym opisem w zakresie zidentyfikowanych obszarów interwencji.

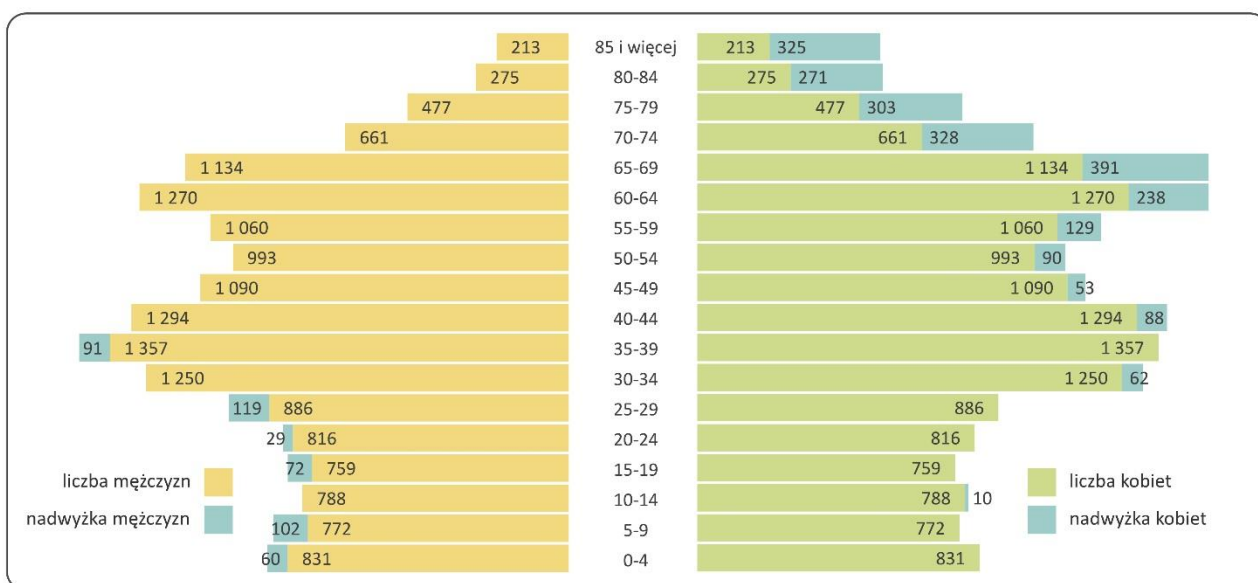
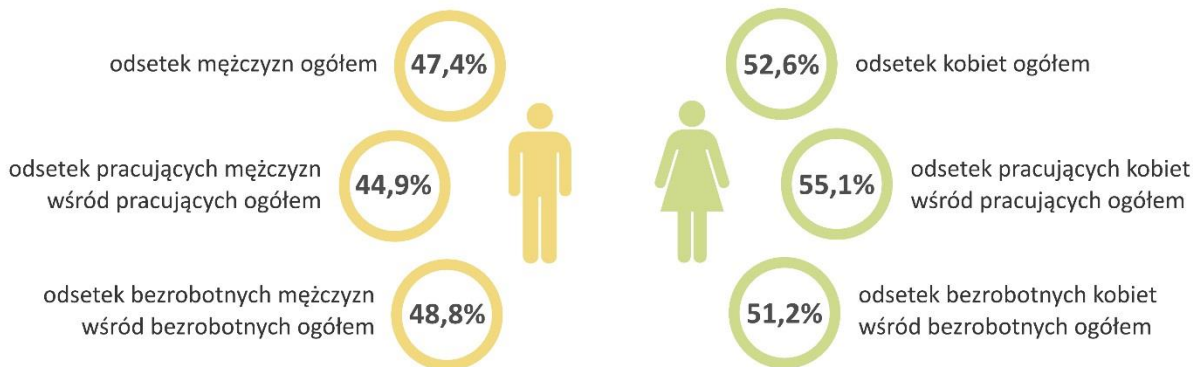
2.2. Wymiar społeczny

2.2.1. Miasto w wymiarze społecznym

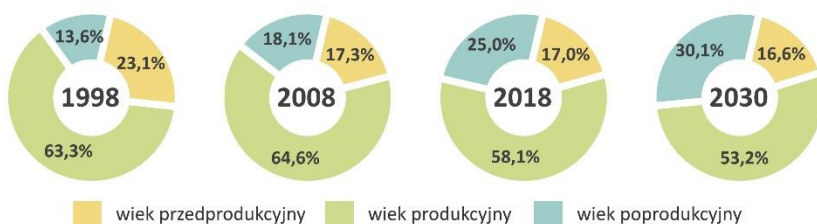
Według danych GUS liczba mieszkańców Cieszyna na koniec 2018 r. wyniosła 34 613 (19,4% ogółu mieszkańców powiatu cieszyńskiego). Na przestrzeni badanych lat 2009-2018 zmalała o 791 os., co daje spadek na poziomie 2,2%. Tendencja w tym zakresie jest stała i odzwierciedla sytuację większości polskich miast. Prognozy rozwoju liczby ludności dla miasta Cieszyna są obecnie niesprzyjające, jak wynika z analiz GUS, miasto będzie odnotowywało dalsze spadki w liczbie ludności (32 517 os. w 2030 r. wobec 35 404 w 2009 r.), przez co już teraz mierzy się z wieloma problemami wynikającymi z niekorzystnych trendów demograficznych. Udział kobiet w mieście stanowi 52,6%. Na 100 mężczyzn przypada 111 kobiet. W 2018 r. wśród ludności do 39 roku życia notowano liczebną przewagę mężczyzn – wynika to z większej liczby urodzeń chłopców niż dziewczynek. Następnie, z powodu nadumieralności mężczyzn, relacja ta uległa odwróceniu, powodując nadwyżkę kobiet w wieku 65+. W efekcie przemian zachodzących w procesach demograficznych, a przede wszystkim depresji urodzeniowej i rosnącej

liczbie zgonów powodujących ujemny wskaźnik przyrostu naturalnego (-124 w 2018 r., gdzie w 2009 wynosił jeszcze -42), obserwowane są także zmiany w strukturze ludności wg ekonomicznych grup wieku (w okresie 1998-2018 r.). Odnotowuje się spadek odsetka osób w wieku przedprodukcyjnym o 2 803 os. (-32,31%) oraz nieprzerwany wzrost grupy osób w wieku poprodukcyjnym o 3 526 os. (+68,87%). W latach 1998–2009 wśród ludności w wieku produkcyjnym obserwowano duże zmiany wynikające z wchodzenia w ten wiek osób urodzonych w okresie wyżu demograficznego z pierwszej połowy lat 80. ub. wieku. Liczebność tej grupy wahała się w granicach 22-23 tys. osób, jednak jej udział w ogólnej populacji miasta wzrastał. Od 2012 r. następuje systematyczny spadek ludności w wieku produkcyjnym, w 2018 r. odsetek wyniósł 58,1% (wobec 64,6% w 2008 r.). Wynika to z procesu przesuwania do grupy wieku poprodukcyjnego licznych roczników osób urodzonych w latach 50. XX w. (w okresie wyżu kompensacyjnego) oraz z coraz mniejszej liczebności 18-latków, zasilających wiek produkcyjny. Miarą określającą relacje między poszczególnymi ekonomicznymi grupami wieku ludności jest współczynnik obciążenia demograficznego (WOD), obrazujący liczbę osób w wieku nieprodukcyjnym przypadającą na 100 osób w wieku produkcyjnym. WOD dla Cieszyna systematycznie wzrasta – w 2018 r. wyniósł 72,2 wobec 54,9 w 2008 r., porównywalnie, w 2018 r. wartość współczynnika w powiecie cieszyńskim wyniosła 66,6, a w województwie śląskim 65,8. Dowodzi to zatem o pogłębiającym się procesie starzenia społeczności lokalnej Cieszyna.

Struktura ludności

Grupy ekonomiczne

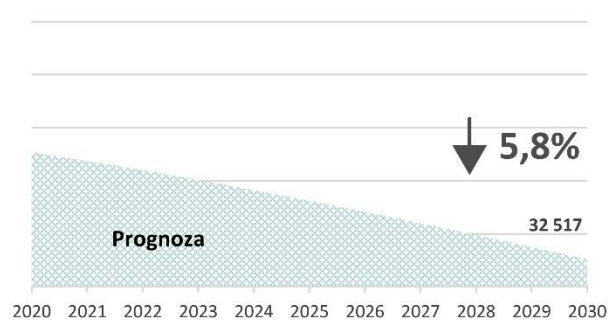
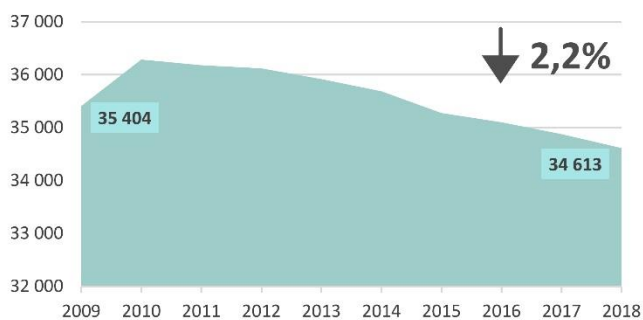
WOD 72,2

Współczynnik Obciążenia Demograficznego
ludność w wieku nieprodukcyjnym
na 100 osób w wieku produkcyjnym

WPD 12,9

Współczynnik Potencjału Demograficznego
odsetek ludności w wieku 25-34 lat

Stan i prognoza ludności

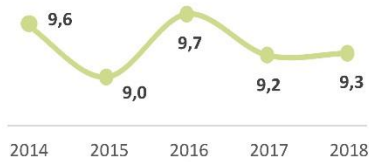
Wśród głównych przyczyn spadku liczby ludności miasta Cieszyna jest także ujemny bilans migracji mieszkańców wyrażony saldem migracji na 1 000 os. wynoszącym -2,33 (2018 r.). Najbardziej mobilną grupą pod względem migracji są osoby w wieku 25-34 lata – w 2018 r. odnotowano najniższe saldo migracji w tej grupie wieku, wynoszące -41, co ciekawe, od 2009 r. sytuacja ta uległa diametralnej zmianie, wówczas saldo wynosiło jedyne -5, a grupa ta wcale nie była postrzegana jako najbardziej mobilna. Dynamika tego zjawiska (pogorszenie wskaźnika na poziomie 750%) na przestrzeni ostatnich 10 lat jest bardzo niepokojąca w kontekście pogłębiania się problemu wyludniania miasta. Jak wynika z danych <https://monitormiasta.pl/>, największa różnica między napływem, a odpływem ludności w grupie wieku 0-34 lata w badanym okresie wystąpiła wewnątrz województwa - kierunek miasto (różnica wyniosła -41, dynamika wskaźnika była na poziomie -342%), co wskazuje na tendencję odpływu osób młodych zwłaszcza do większych ośrodków miejskich (tj. Bielsko-Biała, miasta GOP), często oferujących lepsze warunki do pracy i osiedlania się. Niewątpliwie, odpływ osób młodych, kreatywnych, z potencjałem, które docelowo mają decydować o przyszłości miasta, generować przychody, budować przewagę konkurencyjną, a przede wszystkim tworzyć tzw. klimat miasta przyjaznego do życia i pracy, stanowi poważny problem w kontekście rozwoju miasta.

Ruch naturalny ludności

Współczynnik urodzeń

9,3/1000

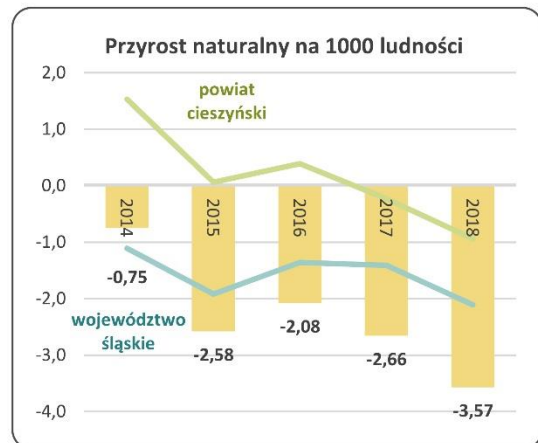
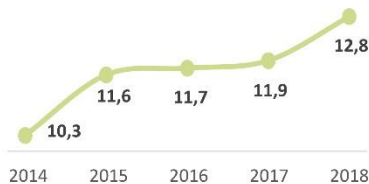
liczba urodzeń
na 1000 mieszkańców

Współczynnik zgonów

12,8/1000

liczba zgonów
na 1000 mieszkańców

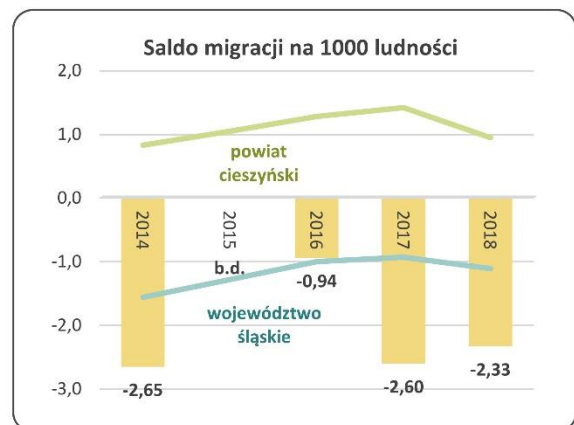
Ruch migracyjny gminny ludności

19,8

Współczynnik obrotu migracyjnego
- indeks ruchliwości -
suma odpływu i napływu ludności

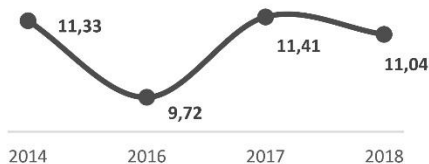
-11,8%

Współczynnik efektywności migracji
iloraz salda migracji i indeksu ruchliwości
(nadwyżka emigracji nad imigracją)

11,0/1000

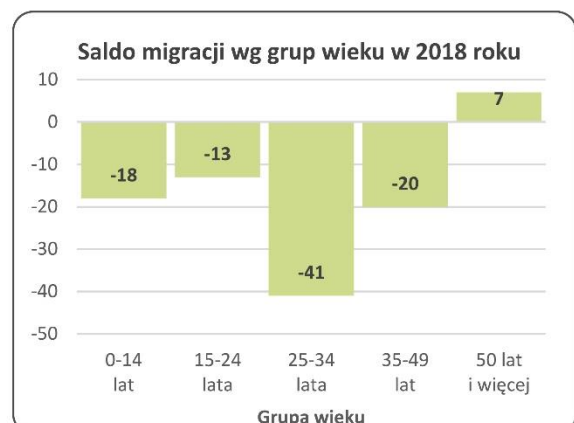
Współczynnik emigracji
liczba emigrantów na 1000 mieszkańców

do miasta
48,1%

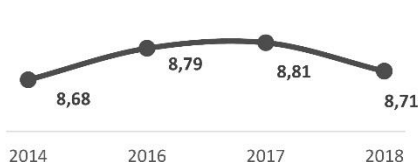
na wieś
51,9%

*brak danych dla 2015 roku

8,7/1000

Współczynnik imigracji
liczba imigrantów na 1000 mieszkańców

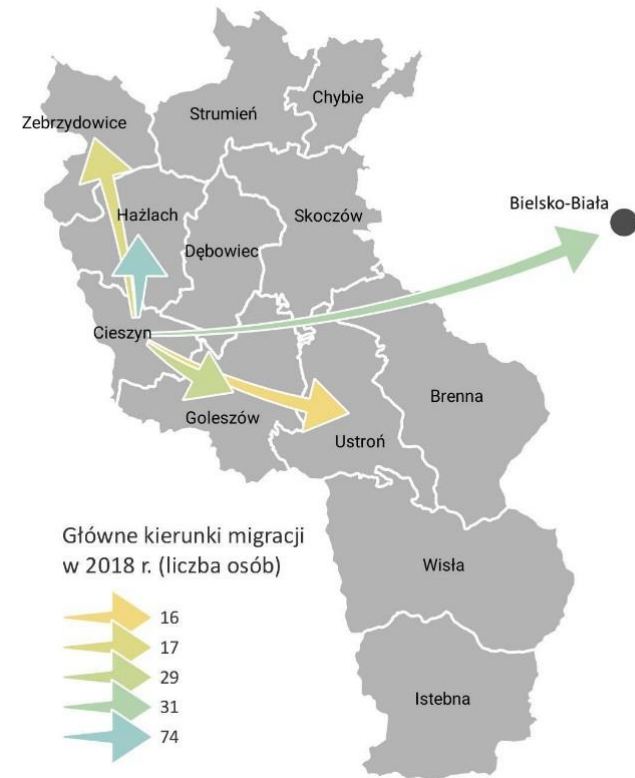
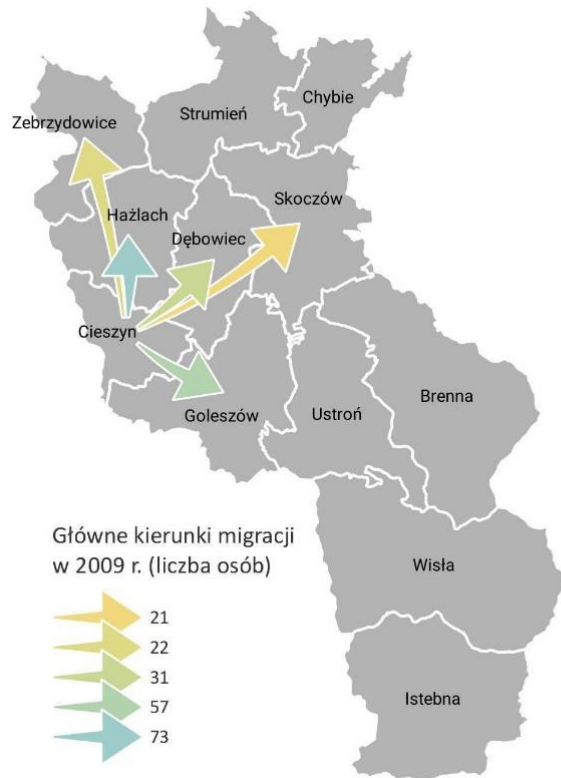

z miasta
47,1%

ze wsi
52,9%

*brak danych dla 2015 roku

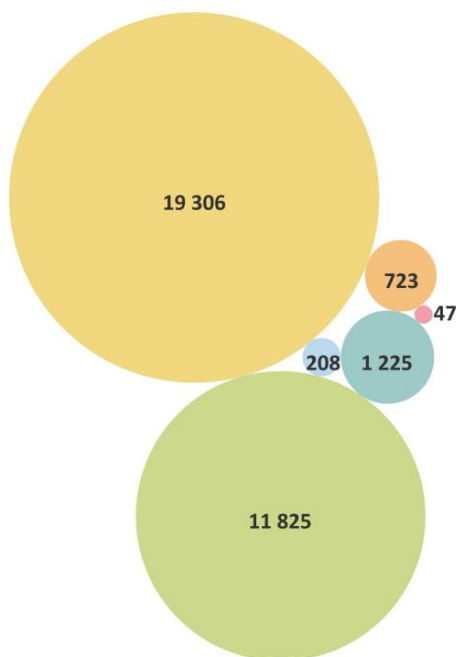
Jak wykazała analiza przepływów ludności ogółem, osoby opuszczające miasto, najczęściej osiedlają się na terenach pobliskich miejscowości, tj.: Hażlach, Goleiszów, Dębowiec, Zebrzydowice, Skoczów, Ustroń, Bielsko-Biała, co zostało zobrazowane na poniższych mapach

Skalę problemów społecznych prezentuje analiza różnego rodzaju wsparcia, jakie na mocy przepisów prawa otrzymują osoby znajdujące się w trudnej sytuacji materialnej. Najczęściej wykorzystuje się w tym celu dane o świadczeniach pomocy społecznej, ponieważ korzystać z niej mogą osoby o bardzo niskich dochodach. W 2019 roku Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Cieszynie udzielił wsparcia w postaci świadczeń i pracy socjalnej 731 rodzinom (a dokładniej 1 224 osobom w tych rodzinach) na łączną kwotę 5 030 072,00 zł. Najczęściej przyznawanym świadczeniem był zasiłek rodzinny z dodatkami (19 306), drugą co do wielkości grupę stanowiły zasiłki pielęgnacyjne (11 825). W ostatnich latach identyfikowany poziom ubóstwa w Cieszynie znacznie spadł. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w mieście uległa zmniejszeniu, wiąże się to z faktem stałego zmniejszania się liczby mieszkańców, ale także poprawą warunków socjalnych mieszkańców. Spadek ten w szczególności widać w liczbie osób korzystających z zasiłków celowych - w badanym okresie liczba tych osób zmniejszyła się o 402 osoby, a zatem zmalała o prawie 56%. Wzrostowi uległa natomiast kwota udzielonych świadczeń w przeliczeniu na 1 osobę korzystającą z pomocy społecznej, w 2019 r. wyniosła 5 317 zł (wobec 3 497 zł w 2015 r., wzrost na poziomie 52%).

Ze świadczenia wychowawczego 500+ w 2019 r. skorzystało 5 609 dzieci, łącznie udzielono 49 629 świadczeń. Ze świadczenia „Dobry start” wynoszącego 300 zł jednorazowego wsparcia dla wszystkich uczniów rozpoczynających rok szkolny w 2019 r. skorzystało 3 714 uczniów.

Pomoc społeczna

500+
 49 629 świadczeń
 5 609 dzieci
"Dobry start"
 3 714 świadczeń

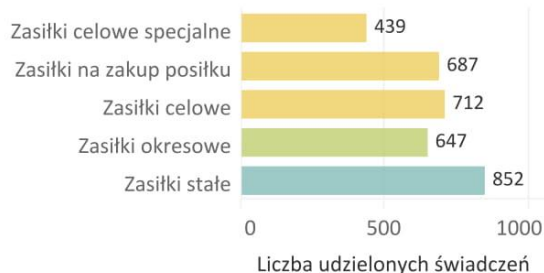
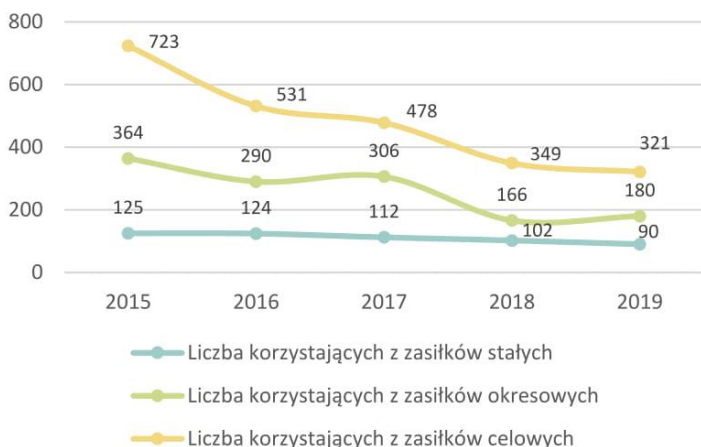
2 286 dodatki mieszkaniowe
977 dodatki energetyczne

Liczba udzielonych świadczeń

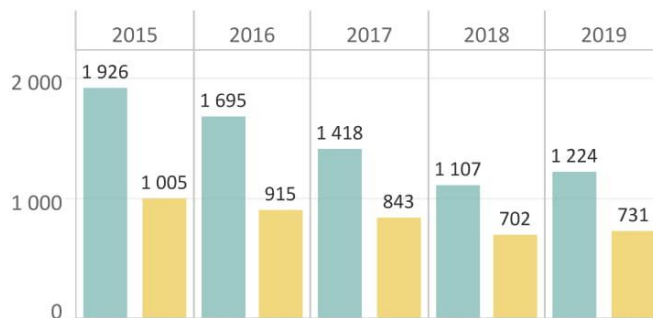
- Jednorazowa zapomoga z tyt. ur. dziecka
- Świadczenia pielęgnacyjne
- Zasiłki pielęgnacyjne
- Zasiłki rodzinne z dodatkami
- Świadczenia rodzicielskie
- Specjalny zasiłek opiekuńczy

9 871 usługi opiekuńcze specjalistyczne
3 744 usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi

Liczba korzystających z zasiłków

KWOTA udzielonych świadczeń w przeliczeniu na 1 osobę korzystającą z pomocy

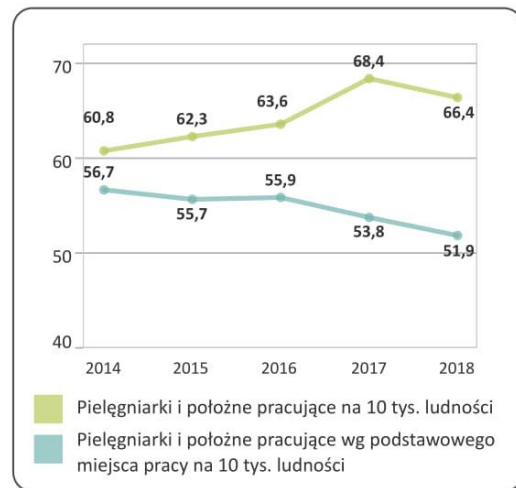
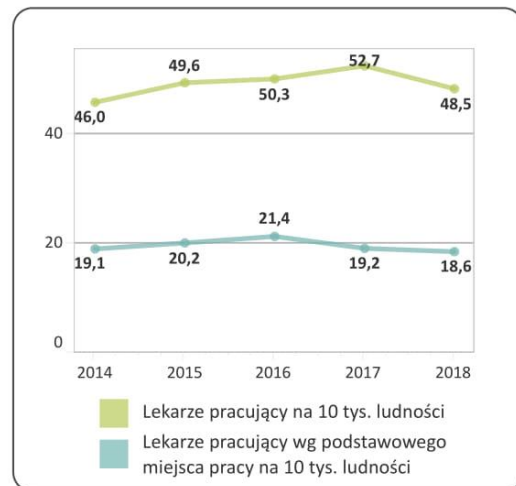
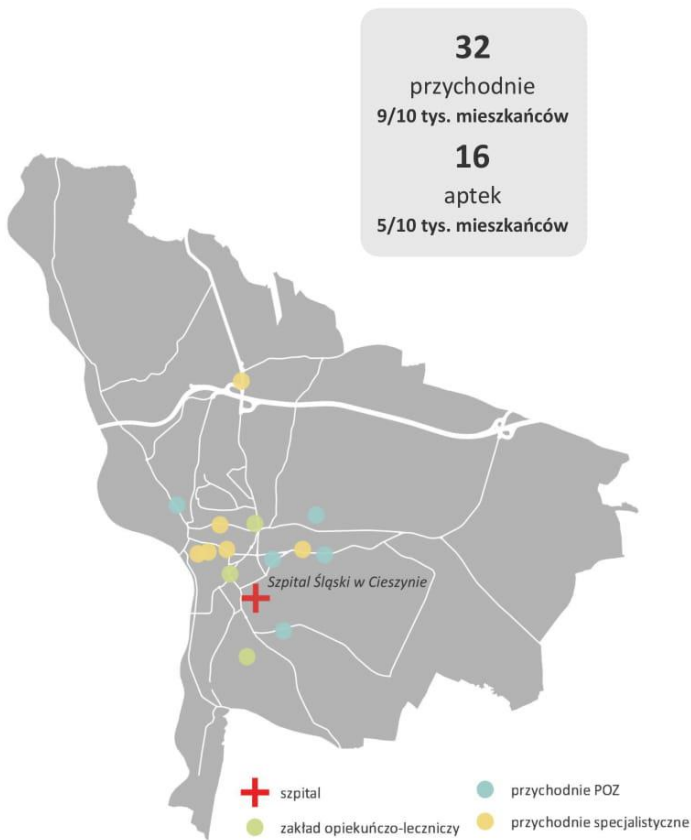
- Liczba osób w rodzinach, którym udzielono pomocy w formie świadczeń i pracy socjalnej
- Liczba rodzin, którym udzielono pomocy w formie świadczeń i pracy socjalnej

Poruszając zagadnienia związane z pomocą społeczną, wspomnieć należy o istotnych podmiotach ekonomii społecznej, funkcjonujących na terenie Cieszyna, stanowiących kluczowy zasób w kontekście rozwojowym miasta. Są nimi Stowarzyszenie Pomocy Wzajemnej „Być Razem” działające od 1996 r. i powołana przez Stowarzyszenie w 2007 r. Fundacja Rozwoju Przedsiębiorczości Społecznej "Być Razem", które m.in. udzielają wsparcia zagrożonym marginalizacją i ubóstwem mieszkańcom miasta. Przedsiębiorstwo społeczne „Być Razem” zajmuje się osobami wykluczonymi i zagrożonymi wykluczeniem społecznym. Aktualnie większość jego podopiecznych to mieszkańcy miasta, często osoby bezdomne. Działalność tego przedsiębiorstwa społecznego wspiera reintegrację społeczną i zawodową osób zagrożonych marginalizacją, edukację zawodową osób z niskimi kompetencjami, zapewnia też wsparcie socjalne, psychologiczne i prawne, daje zatrudnienie subsydiowane, czasowe i stałe, świadczy poradnictwo zawodowe. Przedsiębiorstwo społeczne prowadzi sieć warsztatów w dziedzinach: stolarnia, ślusarnia, pralnia wodna i chemiczna. We współpracy z utworzonymi na terenie Fundacji spółdzielniami socjalnymi, świadczy również usługi gastronomiczne i szwalnicze. Fundacja Rozwoju Przedsiębiorczości Społecznej „Być Razem” w Cieszynie jest także producentem marki WellDone Dobre Rzeczy, która oferuje wykonane z naturalnych materiałów, proste, inteligentne i użyteczne przedmioty, takie jak: biurkowy uchwyt na kable, układanki dla dorosłych i dzieci, magnetyczne ramki na zdjęcia, filcowe podkładki na stół, gry oraz wiele innych przedmiotów użytku codziennego. Przedmioty te zaprojektowane zostały przez młodych projektantów, a wytwarzane są przez osoby powracające na rynek pracy, wspierane przez Fundację „Być Razem”. Przy Stowarzyszeniu funkcjonują: Centrum Profilaktyki Edukacji i Terapii „KONTAKT”, Hostel dla kobiet i dzieci, ofiar przemocy i innych przestępstw „Przeciw Przemocy – Wyrównać Szanse”, Centrum Edukacji Socjalnej wraz z dwoma Domami Wspólnoty, Dom Matki i Dziecka, Młodzieżowy Klub „Graciarńia”, Centrum Wolontariatu. Z pomocy Stowarzyszenia korzysta łącznie około 3 000 osób rocznie (schronienie, pomoc żywnościowa, socjalna, psychologiczna, prawna, zatrudnienie w ramach robót publicznych, edukacja). Stowarzyszenie zostało docenione wśród podmiotów ekonomii społecznej i umieszczono je w Atlasie Dobrych Praktyk Ekonomii Społecznej. Stowarzyszenie jest ważnym partnerem miasta w kreowaniu polityki społecznej, wpisało się w system pomocy społecznej jako jego integralny i potrzebny element. Zawiązana w Cieszynie współpraca pomiędzy miastem a podmiotami ekonomii społecznej, przekazywanie zleceń, szerzenie idei ekonomii społecznej, przy jednoczesnym promowaniu designu, dowodzą o tym, że spółdzielnie, przedsiębiorstwa społeczne mogą być pełnoprawnym partnerem na rynku pracy.

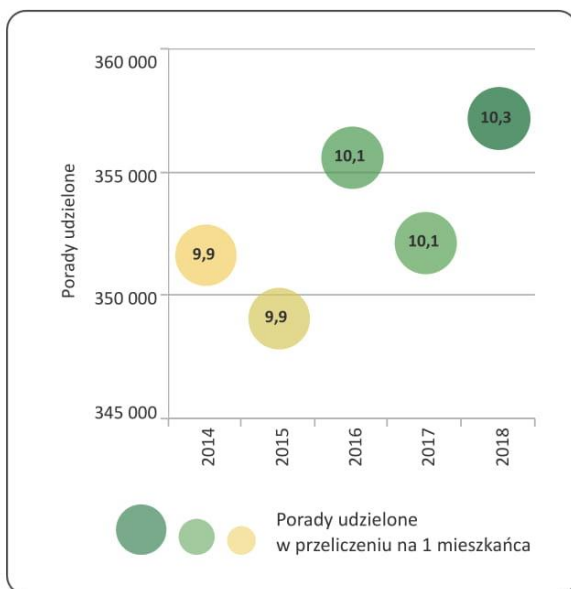
Mieszkańcy Cieszyna korzystają z opieki zdrowotnej świadczonej przez liczne przychodnie zlokalizowane na terenie miasta – w 2018 r. było ich 32, co stanowiło prawie 28% ogółu przychodni w powiecie cieszyńskim. Podkreślić należy, że spora część poradni specjalistycznych obsługujących mieszkańców z całego powiatu ulokowana jest przy Zespole Zakładów Opieki Zdrowotnej podlegającym Starostwu

Powiatowemu w Cieszynie. Liczba przychodni na 10 tys. mieszkańców wyniosła 9 i była wyższa niż w powiecie cieszyńskim (7 przychodni). Istotnym czynnikiem kształtującym dostępność do usług ochrony zdrowia jest także liczba aptek na terenie miasta. Cieszyn cechuje się dość dobrą dostępnością do aptek, w 2018 r. było ich 16, co stanowiło 25% ogółu aptek w powiecie cieszyńskim, z kolei na 10 tys. mieszkańców przypadało ich 5. W badanym okresie nastąpił w Cieszynie wzrost liczby udzielonych porad lekarskich na 1 mieszkańca, zarówno w przypadku ambulatoryjnej (4,0%) jak i podstawowej opieki zdrowotnej (4,3%).

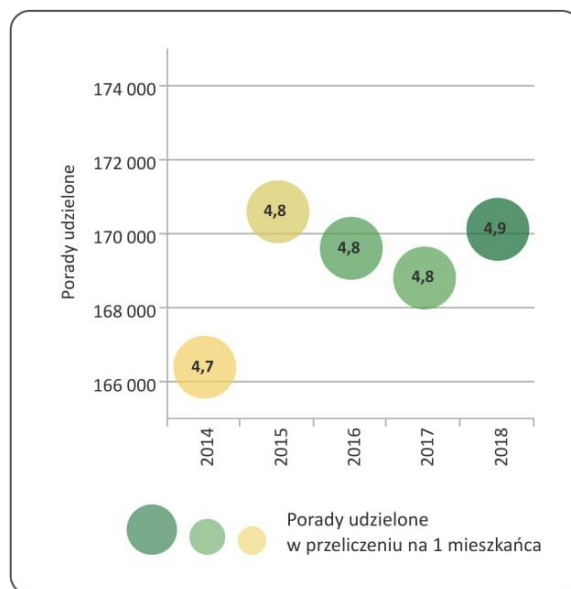
Ochrona zdrowia

Ambulatoryjna opieka zdrowotna

Podstawowa opieka zdrowotna

W Cieszynie w 2018 r. funkcjonowało 5 żłobków sprawujących opiekę nad dziećmi w wieku do lat 3, w tym dwa oddziały Żłobków Miejskich w Cieszynie: Oddział nr 1 przy ul. Ks. Trzanowskiego 2, Oddział nr 2 przy ul. Moniuszki 13; trzy żłobki niepubliczne: Żłobek Integracyjny "Tup Tup" przy ul. Katowickiej 49, Żłobek Uniwersytecki "Tup Tup" przy ul. Paderewskiego 6, Niepubliczny Żłobek Anglojęzyczny The Oxford Kids przy ul. Sejmowej 9. W ww. żłobkach łączna liczba miejsc wynosiła 322, a liczba uczęszczających do nich dzieci 264. W przeciągu całego 2018 r. z usług Żłobków Miejskich skorzystało łącznie 360 dzieci. Natomiast średni miesięczny koszt utrzymania jednego miejsca w żłobkach miejskich, bez kosztów wyżywienia wynosił ok. 900 zł.

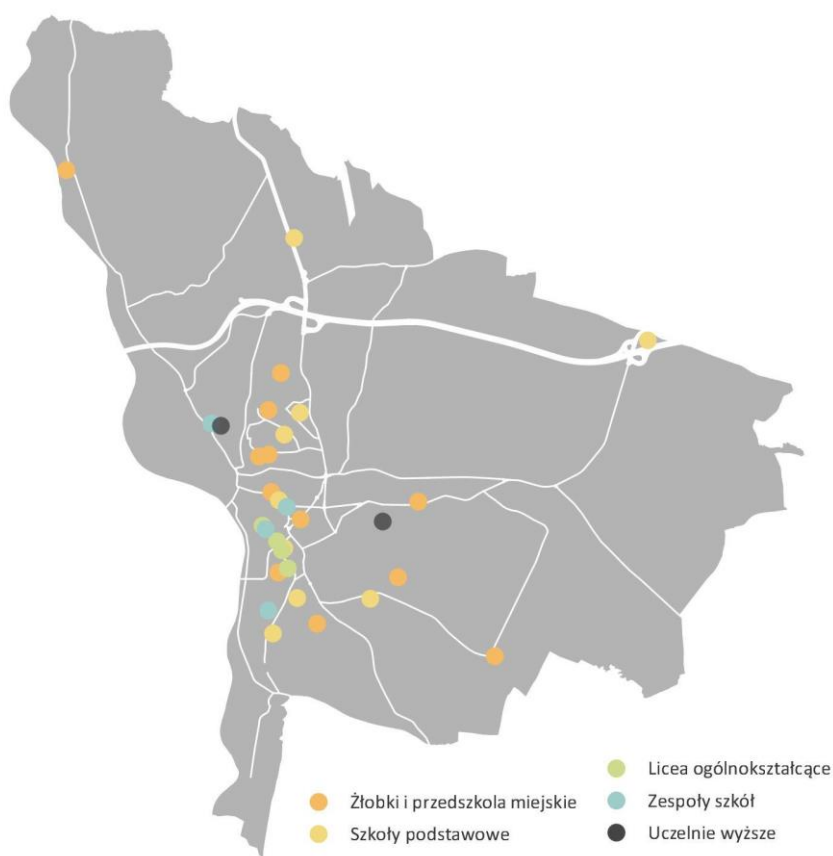
W mieście funkcjonuje także dobrze rozwinięta baza przedszkoli, w 2018 r. było ich łącznie 21 (przedszkola publiczne - 12 oraz przedszkola prywatne - 9). Do przedszkoli tych uczęszczało 1 515 dzieci, a wskaźnik liczby dzieci w wieku 3-5 lat przypadających na jedno miejsce wynosił 0,62, był korzystniejszy od wskaźnika dla powiatu cieszyńskiego (0,81) i województwa śląskiego (0,85), a w badanym okresie odnotowano jego poprawę.

W zakresie szkolnictwa podstawowego na terenie miasta zlokalizowanych było w 2018 r. 11 szkół podstawowych, z czego 7 publicznych i 4 prywatne. Łącznie uczęszczało do nich 3 166 uczniów w 160 oddziałach. Na jeden oddział w Cieszynie przypadało średnio 18 uczniów, a zatem tyle samo co w powiecie cieszyńskim czy województwie śląskim. Odnosząc się do jakości kształcenia przywołać należy aktualne wyniki egzaminu ósmoklasisty, które wskazują na relatywnie wysoki poziom nauczania w szkołach podstawowych. Uczniowie cieszyńskich placówek uzyskali lepsze wyniki ze wszystkich zdawanych przedmiotów w porównaniu do średnich wyników w powiecie cieszyńskim i województwie śląskim. W szczególności bardzo dobrze poradzi sobie z egzaminem z języka angielskiego (66%) i języka polskiego (72%). Współczynnik skolaryzacji netto dla szkół podstawowych na terenie Cieszyna w 2018 r., będący relacją liczby osób (w danej grupie wieku) uczących się na danym poziomie kształcenia do liczby ludności w grupie wieku określonej jako odpowiadająca temu poziomowi nauczania, wyniósł 113,2 i był wyższy aniżeli w przypadku powiatu cieszyńskiego (95,1) czy województwa śląskiego (94,5). Wartość współczynnika powyżej 100% świadczy o tym, iż do szkół podstawowych w Cieszynie uczęszcza część uczniów z obszarów wiejskich z okolic Cieszyna. Z punktu widzenia jakości kształcenia, warto odnieść się także do wyników nauczania na poziomie ponadpodstawowym sklasyfikowanych w ogólnopolskim Rankingu Liceów i Techników PERSPEKTYW 2020. Na liście tysiąca najlepszych liceów ogólnokształcących, LO Towarzystwa Ewangelickiego Cieszynie zajęło 92. miejsce w rankingu, co daje 8. miejsce na terenie województwa śląskiego i zapewnia tytuł złotej szkoły. Następnym cieszyńskim liceum na liście jest II LO im. Mikołaja Kopernika w Cieszynie, które uplasowało się w rankingu na 436. miejscu w kraju i 49. w województwie, notując poprawę w zestawieniu. Kolejne, I LO im. Antoniego Osuchowskiego w Cieszynie znalazło się na 458. pozycji w Polsce oraz 55. w województwie. Z kolei Katolickie LO im. św. Melchiora Grodzieckiego odnotowało znaczny spadek w rankingu w porównaniu

z poprzednimi latami, zajęło 524. pozycję w kraju i 58. w województwie. Miejsce 23. na liście najlepszych szkół technicznych zajęło Technikum nr 1 w ZS im. Władysława Szybińskiego w Cieszynie, tym samym uplasowało się na 2. pozycji w województwie.

W zakresie oświaty, podkreślić należy istotną rolę Cieszyna jako miasta uniwersyteckiego, na jego terenie zlokalizowane są 2 zamiejscowe uczelnie wyższe: Uniwersytet Śląski oraz Akademia WSB. Liczba studentów w mieście z roku na rok spada, w okresie lat 2014-2018 spadek wyniósł ponad 67%. W 2018 r. w Cieszynie studiowało tylko 902 studentów (wobec 2 759 os. w 2014 r.).

Rysunek 5 Rozmieszczenie placówek oświatowych na terenie Cieszyna

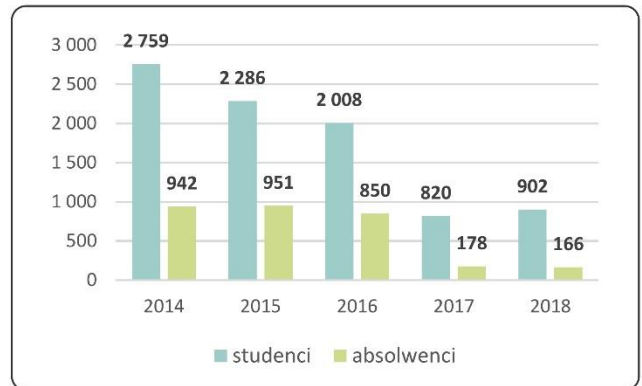
Źródło: opracowanie własne

Edukacja

Uczniowie przypadający
na 1 oddział

- 18** szkoły podstawowe
- 27** szkoły ogólnokształcące
- 12** szkoły policealne
- 13** zasadnicze szkoły zawodowe
- 25** szkoły średnie zawodowe

Uczelnie wyższe

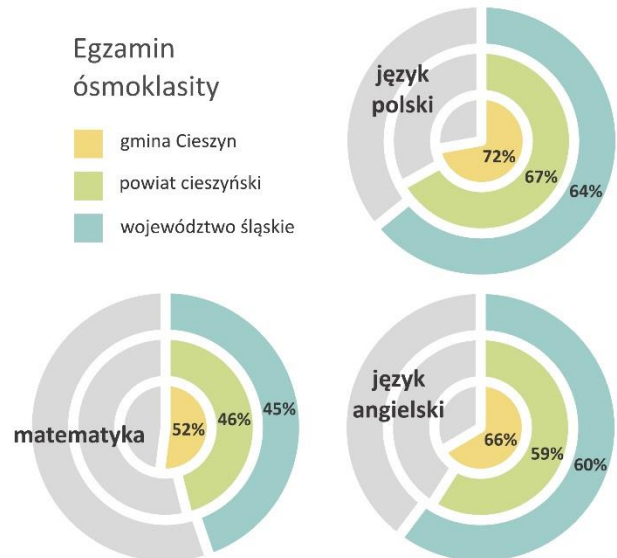

Szkoły podstawowe

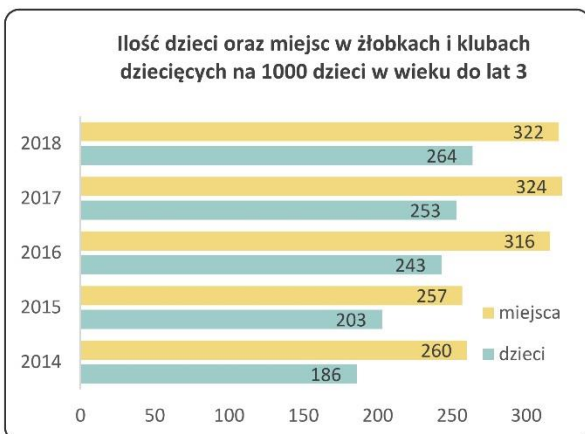

Egzamin ósmoklasisty

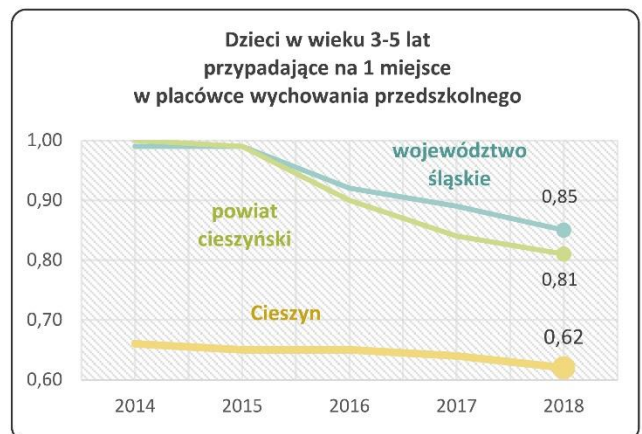
- gmina Cieszyn
- powiat cieszyński
- województwo śląskie

Żłobki i kluby dziecięce

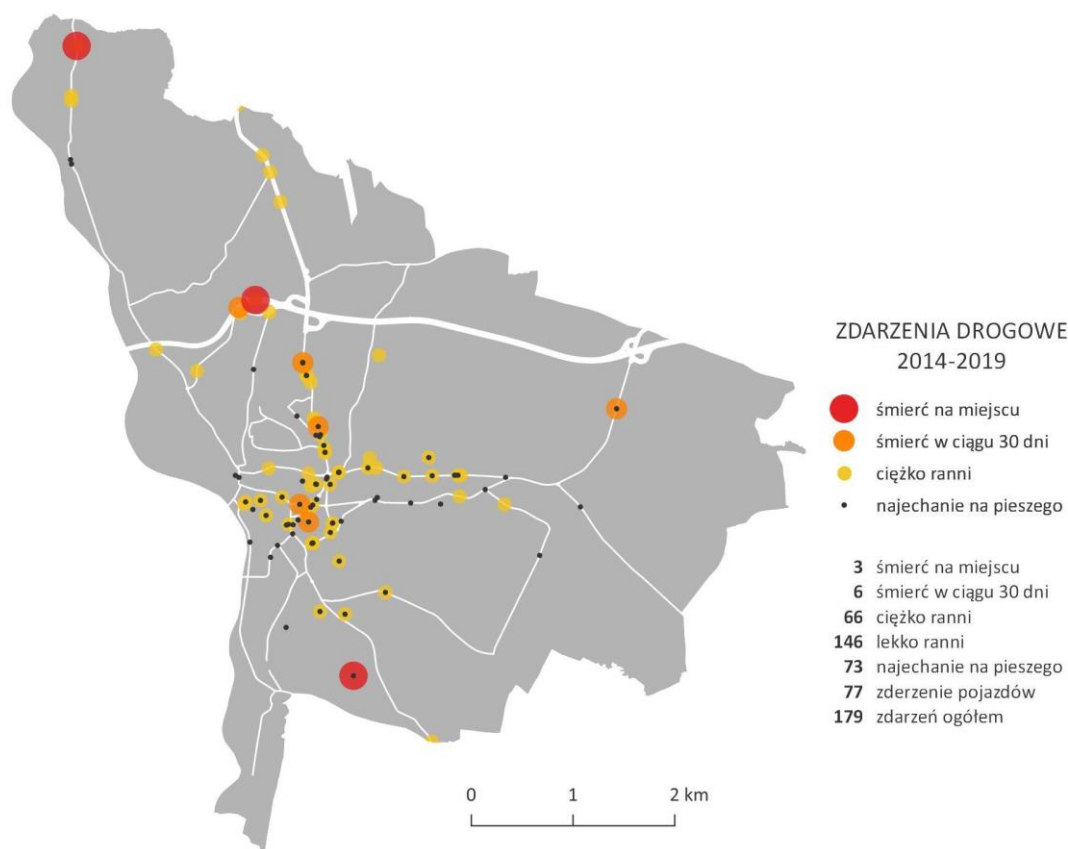

Przedszkola

Kondycję społeczną miasta można określić także w kontekście poziomu odczuwanego bezpieczeństwa. Do analizy poziomu bezpieczeństwa wykorzystano dane dotyczące zdarzeń drogowych na terenie miasta, które pozyskano z Cyfrowego Obserwatorium Bezpieczeństwa województwa śląskiego, prowadzonego przez KWP w Katowicach. W okresie lat 2014-2018 w granicach administracyjnych miasta policja odnotowała łącznie 179 zdarzeń drogowych, z czego 77 stanowiły kolizje pojazdów, a 73 zdarzenia z udziałem pieszego. W wyniku zdarzeń drogowych 3 osoby poniosły śmierć na miejscu, a 6 w ciągu 30 dni od zdarzenia, poszkodowanych w stanie ciężkim było 66 osób. Większość zdarzeń, w tym w szczególności z udziałem pieszych miała miejsce w centralnych częściach miasta (w rejonach ulic Bielska, Stawowa, Katowicka, Bobrecka), do wypadków śmiertelnych najczęściej dochodziło natomiast na drogach dojazdowych (ulica Frysztacka, Graniczna, Spacerowa, Bielska).

Rysunek 6 Wypadki na terenie miasta Cieszyna w latach 2014-2019

Źródło: <https://policja.orsip.pl/his/?locale=pl-pl>

Zadania publiczne w zakresie gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Cieszyn realizowane są przez Zakład Budynków Miejskich w Cieszynie Sp. z o.o. (ZBM), Spółkę powołaną Uchwałą Rady Miejskiej Cieszyna nr XL VIII/490/06 z dnia 27.04.2006 r. W ciągu 2019 r. liczba lokali mieszkalnych w zasobach

gminnych uległa zmniejszeniu w stosunku do poprzedniego roku i wynosiła na koniec 2019 r.: 1 284 lokali komunalnych, 412 lokali socjalnych. Z tzw. ruchu ludności odzyskano łącznie 93 lokale, w tym 42 lokale komunalne i 51 lokali socjalnych. ZBM prowadzi i aktualizuje okresowo listę osób oczekujących na mieszkania z mieszkaniowego zasobu Gminy Cieszyn. W ciągu 2019 r. liczba osób oczekujących na przydział lokalu wzrosła o 30 rodzin i wynosiła na koniec 2019 r. 264 rodziny, w tym na lokal komunalny 174 rodzin, a na lokal socjalny 89 rodzin + 1 wychowanek Domu Dziecka. Aktualnie średni czas oczekiwania na lokal mieszkalny w Cieszynie wynosi od 2 do 6 lat i uzależniony jest od struktury rodziny i dostępności odpowiednich mieszkań. Głównym źródłem zaspokajania zapotrzebowania na mieszkania komunalne i socjalne jest ich odzysk z tzw. ruchu ludności. W związku z dopuszczeniem sprzedaży mieszkań w prawie całym zasobie mieszkaniowym gminy, w kolejnych latach należy oczekiwać stopniowego zmniejszania się liczby odzyskiwanych lokali. W 2019 r. dokonano przekwalifikowania 7 lokali komunalnych na socjalne.

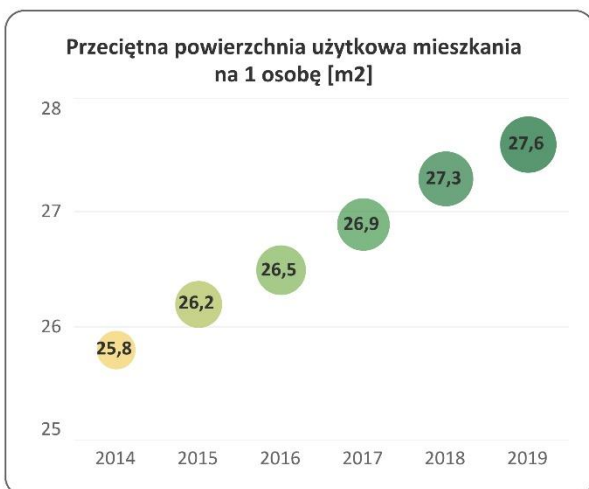
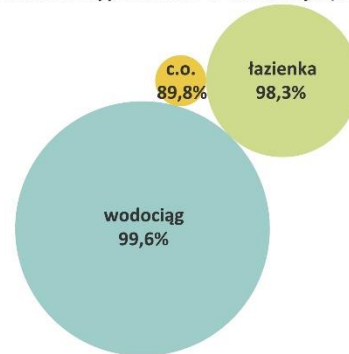
Zaletą zasobu mieszkaniowego miasta jest dobra lokalizacja w centrum miasta i w jego pobliżu, z dobrą dostępnością komunikacyjną, z dostępem do usług publicznych. Wśród identyfikowanych problemów zasobu mieszkaniowego miasta wymienia się niski standard i zły stan techniczny lokali. Znaczna część zasobu to duże, przestronne mieszkania, których zamiana jest trudna. Obecni lokatorzy to osoby, które zasiedlały mieszkania budowane w okresie intensywnego rozwoju budownictwa, a zatem obecnie są to osoby starsze. Powszechnie istniejąca niewielka mobilność seniorów, jak również obiektywne trudności w zamianie lokali mieszkalnych, pozwalają przypuszczać, że większość z nich pozostaje w swoich dotychczasowych mieszkaniach od co najmniej 30 lat. Osoby te bardzo często mają problem z samodzielnym funkcjonowaniem, co wynika z ich indywidualnych ograniczeń związanych z poruszaniem się czy chorobą. Sporo mieszkań jest niedostosowanych do ich potrzeb, gdyż mieszczą się w budynkach bez windy, co powoduje realne, codzienne trudności w opuszczaniu mieszkania. Co więcej, same mieszkania także charakteryzują się niską dostępnością z uwagi na występowanie licznych barier architektonicznych: progi, wąskie otwory drzwiowe, niedostosowane łazienki. Problem stanowi także ogrzewanie i niesprzyjająca powierzchnia lokali, która skutkuje trudnościami w utrzymaniu odpowiedniej temperatury, co z kolei przekłada się na większe koszty.

Z jednej strony, miasto dysponuje dużym zasobem mieszkaniowym, co znajduje potwierdzenie w statystykach, z drugiej natomiast istnieją wyraźne deficyty i trudności z dostępem do mieszkań dla ludzi młodych i kreatywnych, co sprawia, że osoby te decydują się na opuszczenie miasta. Ważną rolę w zahamowaniu migracji z Cieszyna osób młodych może mieć aktywna polityka mieszkaniowa dążąca do zaspokojenia potrzeb lokalowych osób młodych, przy tym zapewniając pełną dostępność mieszkań dla seniorów (mechanizm zamiany mieszkań).

Zasoby mieszkaniowe

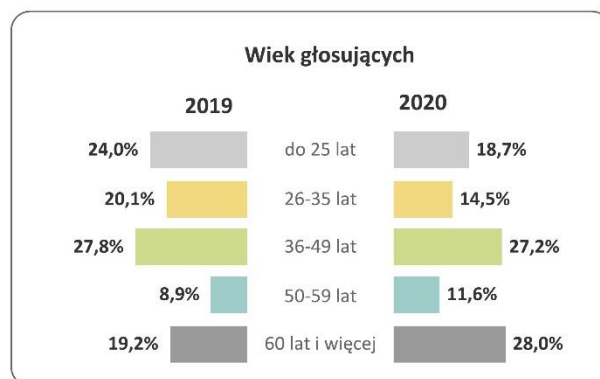
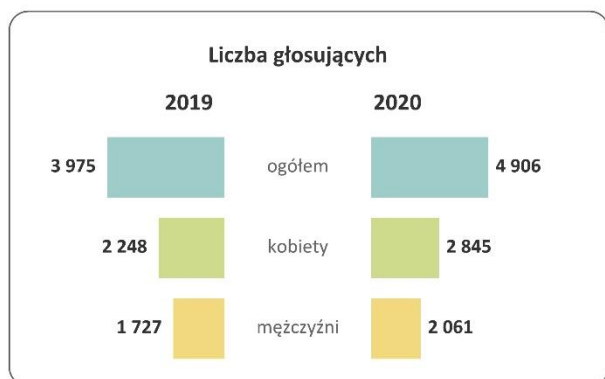
Mieszkania wyposażone w instalacje (2018 r.)

Aktywność obywatelska analizowana jest w oparciu o kilka elementów. Biorąc pod uwagę uczestnictwo w wyborach powszechnych, frekwencja wyborcza w Cieszynie w latach 2014-2020 rośnie w każdych kolejnych wyborach, jest jednak konsekwentnie niższa niż w powiecie cieszyńskim. Z kolei wskaźnik liczby fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 1000 mieszkańców wskazuje większe zagęszczenie tego typu instytucji w Cieszynie 5,20 niż w przypadku województwa śląskiego, czy powiatu cieszyńskiego. W 2019 r. w Cieszynie działało 179 organizacji pożytku publicznego (stowarzyszenia, organizacje społeczne i fundacje). Jak na średniej wielkości miasto liczące niewiele ponad 30 tysięcy mieszkańców, jest to duża liczba. Wynika to między innymi ze specyfiki miasta wielokulturowego i wielowyznaniowego oraz z dużej liczby różnego rodzaju zabytków, co stanowi przyczynek do zawiązywania tego typu organizacji. Dodatkowo, historia miasta, Śląska Cieszyńskiego również skłania do aktywności w ramach organizacji społecznych i pozarządowych. Jeśli dodać do tego tematykę z zakresu krzewienia kultury i oświaty, ochrony dziedzictwa przyrody, rzemiosła i rękodzielnictwa, sport, ochronę zwierząt, pomoc i opiekę nad dziećmi i innymi osobami będącymi w potrzebie, prewencję i pomoc na rzecz osób dotkniętych różnego rodzaju chorobami, walkę z nałogami, okazuje się, że w mieście działa szeroka gama organizacji III sektora.

Do innych działań pobudzających aktywność obywatelską można zaliczyć Budżet Obywatelski. W roku 2019 realizowana była piąta edycja budżetu obywatelskiego w Cieszynie. Prace związane z piątą edycją Budżetu Obywatelskiego na rok 2019 rozpoczęły się w roku 2018. Kwota wydatków wydzielonych w budżecie Gminy Cieszyn na 2019 r., przeznaczona na realizację projektów w ramach Budżetu Obywatelskiego 2019, określona została w wysokości 400 000,00 zł. W naborze wpłynęły 34 projekty. Projekty te podlegały ocenie formalnej i merytorycznej. Ostatecznie poddanych pod głosowanie zostało 28 projektów. Zainteresowanie budżetem obywatelskim Cieszyna z roku na rok wzrasta, o czym świadczą dane przedstawione poniżej. Projekty realizowane w ramach budżetu obywatelskiego dotyczą: budowy i modernizacji miejsc rekreacyjnych i do czynnego uprawiania sportu, placów zabaw dla dzieci, budowy i naprawy dróg, chodników i oświetlenia w mieście, działalności kulturalnej, poprawy bezpieczeństwa w mieście (monitoring).

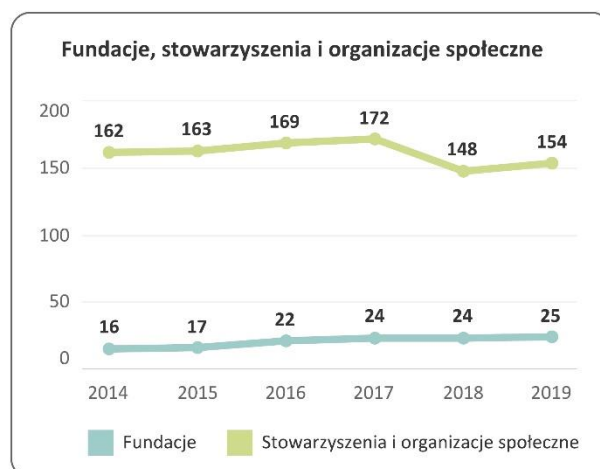
Budżet obywatelski

Frekwencja wyborcza

Organizacje pozarządowe

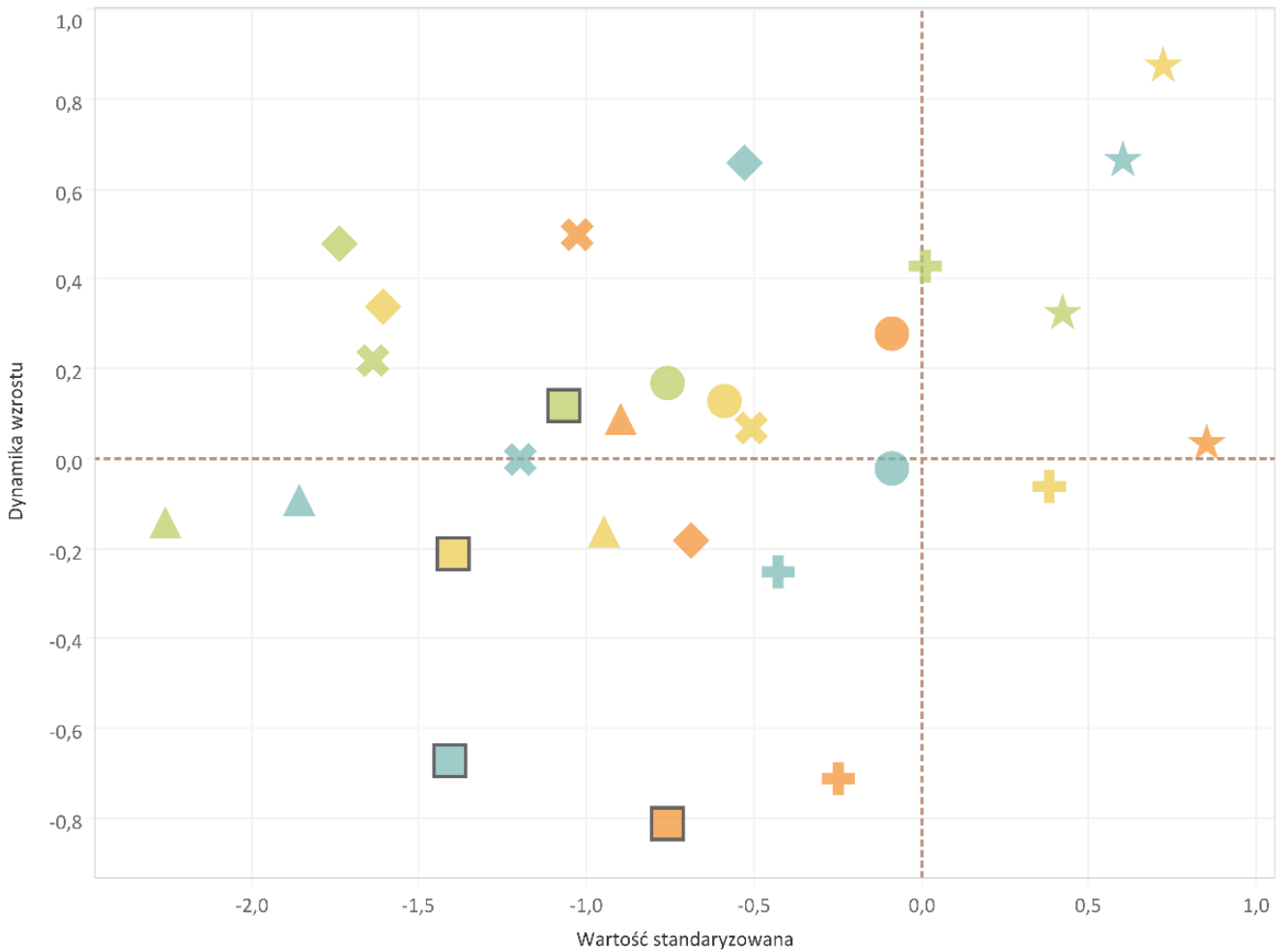
2.2.2. Miasto w wymiarze społecznym na tle grupy porównawczej miast

Podrozdział zawiera porównanie miasta Cieszyna do miast grupy porównawczej: Brzeg, Myszków, Nowa Ruda, Nowy Targ, Oświęcim, Zgorzelec. Porównanie służy wskazaniu tendencji w procesach społeczno-demograficznych charakterystycznych dla miast o podobnej liczbie mieszkańców jak Cieszyn oraz miast o podobnej sytuacji społeczno-gospodarczej związanej ze specyfiką miasta. Porównanie zostało wykonane w oparciu o narzędzie ZMP - Monitor Rozwoju Lokalnego (MRL).

Porównywane miasta zamieszkiwało w 2018 r. łącznie prawie 230 tys. Największymi miastami pod względem liczby ludności były: Oświęcim (ponad 39 tys. mieszkańców) oraz Brzeg (ponad 36 tys. mieszkańców), natomiast najmniejszymi Nowa Ruda (23 tys. mieszkańców) i Myszków (ponad 32 tys. mieszkańców). Analizując zmianę liczby mieszkańców w okresie 5 ostatnich lat jako % ludności w roku bazowym, zaobserwować można, że jedynie w przypadku Nowego Targu występuje pozytywna tendencja, sytuacja jest lepsza niż w grupie porównawczej oraz cechuje się pozytywną dynamiką. Najgorsza sytuacja występuje natomiast w Cieszynie, gdzie odnotowuje się znaczne pogorszenie względem zmiany sytuacji w grupie porównawczej – wskaźnik uległ spadkowi o 1,3 pp. W Cieszynie diagnozuje się także najmniej korzystny spośród wybranych miast odsetek ludności w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym. Ponadto występuje tu relatywnie wysoki wskaźnik starości – odsetek osób w wieku 65 lat i więcej. Na tle miast porównawczych Cieszyna, bardziej niekorzystną sytuację względem zmiany sytuacji w grupie porównawczej odnotowuje jedynie Zgorzelec. Porównywalna sytuacja występuje w Oświęcimiu, Nowej Rudzie oraz Brzegu. Miasto Cieszyn odznacza się także niekorzystną sytuacją na tle miast porównawczych w zakresie liczby mieszkańców w wieku 25-34 lata w przeliczeniu na 1 000 osób. Uwagę zwraca także stale pogarszająca się pod względem dynamiki sytuacja Cieszyna w grupie porównawczej w zakresie przyrostu naturalnego w ostatnich 5 latach na 1 000 os. Nieco lepsze trendy dostrzega się w przypadku salda migracji na 1 000 os., jednak w ostatnich 5 latach wskaźnik ten uległ pogorszeniu w stosunku do średniej dla grupy porównawczej, w szczególności dotyczy to osób w wieku 15-39 lat. W gorszej sytuacji znalazły się tylko Oświęcim i Myszków. Mimo stosunkowo dobrego zaplecza medycznego, Cieszyn na tle grupy miast porównawczych wypada gorzej, szczególnie widoczne jest to w przypadku zmiennej określającej liczbę porad lekarskich na 1 000 os., charakteryzuje się ona nie tylko negatywną - gorszą niż średnia dla grupy porównawczej sytuacją, ale także pogarszającą się dynamiką w odniesieniu do zmiany sytuacji w grupie porównawczej. Na uwagę zasługuje także niepokojący wskaźnik zgonów z powodu zachorowania na nowotwory i choroby układu krążenia na 1 000 os. Jeżeli chodzi o usługi edukacyjne i wychowawcze, Cieszyn osiąga dobre wyniki na tle grupy porównawczej, zarówno współczynnik skolaryzacji brutto dla szkół podstawowych, jak i liczba uczniów w szkołach zawodowych w stosunku do liczby osób w tej grupie wiekowej wypadają korzystnie. Nieco gorzej jest tylko w przypadku zmiennej obrazującej udział liczby miejsc w przedszkolach do liczby dzieci w wieku 3-6 lat – tendencja jest pozytywna, jednak jej przewaga w stosunku do miast grupy

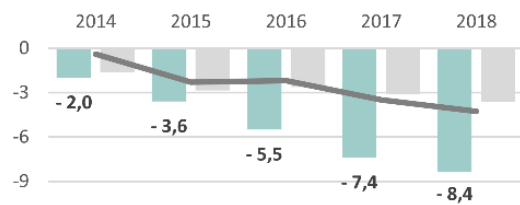
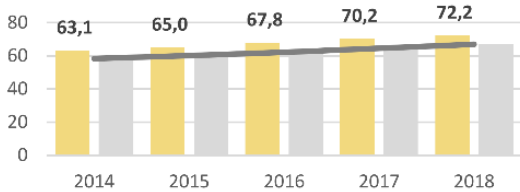
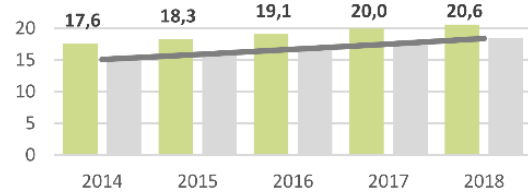
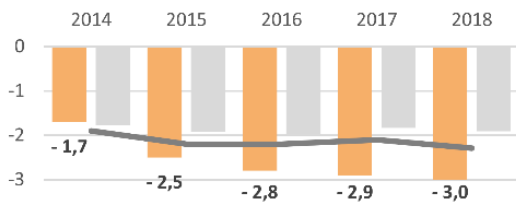
porównawczej nieznacznie się zmniejszyła. W zakresie bezpieczeństwa publicznego Cieszyn na tle grupy miast porównawczych wypada relatywnie dobrze. Nieco gorszą sytuację od średniej dla grupy porównawczej odnotowuje się w przypadku przestępstw przeciwko zdrowiu i życiu oraz przestępstw przeciwko mieniu, zmienne te charakteryzują się gorszą dynamiką w grupie. W odniesieniu do dostępności zasobów mieszkaniowych, na uwagę zasługuje wskaźnik liczby mieszkań oddanych do użytkowania na 1 000 os., Cieszyn odnotowuje w tym zakresie niewielki spadek, na tle grupy miast porównawczych wypada stosunkowo gorzej, zarówno jeżeli chodzi o ogólną tendencję jak i powiększanie straty względem pozostałych miast. Negatywną tendencję dostrzega się także w przypadku powierzchni nowobudowanych mieszkań przypadających na mieszkańca w wieku 25-34 lata oraz kwoty wypłaconych dodatków mieszkaniowych w przeliczeniu na 1 lokal mieszkalny w zasobach mieszkaniowych ogółem – świadczy to o istniejących deficytach mieszkaniowych, bądź powiązanych z mieszkalnictwem problemach na cieszyńskim rynku mieszkaniowym.

Liczba i struktura wieku mieszkańców

- Zmiana liczby mieszkańców w ostatnich 5 latach jako % ludności w roku bazowym
- Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym
- Wskaźnik starości - odsetek osób w wieku 65 lat i więcej
- Liczba mieszkańców w wieku 25-34 lat na 1000 mieszkańców

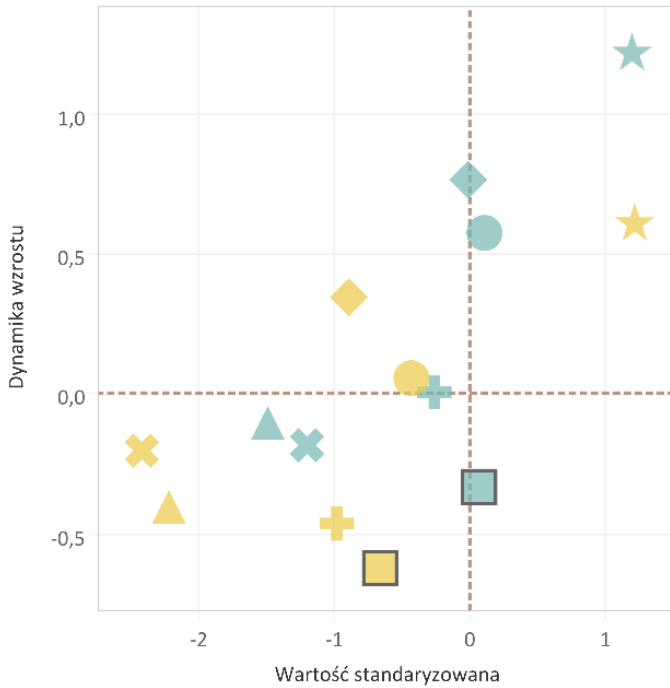
■ Cieszyn ● Brzeg + Myszków × Nowa Ruda ★ Nowy Targ ◆ Oświęcim ▲ Zgorzelec

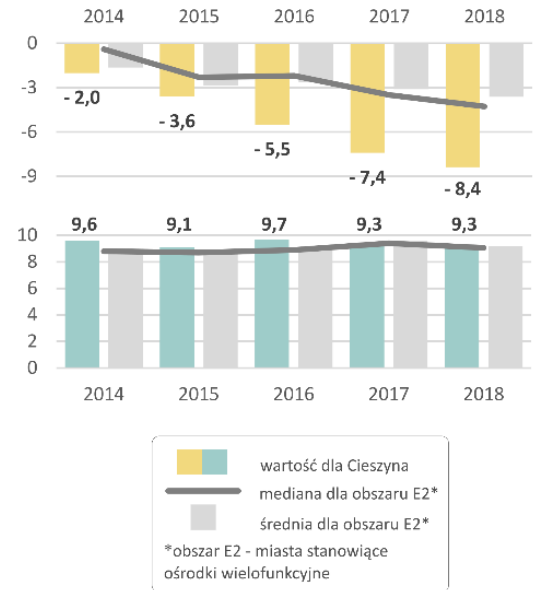
■ wartość dla Cieszyna
 — mediana dla obszaru E2*
 ■ średnia dla obszaru E2*
 *obszar E2 - miasta stanowiące ośrodki wielofunkcyjne

Źródło danych: Monitor Rozwoju Lokalnego

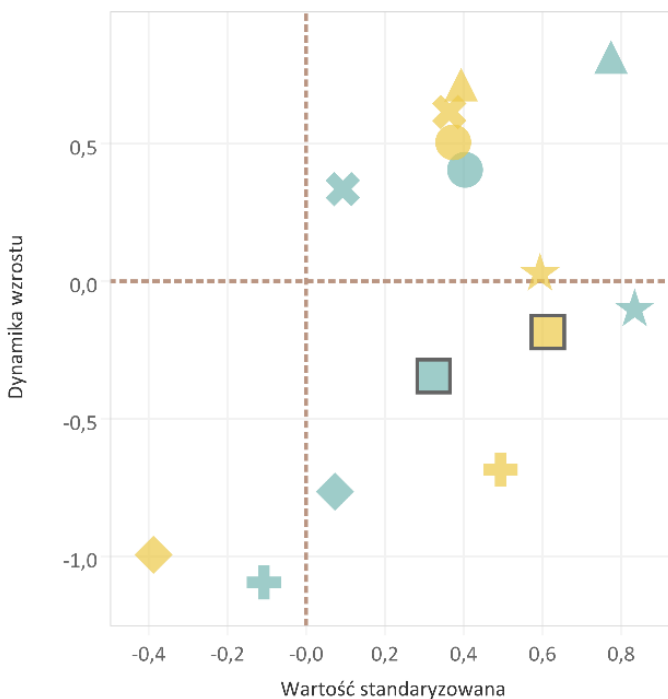
Przyrost naturalny

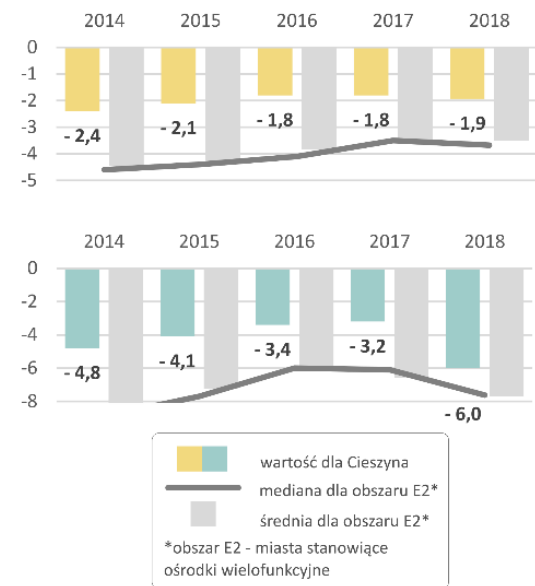
- Przyrost naturalny w ostatnich 3 latach na 1000 ludności
- Urodzenia żywe na 1000 ludności

Ruchy migracyjne

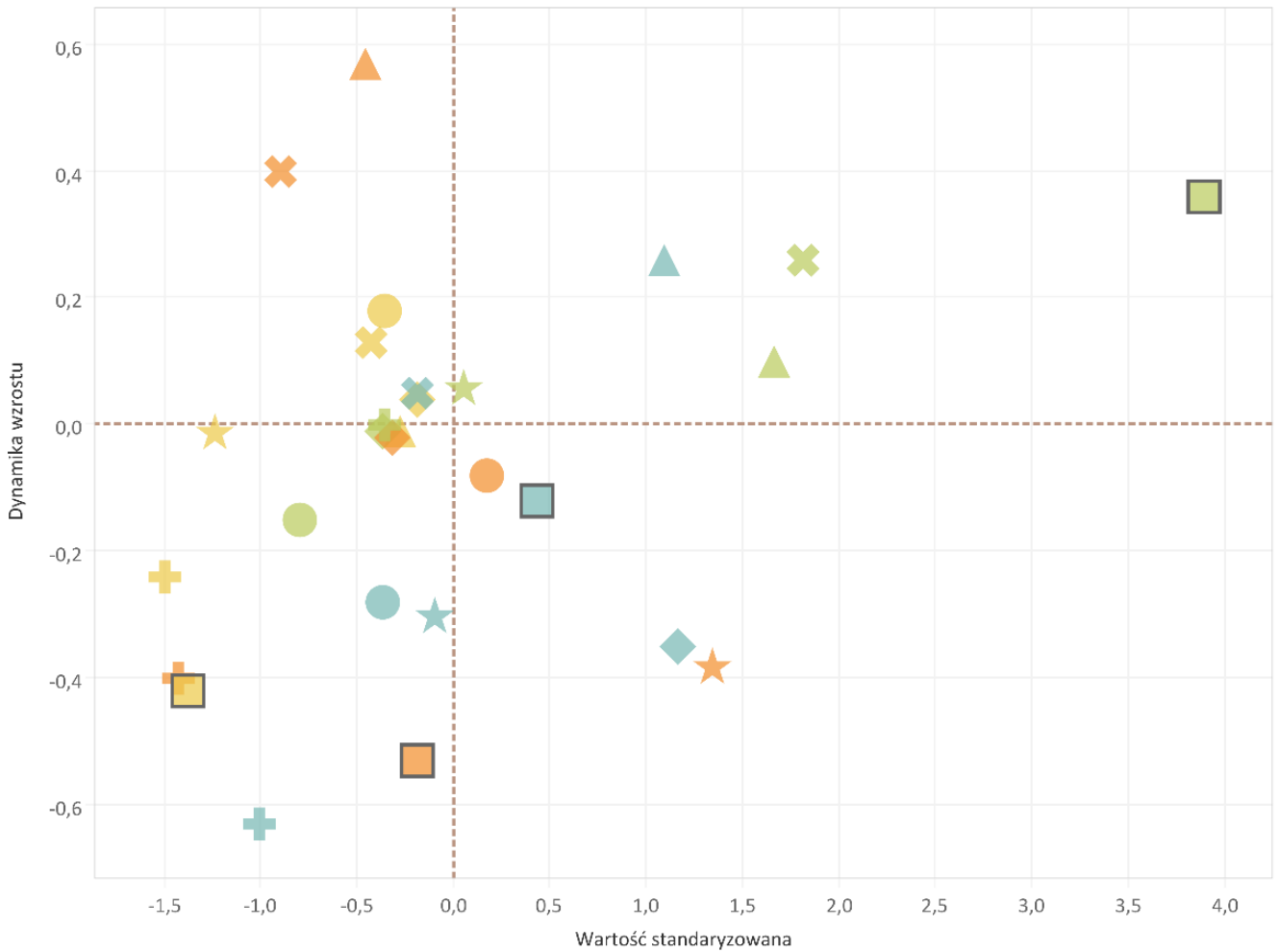

- Saldo migracji na 1000 osób
- Saldo migracji osób w wieku 15-39 lat na 1000 osób

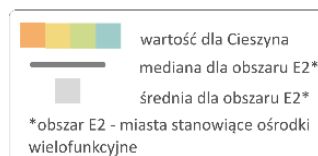
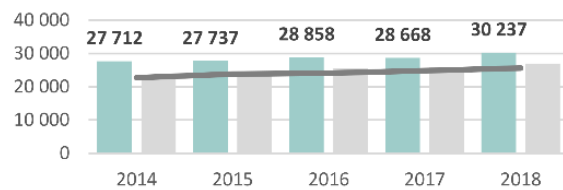
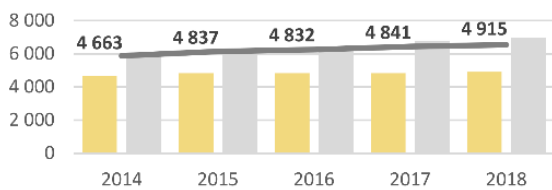
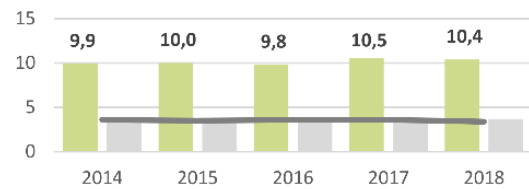
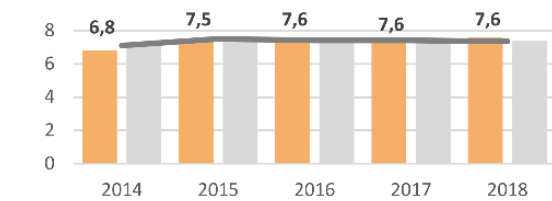
- Cieszyn
- Brzeg
- + Myszków
- x Nowa Ruda
- ★ Nowy Targ
- ◆ Oświęcim
- ▲ Zgorzelec

Bezpieczeństwo zdrowotne

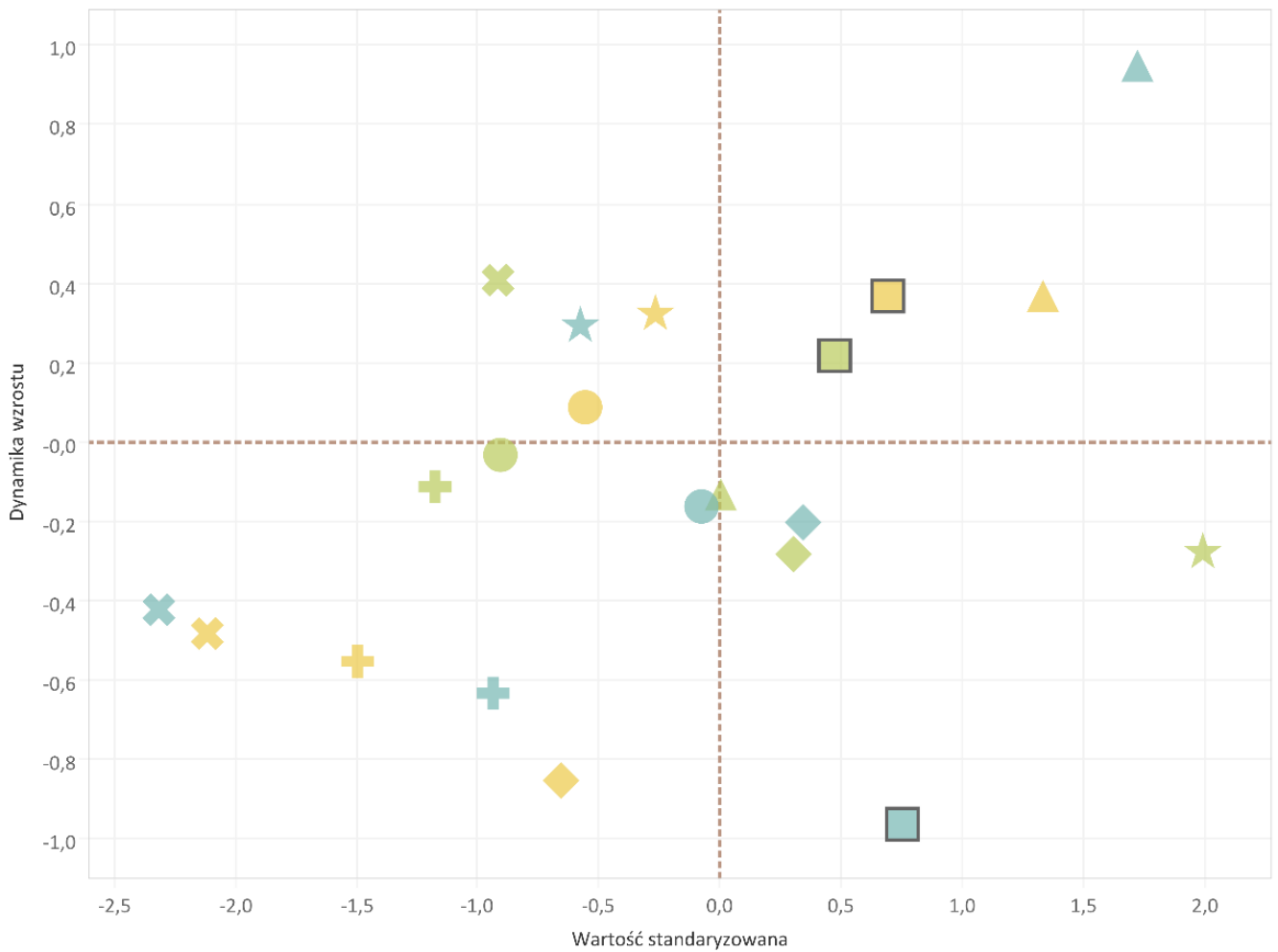
- Zgony z powodu zachorowania na nowotwory i choroby układu krążenia na 1000 mieszkańców
- Liczba porad lekarskich na 1000 mieszkańców
- Liczba łóżek w szpitalach ogólnych na 1000 mieszkańców
- Wielkość wydatków na ochronę zdrowia na 1000 mieszkańców

- Cieszyn
- Brzeg
- + Myszków
- x Nowa Ruda
- ★ Nowy Targ
- ◆ Oświęcim
- ▲ Zgorzelec

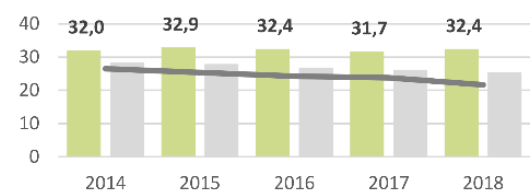
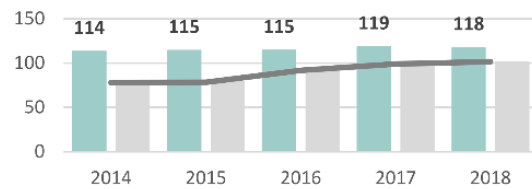
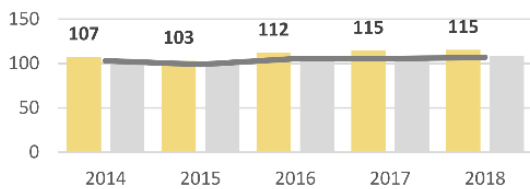
Źródło danych: Monitor Rozwoju Lokalnego

Usługi edukacyjne i wychowawcze

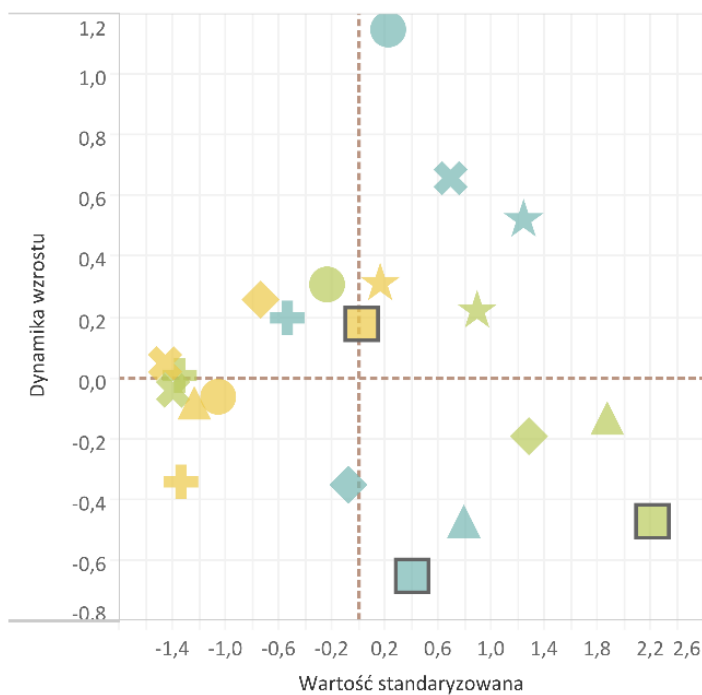
- Współczynnik skolaryzacji brutto dla szkół podstawowych (%)
- Liczba uczniów w szkołach zawodowych do liczby osób w tej grupie wiekowej (%)
- Udział liczby miejsc w przedszkolach do liczby dzieci w wieku 3-6 lat (%)

■ Cieszyn
 ● Brzeg
 + Myszków
 ✕ Nowa Ruda
 ★ Nowy Targ
 ◆ Oświęcim
 ▲ Zgorzelec

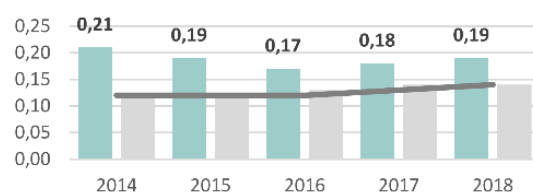
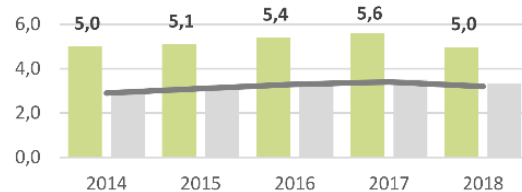
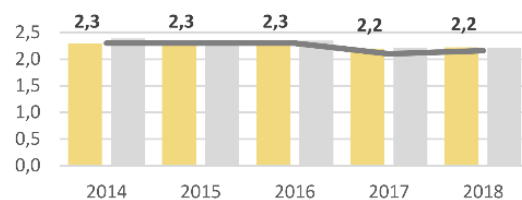

■ ■ ■ wartość dla Cieszyna
 — mediana dla obszaru E2*
 ■ średnia dla obszaru E2*
 *obszar E2 - miasta stanowiące ośrodki wielofunkcyjne

Zasoby instytucjonalne gminy

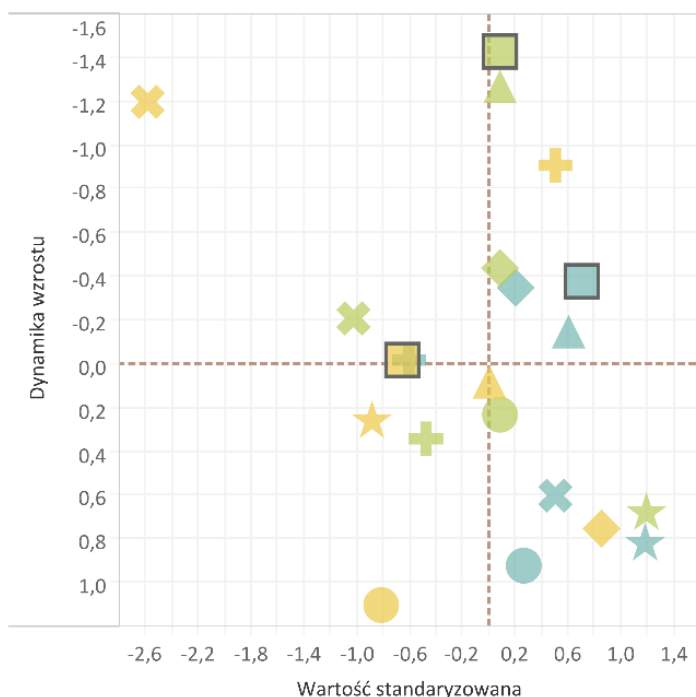

- Państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego na 1000 mieszkańców
- Organizacje społeczne na 1000 mieszkańców
- Udział wydatków na dotacje do organizacji pożytku publicznego w wydatkach bieżących

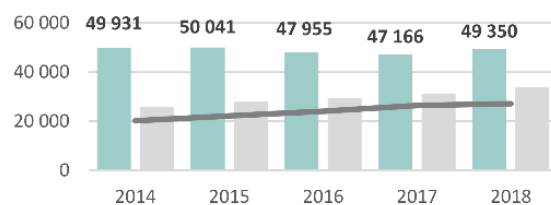
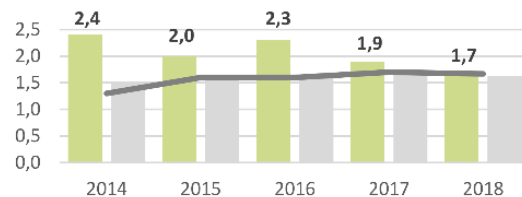
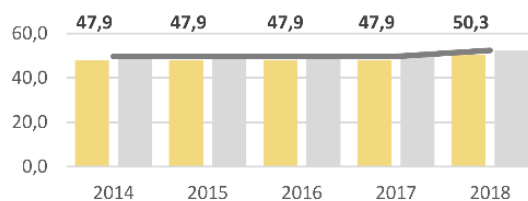

- wartość dla Cieszyna
 - mediana dla obszaru E2*
 - średnia dla obszaru E2*
- *obszar E2 - miasta stanowiące ośrodki wielofunkcyjne

Aktywność obywatelska mieszkańców

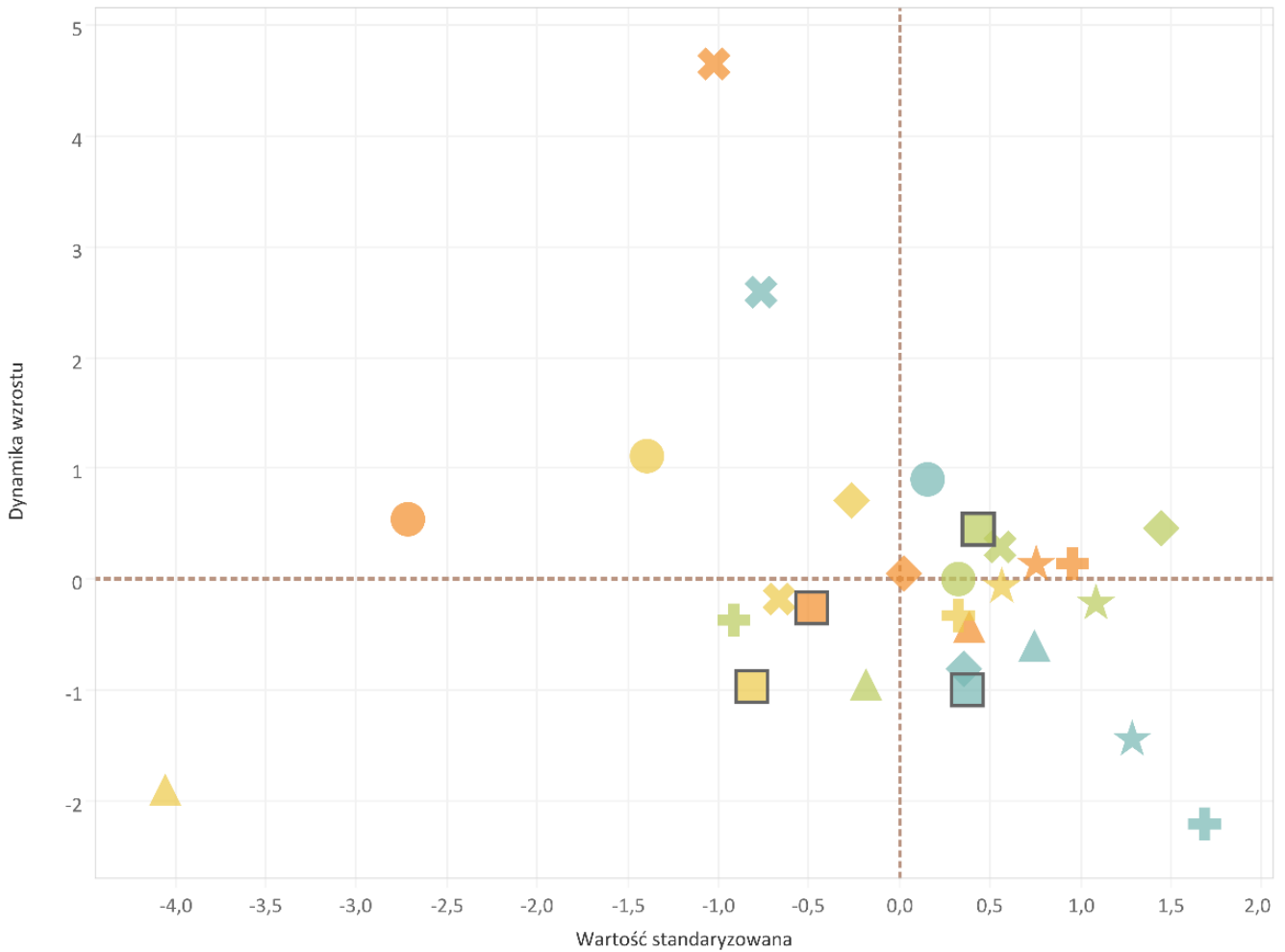
- Frekwencja wyborcza - Wybory wójtów, burmistrzów i prezydentów miast, 1 tura
- Nowo zarejestrowane fundacje, stowarzyszenia, organizacje społeczne na 10 tys. mieszkańców
- Kwota wydatków na dotacje do organizacji pożytku publicznego przypadająca na 1000 mieszkańców

- wartość dla Cieszyna
 - mediana dla obszaru E2*
 - średnia dla obszaru E2*
- *obszar E2 - miasta stanowiące ośrodki wielofunkcyjne

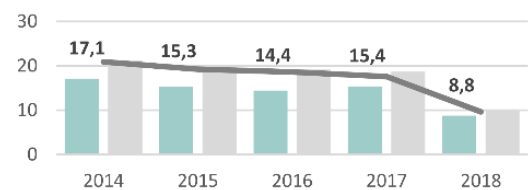
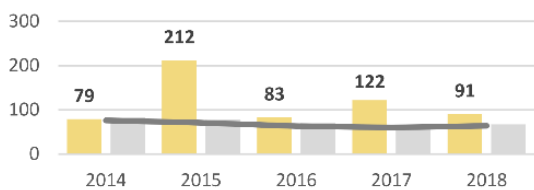
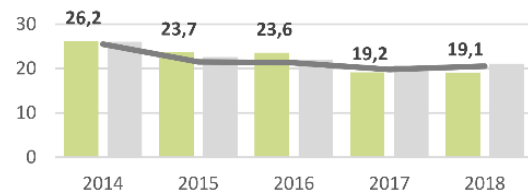
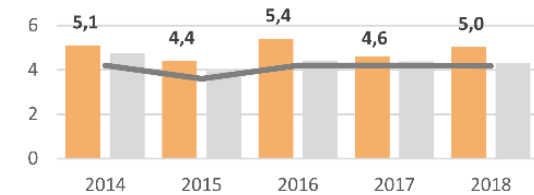
- Cieszyn
- Brzeg
- + Myszków
- x Nowa Ruda
- ★ Nowy Targ
- ◆ Oświęcim
- ▲ Zgorzelec

Bezpieczeństwo osobiste

- Przestępstwa stwierdzone przez policję w zakończonych postępowaniach przygotowawczych przeciwko życiu i zdrowiu na 10. tys. mieszkańców
- Przestępstwa stwierdzone przez policję w zakończonych postępowaniach przygotowawczych przeciwko mieniu na 10 tys. mieszkańców
- Przestępstwa drogowe stwierdzone przez policję w zakończonych postępowaniach przygotowawczych na 10. tys. mieszkańców
- Liczba wypadków przy pracy na 1000 zatrudnionych

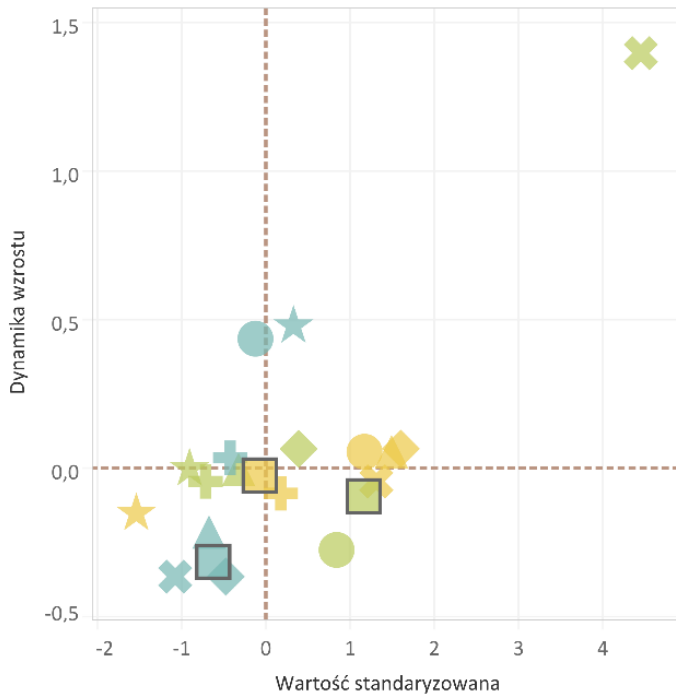
■ Cieszyn ● Brzeg + Myszków × Nowa Ruda ★ Nowy Targ ◆ Oświęcim ▲ Zgorzelec

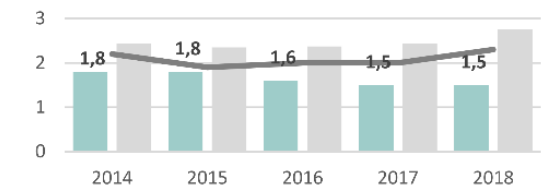
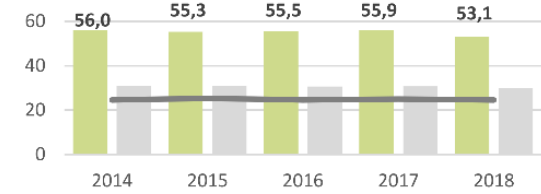
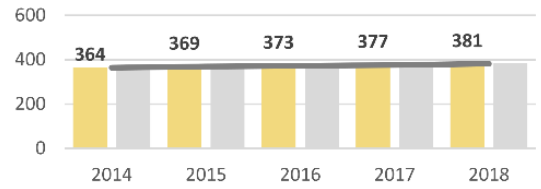
■ ■ ■ ■ wartość dla Cieszyna
— mediana dla obszaru E2*
■ średnia dla obszaru E2*
 *obszar E2 - miasta stanowiące ośrodki wielofunkcyjne

Źródło danych: Monitor Rozwoju Lokalnego

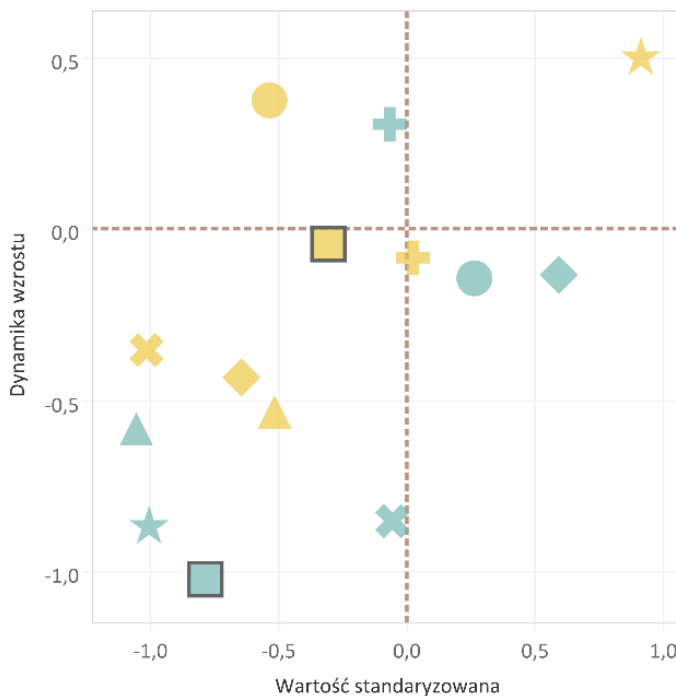
Dostępność zasobów mieszkaniowych

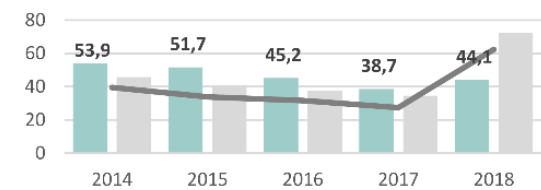
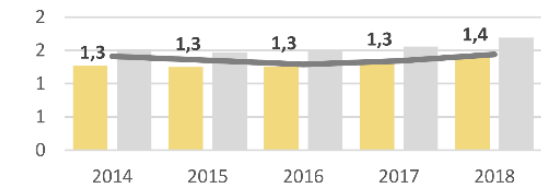
- Liczba mieszkań na 1000 mieszkańców
- Liczba zamieszkałych lokali komunalnych na 1000 mieszkańców
- Liczba mieszkań oddanych do użytkowania na 1000 ludności

- ■ wartość dla Cieszyńska
 - mediana dla obszaru E2*
 - średnia dla obszaru E2*
- *obszar E2 - miasta stanowiące ośrodki wielofunkcyjne

- Powierzchnia nowobudowanych mieszkań przypadająca na mieszkańca w wieku 25-34 lata
- Kwota wypłaconych dodatków mieszkaniowych w przeliczeniu na 1 lokal mieszkalny w zasobach mieszkaniowych ogółem

- ■ wartość dla Cieszyńska
 - mediana dla obszaru E2*
 - średnia dla obszaru E2*
- *obszar E2 - miasta stanowiące ośrodki wielofunkcyjne

- Cieszyń
- Brzeg
- + Myszków
- ✕ Nowa Ruda
- ★ Nowy Targ
- ◆ Oświęcim
- ▲ Zgorzelec

2.2.3. Podsumowanie wymiaru społecznego

Najważniejsze wnioski wynikające z diagnozy wymiaru społecznego miasta Cieszyna

- **Odnotowuje się systematyczny spadek liczby ludności miasta – w latach 2009-2018 wyniósł on 2,2%.**
- Kobiety stanowią 52,6% ogółu ludności. Współczynnik feminizacji wynosi 111, jest wyższy w stosunku do współczynnika powiatu cieszyńskiego (106) oraz województwa śląskiego (107).
- Występuje przewaga liczebna mężczyzn nad kobietami do około 39 r.ż., następnie tendencja ta ulega odwróceniu – od około 40 r.ż. pojawia się nadwyżka liczebna kobiet, która wynosi 2 216 os. Największa nadreprezentacja kobiet obserwowana jest w grupie wieku około 65-69 r.ż. - 391 os.
- **Liczba dzieci i młodzieży (0-17 lat) sukcesywnie się zmniejsza, udział tej grupy w ogólnej liczbie ludności wynosi 17% (wobec 23% w 1998 r.).**
- Od kilku lat zmniejsza się także liczba osób w wieku produkcyjnym (58,1% w 2018 r. wobec 63,3% w 1998 r.)
- **W ostatnim dwudziestoleciu notuje się wzrost o 84% liczby osób w wieku poprodukcyjnym.** W szczególności, wzrost ten dotyczy osób w wieku sędziwym (80 i więcej lat).
- **Niekorzystny współczynnik obciążenia demograficznego (ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym) wynoszący 72,2.** Dla porównania współczynnik dla powiatu cieszyńskiego wyniósł 66,6, a dla województwa śląskiego 65,8.
- **Ujemny przyrost naturalny na 1 000 os. (-3,57),** gorszy niż w przypadku powiatu cieszyńskiego czy województwa śląskiego.
- Współczynnik urodzeń niższy od współczynnika zgonów, co w rezultacie przekłada się na ujemny przyrost naturalny na 1 000 os. wynoszący -3,57. Na tle powiatu cieszyńskiego i województwa śląskiego jest to negatywnie wyróżniająca się zmienna.
- **Ujemny poziom salda migracji na 1 000 os. (-2,33),** gorszy niż w przypadku powiatu cieszyńskiego (0,95) oraz województwa śląskiego (-1,11).
- **Największe saldo migracji wg grup wieku odnotowano w kategorii 25-34 lata, wynosiło -41.** Jest to istotna grupa - osoby młode, kreatywne, w których drzemie potencjał rozwojowy miasta.
- W kierunkach migracji, nie odnotowano większych zmian na przestrzeni czasu (2009-2018), wśród głównych destynacji mieszkańców Cieszyna nadal znajdują się okoliczne gminy wiejskie (Hażlach, Goleiszów, Dębowiec, Zebrzydowice), gmina miejsko-wiejska Skoczów oraz miasta Ustroń oraz Bielsko-Biała będąca najbliższym większym ośrodkiem miejskim.
- 33 334 udzielone świadczenia w 2019 r. przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Cieszynie.
- Najwięcej - 58% świadczeń – związanych było z zasiłkami rodzinnymi z dodatkami, drugą co do wielkości grupę (36%) stanowiły zasiłki pielęgnacyjne.
- Ze świadczenia wychowawczego 500+ w 2019 r. skorzystało 5 609 dzieci, łącznie udzielono 49 629 świadczeń.
- Ze świadczenia „Dobry start” wynoszącego 300 zł jednorazowego wsparcia dla wszystkich uczniów rozpoczynających rok szkolny w 2019 r. skorzystało 3 714 uczniów.
- Liczba osób korzystających z zasiłków systematycznie spada, co wiąże się m.in. ze spadkiem liczby ludności miasta, największy odsetek ludności korzystającej z zasiłków pobiera świadczenia zasiłków celowych – ok. 54%.
- Kwota udzielonych świadczeń w przeliczeniu na 1 osobę korzystającą z pomocy społecznej uległa wzrostowi o 52%, w 2019 r. wynosiła 5 317 zł (wobec 3 497 zł w 2015 r.).
- Miasto dysponuje dobrym zapleczem medycznym, funkcjonują tu 32 przychodnie oraz 16 aptek. Na terenie miasta znajduje się także Zespół Zakładów Opieki Zdrowotnej wraz ze Szpitalem Śląskim podlegające Starostwu Powiatowemu w Cieszynie.

- W 2018 r. w przeliczeniu na 1 mieszkańca udzielono 10,3 porady z zakresu ambulatoryjnej opieki zdrowotnej oraz 4,9 z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej.
- Cieszyn oferuje szerokie możliwości edukacyjne. Funkcjonują tu placówki z każdego szczebla edukacji.
- **Liczba dzieci w wieku do 3 lat uczęszczających do żłobków i klubów dziecięcych systematycznie wzrasta.**
- Liczba dzieci przypadających na 1 miejsce w placówce wychowania przedszkolnego w 2018 r. wynosiła 0,62, była korzystniejsza niż w powiecie cieszyńskim (0,81) czy województwie śląskim (0,85).
- Największa liczba uczniów przypadająca na 1 oddział w 2018 r. odnotowana została w szkołach ogólnokształcących (27 uczniów), zaraz za nimi znajdowały się szkoły średnie zawodowe – 25 uczniów na oddział.
- **Współczynnik skolaryzacji netto dla szkół podstawowych na terenie Cieszyna w 2018 r. wyniósł 113,2** i był wyższy aniżeli w przypadku powiatu cieszyńskiego (95,1) czy województwa śląskiego (94,5). Wartość współczynnika powyżej 100% świadczy o tym, iż do szkół podstawowych w Cieszynie uczęszcza część uczniów z okolicznych obszarów wiejskich.
- **Poziom edukacji na szczeblu szkół podstawowych uznać należy za wysoki, co wynika z egzaminów ósmoklasisty przeprowadzonych w 2019 r.** Uczniowie cieszyńskich placówek uzyskali lepsze wyniki ze wszystkich zdawanych przedmiotów w porównaniu do średnich wyników w powiecie cieszyńskim i województwie śląskim. W szczególności bardzo dobrze poradzili sobie z egzaminem z języka angielskiego (66%) i języka polskiego (72%).
- **W mieście funkcjonują szkoły średnie, które osiągają wysokie wyniki w nauczaniu, posiadają dobrą renomę w regionie** (Ranking Liceów i Techników PERSPEKTYW 2020).
- **Cieszyn pełni funkcję miasta uniwersyteckiego, na jego terenie zlokalizowane są 2 zamiejscowe uczelnie wyższe: Uniwersytet Śląski oraz Akademia WSB. Liczba studentów w mieście z roku na rok spada, w latach 2014-2018 spadek wyniósł ponad 67%.** W 2018 r. w Cieszynie studiowało już tylko 902 studentów (wobec 2 759 os. w 2014 r.).
- Na przestrzeni lat 2014-2019 na terenie miasta odnotowano łącznie 179 zdarzeń drogowych, z czego śmierć na miejscu poniosły 3 osoby, kolejne 6 w ciągu 30 dni od zdarzenia oraz poszkodowanych w stanie ciężkim było 66 osób.

Najważniejsze wnioski w zakresie wymiaru społecznego w odniesieniu do grupy porównawczej

- **Bardzo niekorzystna sytuacja Cieszyna ze stale pogarszającą się dynamiką w zakresie zmiany liczby mieszkańców w ostatnich 5 latach jako % ludności w roku bazowym.**
- **Największy spośród wszystkich miast odsetek ludności w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym.**
- **Wysoki wskaźnik starości – odsetek osób w wieku 65 lat i więcej.** Na tle grupy porównawczej Cieszyna większe pogorszenie sytuacji względem zmiany sytuacji w grupie porównawczej odnotowuje jedynie Zgorzelec. Równie niekorzystna sytuacja występuje w Oświęcimiu, Nowej Rudzie oraz nieco lepsza w Brzegu.
- **Pogarszająca się sytuacja Cieszyna w zakresie liczby mieszkańców w wieku 25-34 lata w przeliczeniu na 1000 osób – w ciągu ostatnich pięciu lat sytuacja w tym obszarze uległa znacznemu pogorszeniu względem miast grupy porównawczej.**
- **Niekorzystna oraz stale pogarszająca się pod względem dynamiki sytuacja Cieszyna w grupie porównawczej w zakresie przyrostu naturalnego w ostatnich 5 latach na 1 000 os.**
- W przypadku salda migracji na 1 000 os., Cieszyn cechuje się sytuacją nieco lepszą niż średnia w grupie porównawczej, jednak w ostatnich 5 latach wskaźnik ten uległ pogorszeniu w stosunku do średniej dla grupy porównawczej, w szczególności wskaźnik dotyczący osób w wieku 15-39 lat – rozwijał się wolniej niż w grupie porównawczej. W gorszej sytuacji omawianego zjawiska znalazły się miasta Oświęcim i Myszków.
- W zakresie bezpieczeństwa publicznego Cieszyn na tle grupy miast porównawczych wypada relatywnie dobrze. Nieco gorszą sytuację od średniej dla grupy porównawczej odnotowuje

się w przypadku przestępstw przeciwko zdrowiu i życiu oraz przestępstw przeciwko mieniu, zmienne te charakteryzują się także nieco gorszą dynamiką w grupie.

- Mimo stosunkowo dobrego zaplecza medycznego, Cieszyn na tle grupy miast porównawczych wypada gorzej, szczególnie widoczne jest to w przypadku zmiennej określającej liczbę porad lekarskich na 1 000 os., charakteryzuje się ona nie tylko negatywną-gorszą niż średnia dla grupy porównawczej sytuacją, ale także pogarszającą się dynamiką w odniesieniu do zmiany sytuacji w grupie porównawczej.
- Na uwagę zasługuje także niekorzystny wskaźnik zgonów z powodu zachorowania na nowotwory i choroby układu krążenia na 1 000 os.
- Identyfikowane są deficyty w zakresie dostępności do zasobów mieszkaniowych na tle grupy miast porównawczych, zarówno w przypadku liczby mieszkań oddanych do użytkowania na 1 000 os., jak i powierzchni nowobudowanych mieszkań przypadających na mieszkańca w wieku 25-34 lata, a także kwoty wypłaconych dodatków mieszkaniowych w przeliczeniu na 1 lokal mieszkalny w zasobach mieszkaniowych ogółem.

Identyfikowane zasoby miasta Cieszyna

- dziedzictwo różnorodności kulturowej,
- poczucie tożsamości mieszkańców,
- podmioty ekonomii społecznej,
- aktywność, innowacyjność społeczna,
- organizacje pozarządowe,
- baza mieszkaniowa,
- oferta edukacyjna, w tym kształcenie wyższe
- dostępność administracyjna, zdrowotna, instytucjonalna, pomocowa,
- wielowyznaniowość,
- kadra edukacyjna,
- mniejszość polska na Zaolziu.

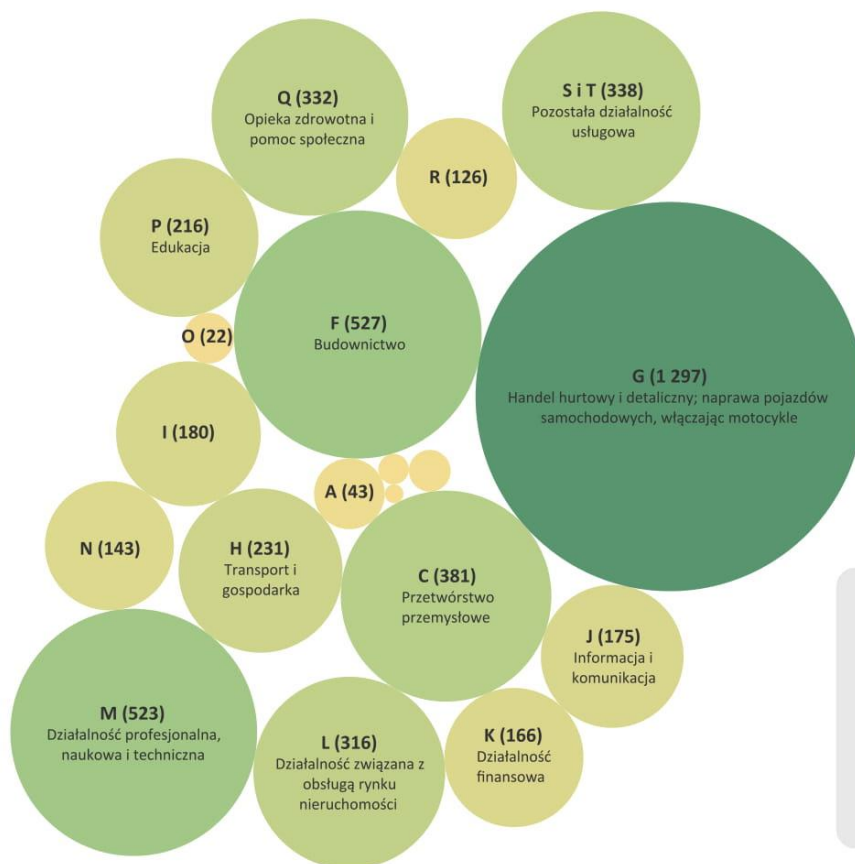
2.3. Wymiar gospodarczy

2.3.1. Miasto w wymiarze gospodarczym

W 2018 r. na terenie Cieszyna zarejestrowanych było łącznie 5 056 podmiotów gospodarczych, z czego prawie 95% stanowiły podmioty sektora prywatnego. Do dominujących sektorów gospodarki miasta należą: handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych (27%), budownictwo (10%) oraz działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (10%). Struktura wieku przedsiębiorców jest mocno zróżnicowana, jednak największą aktywność obserwuje się wśród osób w wieku około 38-52 lata. W latach 2014-2018 wskaźnik dla Cieszyna określający liczbę podmiotów wpisanych do rejestru REGON na 10 tys. zmalał o 2,7%, w powiecie cieszyńskim odnotowano natomiast jego wzrost o 0,6%, a w przypadku województwa śląskiego wzrost ten wyniósł 3,5%. Od kilku lat obserwuje się także niższe tempo przyrostu firm w Cieszynie. W latach 2014-2018 wskaźnik nowozarejestrowanych podmiotów w rejestrze REGON na 10 tys. ludności spadał (w 2018 r. wyniósł 86 wobec 103 w 2014 r.), rosła natomiast liczba podmiotów, które dokonywały wyrejestrowania z rejestru REGON na 10 tys. ludności (w 2018 r. 122 podmioty wobec 102 w 2014 r.). W analizowanym okresie do 2016 r. liczba podmiotów nowozarejestrowanych w stosunku do podmiotów dokonujących wyrejestrowania względnie się

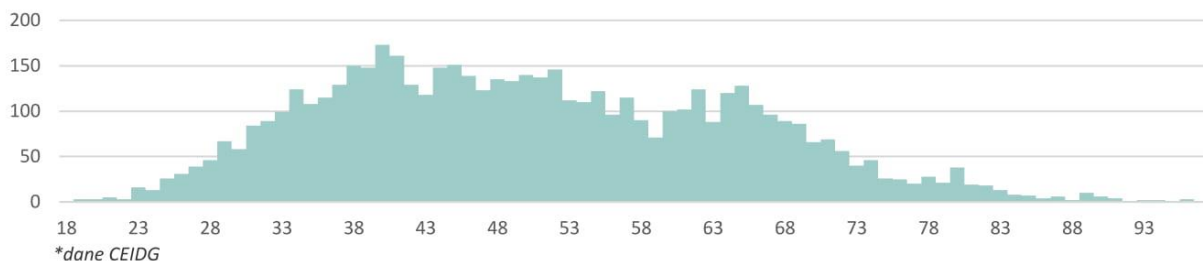
równoważyła, od 2017 r. nastąpił znaczny wzrost liczby wyrejestrowań. Do kluczowych zakładów funkcjonujących na terenie miasta wlicza się: PPG Polifarb Cieszyn S. A., jest to główny w kraju producent wyrobów lakierowych dla przemysłu, zatrudnia ponad 500 pracowników. Znaczącą firmą jest także Mondelez Polska Production Sp. z o.o., Fabryka „OLZA”, będąca wiodącą firmą branży spożywczej w Polsce. Kolejnym dużym przedsiębiorstwem jest firma LAKMA, wyspecjalizowana w kilku sektorach biznesowych: szeroko rozumianej chemii budowlanej, systemach dociepleń, chemii gospodarczej oraz chemii profesjonalnej. Pozostałymi większymi podmiotami są: Zakład Przetwórstwa Mięsnego „JAN BIELESZ” Sp. z o. o., Celma Indukta S. A. z siedzibą w Cieszynie, Elektrometal S. A., Fabryka Automatyki FACH S. A., DAEDONG System Poland Sp. z o. o., PPHU Ekoplast Product s. c. Krzysztof Brandys, Ryszard Brandys. Przeważająca część działalności gospodarczych w Cieszynie zlokalizowana jest w śródmiejskiej części miasta, są to przede wszystkim licznie obiekty usługowo-handlowe i drobne zakłady produkcyjne. Na uwagę zasługuje analiza aktywności ekonomicznej funkcjonalnych grup wieku, która wskazuje na niewielką przedsiębiorczość osób młodych w stosunku do osób w wieku emerytalnym. Udział kwoty odprowadzanej od osób młodych prowadzących działalność jest także znikomy w porównaniu do kwoty odprowadzanej przez osoby w wieku emerytalnym. Zdecydowanie więcej młodych osób utrzymuje się ze stosunku pracy (33,8%) oraz umów zleceń i o dzieło (26,0%). Relatywnie wysoki udział osób w wieku emerytalnym jest nadal zatrudniony na umowę o pracę (8,1%) oraz umowę zlecenie i o dzieło (6,2%). Dowodzi to o wysokiej aktywności zawodowej tych osób, często wynikającej z konieczności zwiększenia domowego budżetu z uwagi na uzyskiwanie niskiego świadczenia z ZUS czy też pobudek społecznych, m.in. potrzeby utrzymywania kontaktu z innymi ludźmi, codziennej aktywności.

Przedsiębiorczość

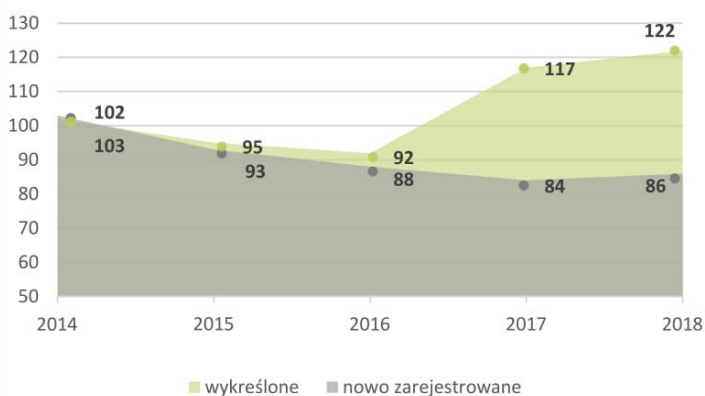

5 056 podmioty gospodarcze
229 sektor publiczny
4 796 sektor prywatny
15 spółdzielnie
557 spółki handlowe
556 spółki cywilne

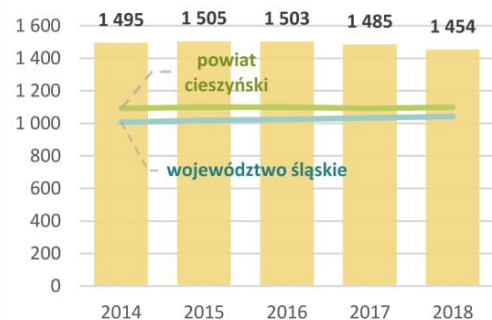
Liczba przedsiębiorców wg wieku*

Liczba podmiotów na 10 000 ludności

Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 000 ludności

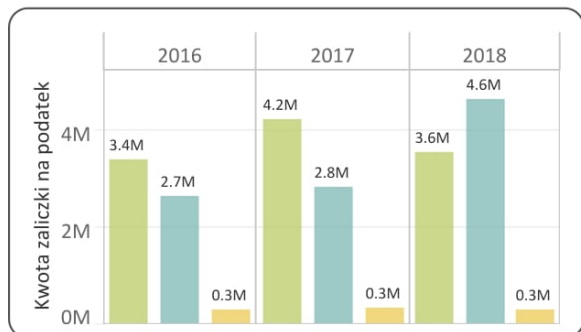

Działalność gospodarcza

- osoby młode (15-26 lat)
- osoby w wieku przedemerytalnym (K: 55-59 lat, M: 60-64 lat)
- osoby w wieku emerytalnym (K: 60 lat i więcej, M: 65 lat i więcej)

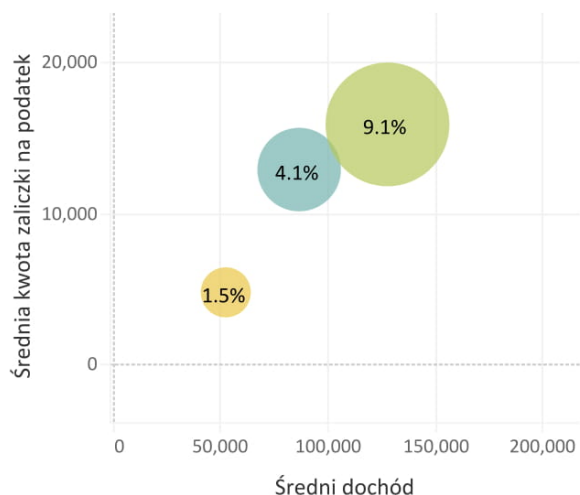
Liczba podatników
Wskaźnik dynamiki (2016-2018)

59 -3,3%
223 -3,5%
357 +9,5%

Funkcjonalne grupy wieku:

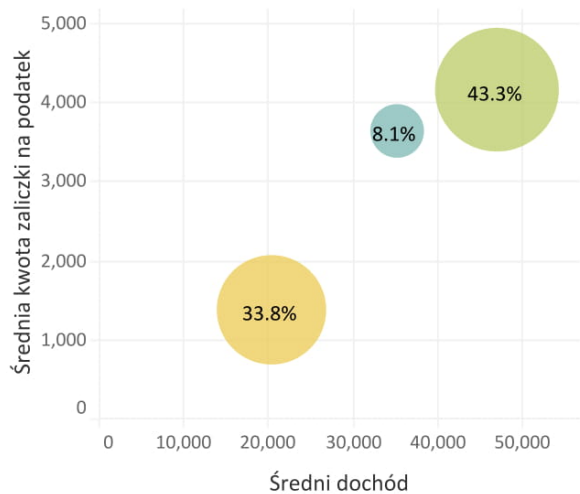
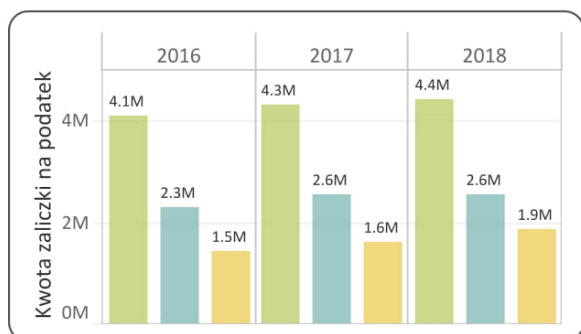
- udział osób będącymi podatnikami w grupie funkcjonalnej [%]

Stosunek pracy

Liczba podatników
Wskaźnik dynamiki (2016-2018)

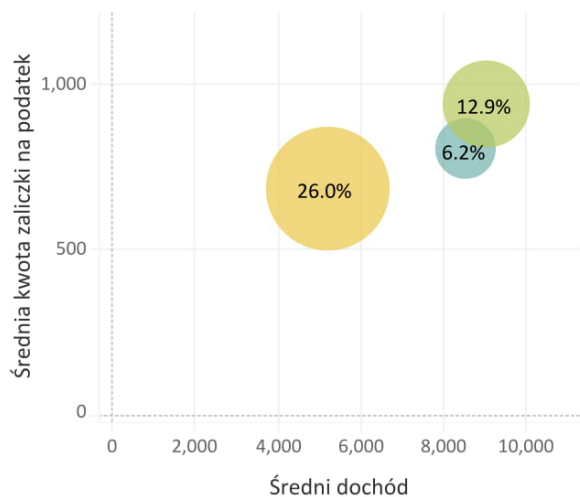
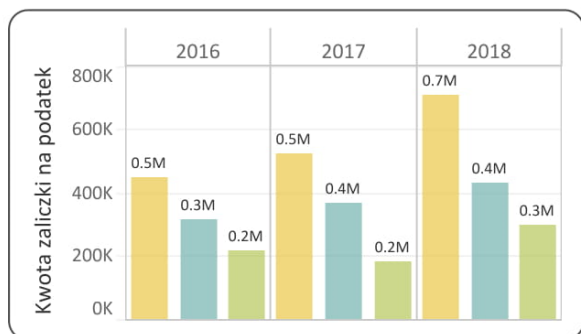
1 343 +4,6%
1 064 -3,2%
703 +18,8%

Umowa zlecenie i o dzieło

Liczba podatników
Wskaźnik dynamiki (2016-2018)

1 034 +25,6%
318 -5,4%
539 +6,9%

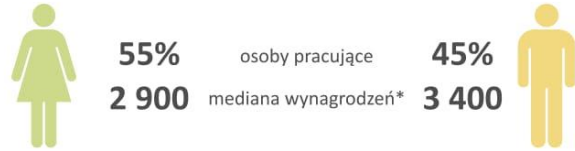
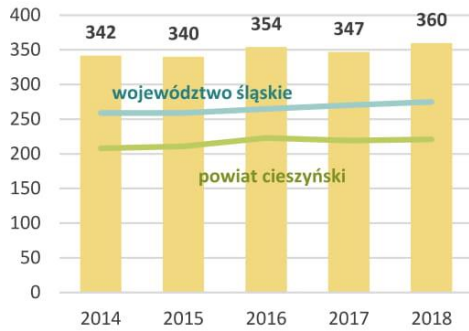
Rynek pracy to jeden z elementów gospodarki, który służy alokacji i realokacji zasobów ludzkich, zapewniając równowagę pomiędzy popytem a ofertą, ma wpływ bezpośrednio na jakość życia mieszkańców, a także atrakcyjność osiedleńczą. Podczas analizy cieszyńskiego rynku pracy głównie skupiono się na zagadnieniach związanych z potencjałem siły roboczej, bezrobociem oraz ich strukturą. W 2018 r. w Cieszynie na każde 1 000 mieszkańców zatrudniono było 360 osób. Jest to wartość znacznie wyższa od średniej dla powiatu cieszyńskiego (221) czy województwa śląskiego (275). 55% ogółu pracujących stanowiły kobiety, a 45% mężczyźni. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w powiecie cieszyńskim wynosiło w 2018 r. 3 400 zł dla mężczyzn i 2 900 zł w przypadku kobiet. 21,3% aktywnych zawodowo mieszkańców Cieszyna zatrudnionych jest w sektorze rolnym (rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo), 31,9% w przemyśle i budownictwie, a 18,3% w sektorze usługowym (handel, usługi, transport, zakwaterowanie i gastronomia, informacja i komunikacja) oraz 1,7% pracuje w sektorze finansowym (działalność finansowa i ubezpieczeniowa, obsługa rynku nieruchomości). Wskaźnik potencjału siły roboczej wyrażony zmianą liczby ludności w wieku 10-24 i 50-64 na 1 000 mieszkańców jest ujemny (-65), co dowodzi o deficycie siły roboczej osób młodych, aczkolwiek od 2016 r. dynamika tego wskaźnika ulega poprawie. Niepokojącym wskaźnikiem w kontekście potencjału siły roboczej jest także systematycznie malejąca liczba osób w wieku produkcyjnym.

Zjawisko bezrobocia w Cieszynie w ostatnich latach ma tendencję malejącą, w 2019 r. liczba bezrobotnych zarejestrowanych w Urzędzie Pracy wynosiła 609 osób (w tym było 298 kobiet), co stanowiło 3,3% osób w wieku produkcyjnym. Na przestrzeni dekad liczba bezrobotnych zmalała o 873 osoby, co oznacza spadek na poziomie 59%. Wpływ na to miały przeobrażenia na rynku pracy, powstanie nowych firm produkcyjnych w okolicach miasta, konieczność zwiększania zatrudnienia w już istniejących, ale także fakt, że wielu pracujących odeszło na emeryturę, jednocześnie mniej osób weszło w wiek produkcyjny. Dodatkowo, część wyemigrowała zarobkowo, np. do Wielkiej Brytanii czy Niemiec. Ponadto, były podejmowane przez Powiatowy Urząd Pracy w Cieszynie liczne działania w celu aktywizacji osób pozostających bez pracy.

Z punktu widzenia struktury bezrobocia, warto zwrócić uwagę na kilka zmiennych. Ponad 46% wszystkich zarejestrowanych bezrobotnych to osoby pozostające bez pracy długotrwale, a zatem powyżej 12 miesięcy. Jest to grupa szczególnie trudna w aktywizacji. Pod względem wykształcenia najliczniejszą grupę stanowią mężczyźni z wykształceniem zasadniczym zawodowym (32%) i podstawowym (31%) oraz kobiety z wykształceniem podstawowym (29%), policealnym i średnim zawodowym (25%), a także wyższym (18%). 71% bezrobotnych stanowią osoby ze stażem pracy do 10 lat. Najliczniejszymi grupami bezrobotnych są osoby w wieku 25-34 lata oraz 35-44 lata – równo po 154 osoby bezrobotne w 2019 r.

Rynek pracy

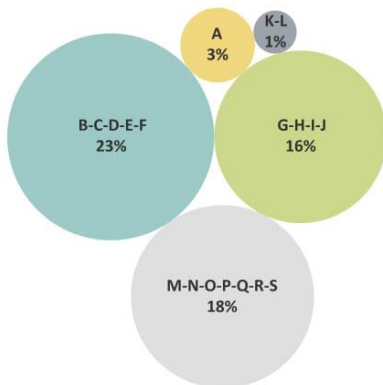
Liczba pracujących na 1 000 ludności

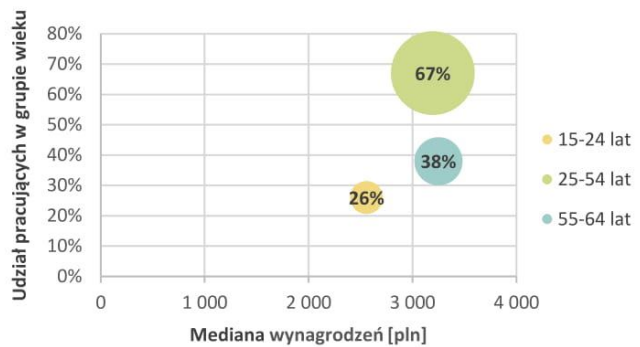
Liczba ofert pracy zgłoszonych w 2018 r.*

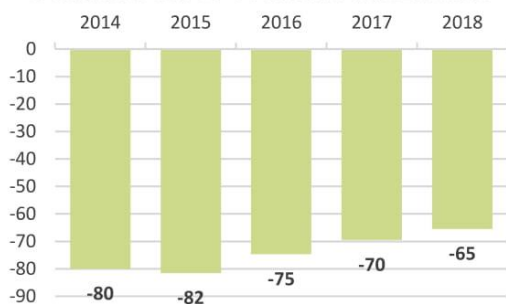
Udział pracujących wg sekcji PKD w liczbie osób w wieku produkcyjnym*

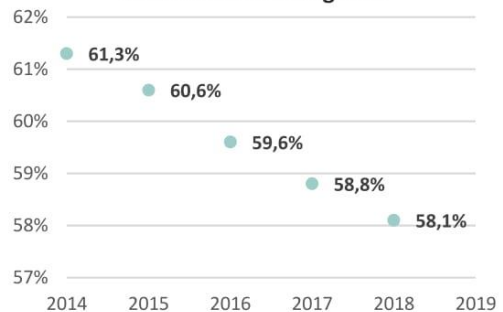
Pracujący wg grup wieku*

Zmiana liczby ludności w wieku 10-24 i 50-64 na 1000 mieszkańców

Udział ludności w wieku produkcyjnym w liczbie ludności ogółem

*dane dla powiatu cieszyńskiego

Źródło danych: GUS BDL, <https://monitormiasta.pl/>

Bezrobocie

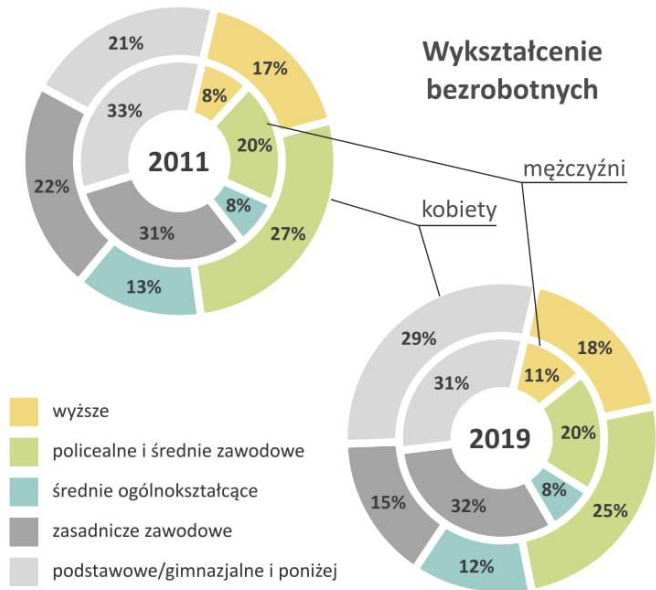
298 bezrobotnych ogółem
246 bezrobotnych będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy, w tym:
148 długotrwale bezrobotnych

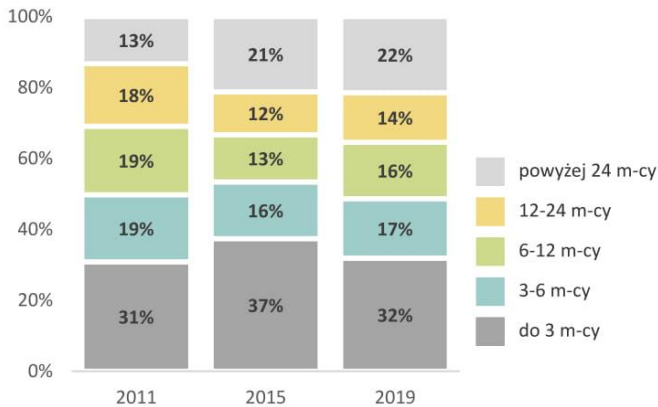
311 bezrobotnych ogółem
244 bezrobotnych będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy, w tym:
134 długotrwale bezrobotnych

stopa bezrobocia 4,3%*

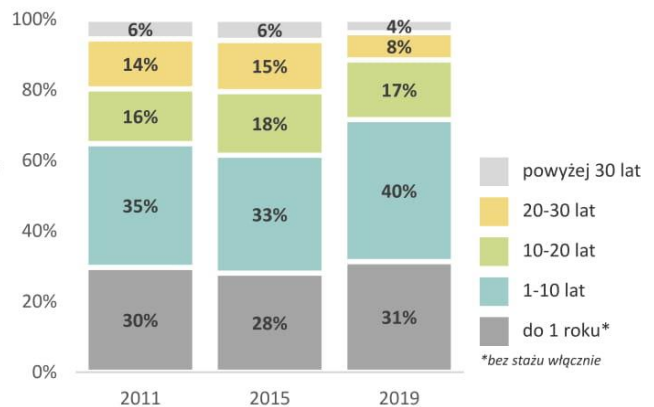
stosunek liczby bezrobotnych zarejestrowanych do liczby cywilnej ludności aktywnej zawodowo
 *dla powiatu cieszyńskiego w 2019 r.

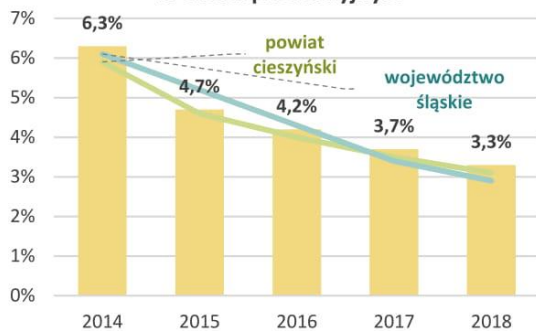
Czas pozostawania bez pracy osób bezrobotnych

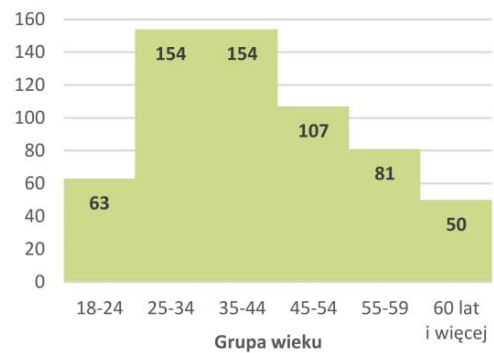
Staż pracy osób bezrobotnych

Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym

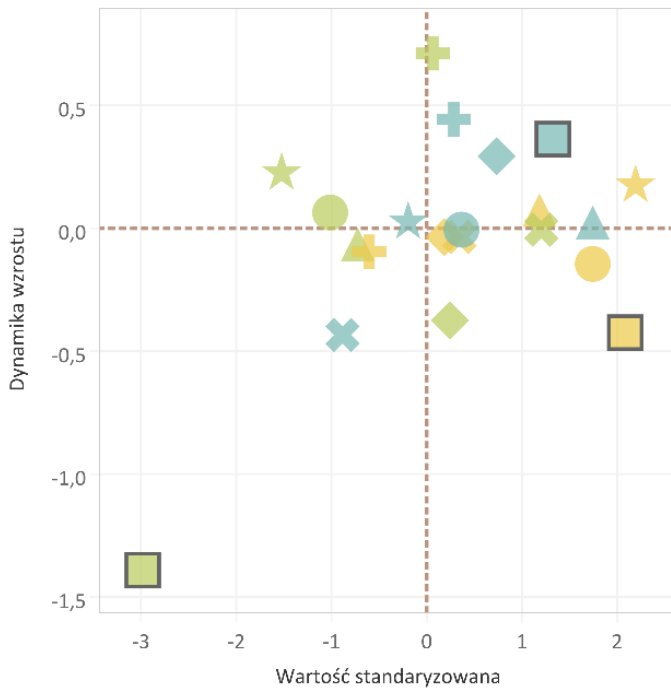
Liczba bezrobotnych wg wieku

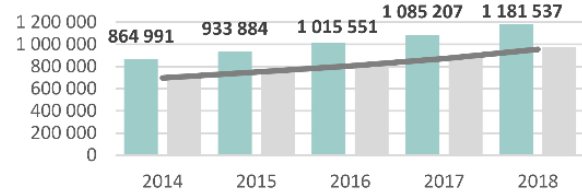
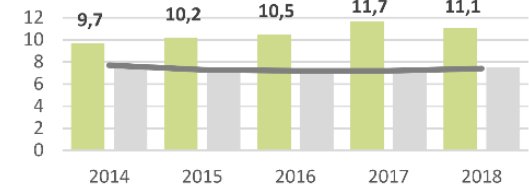
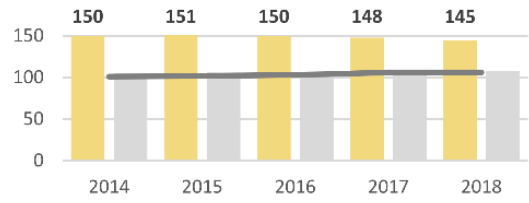
2.3.2. Miasto w wymiarze gospodarczym na tle grupy porównawczej miast

Analizując sytuację gospodarczą Cieszyna pod względem liczby podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w REGON na 1 000 mieszkańców, wskaźnik ten osiąga relatywnie dobry wynik (145), lepszy od średniej w grupie porównawczej, jednak na przestrzeni ostatnich lat, dostrzec można jego pogarszającą się dynamikę, która na tle pozostałych miast analizy, plasuje Cieszyn na najgorszej pozycji, co oznacza, że odnotowuje w omawianym zakresie największe starty. Potwierdzeniem nienajlepszej sytuacji gospodarczej Cieszyna jest wskaźnik liczby wyrejestrowań z REGON na 1 000 mieszkańców (średnia 3-letnia), który osiąga wynik dużo gorszy (11,1) od średniej w grupie porównawczej, cechuje się negatywną dynamiką, a na tle pozostałych miast analizy, stawia Cieszyn w najgorszej sytuacji. Wskaźnik dotyczący wpływów jednostki samorządu terytorialnego z tytułu udziału we wpływach budżetu państwa z PIT przypadających na 1 000 os. w wieku od 18 lat (średnia 3-letnia) osiąga względnie dobry wynik (1 181 537), wyższy od średniej w grupie porównawczej, niewiele gorszy tylko od Myszkowa, wykazuje się także pozytywną dynamiką – w porównaniu do roku bazowego (2014) wzrósł o ponad 36%. Biorąc pod uwagę czynnik dostępności zasobów niezbędnych do prowadzenia działalności gospodarczej, w Cieszynie dostrzega się duży problem siły roboczej wśród osób młodych – różnica liczby ludności w wieku 10-24 i 50-64 na 1 000 mieszkańców wynosi -65, jest to wartość gorsza od średniej w grupie porównawczej i wskazuje na spore dysproporcje w zastępowalności pokoleń, jednak porównując tą daną z rokiem bazowym (2014), różnica ta uległa pomniejszeniu. O niesprzyjających warunkach prowadzenia działalności gospodarczej w Cieszynie świadczy także wskaźnik kwoty wydatków inwestycyjnych przypadającej na 1 mieszkańca (średnia 3-letnia). W badanym okresie 2014-2018 odnotowano w Cieszynie spadek wydatków inwestycyjnych o ponad 36%. W relacji do pozostałych miast poddanych analizie, jednoznacznie należy wskazać, że sytuacja gospodarcza Cieszyna jest niekorzystna, dlatego zasadnym staje się podjęcie kompleksowych działań zmierzających do poprawy warunków społeczno-gospodarczych miasta.

Przedsiębiorczość i aktywność mieszkańców

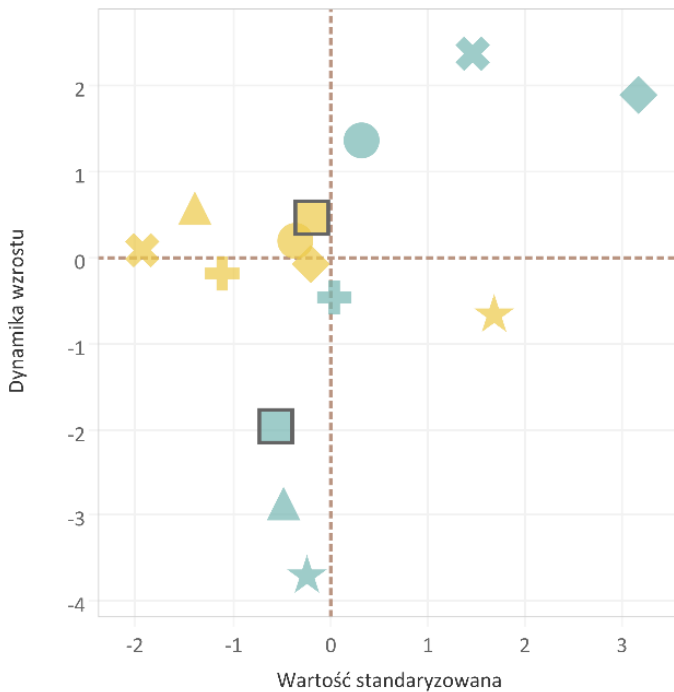

- Liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w REGON na 1000 mieszkańców
- Liczba podmiotów gospodarczych wyrejestrowanych z REGON na 1000 mieszkańców
- Wpływy J ST z tytułu udziału we wpływach BP z PIT przypadające na 1000 osób w wieku od 18 lat

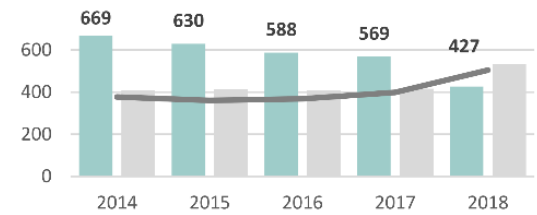
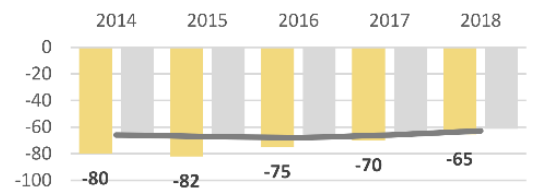

- wartość dla Cieszyna
 - wartość dla Cieszyna
 - mediana dla obszaru E2*
 - średnia dla obszaru E2*
- *obszar E2 - miasta stanowiące ośrodki wielofunkcyjne

Dostępność zasobów niezbędnych do prowadzenia działalności gospodarczej

- Różnica liczby mieszkańców w wieku 10-24 i 50-64 lat na 1000 mieszkańców gminy
- Kwota wydatków inwestycyjnych przypadająca na 1 mieszkańca

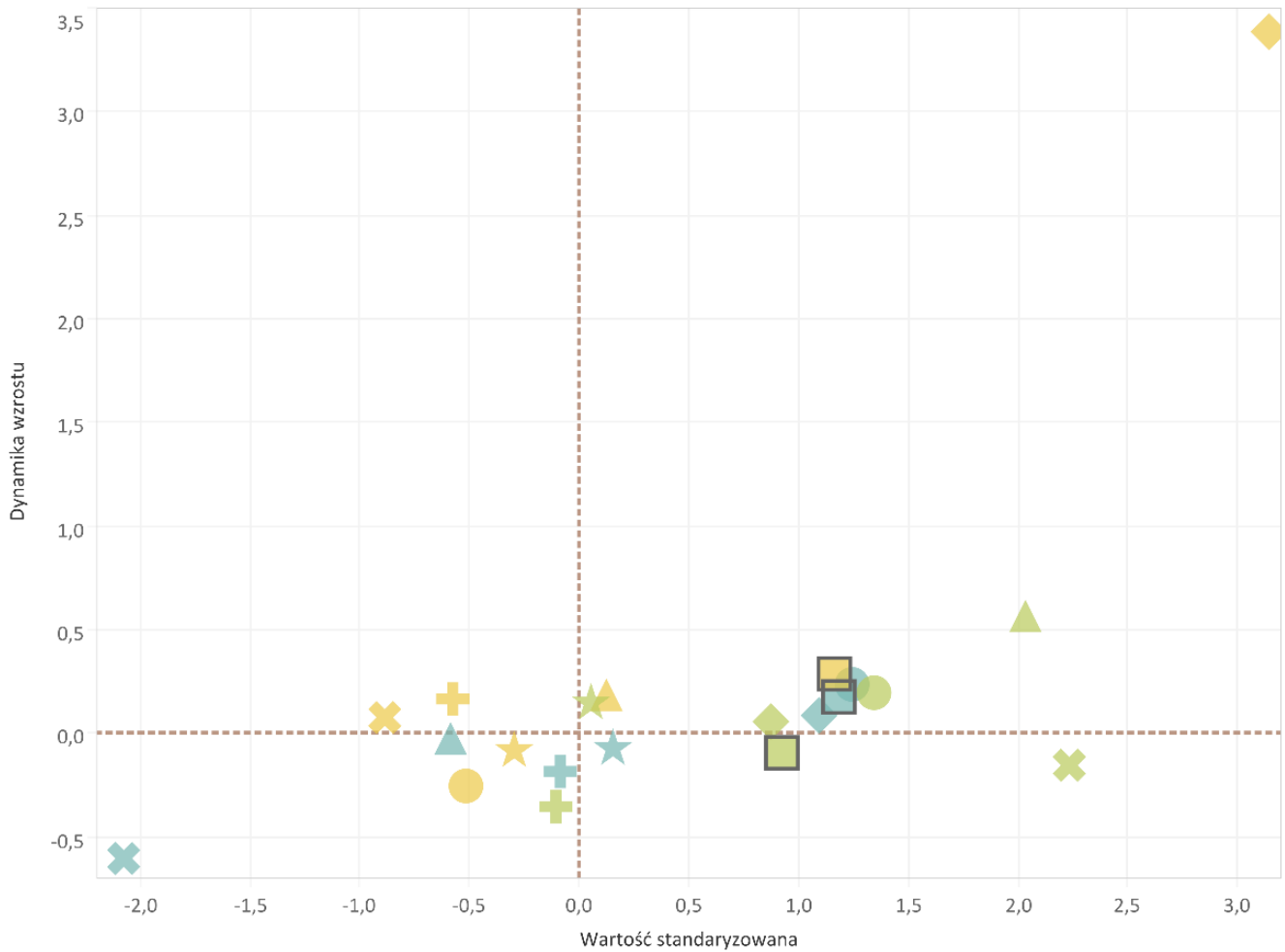

- wartość dla Cieszyna
 - wartość dla Cieszyna
 - mediana dla obszaru E2*
 - średnia dla obszaru E2*
- *obszar E2 - miasta stanowiące ośrodki wielofunkcyjne

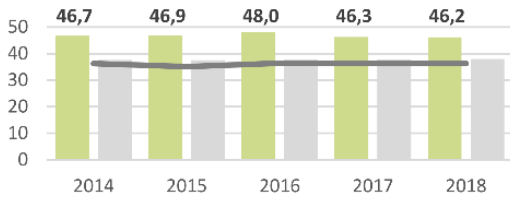
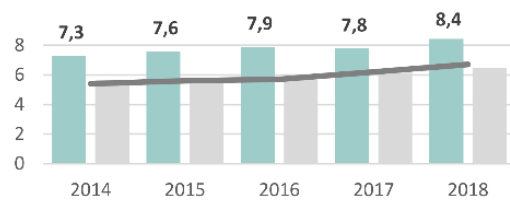
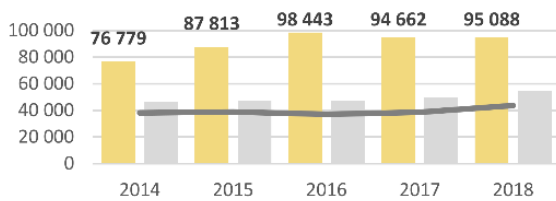
- Cieszyn
- Brzeg
- + Myszków
- * Nowa Ruda
- ★ Nowy Targ
- ◆ Oświęcim
- ▲ Zgorzelec

Konkurencyjność lokalnej gospodarki oceniono w kontekście trzech wskaźników. Pierwszym z nich jest wysokość wpływów JST z tytułu udziału we wpływach budżetu państwa z CIT przypadających na 1 000 osób w wieku od 18 lat. Wskaźnik ten w przypadku Cieszyna okazał się być znacznie wyższy od średniej w grupie porównawczej, wyniósł 95 088 zł. Był drugim wynikiem wśród miast branych pod uwagę w analizie, lepszy pod tym względem okazał się być tylko Oświęcim. Sytuacja ta dowodzi o relatywnie dobrej kondycji gospodarczej lokalnych spółek kapitałowych w Cieszynie na tle pozostałych miast. Kolejnym z analizowanych czynników jest poziom zatrudnienia w sektorze usług, który stanowi jeden z bardziej zróżnicowanych sektorów gospodarki. Udział zatrudnionych w sektorze usług w Cieszynie jest większy od średniej w grupie porównawczej, w 2018 r. wynosił 46,2%, natomiast w badanym okresie odnotowano jego nieznaczny spadek. Dominującymi działalnościami sektora usług są handel i naprawa pojazdów, administrowanie i działalność wspierająca, transport i gospodarka magazynowa. Ich obecność na lokalnym rynku dostarcza podstaw do zwiększania efektywności, wydajności i konkurencyjności podmiotów gospodarczych. Taki wynik jest pozytywnym sygnałem dla rozwoju funkcji gospodarczej miasta w celu zwiększenia jego konkurencyjności. Ostatnim z omawianych czynników jest udział nowozarejestrowanych podmiotów sektora kreatywnego w liczbie nowozarejestrowanych podmiotów ogółem. Znaczenie sektora kreatywnego w Cieszynie w ostatnich latach wzrasta, o czym świadczy rosnący udział tego sektora w lokalnej gospodarce – w 2018 r. stanowił 8,4%, była to wartość wyższa od średniej w grupie porównawczej, ale także jedna z przodujących na tle pozostałych miast analizy (bardziej korzystną sytuację odnotowuje jedynie Brzeg). Sektor kreatywny ma potencjał by być marką Cieszyna – miasta inspiracji, ludzi twórczych, pełnych pasji i zaangażowania, to z kolei przełoży się na rozwój innych sektorów gospodarki, poprawę wizerunku miasta jako przestrzeni przyjaznej do życia dla mieszkańców oraz atrakcyjnego miejsca do podejmowania biznesu.

Konkurencyjność i zdywersyfikowana struktura podmiotów gospodarczych

- Wpływy JST z tytułu udziału we wpływach BP z CIT przypadające na 1000 osób w wieku od 18 lat
 - Procent zatrudnionych w usługach
 - Udział nowo zarejestrowanych podmiotów sektora kreatywnego w liczbie nowo zarejestrowanych podmiotów ogółem
- Cieszyn ● Brzeg + Myszków × Nowa Ruda ★ Nowy Targ ◆ Oświęcim ▲ Zgorzelec

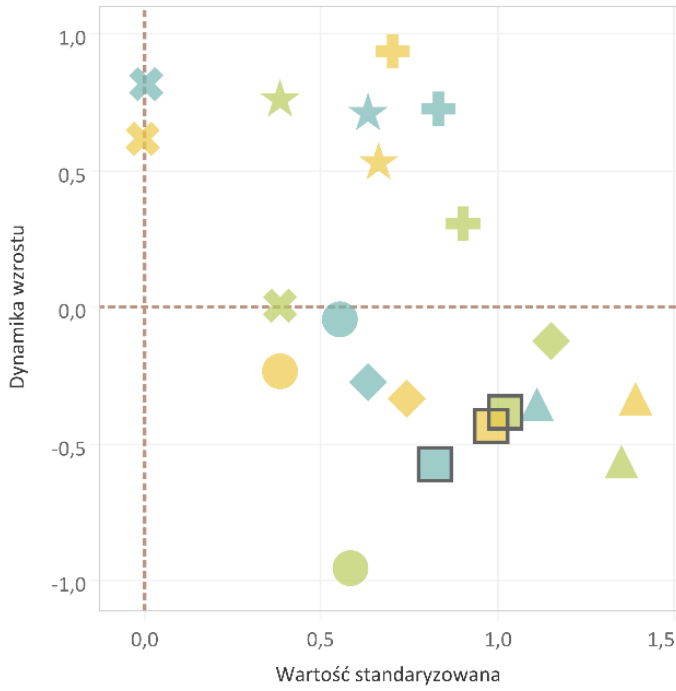

■ wartość dla Cieszyna
■ średnia dla obszaru E2*
 — mediana dla obszaru E2*
 *obszar E2 - miasta stanowiące ośrodki wielofunkcyjne

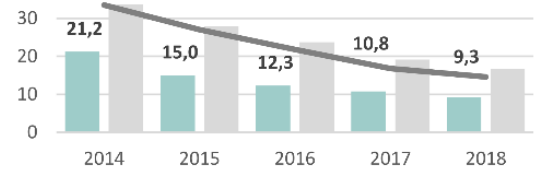
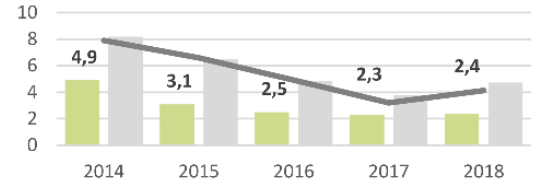
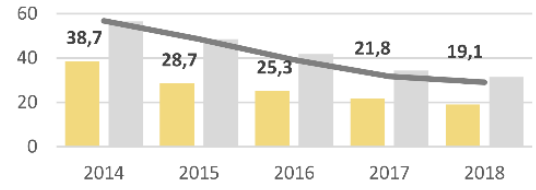
Jak już wcześniej wspomniano, zjawisko bezrobocia w Cieszynie ma tendencję malejącą. Na przestrzeni 10 lat odnotowano spadek liczby bezrobotnych o prawie 60%. Porównując sytuację Cieszyna do pozostałych miast w grupie, wyróżnia się on pod względem dynamiki omawianych wskaźników, jego przewaga w grupie porównawczej się zmniejsza, następuje pogorszenie sytuacji względem zmiany sytuacji w grupie porównawczej, dzieje się tak mimo tego, że liczba bezrobotnych systematycznie w Cieszynie spada. Generalnie, sytuacja związana z bezrobociem w miastach uwzględnionych w analizie, wypada relatywnie dobrze, wartości wskaźników są korzystniejsze od średniej w grupie porównawczej. Najgorszą sytuację odnotowuje Nowa Ruda, natomiast najlepszą Myszków. Z kolei, w Cieszynie wszystkie trzy wskaźniki dotyczące bezrobocia wskazują na względnie dobrą kondycję miasta na tle grupy porównawczej – wartości wskaźników są niższe od średniej w grupie. Najkorzystniejszy spadek wartości wskaźnika w badanym okresie odnotowano w przypadku liczby długotrwale bezrobotnych zarejestrowanych na 1 000 mieszkańców – o ponad 56%.

Na lokalny rynek pracy wpływ ma dostępność i jakość oferowanych miejsc pracy. Jak wynika z danych, przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto mieszkańców Cieszyna w 2018 r. wynosiło 4 107 zł, w badanym okresie wzrastało i było wyższe od średniej w grupie porównawczej, zajmowało też pozycję w połowie stawki jeżeli chodzi o sytuację w pozostałych miastach branych pod uwagę do analizy, co może świadczyć o względnej zamożności, lepszym statusie społecznym mieszkańców Cieszyna. Wysokość osiągniętych zarobków stanowi ważny czynnik dla wykwalifikowanej siły roboczej, określa atrakcyjność, jakość lokalnego rynku pracy. W przypadku niezaspokojenia potrzeby wynagrodzenia na odpowiednim poziomie, następuje stopniowy odpływ wykwalifikowanej siły roboczej do większych ośrodków gospodarczych, bądź emigracja zarobkowa. Wskaźnik wpływów budżetu państwa z PIT przypadających na 1 mieszkańca w Cieszynie (982 zł w 2018 r.) jest wyższy od średniej w grupie porównawczej, co może dowodzić o relatywnie dobrej kondycji lokalnej gospodarki.

Skala bezrobocia

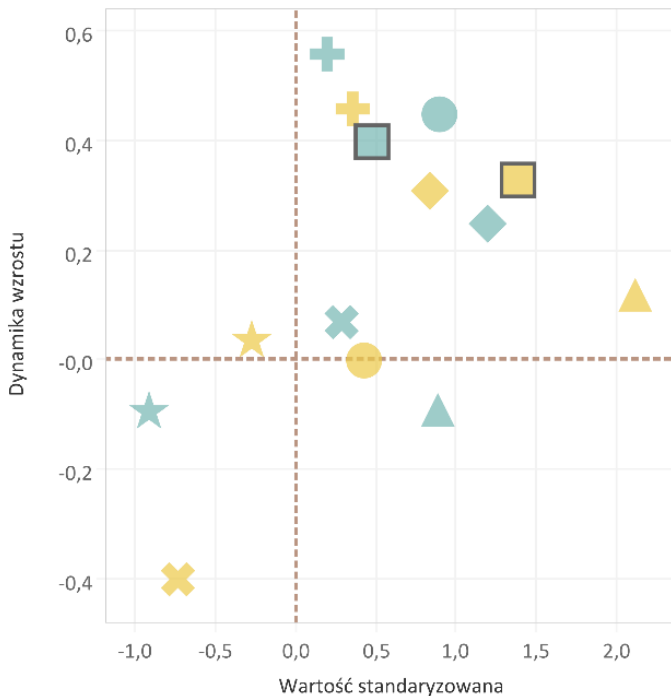

- Liczba bezrobotnych zarejestrowanych ogółem na 1000 mieszkańców gminy
- Liczba bezrobotnych zarejestrowanych do 25 roku życia na 1000 mieszkańców gminy
- Liczba długotrwale bezrobotnych zarejestrowanych na 1000 mieszkańców gminy

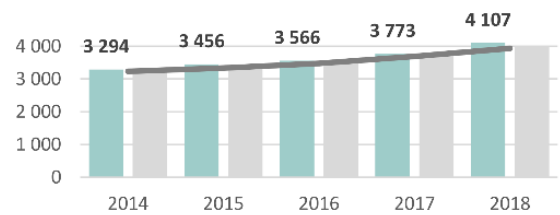
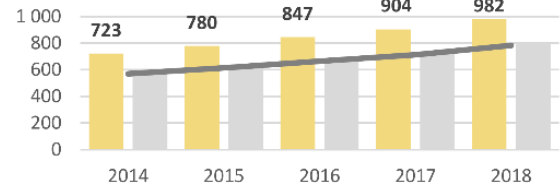

- wartość dla Cieszyna
 - mediana dla obszaru E2*
 - średnia dla obszaru E2*
- *obszar E2 - miasta stanowiące ośrodki wielofunkcyjne

Dostępność i jakość oferowanych miejsc pracy

- Wpływy JST z tytułu udziału we wpływach BP z PIT przypadające na 1 mieszkańca
- Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto

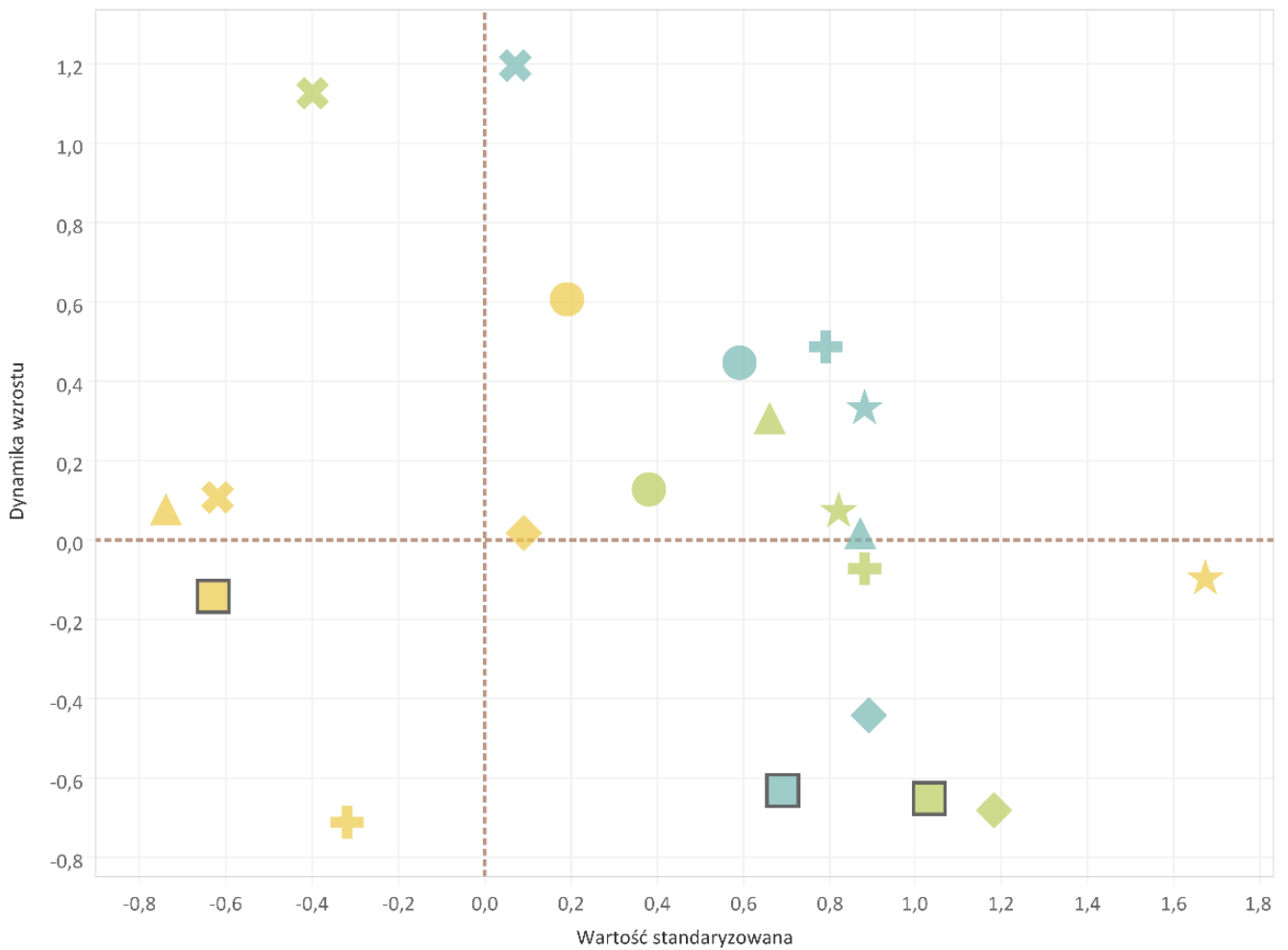

- wartość dla Cieszyna
 - mediana dla obszaru E2*
 - średnia dla obszaru E2*
- *obszar E2 - miasta stanowiące ośrodki wielofunkcyjne

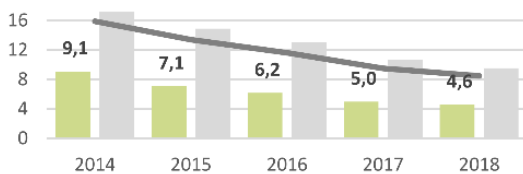
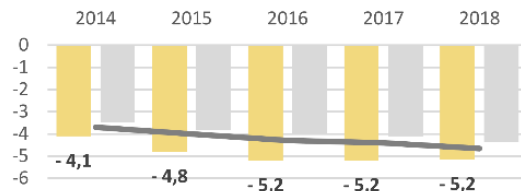
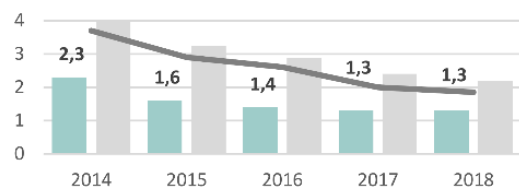
- Cieszyn
- Brzeg
- + Myszków
- x Nowa Ruda
- ★ Nowy Targ
- ◆ Oświęcim
- ▲ Zgorzelec

Dostępność wykwalifikowanej siły roboczej w Cieszynie określona została za pomocą wskaźnika zmiany liczby mieszkańców w wieku produkcyjnym w ostatnich pięciu latach. Jak już wiadomo, miasto boryka się z problemem zastępowalności pokoleń, znacząco wzrasta liczba osób w wieku przedemerytalnym i emerytalnym, natomiast wśród osób młodych odnotowuje się znaczne deficyty siły roboczej, tendencja ta dotyczy także osób w wieku produkcyjnym, z roku na rok spada ich odsetek, w 2018 r. wskaźnik zmiany wyniósł – 5,2. Dowodzi to o niesprzyjających warunkach demograficznych, co ma także wpływ na sytuację gospodarczą panującą w mieście. W omawianym zakresie, gorszą sytuację wśród pozostałych miast odnotowało jedynie Zgorzelec. O dostępności wykwalifikowanej siły roboczej świadczą także wskaźniki odnoszące się do poziomu bezrobocia i jego struktury.

Dostępność wykwalifikowanej siły roboczej

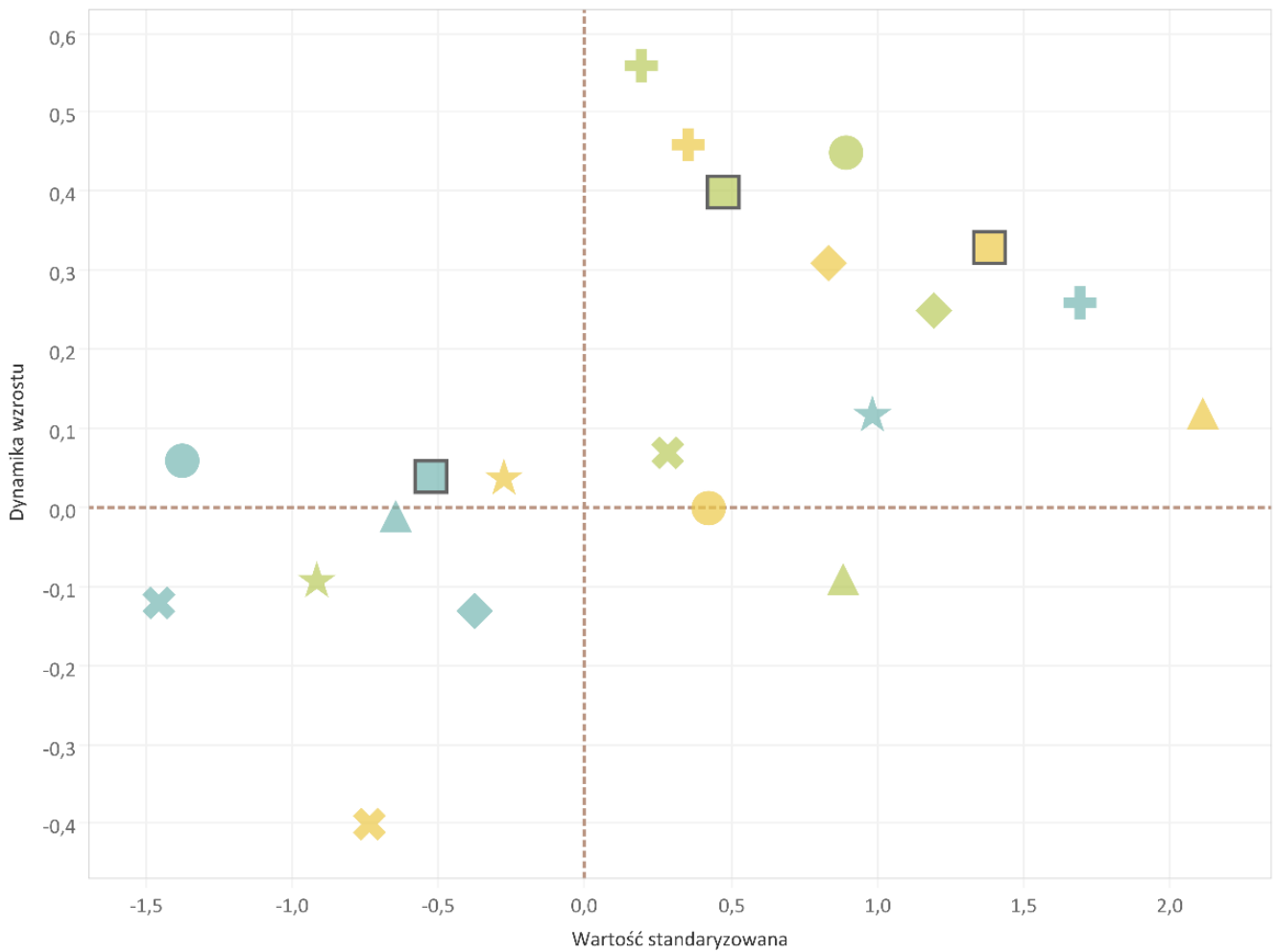
- Zmiana liczby mieszkańców w wieku produkcyjnym w ostatnich pięciu latach
 - Liczba osób bezrobotnych z wykształceniem podstawowym na 1000 mieszkańców
 - Udział bezrobotnych zarejestrowanych powyżej roku w ogólnej liczbie mieszkańców w wieku produkcyjnym
- Cieszyn
 ● Brzeg
 + Myszków
 x Nowa Ruda
 ★ Nowy Targ
 ◆ Oświęcim
 ▲ Zgorzelec

■ ■ ■ wartość dla Cieszyna
— mediana dla obszaru E2*
■ średnia dla obszaru E2*
 *obszar E2 - miasta stanowiące ośrodki wielofunkcyjne

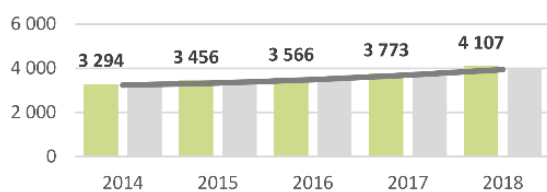
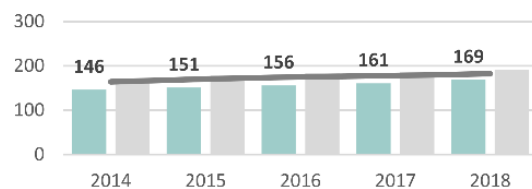
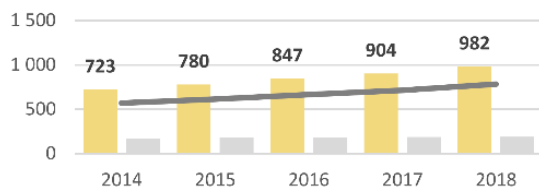
Analiza sytuacji materialnej mieszkańców Cieszyna przeprowadzona została w oparciu o wskaźnik obrazujący wpływ JST z udziału we wpływach budżetu państwa z PIT przypadających na 1 mieszkańca. W 2014 roku na jednego mieszkańca przypadało 723 zł z tytułu wpływów z PIT, natomiast w 2018 roku było to już 982 zł. Wskaźnik ten jest wyższy od średniej w grupie porównawczej. Podobnie sytuacja wygląda w przypadku przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto, które w badanym okresie wzrosło o ponad 24%, osiągając w 2018 roku kwotę 4 107 zł, było wyższe od średniej w grupie porównawczej. Ostatnim analizowanym wskaźnikiem są dochody od osób fizycznych z podatku od nieruchomości, rolnego i leśnego przypadające na 1 000 osób w wieku do 18 lat, które w analizowanym okresie wzrosły zarówno w przypadku Cieszyna (o prawie 16%), jak i średniej dla grupy miast porównawczych. Powyższe wskaźniki wskazują, iż sytuacja materialna mieszkańców Cieszyna jest relatywnie dobra.

Sytuacja materialna mieszkańców

- Wpływy J ST z tytułu udziału we wpływach BP z PIT przypadające na 1 mieszkańca
- Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto
- Dochody od osób fizycznych z podatku od nieruchomości, rolnego i leśnego przypadające na 1000 osób w wieku od 18 lat

■ Cieszyn
 ● Brzeg
 + Myszków
 x Nowa Ruda
 ★ Nowy Targ
 ◆ Oświęcim
 ▲ Zgorzelec

■ ■ ■ wartość dla Cieszyna
— mediana dla obszaru E2*
■ średnia dla obszaru E2*
 *obszar E2 - miasta stanowiące ośrodki wielofunkcyjne

2.3.3. Podsumowanie wymiaru gospodarczego

Najważniejsze wnioski wynikające z diagnozy wymiaru gospodarczego miasta Cieszyna

- W 2018 r. zarejestrowanych było 5 056 podmiotów gospodarczych, podmioty sektora prywatnego stanowiły 95%.
- Dominujące sektory gospodarki: handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych (27%), budownictwo (10%) oraz **działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (10%)**.
- Struktura wieku przedsiębiorców jest mocno zróżnicowana, jednak obserwuje się, iż największą grupę przedsiębiorców stanowią osoby w wieku około 38-52 lat.
- W latach 2014-2018 wskaźnik podmiotów wpisanych do rejestru REGON na 10 000 ludności zmalał o 2,7%, dla porównania w powiecie cieszyńskim odnotowano wzrost o 0,6% a w województwie wzrost na poziomie 3,5%.
- Od 2017 r. obserwowany jest wzrost liczby wykreślonych podmiotów gospodarczych z rejestru REGON na 10 000 ludności.
- Wśród podmiotów prowadzących działalność gospodarczą, osób w wieku emerytalnym jest więcej niż osób młodych (do 26 lat) czy osób w wieku przedemerytalnym, a ich liczba od 2016 r. stale rośnie (w 2018 r. wzrost wynosił 9,5%). Grupa ta stanowi 4,1% ogółu grupy funkcjonalnej.
- Osoby młode (do 26 lat) prowadzące działalność gospodarczą stanowią jedynie 1,5% ogółu grupy funkcjonalnej (osób młodych). W latach 2016-2018 odnotowano kolejny spadek liczebności tej grupy o 3,3%.
- W 2018 r. od podatników będących w wieku emerytalnym odprowadzono łącznie 4,6 mln zł kwoty zaliczki na podatek od działalności gospodarczej, dla porównania kwota odprowadzona od osób młodych prowadzących działalność wynosiła zaledwie 0,3 mln zł.
- W 2018 r. ze stosunku pracy utrzymywało się 43,3% osób w wieku przedemerytalnym, 33,8% osób młodych oraz aż 8,1% osób w wieku emerytalnym.
- Osoby młode zatrudnione na umowę o pracę, wygenerowały mniejszą kwotę zaliczki na podatek (1,9 mln zł) niż osoby w wieku emerytalnym (2,6 mln), mimo iż osób młodych było więcej prawie o połowę.
- Relatywnie wysoki odsetek osób młodych zatrudniony jest na umowach zlecenia i o dzieło (26,0%). Wśród osób w wieku emerytalnym ten rodzaj zatrudnienia także jest popularny (6,2%). Sytuacja ta przekłada się na większą migrację mężczyzn w poszukiwaniu stabilnego zatrudnienia.
- Osoby w wieku emerytalnym stanowią ważny filar gospodarki, fakt ten silnie koreluje z pogarszającą się sytuacją demograficzną miasta - starzeniem się społeczności lokalnych, kurczącą się grupą osób w wieku produkcyjnym, ale także odpływem osób młodych, utratą kadr i pracowników wykwalifikowanych.
- Liczba pracujących w 2018 r. na 1 000 ludności w Cieszynie wyniosła 360, wartość wskaźnika była wyższa niż w przypadku powiatu cieszyńskiego (221) czy województwa śląskiego (275). W analizowanym okresie wskaźnik ten utrzymywał stałą tendencję.
- Odsetek pracujących kobiet (55%) jest wyższy od odsetka pracujących mężczyzn (45%).
- Wskaźnik potencjału siły roboczej wyrażony zmianą liczby ludności w wieku 10-24 i 50-64 na 1 000 mieszkańców jest ujemny (-65), co dowodzi o deficycie siły roboczej osób młodych.
- Liczba bezrobotnych zarejestrowanych w Urzędzie Pracy w 2019 r. wyniosła 609 osób, stanowiły 3,3% osób w wieku produkcyjnym.
- W okresie ostatnich 10 lat liczba bezrobotnych zmalała o 873 osoby (spadek na poziomie 59%).
- Ponad 46% wszystkich zarejestrowanych bezrobotnych to osoby pozostające bez pracy długotrwale.

- Pod względem wykształcenia najliczniejszą grupę bezrobotnych stanowią mężczyźni z wykształceniem zasadniczym zawodowym (32%) i podstawowym (31%) oraz kobiety z wykształceniem podstawowym (29%), policealnym i średnim zawodowym (25%), a także wyższym (18%).
- Najliczniejszymi grupami bezrobotnych są osoby w wieku 25-34 lata oraz 35-44 lata – równo po 154 osoby.

Najważniejsze wnioski w zakresie wymiaru gospodarczego w odniesieniu do grupy porównawczej miasta Cieszyna

- Wskaźnik liczby podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w REGON na 1 000 mieszkańców jest bardziej korzystny od średniej w grupie porównawczej, jednak w ostatnich latach odnotowuje największe straty w zestawieniu z pozostałymi miastami grupy porównawczej.
- **Wskaźnik liczby wyrejestrowań z REGON na 1 000 mieszkańców (średnia 3-letnia) osiąga wynik dużo gorszy (11,1) od średniej w grupie porównawczej oraz cechuje się pogarszającą dynamiką zmiany.**
- **W Cieszynie występuje duży deficyt siły roboczej wśród osób młodych, o czym świadczy różnica liczby ludności w wieku 10-24 i 50-64 na 1 000 mieszkańców na poziomie -65.**
- **W okresie 2014-2018 odnotowano w Cieszynie spadek wydatków inwestycyjnych przypadających na 1 mieszkańca (średnia 3-letnia) o ponad 36%.**
- Wskaźnik wysokości wpływów JST z tytułu udziału we wpływach budżetu państwa z CIT przypadających na 1 000 osób w wieku od 18 lat w Cieszynie jest znacznie wyższy od średniej w grupie porównawczej i jest drugim wynikiem wśród miast branych pod uwagę w analizie, lepszy pod tym względem okazał się być tylko Oświęcim.
- Udział zatrudnionych w sektorze usług w Cieszynie jest większy od średniej w grupie porównawczej, w 2018 r. wynosił 46,2%, natomiast w badanym okresie odnotowano jego nieznaczny spadek.
- **Znaczenie sektora kreatywnego w Cieszynie w ostatnich latach wzrasta, o czym świadczy rosnący udział tego sektora w lokalnej gospodarce – w 2018 r. stanowił 8,4%, była to wartość wyższa od średniej w grupie porównawczej, ale także jedna z przodujących na tle pozostałych miast analizy.**
- W przypadku bezrobocia Cieszyn wykazuje wskaźniki korzystniejsze od średniej w grupie porównawczej, jednak pod względem ich dynamiki następuje pogorszenie sytuacji względem zmiany sytuacji w grupie porównawczej.
- **Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w Cieszynie w 2018 r. wynosiło 4 107 zł, w badanym okresie wzrastało i było wyższe od średniej w grupie porównawczej, zajmowało też pozycję w połowie stawki jeżeli chodzi o sytuację w pozostałych miastach branych pod uwagę do analizy.**
- Wskaźnik wpływów budżetu państwa z PIT przypadających na 1 mieszkańca w Cieszynie (982 zł w 2018 r.) jest wyższy od średniej w grupie porównawczej, co może dowodzić o relatywnie dobrej kondycji lokalnej gospodarki.
- W 2014 roku na jednego mieszkańca przypadało 723 zł z tytułu wpływów z PIT, natomiast w 2018 roku było to już 982 zł. Wskaźnik ten jest wyższy od średniej w grupie porównawczej.
- **Dochody od osób fizycznych z podatku od nieruchomości, rolnego i leśnego przypadające na 1 000 osób w wieku do 18 lat w Cieszynie są niższe od średniej w grupie porównawczej, ale ich dynamika w ostatnich latach uległa poprawie o prawie 16%.**
- Brane pod uwagę w analizie wskaźniki wskazują na relatywnie dobrą sytuację materialną mieszkańców Cieszyna.

Identyfikowane zasoby miasta Cieszyna

- graniczne położenie miasta
- handel, usługi, rzemiosło
- Centrum design-u
- przemysł piwny
- przemysł energetyczny
- potencjał turystyczny
- dochody mieszkańców
- dostępność transportowa
- baza noclegowa
- potencjał kreatywny

2.4. Wymiar środowiskowy

2.4.1. Miasto w wymiarze środowiskowym

Cieszyn pomimo tego, że jest miastem o silnie przekształconym środowisku przyrodniczym, to w swoich granicach zachował wiele „dzikich” miejsc, o dużych walorach przyrodniczych. Na terenie miasta zinwentaryzowanych jest 47 pomników przyrody (łącznie chronionych jest 100 drzew), znajdują się tu 3 rezerваты przyrody, 2 użytki ekologiczne, 2 zespoły przyrodniczo – krajobrazowe, 1 obszar chronionego krajobrazu oraz 1 stanowisko dokumentacyjne.

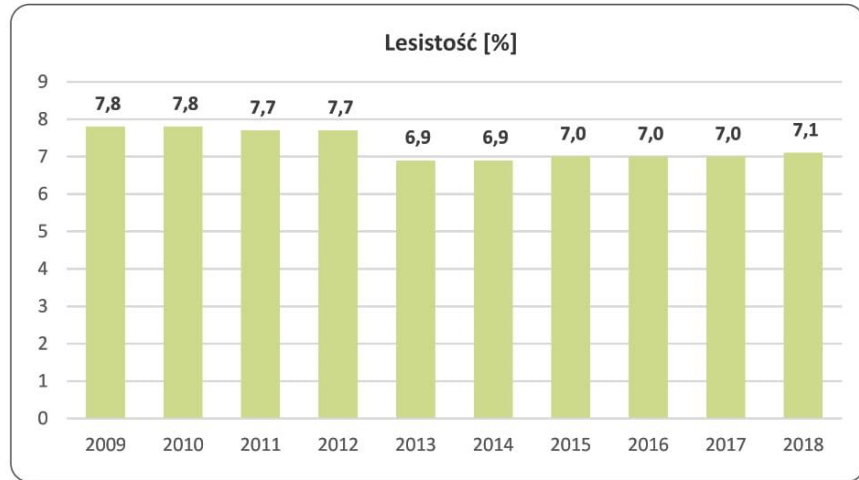
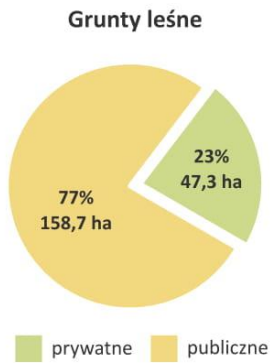
Według danych GUS za 2018 r., powierzchnia lasów w Cieszynie wynosiła 201,78 ha, co stanowiło 0,73% powierzchni lasów powiatu cieszyńskiego (27 689,80 ha). Poziom lesistości miasta należy do niskich, w 2018 r. wyniósł zaledwie 7,1%, był znacznie mniejszy od lesistości województwa śląskiego (31,8%) oraz powiatu cieszyńskiego (38,0%). Ponad 63% cieszyńskich lasów stanowią lasy własności Skarbu Państwa w zarządzie Nadleśnictwa Ustroń. Wszystkie lasy na obszarze miasta zaliczane są do tzw. lasów ochronnych (czyli szczególnie chronionych w rozumieniu ustawy o lasach). Tylko nieliczne kompleksy leśne na terenie miasta (poza lasami objętymi ochroną rezerwatową lub wskazanymi do objęcia taką ochroną) można zaliczyć do lasów o charakterze zbliżonym do lasów naturalnych. W lasach Skarbu Państwa dominuje świerk (30%), sztucznie sadzony na nieodpowiednich siedliskach. Średni wiek drzewostanów wynosi 73 lata. Lasy niebędące własnością Skarbu Państwa a nie posiadają sporządzonych uproszczonych planów urządzania lasu, dlatego nie jest możliwe szczegółowe określenie struktury gatunkowej i wiekowej tych drzewostanów. Większe kompleksy leśne w Cieszynie znajdują się na wschodnim (las Strzeblin, las Bielowiec) i północnym krańcu (las Szczypie, rezerwat „Trzy Kopce”). Pozostałe obszary leśne mają charakter rozproszonych płatów. Obszary leśne na terenie miasta są przeważnie zlokalizowane wzdłuż koryt cieków wodnych, na stromych zboczach dolin, oraz na podmokłych i zalewanych dnach dolin cieków wodnych. Istotne pod kątem bioróżnorodności miasta są tereny o charakterze użytków zielonych, łąk, których największa koncentracja występuje w północnej i wschodniej części miasta, ich fragmenty objęte są ochroną w ramach Użytku Ekologicznego „łąki na Kopcach”. Cennymi przyrodniczo obszarami są także doliny rzeczne (w szczególności wzdłuż rzeki Olzy),

ze względu na występujące w ich otoczeniu bogactwo przyrody żywej oraz ze względu na pełnione przez nie funkcje krajobrazowe. Zakłada się, że docelowo tereny leśne w Cieszynie powinny zajmować ok. 430 ha, czyli stanowić ok. 15% powierzchni Cieszyna.

Według danych zawartych w Bazie Azbestowej prowadzonej przez Ministra Przedsiębiorczości i Technologii, wielkość zinwentaryzowanych wyrobów azbestowych w mieście w 2019 r. wynosiła 611 Mg, usunąć udało się 8,23 Mg, natomiast 342 Mg nadal pozostaje do unieszkodliwienia.

Za występowanie zanieczyszczeń na terenie miasta odpowiadają głównie niskosprawne piece i pionowe kominowe gospodarstw domowych na węgiel i drewno, zanieczyszczenia komunikacyjne oraz napływowe zanieczyszczenia z pobliskich aglomeracji przemysłowych. Jak wynika z oceny jakości powietrza w województwie śląskim w 2019 roku wykonanej wg zasad określonych m.in. w artykule 89 ustawy Prawo ochrony środowiska na podstawie obowiązującego prawa krajowego i UE, przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach, Cieszyn zaliczany jest do obszarów przekroczeń normatywnych stężeń zanieczyszczeń PM₁₀/24h, PM_{2,5}/rok oraz B(a)P/rok. Miasto Cieszyn ma możliwość oddziaływania na poziom niskiej emisji poprzez rozwój centralnej sieci ciepłowniczej oraz propagowanie zastosowania w budynkach jednorodzinnych nowoczesnych, odnawialnych źródeł energii cieplnej.

Lasy

Azbest

611 Mg
zinventoryzowano

342 Mg
pozostało
do unieszkodliwienia

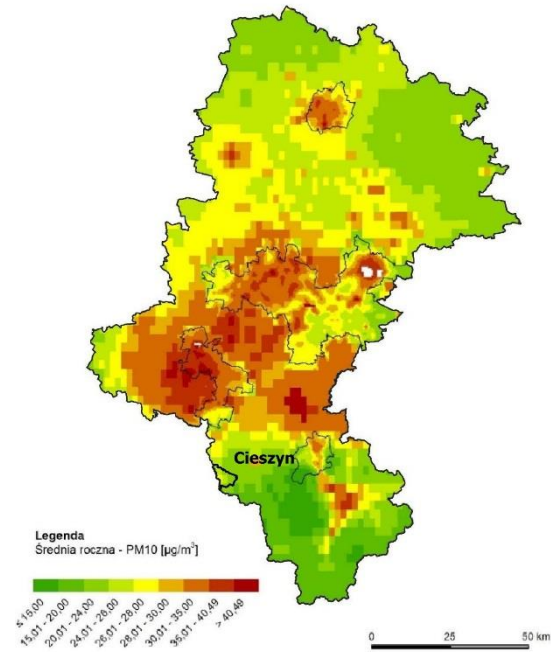

Jakość powietrza

2019	SO2	NO2	NOx	NO	O3	O3	CO	CO	PM10
	[µg/m3]	[µg/m3]	[µg/m3]	[µg/m3]	[µg/m3]	[µg/m3]	[µg/m3]	[µg/m3]	[µg/m3]
Styczeń	13,9	20	26	4	42	75	669	3043	47
Luty	10,5	16	19	2	52	88	513	1359	31
Marzec	7,4	12	15	2	64	110	416	1409	25
Kwiecień	6,3	12	16	2	71	118	408	1491	31
Maj	4,7	10	14	2	60	113	329	954	16
Czerwiec	5,4	10	13	2	79	135	276	1367	20
Lipiec	6,2	11	13	2	72	131	278	1046	17
Sierpień	4,8	10	12	1	69	113	301	1370	16
Wrzesień	5,6	11	13	2	51	103	308	1039	15
Październik	7,9	14	18	3	45	85	392	1686	24
Listopad	7,8	14	19	4	35	61	443	1360	20
Grudzień	10,5	15	18	2	45	81	456	1725	22
wartość średnia	7,6	13	16	2	57	-	398	-	24
	(poz. dop.: 20 µg/m3)	(poz. dop.: 40 µg/m3)	(poz. dop.: 30 µg/m3)						
minimum	4,7	10	12	1	35	61	276	954	15
maksimum	13,9	20	26	4	79	135	669	3 043	47

Rysunek 7 Rozkład przestrzenny średniorocznego stężenia pyłu PM10 w woj. śląskim

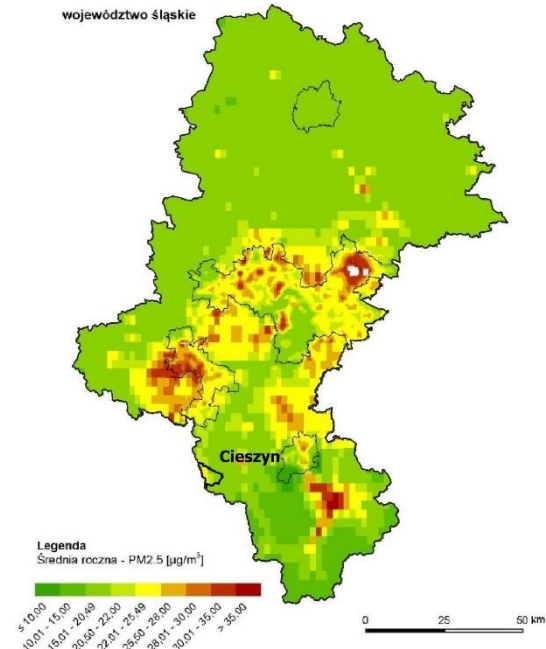
województwo śląskie

Źródło: WIOŚ Katowice, Roczna ocena, jakości powietrza w województwie śląskim obejmująca rok 2019.

Rysunek 8 Rozkład przestrzenny średniorocznego stężenia pyłu PM2,5 w woj. śląskim

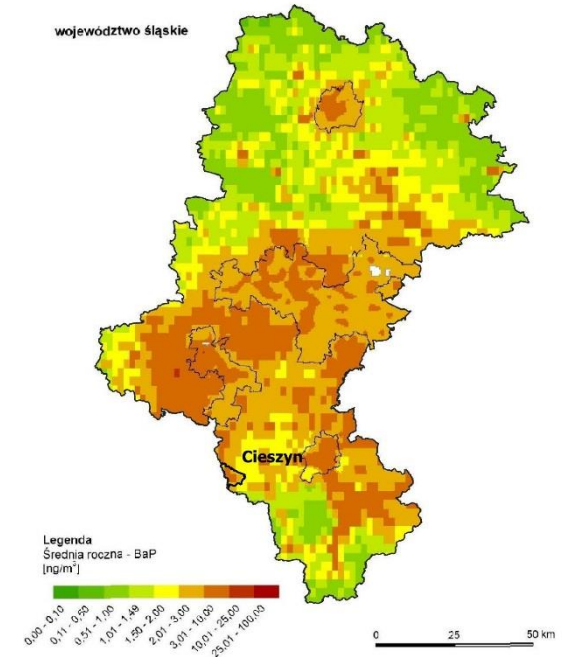
województwo śląskie

Źródło: WIOŚ Katowice, Roczna ocena, jakości powietrza w województwie śląskim obejmująca rok 2019.

Rysunek 9 Rozkład przestrzenny stężenia średniorocznego benzo(a)pirenu w woj. śląskim

województwo śląskie

Źródło: WIOŚ Katowice, Roczna ocena, jakości powietrza w województwie śląskim obejmująca rok 2019.

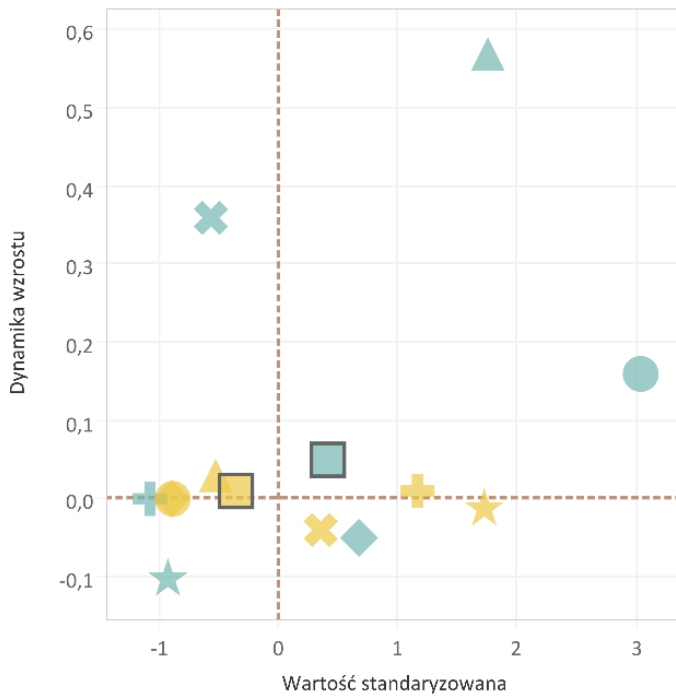
2.4.2. Miasto w wymiarze środowiskowym na tle grupy porównawczej miast

W zakresie dostępności walorów przyrodniczych, Cieszyn wyróżnia się dobrą sytuacją na tle miast grupy porównawczej. Jedynie w przypadku wskaźnika lesistości dostrzec można negatywne tendencje miasta Cieszyna, o których wspomniano już wcześniej. Podobnie, sytuacja wygląda na tle grupy porównawczej, gorszą sytuację w omawianym zakresie odnotowuje jedynie miasto Brzeg, gdzie poziom lesistości jest stały i wynosi 0,1% oraz miasto Zgorzelec z 4,8%, ale z nieco lepszą dynamiką przyrostu tych obszarów niż w Cieszynie. Natomiast w przypadku wskaźnika udziału parków, zieleńców i terenów zieleni osiedlowej miasto Cieszyn wypada pozytywnie na tle grupy porównawczej, ze wskaźnikiem na poziomie 3,2% w 2018 r.. Co ciekawe, najkorzystniejsza sytuacja pod tym względem występuje w przypadku grupy miast, gdzie poziom lesistości był najniższy, a zatem niewielka lesistość rekompensowana jest w tych miastach zwiększającym się udziałem terenów zieleni urządzonej. Są to miasta Brzeg (8,3%) i Zgorzelec (5,8%).

Dużo gorzej przedstawia się sytuacja Cieszyna na tle grupy porównawczej w przypadku emisji zanieczyszczeń i ścieków, w szczególności jeżeli chodzi o emisję zanieczyszczeń pyłowych z zakładów szczególnie uciążliwych na 1 km² powierzchni powiatu w ciągu roku. W badanym okresie w Cieszynie odnotowano znaczny wzrost tego wskaźnika, co stawia go w najgorszej pozycji na tle pozostałych miast grupy porównawczej jeżeli chodzi o dynamikę tego wskaźnika. Negatywną sytuację odnotowują także miasta Brzeg, Oświęcim oraz Zgorzelec. W przypadku wskaźnika dotyczącego ścieków, miasto Cieszyn nie odbiega znacząco od średniej w grupie porównawczej, natomiast jego dynamika się stopniowo pogarsza. Gorzej w omawianym zakresie wypada tylko miasto Brzeg, tam jednak następuje stopniowa poprawa sytuacji względem zmiany w grupie porównawczej.

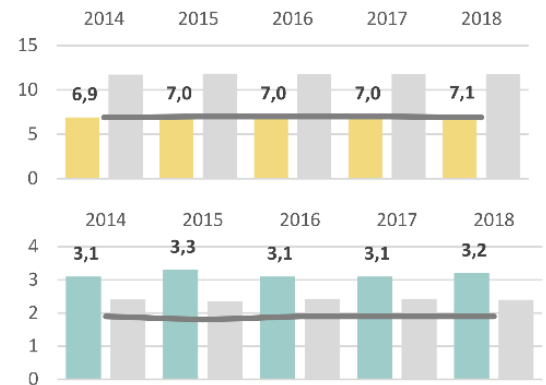
W 2018 r. na terenie Gminy Cieszyn odebrano i przekazano do zagospodarowania łącznie 13 723,8 Mg odpadów komunalnych (zgodnie z metodyką przyjętą i stosowaną przez Główny Urząd Statystyczny od 2013 r., przyjmuje się, że masa odpadów komunalnych odebranych, zebranych i przekazanych do zagospodarowania jest tożsama z masą odpadów wytworzonych na terenie danej gminy). Wskaźnik dotyczący wielkości odpadów komunalnych zebranych w ciągu roku na 1 mieszkańca ukazuje bardzo dobrą sytuację miasta Cieszyna na tle grupy porównawczej, w badanym okresie (2014-2018) wielkość wytworzonych odpadów w przeliczeniu na 1 mieszkańca uległa zmniejszeniu. W przypadku odpadów wytworzonych w ciągu roku z wyłączeniem odpadów komunalnych na 1 ha gminy miasto Cieszyn cechuje wskaźnik lepszy niż średnia w grupie porównawczej, jednak w badanym okresie dynamika sytuacji w Cieszynie względem zmiany sytuacji w grupie pozostałych miast jest nieco gorsza. W przypadku wskaźnika odpadów poddanych odzyskowi w odpadach wytworzonych w ciągu roku ogółem, za wyjątkiem odpadów komunalnych, sytuacja w całej grupie jest zbliżona. Wyjątek stanowi miasto Nowa Ruda, które jako jedyne wykazuje poprawę sytuacji względem zmiany sytuacji w grupie.

Dostępność walorów przyrodniczych

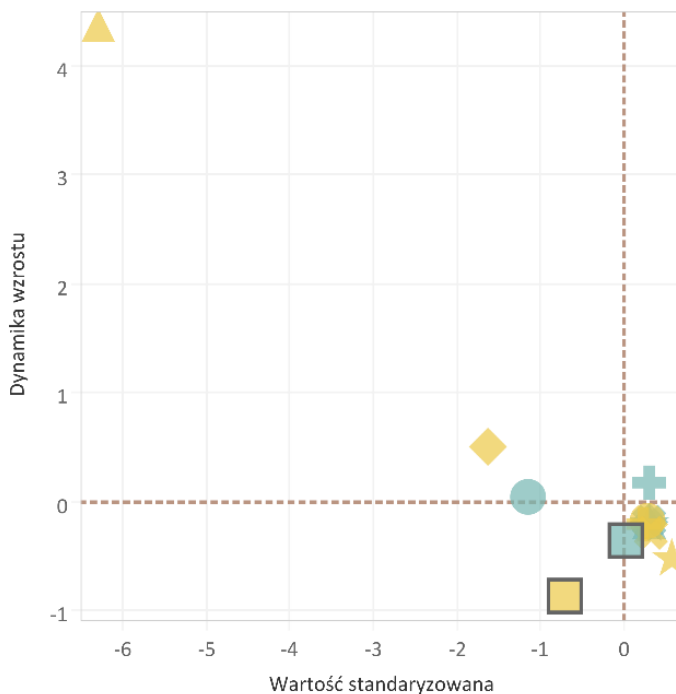
■ Lesistość

■ Udział powierzchni parków, zieleńców i terenów zieleni osiedlowej w powierzchni gminy

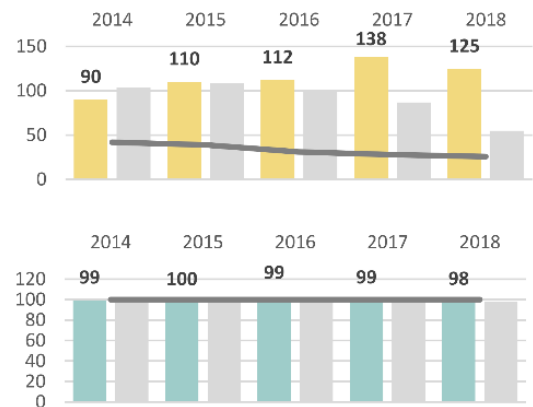
■ wartość dla Cieszyzna
 — mediana dla obszaru E2*
 ■ średnia dla obszaru E2*
 *obszar E2 - miasta stanowiące ośrodki wielofunkcyjne

Emisja zanieczyszczeń i ścieków

■ Emisja zanieczyszczeń pyłowych z zakładów szczególnie uciążliwych na 1 km² powierzchni powiatu w ciągu roku (kg)

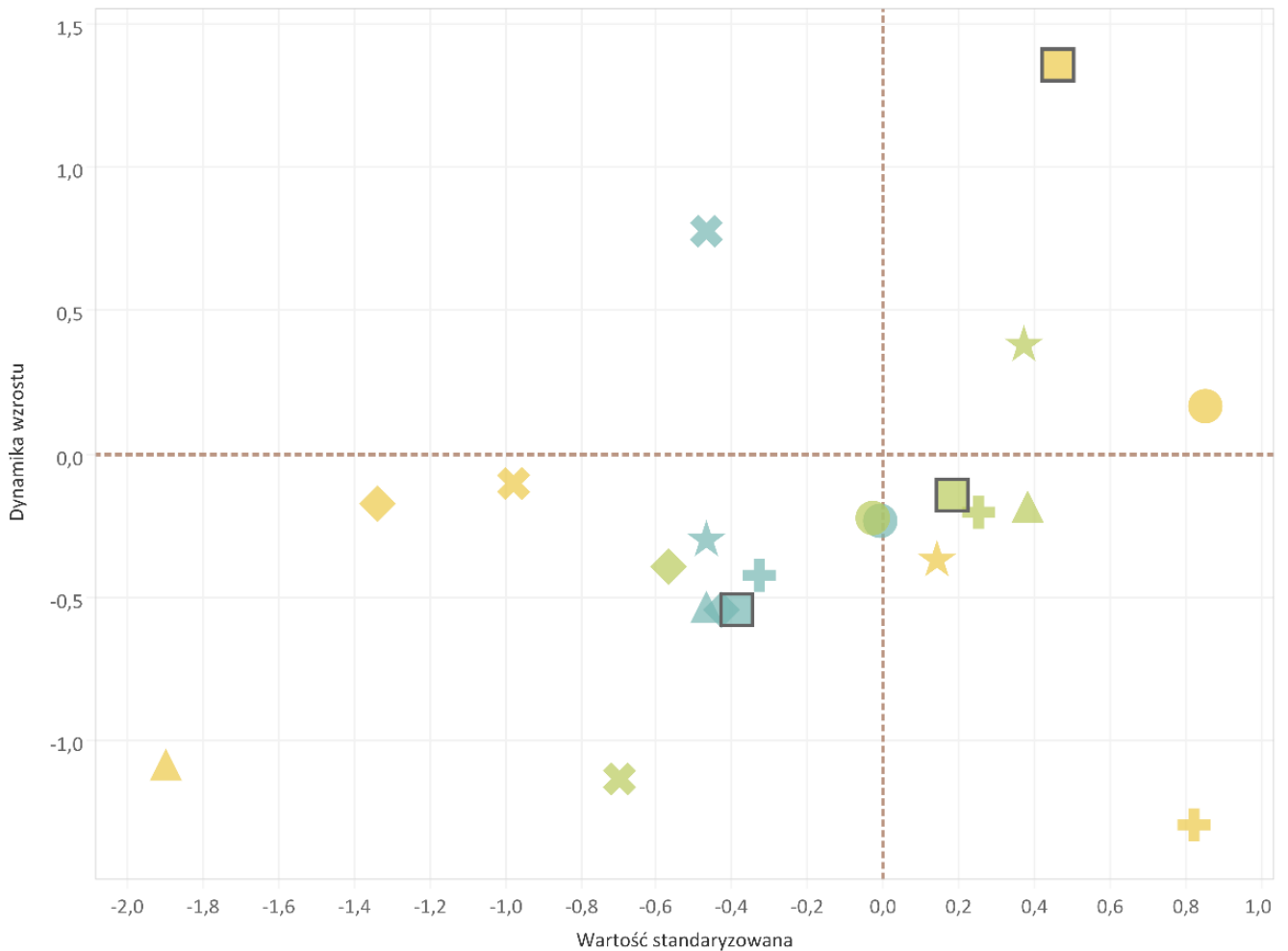
■ Ścieki przemysłowe i komunalne oczyszczane biol., chem. i z podwyższonym usuwaniem biogenów w % ścieków wymagających oczyszczenia

■ wartość dla Cieszyzna
 — mediana dla obszaru E2*
 ■ średnia dla obszaru E2*
 *obszar E2 - miasta stanowiące ośrodki wielofunkcyjne

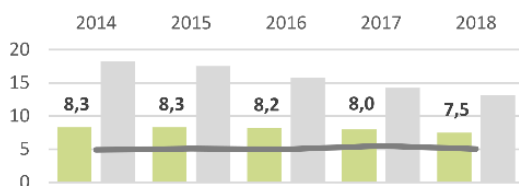
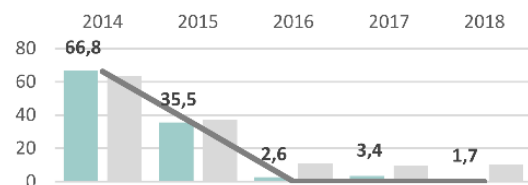
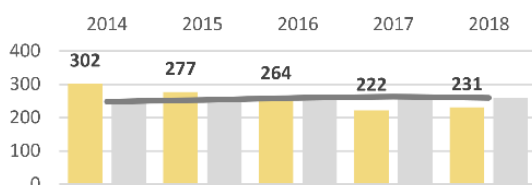
■ Cieszyń ● Brzeg + Myszków ✕ Nowa Ruda ★ Nowy Targ ◆ Oświęcim ▲ Zgorzelec

Gospodarka odpadami

- Odpady komunalne zebrane w ciągu roku ogółem na 1 mieszkańca
- Odpady wytworzone w ciągu roku ogółem (z wyłączeniem odpadów komunalnych) na 1 ha powierzchni gminy
- Odpady poddane odzyskowi razem w odpadach wytworzonych w ciągu roku ogółem (z wyłączeniem odpadów komunalnych)

■ Cieszyn
 ● Brzeg
 + Myszków
 × Nowa Ruda
 ★ Nowy Targ
 ◆ Oświęcim
 ▲ Zgorzelec

■ ■ ■ wartość dla Cieszyna
— mediana dla obszaru E2*
■ średnia dla obszaru E2*
 *obszar E2 - miasta stanowiące ośrodki wielofunkcyjne

2.4.3. Podsumowanie wymiaru środowiskowego

Najważniejsze wnioski wynikające z diagnozy wymiaru środowiskowego miasta Cieszyna

- Wszystkie najcenniejsze przyrodniczo obszary na terenie miasta objęte są ochroną prawną w formie: **47 pomników przyrody (łącznie chronionych jest 100 drzew), 3 rezerwatów przyrody, 3 użytków ekologicznych, 2 zespołów przyrodniczo-krajobrazowych, 1 obszaru chronionego krajobrazu, 1 stanowiska dokumentacyjnego.**
- Duży udział gruntów leśnych prywatnych w powierzchni gruntów leśnych ogółem - wynoszący 77%.
- W odniesieniu do 2009 r. na terenie miasta nastąpił **spadek powierzchni terenów leśnych**, od 2015 r. jest on jednak stopniowo rekompensowany nowymi nasadzeniami. **Lesistość Cieszyna w 2018 r. wynosiła 7,1 %**, była jednak znacznie poniżej średniej lesistości województwa śląskiego (31,8%) oraz powiatu cieszyńskiego (38,0%).
- Końcem 2019 r., na terenie miasta zinwentaryzowanych było 611 Mg wyrobów zawierających azbest, udało się usunąć 8,23 Mg, do unieszkodliwienia pozostało 342 Mg.
- W Cieszynie dochodzi do **przekroczeń dopuszczalnego stężenia dobowego PM10, średnich stężeń rocznych pyłu PM2,5 oraz odnotowuje się wysokie stężenie średnioroczne benzo(a)pirenu.**
- Głównymi emitarami zanieczyszczeń powietrza w mieście są **niskosprawne piece i piony kominowe gospodarstw domowych na węgiel i drewno, zanieczyszczenia komunikacyjne oraz napływowe zanieczyszczenia z pobliskich aglomeracji przemysłowych, w tym także transgraniczny napływ zanieczyszczeń z terenu Republiki Czeskiej.**

Najważniejsze wnioski w zakresie wymiaru środowiskowego w odniesieniu do grupy porównawczej miasta Cieszyna

- Niekorzystny wskaźnik lesistości (7,1%) z największą stratą względem zmiany sytuacji w grupie porównawczej, mniejsza lesistość występuje tylko w miastach Brzegu (0,1%) oraz Zgorzelcu (4,8%).
- Relatywnie wysoki wskaźnik udziału parków, zieleńców i terenów zieleni osiedlowej na tle wskaźników grupy porównawczej.
- Miasta z najniższą lesistością przejawiają się największym udziałem terenów zieleni urządzonej - Brzeg (8,3%), Zgorzelec (5,8%), Cieszyn (3,2%).
- **Znaczny wzrost wskaźnika zanieczyszczeń pyłowych z zakładów szczególnie uciążliwych na 1 km² powierzchni powiatu w ciągu roku (125 w 2018 r. względem 90 w 2014 r.) – najgorsza pozycja Cieszyna pod względem dynamiki wskaźnika względem zmiany sytuacji w grupie porównawczej.** Negatywna sytuacja także w przypadku miast Brzegu, Oświęcimia oraz Zgorzelca.
- **Stopniowe pogorszenie dynamiki wskaźnika dla Cieszyna dotyczącego ścieków przemysłowych, komunalnych oczyszczanych biologicznie, chemicznie i z podwyższonym usuwaniem biogenów w % ścieków wymagających oczyszczenia względem zmiany sytuacji w grupie porównawczej.**
- Korzystna sytuacja w obrębie wskaźnika dotyczącego ilości odpadów komunalnych zebranych w ciągu roku na 1 mieszkańca - w badanym okresie (2014-2018) wielkość wytworzonych odpadów w przeliczeniu na 1 mieszkańca Cieszyna uległa zmniejszeniu.
- W przypadku odpadów wytworzonych w ciągu roku z wyłączeniem odpadów komunalnych na 1 ha gminy, Cieszyn cechuje wskaźnik lepszy niż średnia w grupie porównawczej, jednak przewaga miasta w grupie porównawczej ulega stopniowemu zmniejszeniu.
- Wskaźnik odpadów poddanych odzyskowi w odpadach wytworzonych w ciągu roku ogółem, za wyjątkiem odpadów komunalnych, nie wskazuje na znaczne różnicowanie w grupie porównawczej. Wyjątek stanowi miasto Nowa Ruda, wykazujące poprawę sytuacji względem zmiany sytuacji w grupie.

Identyfikowane zasoby miasta Cieszyna

- rzeka graniczna Olza,
- zieleń miejska, parki i rezerwat przyrody „Lasek Miejski nad Pucówką”,
- przestrzeń publiczna wykorzystywana przez mieszkańców,
- położenie geograficzne.

2.5. Wymiar przestrzenny

2.5.1. Miasto w wymiarze przestrzennym

Na strukturę przestrzenną Cieszyna wpływ miały głównie uwarunkowania historyczne oraz przyrodnicze (w tym ukształtowanie terenu), a także dotychczasowy rozwój miasta. Strukturę przestrzenno-funkcjonalną miasta cechują w szczególności:

- dość spore zróżnicowanie wysokości - najwyższe wzniesienia zlokalizowane są w rejonie ul. Przepilińskiego i Pszennej oraz na granicy z gminą Hażlach,
- „Stare Miasto” o charakterystycznej, historycznej strukturze,
- skoncentrowanie podstawowych usług i instytucji o znaczeniu lokalnym i regionalnym w części śródmiejskiej miasta,
- skoncentrowanie funkcji przemysłowo-magazynowych w zachodniej części miasta, wzdłuż linii brzegowej Olzy,
- skoncentrowanie funkcji usługowych, produkcyjnych w paśmie położonym w dolinie Bobrówki, wzdłuż ul. Liburnia, ul. Stawowej,
- skoncentrowanie funkcji mieszkaniowej wielorodzinnej w części śródmiejskiej oraz na osiedlach, jednorodzinnej w południowo-wschodniej i centralnej części miasta, a także na północ od ul. Liburnia i ul. Stawowa, stopniowe rozpraszanie zabudowy mieszkaniowej, presja na lokalizowanie zabudowy mieszkaniowej na terenach otwartych miasta.

Politykę przestrzenną miasta określa Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Cieszyna (Załącznik Nr 1 do Uchwały Nr XXVIII/270/16 Rady Miejskiej Cieszyna z dnia 29 grudnia 2016 r.). Zgodnie z ustawą z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, studium określa obszary przewidziane do objęcia szczegółowymi dokumentami planistycznymi, tj. miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego, które to określają kierunki zmian w strukturze przestrzennej miasta oraz w przeznaczeniu terenów. Z formalnego punktu widzenia miejscowe plany stanowią najskuteczniejsze narzędzie planistyczne, o decydującym znaczeniu dla procesów zagospodarowania przestrzennego. Aktualnie na terenie Cieszyna obowiązują 22 miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, obejmujące łącznie powierzchnię ok. 1 867 ha, co stanowi 65,3% powierzchni miasta. W przypadku powiatu cieszyńskiego wskaźnik pokrycia miejscowymi planami wyniósł 91,3%, a województwa śląskiego 70,8%. Zaznaczyć trzeba, że pomimo relatywnie niskiego pokrycia miejscowymi planami względem powiatu czy województwa, w Cieszynie zdiagnozowano generalny wzrost powierzchni pokrytej miejscowymi planami, jeszcze w 2013 r. wynosiło ono jedyne 36,8%. Zagospodarowanie przestrzeni w przypadku terenów, na których nie obowiązują miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, odbywa się na podstawie decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu, przy czym lokalizację inwestycji celu publicznego ustala się w decyzji o

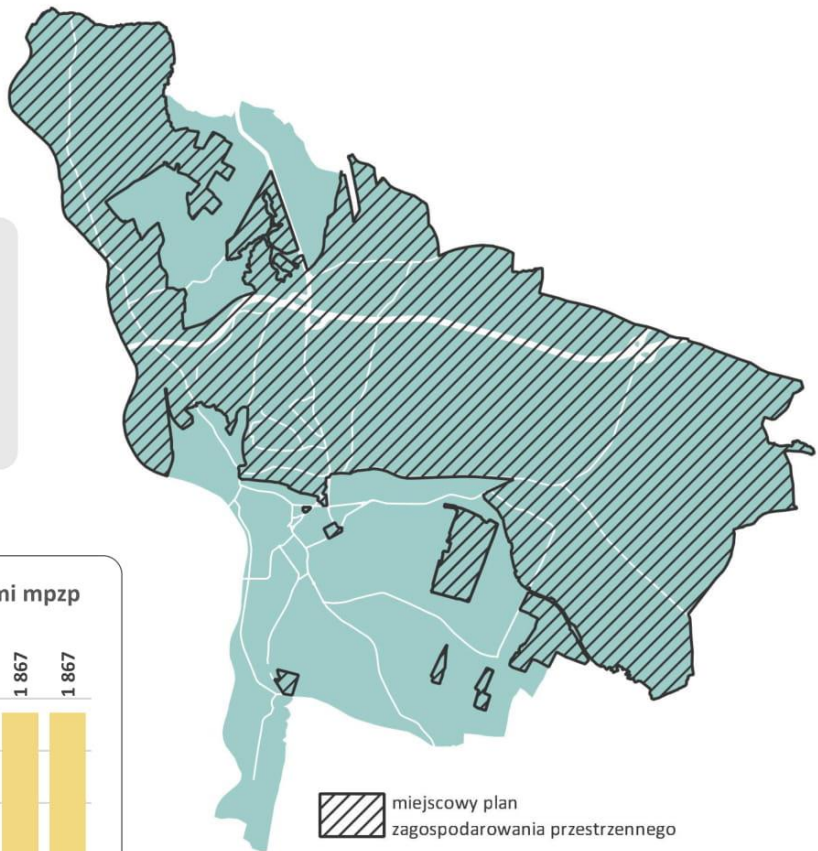
lokalizacji inwestycji celu publicznego, natomiast sposób zagospodarowania terenu i warunki zabudowy dla innych inwestycji ustala się w decyzji o warunkach zabudowy. Liczba wydawanych decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu stanowi ważny miernik zamierzeń inwestycyjnych na obszarach nieobjętych obowiązującymi miejscowymi planami. Według danych GUS, na przestrzeni lat 2014-2018 w Cieszynie wydano łącznie 408 decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu. W badanym okresie liczba wydawanych decyzji utrzymywała się na stałym poziomie, wyjątek stanowił 2016 r., w którym nastąpił dość gwałtowny spadek (o 40% względem roku poprzedniego). Jak wynika z danych, w 2018 r. najwięcej bo ponad połowa (55%) wydanych decyzji dotyczyła zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej oraz zabudowy usługowej (21%).

Końcem 2019 r. miasto podjęło tzw. „Uchwałę Krajobrazową” w sprawie ustalenia zasad i warunków sytuowania na terenie Cieszyna obiektów małej architektury, tablic reklamowych i urządzeń reklamowych oraz ogrodzeń, ich gabarytów, standardów jakościowych oraz rodzajów materiałów budowlanych, z jakich mogą być wykonane. Przyjęcie takiej uchwały ma zapewnić większą spójność i ład w przestrzeni publicznej, ma chronić także przed nagromadzeniem reklam. Co do zasady uchwała swoim działaniem obejmuje zarówno grunty prywatne jak i publiczne. Zasady są takie same dla wszystkich podmiotów funkcjonujących w mieście.

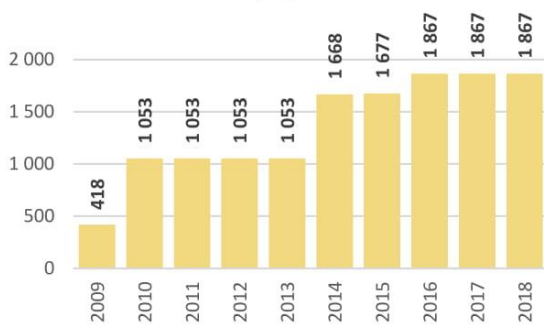
Planowanie przestrzenne

22
miejsce plany
zagospodarowania przestrzennego

65,3%
pokrycie gminy miejscowymi
planami zagospodarowania przestrzennego

Powierzchnia gminy objęta obowiązującymi mpzp [ha]

Decyzje
o warunkach zabudowy
w 2018 r.

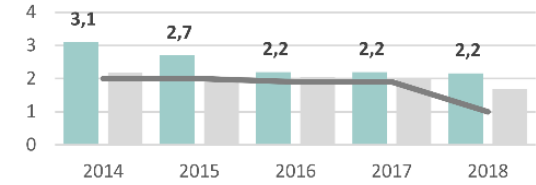
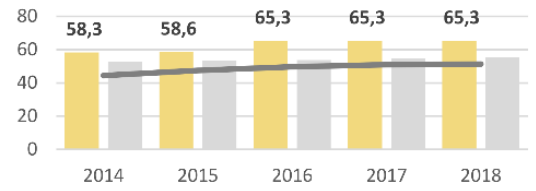
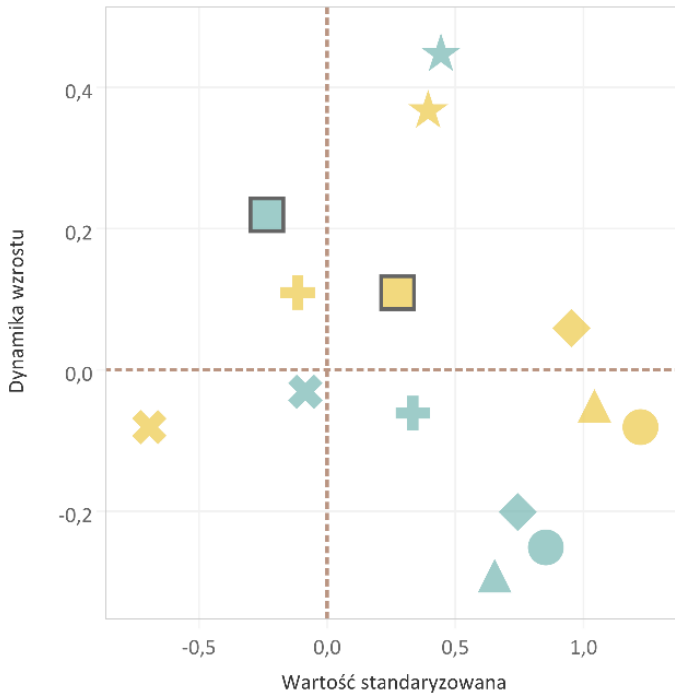
Decyzje o warunkach zabudowy

2.5.2. Miasto w wymiarze przestrzennym na tle grupy porównawczej miast

W kontekście analizowanego wymiaru przestrzenno-funkcjonalnego, Cieszyn na tle grupy porównawczej miast cechuje się relatywnie dobrą sytuacją, chociażby pod względem stosowania instrumentów planowania przestrzennego. Jak wynika z analizy, w przypadku wskaźnika udziału powierzchni objętej obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego w powierzchni ogółem wyrażonego procentowo, Cieszyn odznacza się lepszą sytuacją niż średnia w grupie, a także pozytywną dynamiką zmian względem sytuacji w grupie. Nieco gorzej wypada jedynie wskaźnik liczby inwestycji realizowanych na podstawie WZ w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców, jednak jak wiadomo, od kilku lat utrzymuje się on na stałym poziomie (2,2). Cieszyn należy do miast o zwartym charakterze zabudowy (podobnie jak Oświęcim, Zgorzelec czy Brzeg), o czym świadczy wskaźnik gęstości wyrażony liczbą mieszkańców na 1 km² powierzchni gminy (1 210 w 2018 r.), a także wskaźniki dotyczące długości sieci przesyłowych przypadających na 100 osób korzystających z nich. Analiza dostępności komunikacyjnej w grupie porównawczej miast, choć odnosi się do danych powiatowych, także wskazuje na pozytywną sytuację Cieszyna (powiatu cieszyńskiego), spośród czterech wskaźników, aż trzy wykazują sytuację lepszą niż średnia w grupie: łączna długość dróg gminnych i powiatowych na 100 km² powierzchni, udział dróg o nawierzchni twardej ulepszonej w łącznej długości dróg gminnych i powiatowych, liczba pojazdów samochodowych i ciągników na 1 km dróg o nawierzchni twardej. Jedynym wskaźnikiem w omawianej dziedzinie, który odnotowuje negatywną tendencję na tle grupy porównawczej jest długość ścieżek rowerowych na 10 tys. km² powierzchni gminy, jak się okazuje w lepszej sytuacji są tylko miasta Nowy Targ, Oświęcim i Zgorzelec. Problem niedostatecznych ścieżek rowerowych w Cieszynie jest ściśle powiązany z ukształtowaniem terenu miasta, które cechuje się licznymi wzniesieniami, a także zwartą zabudową (m.in. kamienice zlokalizowane tuż przy deptakach), która utrudnia wygospodarowanie terenu o szerokości pozwalającej na wyznaczenie pasów dla rowerzystów. Możliwość wygospodarowania pasów dla rowerów przy wykorzystaniu już istniejącej infrastruktury byłaby możliwa jedynie na krótkich pojedynczych odcinkach, co nie usprawni ruchu rowerowego w Cieszynie.

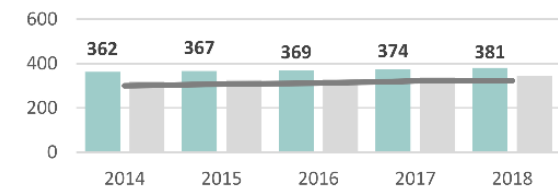
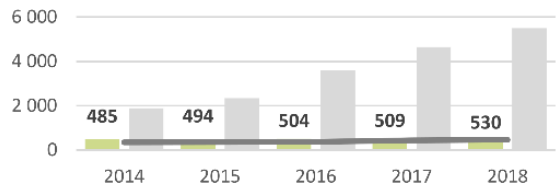
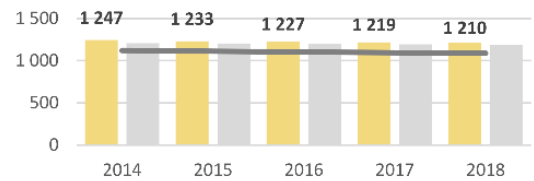
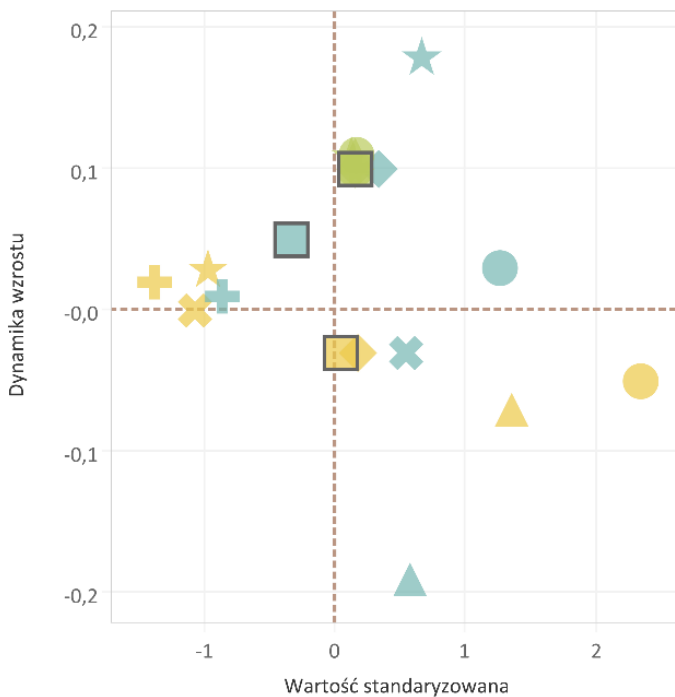
Stosowanie instrumentów planowania przestrzeni

■ wartość dla Cieszyna
— mediana dla obszaru E2*
■ średnia dla obszaru E2*
 *obszar E2 - miasta stanowiące ośrodki wielofunkcyjne

- Udział powierzchni objętej obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego w powierzchni ogółem (%)
- Liczba inwestycji realizowanych na podstawie WZ w przeliczeniu na 1000 mieszkańców (średnia 3-letnia)

Zwartyść miasta

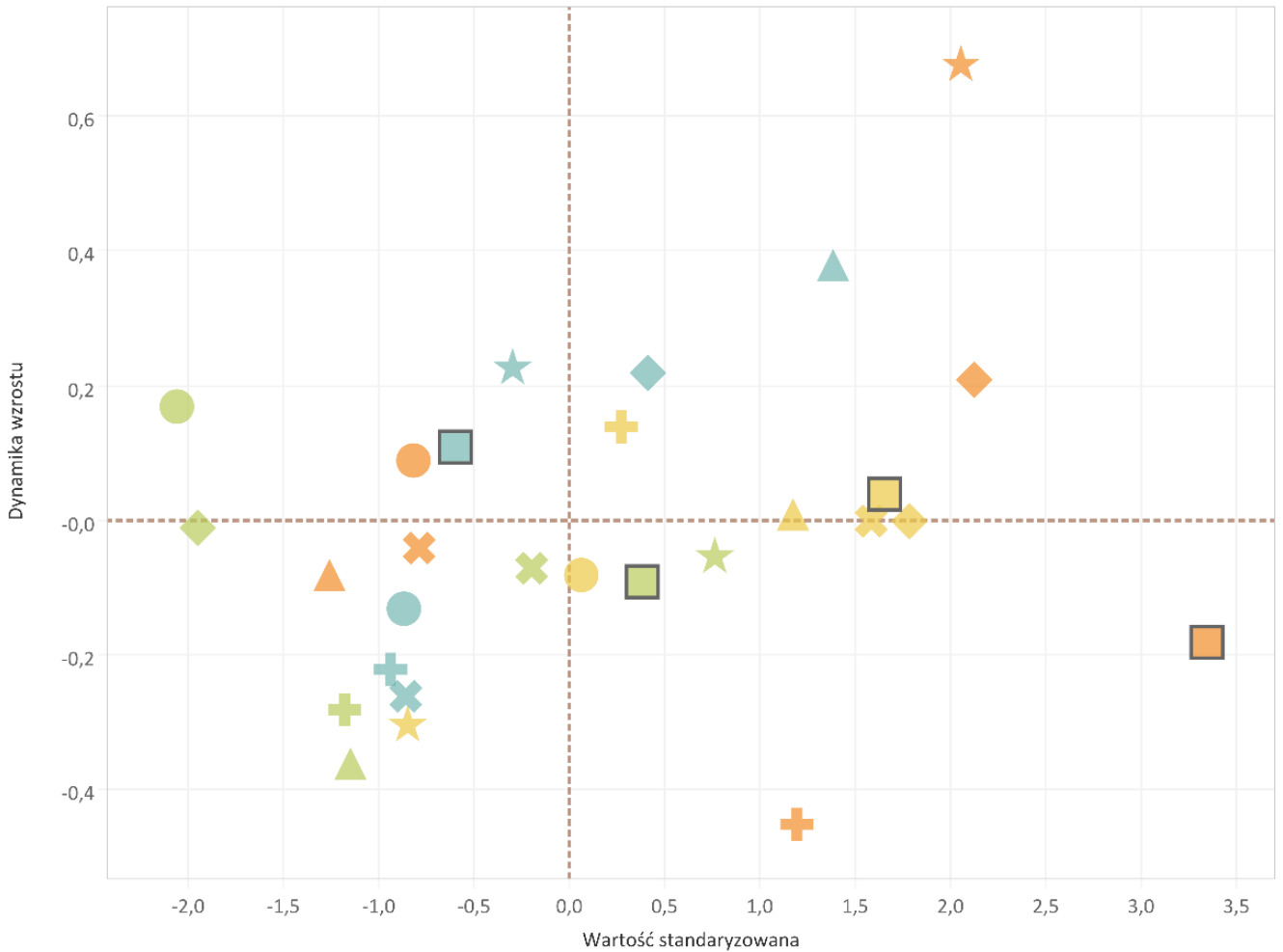

■ wartość dla Cieszyna
— mediana dla obszaru E2*
■ średnia dla obszaru E2*
 *obszar E2 - miasta stanowiące ośrodki wielofunkcyjne

- Ludność na 1 km² powierzchni gminy
- Długość czynnej sieci gazowej rozdzielczej przypadająca na 100 osób korzystających z sieci
- Długość czynnej sieci wodociągowej rozdzielczej przypadająca na 100 osób korzystających z sieci

■ Cieszyn ● Brzeg + Myszków ✕ Nowa Ruda ★ Nowy Targ ◆ Oświęcim ▲ Zgorzelec

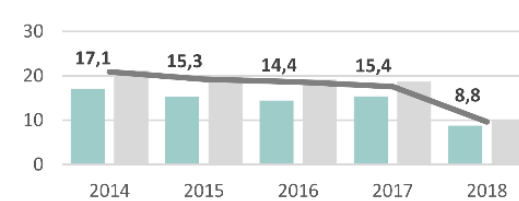
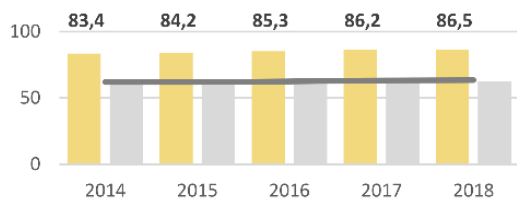
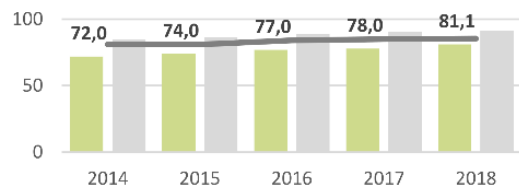
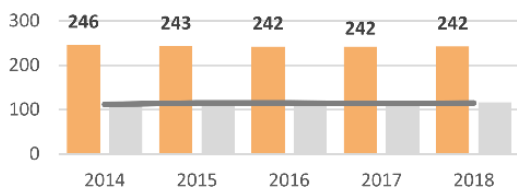
Dostępność komunikacyjna

- Łączna długość dróg gminnych i powiatowych na 100 km² powierzchni*
- Udział dróg o nawierzchni twardej ulepszonej w łącznej długości dróg gminnych i powiatowych*
- Liczba pojazdów samochodowych i ciągników na 1 km dróg o nawierzchni twardej*
- Ścieżki rowerowe na 10 tys. km² pow. gminy

*dane dla powiatu

- Cieszyn
- Brzeg
- + Myszków
- x Nowa Ruda
- ★ Nowy Targ
- ◆ Oświęcim
- ▲ Zgorzelec

■ ■ ■ wartość dla Cieszyna
— mediana dla obszaru E2*
■ średnia dla obszaru E2*
 *obszar E2 - miasta stanowiące ośrodki wielofunkcyjne

Źródło danych: Monitor Rozwoju Lokalnego

2.5.3. Podsumowanie wymiaru przestrzennego

Najważniejsze wnioski wynikające z diagnozy wymiaru przestrzennego miasta Cieszyna

- Miasto cechuje duże zróżnicowanie wysokościowe, zamykające się w przedziale 225-375 m n.p.m. Około 3/4 obszaru miasta to obszar wyniesiony od 275 do 350 m n. p. m. Wysokości maksymalne osiągają wzgórza występujące na północy miasta (378,5 m n.p.m.). W kierunku południowym i zachodnim tereny się obniżają.
- Istotna rola „Starego Miasta” o historycznym układzie urbanistycznym z charakterystycznymi zabudowaniami m.in. ul. Głębokiej, ul. Menniczej, Starego Targu, ul. Sejmowej, ul. Nowe Miasto, ul. Śrutarskiej oraz mnóstwem zabytkowych kamienic.
- Funkcja usługowa skoncentrowana głównie na terenie Śródmieścia.
- **Dobra dostępność do usług i instytucji o znaczeniu lokalnym i regionalnym na terenie Śródmieścia.**
- Funkcja przemysłowo-magazynowa zlokalizowana w zachodniej części miasta, wzdłuż pasma Olzy.
- Funkcja usługowo-produkcyjna zlokalizowana w paśmie położonym w dolinie Bobrówki, wzdłuż ul. Liburnia oraz ul. Stawowej.
- **Funkcja mieszkaniowa wielorodzinną skoncentrowana w części śródmiejskiej oraz na osiedlach.**
- Zabudowa jednorodzinna występuje głównie w południowo-wschodniej i centralnej części miasta, a także na północ od ul. Liburnia i ul. Stawowej.
- Następuje stopniowe rozpraszanie zabudowy mieszkaniowej - **presja na lokalizowanie zabudowy mieszkaniowej na terenach otwartych miasta.**
- Na terenie miasta obowiązują **22 miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego**, obejmujące łącznie powierzchnię ok. 1 867 ha, co stanowi **65,3% powierzchni miasta.**
- Pokrycie miejscowymi planami w Cieszynie jest mniejsze niż w przypadku powiatu cieszyńskiego (91,3%) czy województwa śląskiego (70,8%).
- W okresie 2014-2018 łącznie **wydano 408 decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu.**
- Najwięcej wydanych decyzji dotyczyło zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej (55%) oraz zabudowy usługowej (21%).

Najważniejsze wnioski w zakresie wymiaru przestrzennego w odniesieniu do grupy porównawczej miasta Cieszyna

- Udział powierzchni objętej obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego w powierzchni ogółem [%] Cieszyna jest korzystniejszy niż średnia w grupie, a także cechuje się pozytywną dynamiką zmian względem sytuacji w grupie.
- **Liczba inwestycji realizowanych na podstawie WZ w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców wynosi 2,2 i jest gorsza od średniej w grupie.**
- Cieszyn należy do miast o zwartej zabudowie (podobnie jak Oświęcim, Zgorzelec czy Brzeg) - liczba mieszkańców na 1 km² powierzchni gminy wyniosła 1 210 w 2018 r.
- Analiza dostępności komunikacyjnej w grupie porównawczej miast, wskazuje na pozytywną sytuację Cieszyna – 3 spośród 4 wskaźników wykazują pozytywne tendencje.
- **Niewystarczająca długość ścieżek rowerowych na 10 tys. km² powierzchni gminy**, lepszą sytuację w omawianym zakresie mają miasta Nowy Targ, Oświęcim i Zgorzelec.
- Problem niedostatecznych ścieżek rowerowych w Cieszynie wynika głównie ze zróżnicowanego ukształtowania terenu oraz zwartej zabudowy, które utrudniają wyznaczenie pasów dla rowerzystów na terenie miasta.

Identyfikowane zasoby miasta Cieszyna

- graniczne położenie miasta,
- rzeka graniczna Olza,
- historyczna zabudowa,
- przestrzeń publiczna wykorzystywana przez mieszkańców,
- potencjał turystyczny,
- dostępność administracyjna, zdrowotna, instytucjonalna, pomocowa,
- dostępność komunikacyjna, w tym komunikacja publiczna,
- dostępność transportowa,
- położenie geograficzne.

2.6. Wymiar finansowania rozwoju miasta

2.6.1. Miasto w wymiarze finansowania rozwoju miasta

Suma dochodów miasta w latach 2014-2019 wyniosła 942 726 097,70 zł, z kolei suma wydatków 940 962 131,18 zł. Zatem przewaga wydatków nad dochodami wyniosła łącznie 1 763 966,52 zł. Na przestrzeni analizowanych lat zauważalny jest systematyczny wzrost zarówno dochodów jak i wydatków. W 2016 oraz 2018 roku wystąpiła nadwyżka dochodów nad wydatkami.

Budżet miasta za 2019 r. wykonany został po stronie dochodów w kwocie ponad 194,7 mln zł oraz po stronie wydatków w kwocie ponad 195 mln zł, co oznacza, iż budżet zamknął się nieznacznym ujemnym wynikiem finansowym w wysokości 0,3 mln zł. Źródłem pokrycia deficytu były kredyty.

Dochody własne w 2019 roku stanowiły ponad 55% dochodów ogółem, co świadczy o dużej samodzielności jednostki. Wśród dochodów własnych największy poziom stanowiły wpływy z podatku dochodowego od osób fizycznych (37,8% dochodów własnych), wpływy z podatku od nieruchomości (ponad 25,2% dochodów własnych), wpływy z podatku dochodowego od osób prawnych (ponad 3,7% dochodów własnych), wpływy z podatku od czynności cywilnoprawnych (ponad 1,8% dochodów własnych) oraz wpływy z podatku od środków transportu (ponad 1,2% dochodów własnych).

Zaplanowane wydatki budżetowe wykonano w wysokości 195 mln zł, z czego wydatki bieżące wyniosły 165,6 mln zł, a wydatki majątkowe zrealizowano w wysokości 29,4 mln zł. Analiza struktury wydatków wskazuje, iż miasto Cieszyn najwięcej środków przeznacza na dział Oświata i wychowanie (29,2% wydatków), Rodzina (20,2% wydatków), Gospodarka komunalna i ochrona środowiska (10,8% wydatków) oraz Transport i łączność (10,4% wydatków).

Inwestycje i zakupy inwestycyjne w 2019 roku stanowiły 15,1% wydatków ogółem, a do inwestycji generujących najwyższe koszty poniesione w 2019 roku należały:

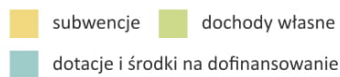
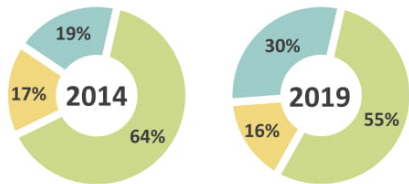
- Modernizacja oświetlenia publicznego Miasta Cieszyna - etap I: 6 949 726,31 zł
- Open Air Museum. Cieszyn. Český Těšín: 3 036 809,56 zł
- Modernizacja nieruchomości przy ul. Błogockiej 30 (noclegownia, schronisko i mieszkanie chronione): 2 815 195,82 zł

- Przebudowa drogi powiatowej nr 2624S wraz z budową muru oporowego wzdłuż ul. Frysztackiej na odcinku od ul. Hażlaskiej do ul. Folwarcznej w Cieszynie: 2 642 126,30 zł
- Likwidacja niskiej emisji zanieczyszczeń w centrum Cieszyna - etap I, etap II i etap III: 2 218 943,24 zł
- Modernizacja Muzeum Drukarstwa: 928 042,77 zł
- Szlakiem Cieszyńskiego Tramwaju- rozwój transgranicznej turystyki: 829 354,56 zł
- Przebudowa ulicy Katowickiej DP 2712 S w Cieszynie: 799 999,04 zł
- Budowa sali gimnastycznej przy Szkole Podstawowej Nr 7: 685 748,45 zł.

Udział wydatków majątkowych inwestycyjnych w wydatkach ogółem miasta Cieszyn najwyższy był w 2015 roku i wyniósł 19,9%. Z kolei w 2016 roku udział ten był najniższy i wynosił zaledwie 5,2%. Również w tym roku poziom wydatków majątkowych inwestycyjnych był najniższy (7,22 mln zł). Z kolei w kolejnych latach znacznie wzrasta i w 2019 roku osiąga poziom 15,1% przy wartości wydatków ponad 29,3 mln zł.

Dochody budżetu gminy

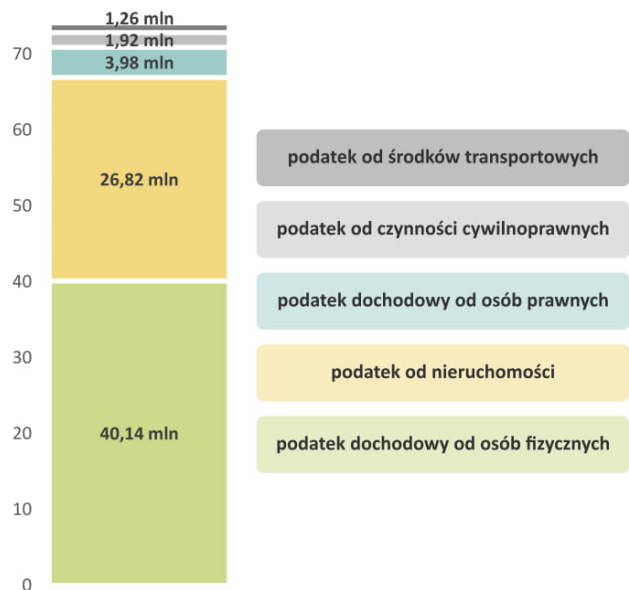
Źródła dochodów

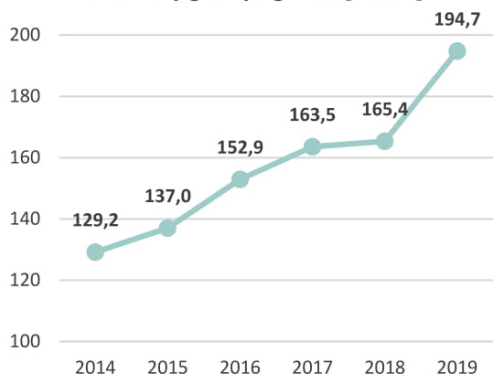
4 754 pln dochody ogółem na 1 mieszkańca (2018 r.)

2 885 pln dochody własne na 1 mieszkańca (2018 r.)

Główne dochody własne gminy w 2019 r. [mln zł]

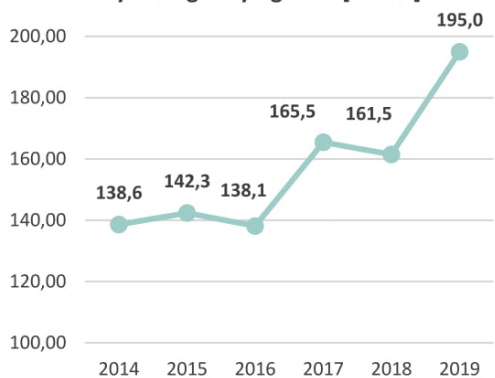

Dochody gminy ogółem [mln zł]

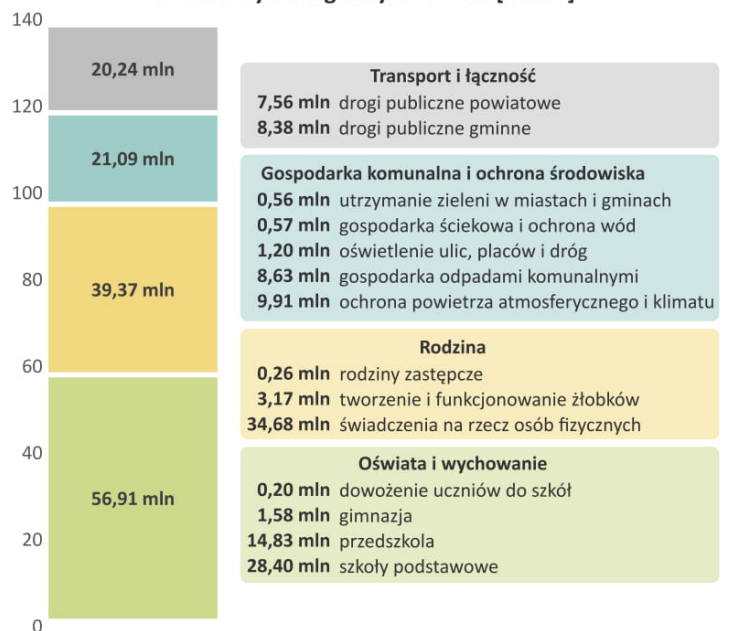

Wydatki budżetu gminy

Wydatki gminy ogółem [mln zł]

Główne wydatki gminy w 2019 r. [mln zł]

2.6.2. Miasto w wymiarze finansowania rozwoju miast na tle grupy porównawczej miast

Analizując zmianę wysokości dochodów przypadających na 1 mieszkańca w ostatnich 5 latach zauważyć można, iż jedynie w przypadku Oświęcimia występuje pozytywna tendencja, wskaźnik jest korzystniejszy niż w grupie porównawczej i cechuje go pozytywna dynamika. Wskaźnik dla Nowego Targu i Cieszyna jest wyższy niż w grupie porównawczej, jednakże jego przewaga w analizowanym okresie się zmniejsza. Dochód ogółem przypadający na 1 mieszkańca w Cieszynie w 2014 roku wyniósł 3 540 zł, podczas gdy średnia w grupie porównawczej wyniosła 2 907 zł. Z kolei w roku 2018 wskaźnik dla Cieszyna był wyższy i wyniósł 4 607 zł, natomiast średnia w grupie porównawczej osiągnęła poziom 4 028 zł. Najmniej korzystna sytuacja występuje w Zgorzelcu i Myszkowie, gdzie wskaźnik jest niższy niż w grupie porównawczej i różnica w stosunku do grupy porównawczej w analizowanym okresie cały czas się zwiększa.

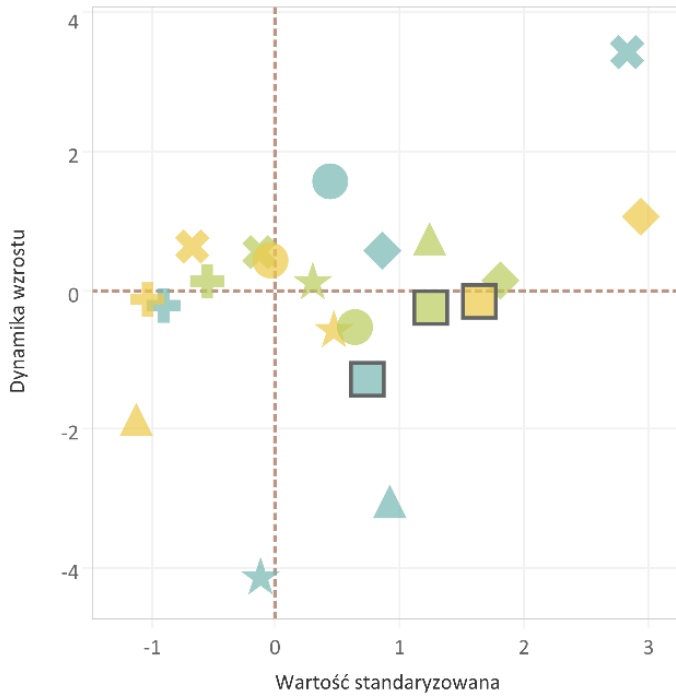
Udział dochodów własnych w dochodach ogółem ulega zmniejszeniu zarówno w przypadku Miasta Cieszyna, jak i średniej dla grupy porównawczej. Wskaźnik jest wyższy niż dla grupy porównawczej i cechuje go pozytywna dynamika w przypadku Oświęcimia, Zgorzelca oraz Nowego Targu. Niezbyt korzystna sytuacja wśród analizowanych podmiotów występuje w Cieszynie i Brzegu. Pomimo, iż wskaźnik jest wyższy niż średnia dla grupy porównawczej cechuje go większy spadek w analizowanym okresie. Udział dochodów własnych w dochodach ogółem w Cieszynie w 2014 roku wyniósł 65,0%, podczas gdy średnia w grupie porównawczej wyniosła 56,17%. Z kolei w roku 2018 wskaźnik dla Cieszyna był niższy i wyniósł 57,8%, natomiast średnia w grupie porównawczej osiągnęła poziom 50,4%.

Udział dochodów majątkowych w dochodach ogółem ulega zmniejszeniu zarówno w przypadku Cieszyna, jak i średniej dla grupy porównawczej. Wskaźnik jest wyższy niż dla grupy porównawczej i cechuje go pozytywna dynamika w przypadku Nowej Rudy, Oświęcimia oraz Brzegu. Niezbyt dobra sytuacja wśród analizowanych podmiotów występuje w Nowym Targu i Myszkowie. Wskaźnik jest tam niższy niż średnia dla grupy porównawczej oraz cechuje go większy spadek w analizowanym okresie. Udział dochodów majątkowych w dochodach ogółem w Cieszynie w 2018 roku wyniósł 7,55% i w stosunku do 2014 roku spadł o 5,75 pp., podczas gdy średnia w grupie porównawczej wyniosła w 2018 roku 5,74% i w stosunku do 2014 roku spadła jedynie o 2,60 pp.

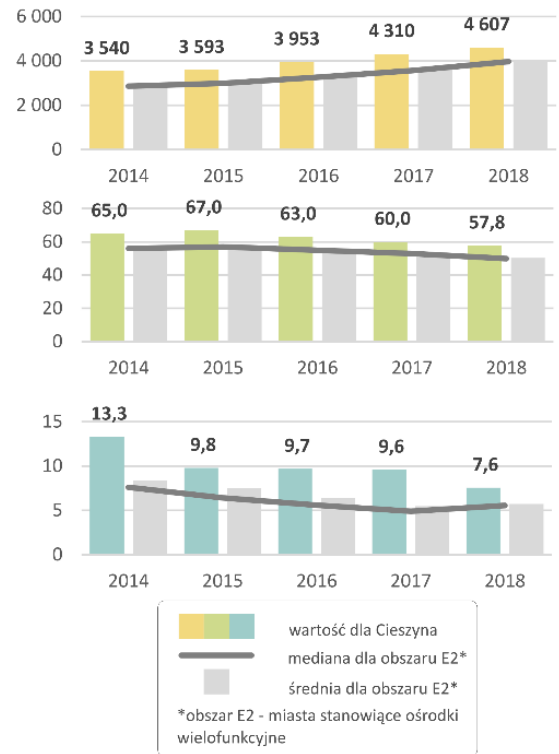
W zakresie wydatków badanie przeprowadzono na zmiennej określającej poziom finansowania wydatków majątkowych dochodami majątkowymi i tutaj Miasto Cieszyn wykazuje zdecydowaną przewagę nad grupą porównawczą. Wartość wskaźnika w 2018 roku wyniosła 103,06% i w porównaniu do 2014 roku wzrosła o 29,06 pp., podczas gdy średnia dla grupy porównawczej spadła z poziomu 67,25% w 2014 roku do poziomu 46,51% (spadek o 20,74 pp.). Pozytywną tendencję zauważyć można również w Nowym Targu oraz Zgorzelcu, jednakże odnotowane wartości nie są tutaj tak wysokie jak przypadku Cieszyna.

Uwagę zwraca pogarszająca się pod względem dynamiki sytuacja Cieszyna w grupie porównawczej w zakresie udziału wydatków majątkowych w wydatkach ogółem oraz kwoty wydatków majątkowych przypadająca na 1 mieszkańca. Średnia dla grupy porównawczej w 2018 roku w przypadku obu wskaźników uległa wzrostowi, podczas gdy w przypadku Cieszyna w dalszym ciągu systematycznie spada. W podobnej sytuacji są miasta Zgorzelec oraz Nowy Targ, gdzie również zauważyć można zmniejszenie wydatków majątkowych podmiotów. Analiza budżetu Cieszyna za 2019 rok przedstawiona w poprzednim rozdziale może wskazywać na poprawę sytuacji w tym zakresie, gdyż w porównaniu do 2018 roku w 2019 r. Miasto poczyniło znaczne inwestycje, a wydatki majątkowe wzrosły dwukrotnie.

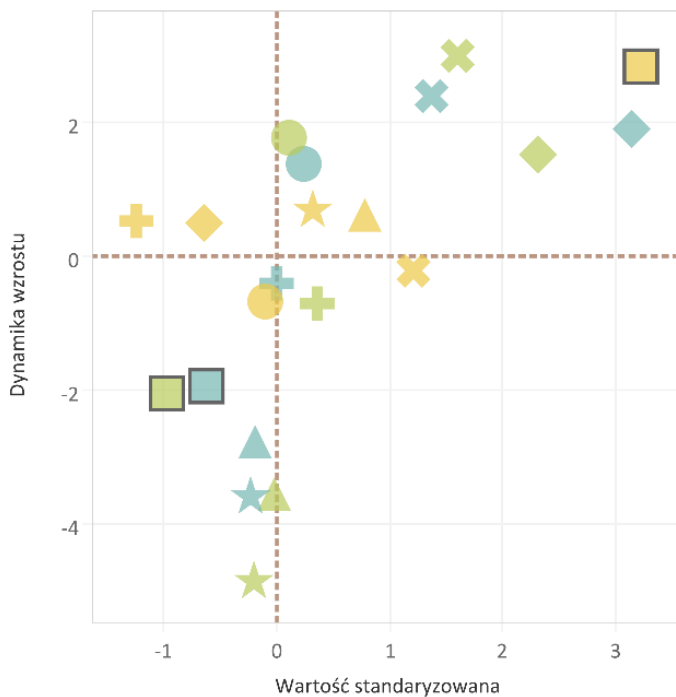
Wysokość i struktura dochodów

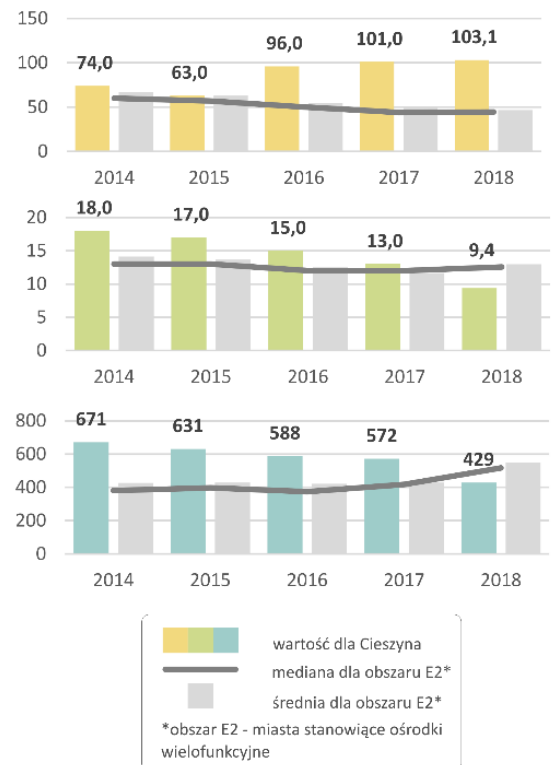
- Dochody ogółem przypadające na 1 mieszkańca
- Udział dochodów własnych w dochodach ogółem (w %)
- Udział dochodów majątkowych w dochodach ogółem (w %)

Wysokość i struktura wydatków

- Poziom finansowania wydatków majątkowych dochodami majątkowymi (w %)
- Udział wydatków majątkowych w wydatkach ogółem (w %)
- Kwota wydatków majątkowych przypadająca na 1 mieszkańca

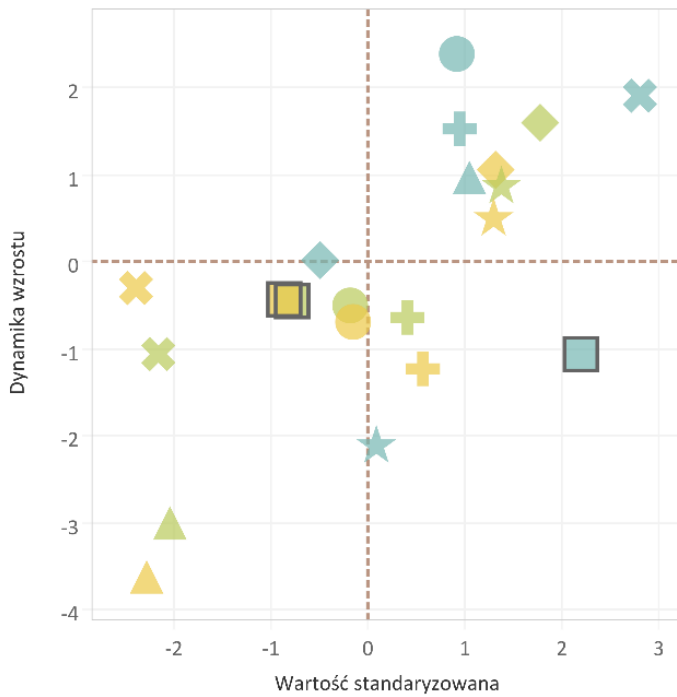
■ Cieszyn ● Brzeg + Myszków × Nowa Ruda ★ Nowy Targ ◆ Oświęcim ▲ Zgorzelec

Stan finansów lokalnych zbadano poprzez określenie wskaźników relacji kwoty nadwyżki operacyjnej NO pomniejszonej o spłaty długu do kwoty dochodów bieżących oraz kwoty nadwyżki operacyjnej NO pomniejszonej o spłaty długu przypadającej na 1 mieszkańca. Wskaźniki stanowią miernik oceny potencjału inwestycyjnego samorządu terytorialnego. Dodatni wynik bieżący (nadwyżka operacyjna) w stosunku do dochodów bieżących obrazuje zdolność do ponoszenia wydatków inwestycyjnych, a także możliwość zaciągania długu i zwiększenia wydatków bieżących. Pozytywnym zjawiskiem jest więc wzrost wysokości tego wskaźnika. W przypadku obu analizowanych wskaźników Cieszyn wykazuje wartości niższe niż średnia w grupie porównawczej. Również dane za analizowany okres wskazują na tendencję spadkową w tym zakresie, jednakże nie aż tak znaczną jak w przypadku Zgorzelca. Nowy Targ i Oświęcim to miasta, które utrzymują nie tylko wyższy wskaźnik niż średnia dla grupy porównawczej, ale również tendencję wzrostową w tym zakresie.

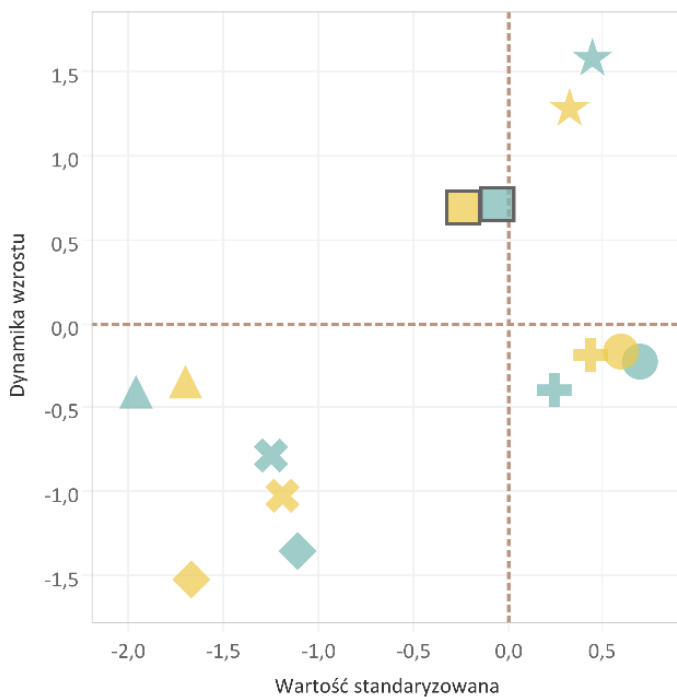
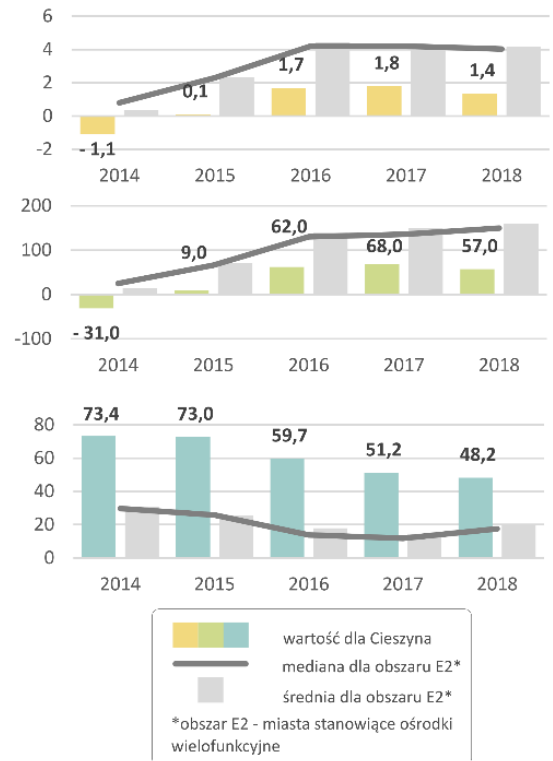
Kolejnym ważnym wskaźnikiem informującym o stanie finansów lokalnych jest udział wydatków majątkowych na projekty dofinansowane z UE w wydatkach majątkowych ogółem, który informuje o efektach aplikowania miast o środki unijne oraz inwestycjach finansowanych przy wykorzystaniu tych środków. Miasto Cieszyn uzyskało wyższe wyniki niż średnia dla grupy porównawczej, jednakże wykazuje w tym zakresie tendencję spadkową (spadek w badanym okresie o 25,18 pp.), podczas gdy średnia dla grupy porównawczej w 2018 roku zaczyna wzrastać. Nowy Targ uzyskał nieznacznie wyższe wyniki wskaźników niż grupa porównawcza, jednakże dane cechuje znacznie większa tendencja spadkowa w analizowanym okresie, z kolei Miasto Oświęcim uzyskało wyniki niższe niż średnia grupy porównawczej, ale wartości zaczynają wzrastać.

Analiza stanu finansów obejmuje również analizę zadłużenia miasta i jego wpływ na gospodarkę finansową. W tym celu dokonano kalkulacji dwóch wskaźników sumy zobowiązań do spłaty przypadającej na 1 mieszkańca i relację kwoty zadłużenia w danym roku do dochodów ogółem. W przypadku pierwszego wskaźnika należy zaznaczyć, że pomimo iż wartości dla Cieszyna są wyższe niż średnia dla grupy porównawczej to ukazują tendencję spadkową, a przewaga wskaźnika nad grupą porównawczą z roku na rok się zmniejsza. Na jednego mieszkańca Cieszyna w 2014 roku przypadało do spłaty 1 525 zł zobowiązań, natomiast w 2018 roku było to już jedynie 1 193 zł, podczas gdy średnia dla grupy porównawczej wskazuje 1 032,41 zł na mieszkańca w 2014 roku oraz 1 067,15 zł na mieszkańca w 2018 roku. Korzystniejsza sytuacja występuje w Nowym Targu oraz Myszkowie i Brzegu, jednakże w dwóch ostatnich zauważyć można, iż pomimo mniejszego zadłużenia przypadającego na 1 mieszkańca, przewaga wskaźnika nad grupą porównawczą z roku na rok się zmniejsza. Podobnie wygląda sytuacja w przypadku wskaźnika relacji kwoty zadłużenia w danym roku do dochodów ogółem, gdzie budżet Cieszyna wykazuje wartości wyższe niż średnia w grupie porównawczej, jednakże spadają i w 2018 roku zbliżają się one do poziomu z grupy porównawczej (25% dla Cieszyna przy 24,34% dla grupy porównawczej).

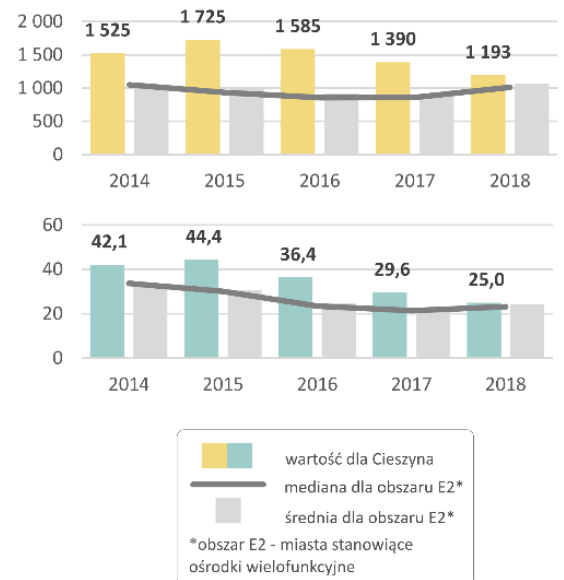
Stan finansów lokalnych

- Relacja kwoty nadwyżki operacyjnej NO pomniejszonej o spłaty długu do kwoty dochodów bieżących (w %) (średnia 3-letnia)
- Kwota nadwyżki operacyjnej NO pomniejszonej o spłaty długu przypadająca na 1 mieszkańca (średnia 3-letnia)
- Udział wydatków majątkowych na projekty dofinansowane z UE w wydatkach majątkowych ogółem (w %) (średnia 3-letnia)

- Suma zobowiązań do spłaty przypadająca na 1 mieszkańca
- Relacja kwoty zadłużenia w danym roku do dochodów ogółem

- Cieszyń
- Brzeg
- + Myszków
- x Nowa Ruda
- ★ Nowy Targ
- ◆ Oświęcim
- ▲ Zgorzelec

Źródło danych: Monitor Rozwoju Lokalnego

2.6.3. Podsumowanie wymiaru finansowania rozwoju miast

Najważniejsze wnioski wynikające z diagnozy wymiaru finansowego miasta Cieszyna

- Systematycznie wzrastają dochody i wydatki budżetowe Miasta Cieszyn.
- W 2016 oraz 2018 roku wystąpiła nadwyżka dochodów nad wydatkami.
- **Budżet Miasta w 2019 roku zamknął się nieznacznym ujemnym wynikiem finansowym w wysokości 0,3 mln zł, który pokryty został kredytami.**
- **Dochody własne w 2019 roku stanowiły ponad 55% dochodów ogółem, z czego największy poziom stanowiły wpływy z podatku dochodowego od osób fizycznych (37,8% dochodów własnych), wpływy z podatku od nieruchomości (ponad 25,2% dochodów własnych).**
- Wydatki majątkowe zrealizowano w 2019 roku w wysokości 29,4 mln zł.
- **Inwestycje i zakupy inwestycyjne stanowiły 15,1% wydatków ogółem.**
- **Zmniejszający się udział wydatków majątkowych na projekty dofinansowane z UE w wydatkach majątkowych ogółem.**
- Relacja nadwyżki operacyjnej do dochodów bieżących jest coraz niższa, co wskazuje na ograniczenia w zwiększaniu wydatków bieżących.

Najważniejsze wnioski w zakresie wymiaru finansowego w odniesieniu do grupy porównawczej

- Miasto Cieszyn najwięcej środków w 2019 roku przeznaczyło na dział Oświata i wychowanie (29,2% wydatków) oraz Rodzina (20,2% wydatków).
- W zakresie dochodów ogółem przypadających na 1 mieszkańca na tle grupy miast porównawczych Cieszyn wypada relatywnie dobrze jednakże dynamika wzrostu w porównaniu do średniej jest wolniejsza.
- Wskaźnik udziału dochodów własnych w dochodach ogółem oraz wskaźnik udziału dochodów majątkowych w dochodach ogółem dla Cieszyna jest wyższy niż średnia dla grupy miast porównawczych jednakże zauważyć można pogorszenie sytuacji względem zmian sytuacji w grupie porównawczej.
- Bardzo korzystna jest z kolei sytuacja Cieszyna na tle grupy miast porównywanych w zakresie poziomu finansowania wydatków majątkowych dochodami majątkowymi. Poziom finansowania wynosi ponad 100% i przewaga nad grupą porównawczą ciągle wzrasta.
- **Niekorzystna oraz stale pogarszająca się pod względem dynamiki sytuacja Cieszyna w grupie porównawczej w zakresie udziału wydatków majątkowych w wydatkach ogółem oraz kwoty wydatków majątkowych przypadających na 1 mieszkańca na tle grupy miast porównawczych.**
- Nieco gorszą sytuację od średniej dla grupy porównawczej odnotowuje się w przypadku relacji kwoty nadwyżki operacyjnej NO pomniejszonej o spłaty długu do kwoty dochodów bieżących oraz kwoty nadwyżki operacyjnej NO pomniejszonej o spłaty długu przypadającej na 1 mieszkańca. Zmienne te charakteryzują się także nieco gorszą dynamiką w porównaniu do grupy.
- W przypadku udziału wydatków majątkowych na projekty dofinansowane z UE w wydatkach majątkowych ogółem Cieszyn cechuje się sytuacją lepszą niż średnia w grupie porównawczej, jednak w ostatnich 5 latach wskaźnik ten uległ pogorszeniu w stosunku do średniej dla grupy porównawczej.
- W zakresie relacji kwoty zadłużenia w danym roku do dochodów ogółem na tle grupy miast porównawczych Cieszyn wypada gorzej, jednakże sytuacja w tym zakresie względem zmian w grupie porównawczej dynamicznie się poprawia. Nieco gorszą sytuację od średniej w grupie odnotowuje się również w przypadku sumy zobowiązań do spłaty przypadającej na 1 mieszkańca, jednakże tutaj również sytuacja w analizowanym okresie się poprawia.

Identyfikowane zasoby miasta Cieszyna

- przemysł energetyczny
- dochody mieszkańców

2.7. Wymiar kulturowy

2.7.1. Miasto w wymiarze kulturowym

Kultura to jeden z ważniejszych zasobów składających się na specyfikę Cieszyna. Zarówno dostępność jak i jakość kultury wpływają na rozwój społeczno-gospodarczy miasta. Do najważniejszych instytucji kultury zlokalizowanych na terenie miasta należą:

- Cieszyński Ośrodek Kultury „Dom Narodowy
- Zamek Cieszyn
- Biblioteka Miejska
- Książnica Cieszyńska
- Teatr im. Adama Mickiewicza
- Zespół Pieśni i Tańca Ziemi Cieszyńskiej im. Janiny Marcinkowej.

Jak wynika z danych GUS, w 2019 r. w Cieszynie działało 17 grup artystycznych oraz 7 kół/klubów/sekcji tematycznych, mających w swych szeregach łącznie 436 członków. Zorganizowano 4 imprezy o charakterze masowym, w których udział wzięło 4 600 uczestników. Wskaźnik liczby uczestników imprez na 1 000 mieszkańców na przestrzeni lat 2014-2019 uległ wzrostowi o ponad 83%, co może świadczyć o szerokim i aktywnym zainteresowaniu ofertą kulturalną miasta. Jednym z kluczowych animatorów oferty kulturalnej w mieście jest Cieszyński Ośrodek Kultury „Dom Narodowy” w Cieszynie (COK). W obiekcie tym prowadzona jest działalność kulturalno-oświatowa, realizowany jest szereg wydarzeń z zakresu różnych dziedzin kultury: muzyki, tańca, plastyki, literatury, teatru i folkloru. Dom Narodowy jest miejscem licznych koncertów, wykładów, prelekcji, spotkań autorskich, wieczorów poetyckich, warsztatów, przeglądów, wystaw oraz spotkań tematycznych. Wiodącymi wydarzeniami cyklicznymi organizowanymi przez Cieszyński Ośrodek Kultury Dom Narodowy są:

- Święto Trzech Braci
- Dekada Muzyki Organowej, Chóralnej i Kameralnej
- Dni Kultury Chrześcijańskiej
- Festiwal Europejskich Szkół Artystycznych i Twórczych „Kręgi Sztuki”
- Przegląd Filmowy „Wakacyjne Kadry”
- Dni Kultury Żydowskiej
- Jarmark Świętego Mikołaja.

W ramach działalności edukacyjno-artystycznej i ruchowo-rekreacyjnej prowadzone są zajęcia dla dzieci i dorosłych, które realizowane są przez pracownie tematyczne i zespoły artystyczne. W ramach stałej działalności klubowej, w kołach zainteresowań czy towarzystwach mających siedzibę w Domu Narodowym odbywają się m.in. otwarte prelekcje, wykłady, które organizują Cieszyńskie Towarzystwo Fotograficzne, Towarzystwo Miłośników Ogrodnictwa, Klub przewodników PTTK, Cieszyński Klub

Hobbystów, Polskie Towarzystwo Filatelistyczne, Klub Pszczelarski, Klub Radiestetów, Klub Esperanto, Stowarzyszenie Inżynierów i Techników Przemysłu Chemicznego, Liga Obrony Kraju oraz Klub Zdrowia. Oprócz wszechstronnej działalności kulturalno-edukacyjnej Dom Narodowy jest miejscem otwartym na potrzeby stowarzyszeń, organizacji, akcji charytatywnych. Z lokali w Domu Narodowym korzystają: organizacje, szkoły, uczestnicy zawodów i imprez sportowych organizowanych na cieszyńskim Rynku.

W ramach organizacji i współorganizacji przez COK w 2019 roku odbyły się 262 imprezy, w tym: warsztaty, spotkania, koncerty, wycieczki itp., podczas których zorganizowano 149 koncertów, 20 wystaw, 7 festiwali. Łączną liczbę uczestników wydarzeń szacuje się na około 175 100 os.

Do podmiotów działających w obszarze kultury zaliczyć należy także Zamek Cieszyn, który jest pierwszym w Polsce regionalnym centrum dizajnu i przedsiębiorczości, działającym od 2005 roku. Działalność Zamku prowadzona jest na styku biznesu i kultury, opiera się na promowaniu wzornictwa, wspieraniu rozwoju przedsiębiorczości, ochronie i popularyzacji rzemiosła, rozwoju i promocji turystyki kulturowej. Zamek posiada duże doświadczenie w prowadzeniu i organizacji szkoleń, warsztatów, konferencji i doradztwa. Część realizowanych przez Zamek Cieszyn przedsięwzięć ma cykliczny charakter. Należą do nich m.in.:

- Dizajn i... – symboliczne Urodziny Zamku, czyli otwarte dla wszystkich interdyscyplinarne wydarzenie obejmujące dyskusje, warsztaty, wystawy. Corocznemu spotkaniu towarzyszy inny motyw przewodni. Ważnym, już stałym, punktem urodzinowego programu jest otwarcie wystawy „Graduation Projects”.
- Graduation Projects – przegląd i wystawa dyplomów absolwentów kierunków projektowych z Polski, Czech, Słowacji i Węgier organizowany przez Zamek Cieszyn i kwartalnik projektowy „2 + 3 D” oraz partnerów z Krajów Wyszehradzkich. Poszczególne edycje wystawy były prezentowane w Pradze, Bratysławie, Berlinie, Budapeszcie, Tallinie, a tegoroczna będzie gościć w Kownie.
- Śląska Rzec – jedyny regionalny konkurs w Polsce, doceniający wysoką jakość wzorniczą i innowacyjne rozwiązania projektowe. Jest on adresowany do firm, projektantów, organizacji pozarządowych, instytucji publicznych.
- Dizajn w przestrzeni publicznej – cykliczne wydarzenie (konferencja i wystawa) poświęcone określonym problemom dotyczącym przestrzeni publicznej. Do tej pory mowa była m.in. o bezpieczeństwie, partycypacji, miejskim ogrodnictwie, projektowaniu dla osób starszych, dostępności w miastach historycznych, gospodarowaniu odpadami, potrzebach osób będących w podróży, wodzie – jako o surowcu o dużym potencjale.
- Letnia Szkoła Designu – cykliczne warsztaty organizowane z myślą o studentach, absolwentach oraz projektantach z krótkim doświadczeniem zawodowym. Ich uczestnicy, realizując konkretne zadania, uczą się rozwiązywania problemów projektowych i pracy w zespole.

- Skarby z cieszyńskiej trówy – odbywający się w Cieszynie i Czeskim Cieszynie festiwal kultury regionalnej, czyli spotkania z rzemiosłem, folklorem, muzyką, lokalną kuchnią, sztuką i designem. To kilkadziesiąt wydarzeń – warsztaty, koncerty, wystawy, jarmark rzemiosła organizowane przez Zamek Cieszyn oraz Dom Dzieci i Młodzieży z Czeskiego Cieszyna, przy współpracy instytucji kultury obu przygranicznych miast.
- Mała Pracownia Projektowania – cykl warsztatów projektowych dla dzieci i młodzieży, poznających tajniki pracy projektantów oraz dyscypliny, którymi się zajmują. Uczestnicy mają okazję sprawdzić, jak pomysły zamieniają się w gotowe produkty, tworząc własne modele. Warsztaty rozwijają kreatywne myślenie oraz umiejętności manualne, uczą szacunku do pracy wytwórczej.
- ABC Przedsiębiorczości – odbywające się cyklicznie szkolenie dla osób planujących prowadzenie własnej działalności. Uczestnicy otrzymują pakiet praktycznych informacji i wskazówek dotyczących założenia i prowadzenia firmy w pierwszym okresie działalności. Szkolenie jest organizowane z myślą o przyszłych przedsiębiorcach, działających w bardziej tradycyjnych branżach, jak i z myślą o przedstawicielach sektora kreatywnego.
- Klub Przedsiębiorcy – jego członkowie – w większości właściciele małych, często rodzinnych firm z regionu – spotykają się cyklicznie na warsztatach i szkoleniach z dziedziny prawa, projektowania, zarządzania, księgowości i finansów czy psychologii w biznesie.

Ważną instytucją kultury na terenie miasta jest także Książnica Cieszyńska, która sprawuje pieczę nad unikatowymi księgozbiorami, powstałymi w Cieszynie w okresie od XVIII do XX w. Działalność tej instytucji skupia się na ochronie i konserwacji posiadanych i nabywanych zbiorów, naukowym opracowaniu zbiorów, budowie nowoczesnego warsztatu dokumentacyjnego do badań regionalnych i bibliologicznych, organizowaniu i prowadzeniu badań naukowych w dziedzinie kultury książki oraz historii i kultury Śląska Cieszyńskiego, popularyzacji wiedzy o historii i kulturze regionu. Ogółem zbiory Książnicy liczą ponad 200 000 woluminów dzieł drukowanych, w tym 17 500 starych druków (53 inkunabuły), a ponadto ok. 18 000 jednostek ewidencyjnych rękopisów. Zbiory te stanowią najważniejszy składnik kulturowego dziedzictwa Śląska Cieszyńskiego. Zasięg działalności Książnicy wykracza poza skalę regionalną. W 2019 r. w Książnicy zarejestrowano 1 363 odwiedzin w czytelnich, udzielono 758 informacji i wykonano 117 pisemnych kwerend, udostępniono 1 929 jednostek inwentarzowych i 560 dokumentów elektronicznych. Zorganizowano 10 wystaw, w których udział wzięło 1 697 zarejestrowanych zwiedzających. Książnica Cieszyńska organizowała i współorganizowała następujące wydarzenia:

- Noc Muzeów – 1 076 uczestników,
- 12 spotkań z cyklu „Cymelia i osobliwości” – 310 uczestników,

- 3 sesje „Akademii Filozoficznej” – 66 uczestników,
- 5 sesji „Akademii Niepodległości” – 114 uczestników.

Teatr im. A. Mickiewicza prowadzi działalność kulturalną poprzez organizowanie występów: teatrów dramatycznych i muzycznych, zespołów operowych i operetkowych, zespołów baletowych i folklorystycznych, recitali autorskich, zespołów estradowych i kabaretowych oraz koncertów muzycznych. Teatr prowadzi także różnorodną działalność edukacyjną poprzez organizowanie roboczych spotkań z młodzieżą, podczas których poznaje ona krótką historię budynku teatru, specyfikę pracy instytucji o charakterze impresaryjnym, ma także okazję poznać działanie technicznych urządzeń scenicznych. W 2019 roku Teatr udostępniany był widzom statystycznie co 2 dni, odbyło się w nim 166 różnego rodzaju imprez, w których udział łącznie wzięło 84 414 widzów.

Jedną z najstarszych placówek kultury w Cieszynie jest Muzeum Śląska Cieszyńskiego, gromadzące cenne zbiory muzealne z regionu Śląska Cieszyńskiego. W muzeum prowadzone są działy: archeologii, historii, sztuki, techniki, etnografii i fotografii. Ponadto muzeum prowadzi działalność edukacyjną i wystawienniczą. Muzeum jest głównym organizatorem Cieszyńskiej Nocy Muzeów. Z inicjatywy kustosa muzeum w Cieszynie odbywa się także spacer Szlakiem Kwitnących Magnolii (spacer odbywa się wiosną) i prowadzi trasę długości około 1 km, wzdłuż 11 punktów. Muzeum organizuje także kiermasze artystyczne oraz imprezę plenerową Cieszyński przekładaniec – czyli co z tą tradycją?, której celem jest przybliżanie tradycji Śląska Cieszyńskiego.

Wśród instytucji kultury, wspomnieć należy także o Muzeum Drukarstwa w Cieszynie, które powstało w 1996 r. w celu zachowania dóbr kulturowych i materialnych cieszyńskiego drukarstwa. W zasobie muzeum udało się zachować typograficzną drukarnię z całym bogactwem czcionek, matryc, klisz chemigraficznych i drzeworytniczych, urządzeń i maszyn odlewniczych, urządzeń drukujących, pras dociskowych i urządzeń introligatorskich. Są też przykłady innych technik drukarskich. Zadaniem muzeum jest utrzymanie istniejących i doprowadzenie nowych nabytków do pełnej sprawności technicznej. W muzeum gromadzone są wszelkie materiały mówiące o miejscowych drukarniach i dokumentujące działalność zasłużonych drukarzy. Obecnie muzeum wstrzymało swoją działalność na czas trwającego remontu budynku.

Na terenie miasta funkcjonuje także Biblioteka Miejska w Cieszynie, która jest instytucją służącą kształtowaniu kultury czytelniczej w środowisku lokalnym. Strukturę miejskiej sieci bibliotecznej tworzy biblioteka centralna wraz z czterema placówkami filialnymi, z czego 2 biblioteki przystosowane są dla osób niepełnosprawnych poruszających się na wózkach inwalidzkich, a 1 dla osób niewidzących i słabowidzących. Jak wynika z danych GUS, na przestrzeni lat 2014-2018 nastąpił wzrost liczby wypożyczeń księgozbioru na zewnątrz o ponad 43% przy niewielkim wzroście liczby czytelników

(o 0,5%). Liczba czytelników na 1 000 ludności w Cieszynie od lat przewyższa wskaźnik dla powiatu czy województwa, z kolei księgozbiór bibliotek na 1 000 ludności w Cieszynie stale się powiększa poprzez zakup nowości wydawniczych, jednak mimo tego, jest mniejszy niż w przypadku województwa, a nieznacznie większy niż w powiecie. Z danych pozyskanych z Urzędu Miasta w Cieszynie, wynika, że w 2019 r. biblioteki w Cieszynie odwiedziło 150 582 osób, wypożyczonych zostało na zewnątrz 158 536 książek i czasopism, z kolei na miejscu skorzystano z 49 212 egzemplarzy, w tym wypożyczono 6 688 zbiorów specjalnych. W bibliotekach zorganizowano 661 wydarzeń kulturalno-edukacyjnych dla dzieci i młodzieży oraz 133 wydarzeń dla dorosłych, w których łącznie udział wzięło 39 406 osób.

Należy zauważyć, że Cieszyn jest miastem unikatowym pod względem zasobów piśmiennictwa. Przez wzgląd na swoje położenie geograficzne, losy historyczne, wielokulturowość (od zawsze słychać było na tym terenie różne języki – polski, czeski, niemiecki) i wielowyznaniowość, zachowało się tu wiele wyjątkowych zespołów zabytkowych kolekcji - źródła archiwalne, rękopisy biblioteczne, cenne druki. Część z nich powstawała w regionie, część natomiast pochodziła z ośrodków drukarskich z całej Europy. Obecnie, zbiory te stanowią własność następujących instytucji: Książnicy Cieszyńskiej, Archiwum Państwowego w Katowicach Oddział w Cieszynie, Biblioteki i Archiwum im. Tschammera przy Parafii Ewangelicko-Augsburskiej, Archiwum i Biblioteki Konwentu Zakonu oo. Bonifratrów, Biblioteki Muzeum Śląska Cieszyńskiego. W latach 2007-2010 w Cieszynie realizowany był projekt pn.: „Ochrona i konserwacja cieszyńskiego dziedzictwa piśmienniczego” w ramach Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz z programu Promesa Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Celem projektu było zabezpieczenie przed zniszczeniem cieszyńskich zbiorów archiwalno-bibliotecznych oraz przygotowanie ich do profesjonalnego i szerokiego udostępniania. W ramach projektu placówki partnerskie zostały wyremontowane i wyposażone w nowoczesną infrastrukturę techniczną, zbiory natomiast poddano konserwacji i w dużej części zdigitalizowano. Zwieńczeniem projektu był cykl imprez pod tytułem „Cieszyn – miasto książek”. W wydarzeniach tych brało udział ponad 90 osób, głównie konserwatorów książek oraz bibliotekarzy, którzy przyjechali do Cieszyna z całego kraju, a także z Czech, Niemiec i Holandii. Za sprawą projektu Cieszyn zyskał nową rangę - Miasta Książek.

Ciekawym miejscem w Cieszynie, na styku kultury, edukacji, polityki i aktywności społecznej jest Świetlica Krytyki Politycznej „Na Granicy”, która początkowo zlokalizowana była w budynku dawnego punktu straży granicznej na Moście Przyjaźni w Cieszynie, a od 2016 r. zmieniła swoją lokalizację na zabytkową dzielnicę tzw. Cieszyńską Wenecję. Świetlica organizuje stałe warsztaty dla dzieci i młodzieży, dzięki wsparciu wolontariuszy prowadzi także bezpłatne korepetycje, organizuje półkolonie. Ponadto, w świetlicy realizowane są debaty, spotkania, seminaria, warsztaty, projekcje filmów, koncerty, działania artystyczne, a także konsultacje społeczne.

Cieszyn słynie także z różnorodności organizowanych festiwali, wśród których wymienić należy:

- Międzynarodowy Festiwal Teatralny Bez Granic – organizowany od 1990 r. w Cieszynie i Czeskim Cieszynie. Pierwotnie impreza nosiła nazwę "Na granicy", została jednak zmieniona po wejściu Polski, Czech i Słowacji do UE na „Bez Granic”. Organizatorem festiwalu jest Solidarność Polsko-Czesko-Słowacka oraz czeskocieszyńskie stowarzyszenie Człowiek na Granicy. Na festiwalu prezentowane są teatry Polski, Czech, Słowacji, i Węgier. Spektaklom i teatrom towarzyszą liczne wydarzenia kulturalne, przyznawana jest także nagroda „Złamany szlaban” za wyraz artystyczny, ale także przełamywanie granic – konwencji teatralnych, geograficznych czy kulturowych. Od kilku edycji nurtowi konkursowemu towarzyszy festiwalowy Hyde Park, prezentujący przedstawienia amatorskie lub offowe.
- Festiwal Muzyki Wokalnej Viva Il Canto – organizowany w Cieszynie od 1992 roku, z szeroką ofertą dla melomanów opery, operetki, musicalu, muzyki jazzowej czy popularnej. Wydarzenie ma miejsce w cieszyńskich kościołach, Teatrze im. Adama Mickiewicza, Muzeum Śląska Cieszyńskiego, COK Domu Narodowym, na rynku w Cieszynie, na Górze Zamkowej oraz w innych miejscach.
- Przegląd filmowy Kino na Granicy - festiwal filmowy, który odbywa się co roku w Cieszynie od 1999 roku, podczas którego prezentowane są filmy fabularne polskie, czeskie i słowackie i retrospektywy artystów filmowych oraz wydarzenia towarzyszące.

Ważnym w wymiarze kulturowym Cieszyna jest także sektor kreatywny, który odgrywa w mieście istotną rolę w tworzeniu wartości i pobudzaniu innowacyjności, charakteryzując się przy tym wysokim potencjałem wzrostu. Sektor kreatywny w mieście tworzą liczne podmioty, wśród których wyróżnić należy m.in. Śląski Klaster Dizajnu, działający w ramach Zamku Cieszyn, będący miejscem, w którym kultura łączy się z innowacyjną przedsiębiorczością i nowymi technologiami. Klaster tworzy sieć współpracy i wymiany informacji pomiędzy przedsiębiorcami, projektantami, przedstawicielami jednostek samorządu i środowiskiem akademickim. Zrzesza ponad 30 członków związanych z projektowaniem i reprezentujących jednocześnie różne branże, m.in. reklamową, poligraficzną, meblarską, a także ośrodki naukowe i fundacje. Taka różnorodność zapewnia klastrowi duże możliwości w zakresie wspierania przepływu wiedzy i technologii między jego członkami. Klaster ma za zadanie realizować przedsięwzięcia promujące region oraz produkty wytworzone w województwie śląskim. W ramach klastra organizowane są różne przedsięwzięcia, m.in.:

- Najlepsze projekty dyplomowe, którego celem jest promowanie twórczości młodych projektantów z Polski, Słowacji, Czech i Węgier. Prezentowane dzieła bardzo często są wynikiem współpracy młodych projektantów z producentami.

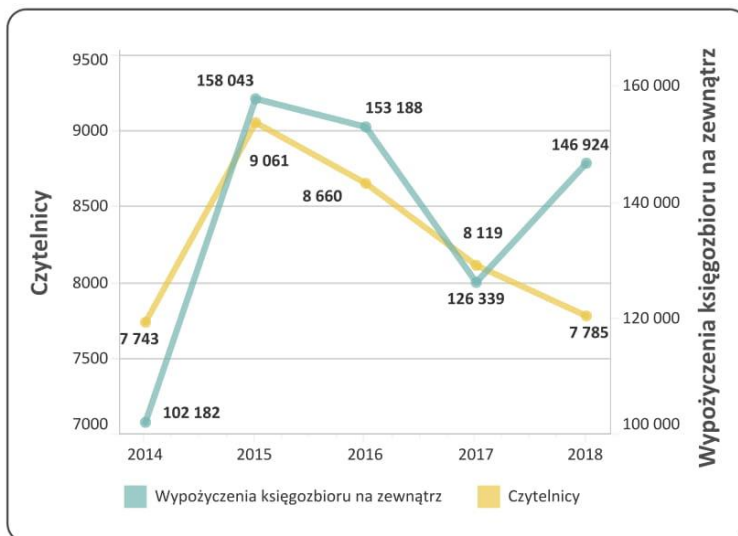
- Konkurs Śląska Rzecz, na którym nagradza się firmy współpracujące z projektantami i tworzące produkty światowej klasy. Projekty laureatów prezentowane są nie tylko na wystawie w Cieszynie, ale także w Katowicach i na Festiwalu Designu w Łodzi.

Sektor kreatywny Cieszyna tworzą liczne podmioty, wśród których wymienić należy: Cieszyński Klaster Energii, Klaster Kultury Cieszyna i Czeskiego Cieszyna, Uniwersytet Śląski, Browar Zamkowy, Well Done, Kufa Design, Stowarzyszenie Serfenta, Modelarnia Ceramiczna Bogdan Kosak oraz pozostałe przedsiębiorstwa zajmujące się szerokorozumianą sztuką (rękodzielnictwo, rzeźba, fotografia, teatr, taniec), muzyką, designem, architekturą i reklamą.

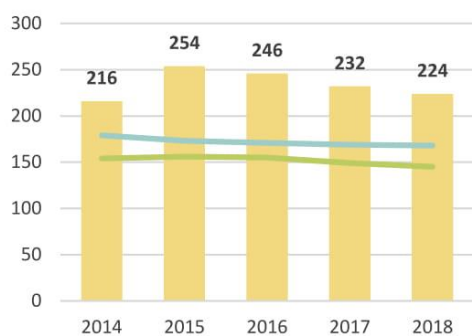
Prężnie działające na terenie Cieszyna instytucje kultury, lokalni animatorzy jak również podmioty sektora kreatywnego stanowią potencjał do tworzenia nowych pomysłów, aktywizacji i integracji mieszkańców. Miasto Cieszyn poprzez swoją działalność w kulturze, branżach kreatywnych pokazuje, że działania te mogą tworzyć markę miasta, być siłą napędową i promować je na resztę kraju.

Biblioteki publiczne

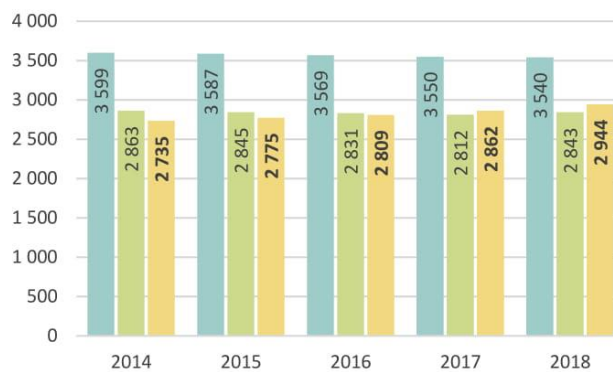
- 5**
bibliotek publicznych
- 2**
biblioteki przystosowane dla osób niepełnosprawnych poruszających się na wózkach inwalidzkich
- 1**
biblioteka przystosowana dla osób niewidzących i słabowidzących

Czytelnicy bibliotek publicznych na 1 000 ludności

Księgozbiór bibliotek na 1 000 ludności

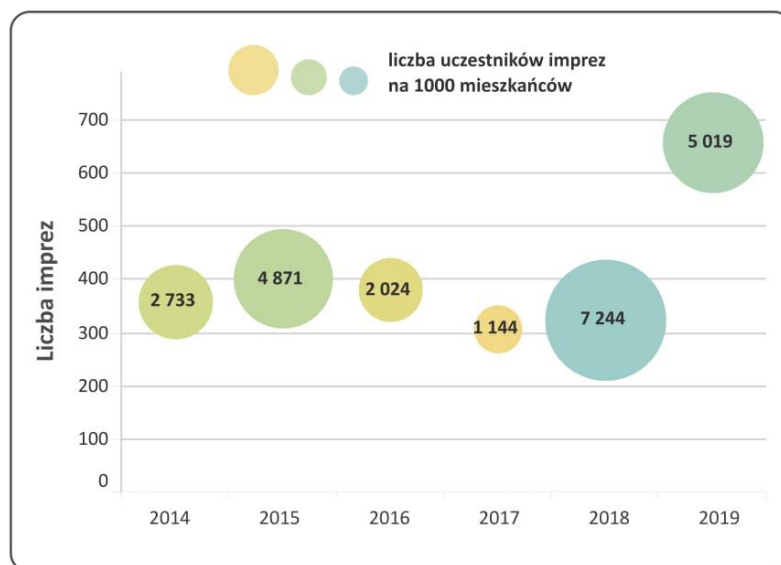
■ Cieszyn ■ powiat cieszyński ■ województwo śląskie

Centra, domy i ośrodki kultury

- 17** grup artystycznych
- 313** członków
- 7** koła/kluby/sekcje
- 123** członków

imprezy masowe 2019

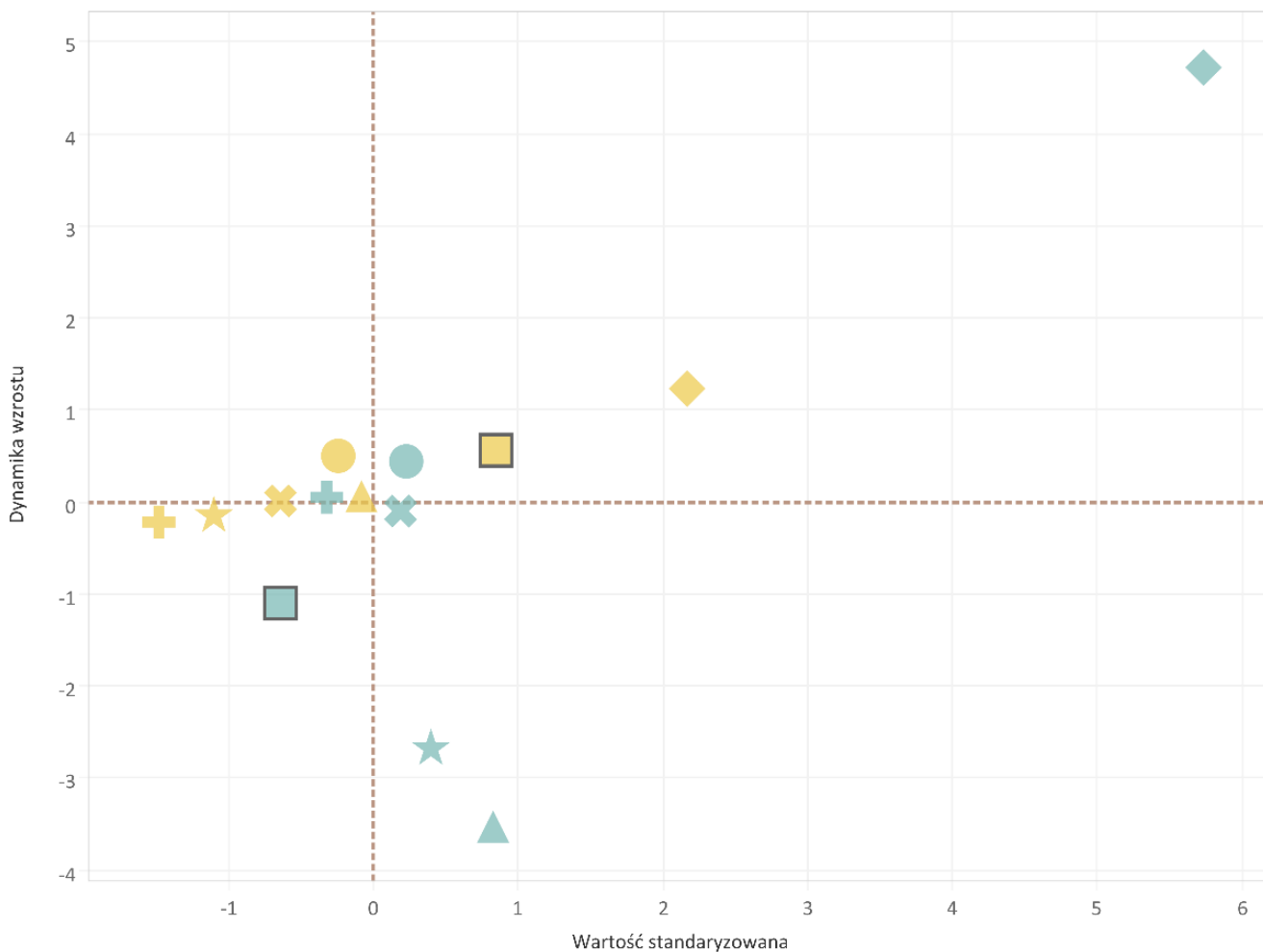
- 4** imprezy
- 4600** uczestników

2.7.2. Miasto w wymiarze kulturowym na tle grupy porównawczej miast

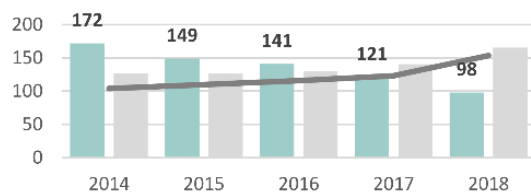
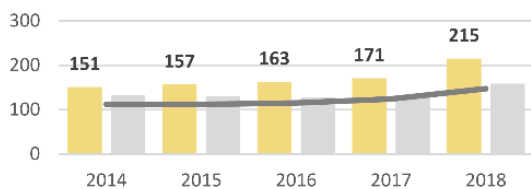
Biorąc pod uwagę sytuację Cieszyna w wymiarze kulturowym na tle grupy porównawczej miast, należy zwrócić uwagę na dwa aspekty związane z ofertą usług w zakresie kultury, sportu i rekreacji. W ramach wydatków na kulturę fizyczną, sport i rekreację przypadających na 1 mieszkańca, Cieszyn znajduje się wśród miast wykazujących pogorszenie sytuacji względem zmiany sytuacji w grupie porównawczej, a także cechuje się sytuacją gorszą niż średnia w grupie. W badanym okresie wydatki na ten dział spadły o 43%. Najlepszą sytuacją w grupie odnotowuje miasto Oświęcim. Z kolei, w przypadku wskaźnika dotyczącego wysokości wydatków na kulturę i dziedzictwo narodowe przypadające na 1 mieszkańca Cieszyn cechuje sytuacja lepsza niż średnia w grupie porównawczej, a także z roku na rok obserwowana jest poprawa jego dynamiki względem zmiany sytuacji w grupie porównawczej. Wydatki na ten dział od 2014 r. wzrosły o ponad 42%. Lepiej od Cieszyna w omawianym zakresie wypada tylko miasto Oświęcim.

Oferta usług związanych z kulturą, sportem i rekreacją

- Wydatki na kulturę i dziedzictwo narodowe przypadające na 1 mieszkańca
- Wydatki na kulturę fizyczną, sport i rekreację przypadające na 1 mieszkańca

- Cieszyn
- Brzeg
- + Myszków
- ✖ Nowa Ruda
- ★ Nowy Targ
- ◆ Oświęcim
- ▲ Zgorzelec

■ ■ wartość dla Cieszyna
— mediana dla obszaru E2*
■ średnia dla obszaru E2*
 *obszar E2 - miasta stanowiące ośrodki wielofunkcyjne

2.7.3. Podsumowanie wymiaru kulturowego

Najważniejsze wnioski wynikające z diagnozy wymiaru kulturowego miasta Cieszyna

- Potencjał kulturowy i kreatywny stanowią ważny czynnik rozwoju społecznego i gospodarczego miasta.
- Zły stan techniczny obiektów zabytkowych.
- Niewystarczająca oferta spędzania czasu wolnego dla seniorów.
- Problem tzw. „uśpiania” miasta w zakresie oferty spędzania czasu wolnego – „Ludzi nie ma po 17, bo nie ma oferty, a oferty nie ma, bo po 17 nie ma ludzi.”
- Uboga oferta rozrywkowa, brak miejsc do spędzania czasu (alternatywy dla ludzi młodych).
- Brak miejsc dla rodzin z dziećmi, uboga oferta w zakresie aktywnego wypoczynku.

Najważniejsze wnioski w zakresie wymiaru kulturowego w odniesieniu do grupy porównawczej miasta Cieszyna

- Od 2014 r. nastąpił wzrost o 42% wysokości wydatków na kulturę i dziedzictwo narodowe przypadające na 1 mieszkańca w Cieszynie. Wartość wskaźnika kształtuje się na poziomie wyższym niż średnia w grupie. Wyższe kwoty na kulturę wydatkuje jedynie miasto Oświęcim.
- Stopniowe zmniejszanie się wydatków na kulturę fizyczną, sport i rekreację przypadających na 1 mieszkańca (spadek o 43%). Wydatki Cieszyna są niższe od średniej w grupie. Wśród miast porównawczych analogicznie, pod względem wielkości wydatków, przoduje miasto Oświęcim.

Identyfikowane zasoby miasta Cieszyna

- graniczne położenie miasta
- rzeka graniczna Olza
- unikatowe księgozbiory
- historyczna zabudowa
- dziedzictwo różnorodności kulturowej
- poczucie tożsamości mieszkańców
- bogactwo wydarzeń kulturalnych, historycznych, regionalnych
- aktywność, innowacyjność społeczna, organizacje pozarządowe
- Centrum design-u
- potencjał turystyczny
- wielowyznaniowość
- potencjał kreatywny
- mniejszość polska na Zaolziu

2.8. Wymiar inteligentnego zarządzania miastem

2.8.1. Miasto w wymiarze inteligentnego zarządzania miastem

W zakresie inteligentnych rozwiązań w Cieszynie funkcjonują następujące systemy zarządzania miastem:

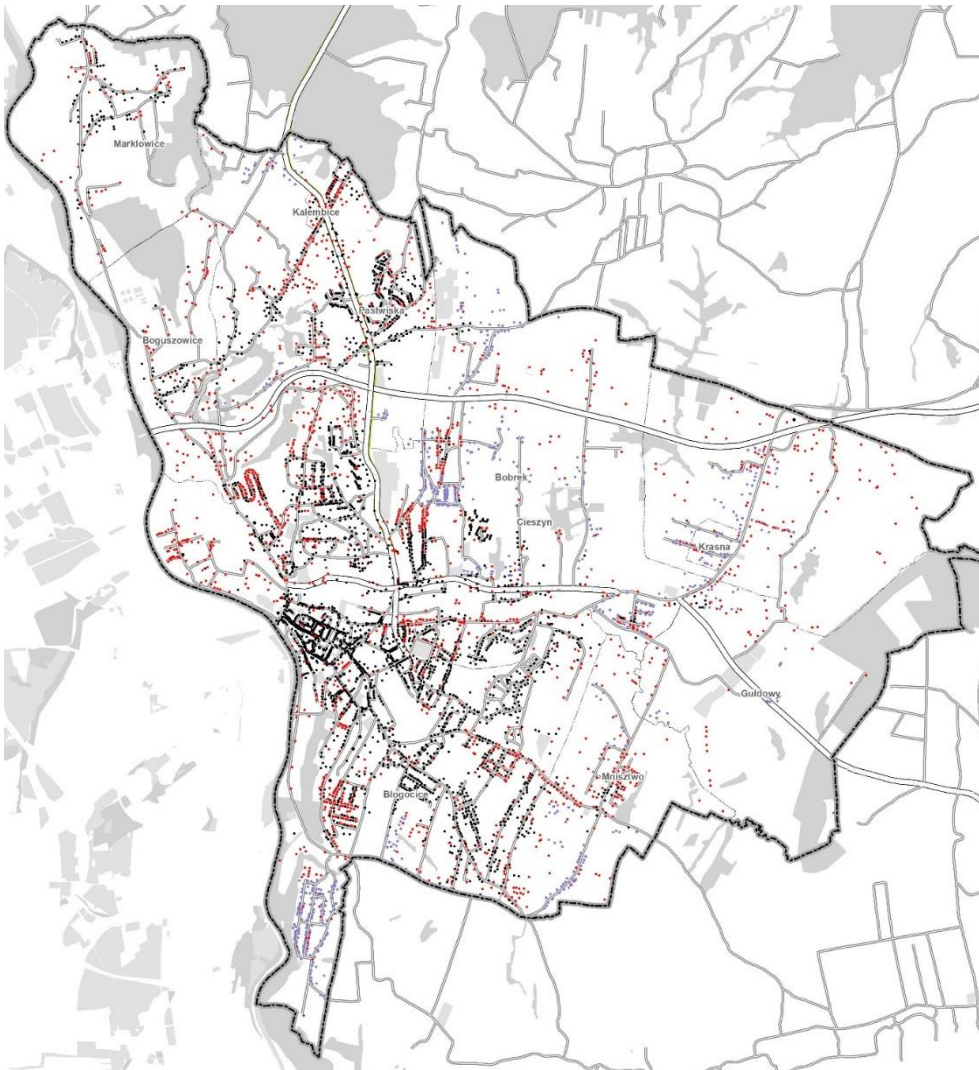
- System inteligentnego sterowania oświetleniem ulicznym dla ok 70 % punktów świetlnych na terenie Cieszyna. System sterowania oświetleniem ulicznym pozwala między innymi na załączanie, wyłączenie i redukcję mocy pojedynczych opraw oświetleniowych, grup opraw lub wszystkich opraw, pomiar prądu, napięcia, mocy, współczynnika mocy, czasu pracy źródła światła dla pojedynczego punktu świetlnego. Ponadto umożliwia sygnalizowanie uszkodzonego źródła światła lub zasilacza, zaniku napięcia zasilającego, błędów komunikacji, zadziałanie dowolnego zabezpieczenia na obwodzie, przekroczonego poziomu mocy.
- System Dynamicznej Informacji Pasażerskiej (SDIP) - wszystkie autobusy na bieżąco przekazują informacje o swoim aktualnym położeniu oraz o wykonywanej pracy przewozowej. System przelicza te dane i na bieżąco informuje kierowcę o punktualności. Dodatkowo informacja o aktualnym położeniu autobusu jest przekazywana do rozkładu online - dostępnego na stronie: rozklad.zgk.cieszyn.pl oraz aplikacji MyBus. Pasażer w każdej chwili może sprawdzić, gdzie znajduje się jego autobus lub sprawdzić, o której godzinie będzie na interesującym go przystanku. Dostępny jest również „planer podróży” pozwalający zaplanować podróż z punktu A do B z uwzględnieniem komunikacji publicznej (miejskiej i ponadlokalnej – obsługującej połączenia z Dworca Cieszyn). Na Dworcu jest tablica wyświetlająca informację o rzeczywistej godzinie przyjazdu autobusu komunikacji miejskiej. Ponadto SDIP jest powiązane ze sprzedażą biletów w komunikacji miejskiej, dzięki czemu zbierane są informacje o ilości przewożonych pasażerów na danej linii, kursie określonym przedziale czasu itd. Niestety na chwilę obecną informacje te są niepełne, ponieważ nie wszystkie osoby podróżujące komunikacją miejską mają obowiązek zarejestrowania przejazdu.
- NASUS – system telemetryczny do zdalnego monitorowania i sterowania przepompowniami ścieków oraz tłoczniami zabudowanymi na terenie gminy Cieszyn za pomocą technologii GSM oraz przez Internet. System pozwala na szybki (zdalny) dostęp do informacji - danych przepompowni z każdego miejsca o każdym czasie. Pozwala to na ciągłą kontrolę pracy urządzeń, wczesne wykrywanie awarii oraz znaczne skrócenie czasu reakcji na wykryte nieprawidłowości.
- Baza Danych Systemu Zarządzania Energią funkcjonująca od 2016 r. Omawiana aplikacja służy do zbierania danych na temat zużycia energii oraz mediów w obiektach użyteczności publicznej należących do Gminy Cieszyn. Jednostki wprowadzają do bazy dane na podstawie otrzymywanych faktur. BDSZE służy do analizy i interwencji w przypadku nadmiernego zużycia

energii oraz mediów. Biorąc pod uwagę coraz większy nacisk na sprawne zarządzanie zużyciem energii w obiektach miejskich konieczne jest znalezienie bardziej efektywnego narzędzia.

- System Informacji Przestrzennej miasta Cieszyn (miastocieszyn.geoportal2.pl/pl) pozwala na szybki i łatwy dostęp do danych (z różnych dziedzin np. ochrona przyrody, zabytki itp.) dotyczących obiektów i terenów leżących w granicach administracyjnych Cieszyna.
- Internetowa wyszukiwarka grobów oraz osób pochowanych GROBONET – dostęp do informacji o lokalizacji grobu, terminu ważności opłat, fotografie grobu oraz informacje (daty urodzenia i śmierci) o osobach pochowanych w danym grobie, możliwość śledzenia e-nekrologów, informacja o obowiązującym cenniku, regulaminie itp.
- System oświetlenia – na terenie Centralnego Cmentarza Komunalnego w Cieszynie zamontowano system oświetlenia Alei Zasłużonych, krzyża głównego oraz kopuły na budynku bramy głównej, który jest sterowany przy pomocy programatora umożliwiającego ustalenie czasu rozświetlenia oraz zgaszenia reflektorów.
- Elektroniczny bank zamiany mieszkań dostępny na stronie ZBM (www.zbm.cieszyn.pl). Jest to platforma umożliwiająca mieszkańcom Cieszyna łatwy kontakt w celu zamiany mieszkań.
- Internetowy system rezerwacji terminu wizyty w Urzędzie, czyli system umożliwiający kontakt klientów administracji z pracownikami Urzędu w celu osobistego załatwiania spraw w okresie zagrożenia epidemiologicznego. System zapewnia dostęp do kalendarza obu stron i pozwala na ustalenie dokładnego terminu, w tym godziny, celem skorzystania z umiejscowionego w Urzędzie specjalnego, bezpiecznego stanowiska obsługi. Ustalone w systemie odstępy czasowe umożliwiają zachowanie bezpiecznych warunków kontaktów osobistych i zapobiegają niekontrolowanemu przemieszczaniu się osób z zewnątrz wewnątrz budynku Ratusza. System rezerwacji mógłby funkcjonować na stałe w instytucjach publicznych miasta. Ułatwiałoby to kontakty podmiotów zewnętrznych z administracją oraz usprawniałoby pracę samych instytucji.
- SCADA – system informatyczny wizualizacji przebiegu procesu technologicznego na oczyszczalni ścieków w Cieszynie. Jego główną funkcją jest zbieranie danych z maszyn i urządzeń pomiarowych w czasie rzeczywistym. System ten umożliwia wykrywanie nieprawidłowości, dzięki czemu możliwa jest szybka reakcja w celu ich usunięcia.
- Cieszyński Informatyczny System Oświatowy (CISO) – system wykorzystywany do przekazywania informacji i dokumentów pomiędzy Urzędem Miejskim i ZOJO, a dyrektorami placówek oświatowych.

- E-urząd – platforma internetowa, dzięki której mieszkańcy, przedsiębiorcy oraz inwestorzy mogą sprawdzić stan realizacji swoich spraw z Urzędem, a także zarządzać zobowiązaniami z tytułu podatków i opłat, bez konieczności składania osobistych wizyt w Urzędzie. Zainteresowani mogą śledzić na bieżąco wykonanie budżetu Miasta Cieszyna.
- Dostępność do usług telefonicznych w Cieszynie wystarczająco zapewniają operatorzy łączności przewodowej i telefonii komórkowej, którzy wzajemnie się uzupełniają. Pożądanym jest natomiast wzrost dostępności łączności szerokopasmowych ułatwiających korzystanie z zasobów Internetu i łączności elektronicznej. Coraz powszechniejsze wykorzystywanie tej technologii w życiu i biznesie staje się wyzwaniem dla administracji publicznej oraz innych podmiotów działających w sektorze usług nierynkowych. Dotychczasowy niski poziom usług świadczonych drogą elektroniczną stanowi dużą barierę w rozwoju gospodarczym miasta.

Rysunek 10 Mapa stanu pokrycia usługami szerokopasmowego dostępu do Internetu w mieście Cieszynie

Źródło: <https://mapbook.uke.gov.pl/>

2.8.2. Podsumowanie wymiaru inteligentnego zarządzania miastem

Najważniejsze wnioski wynikające z diagnozy wymiaru inteligentnego zarządzania miastem

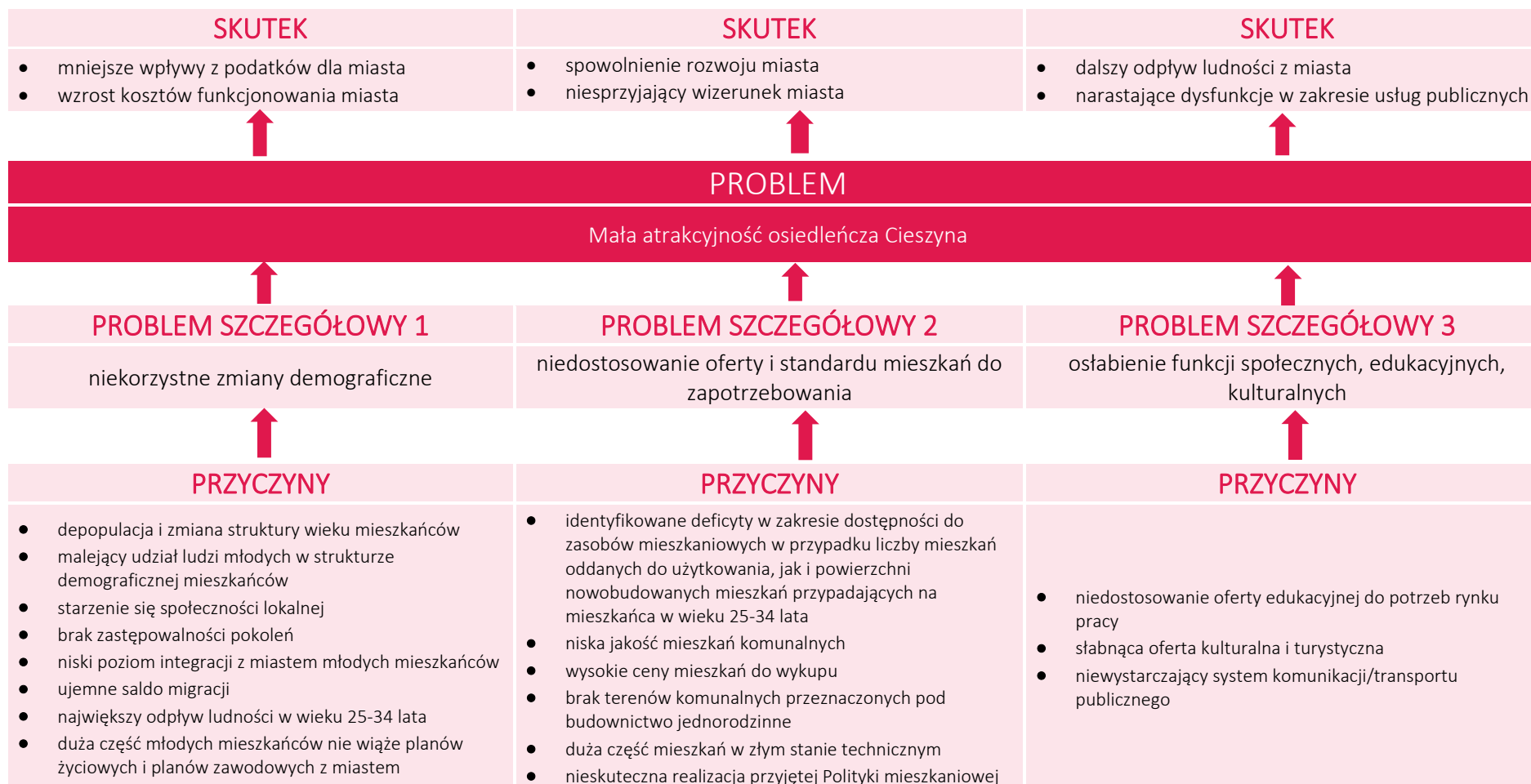
- Brak określenia inteligentnych specjalizacji w gospodarce miasta.
- Bardzo niski poziom inteligentnego zarządzania miastem.
- Zastosowanie niewielu inteligentnych rozwiązań systemowych w skali miasta, wśród najważniejszych są: System inteligentnego sterowania oświetleniem ulicznym, System Dynamicznej Informacji Pasażerskiej (SDIP), system telemetryczny do zdalnego monitorowania i sterowania przepompowniami ścieków oraz tłocznią, elektroniczny bank zamiany mieszkań dostępny na stronie ZBM, System Informacji Przestrzennej miasta Cieszyn, SCADA – system informatyczny wizualizacji przebiegu procesu technologicznego na oczyszczalni ścieków w Cieszynie, E-urząd.
- Niska dostępność szerokopasmowego dostępu do Internetu w mieście.

Identyfikowane zasoby miasta Cieszyna

- przemysł energetyczny,
- oferta edukacyjna, w tym kształcenie wyższe,
- dostępność komunikacyjna, w tym komunikacja publiczna,
- dostępność transportowa,
- potencjał kreatywny.

3. Diagnoza deficytów, problemów i barier rozwojowych miasta

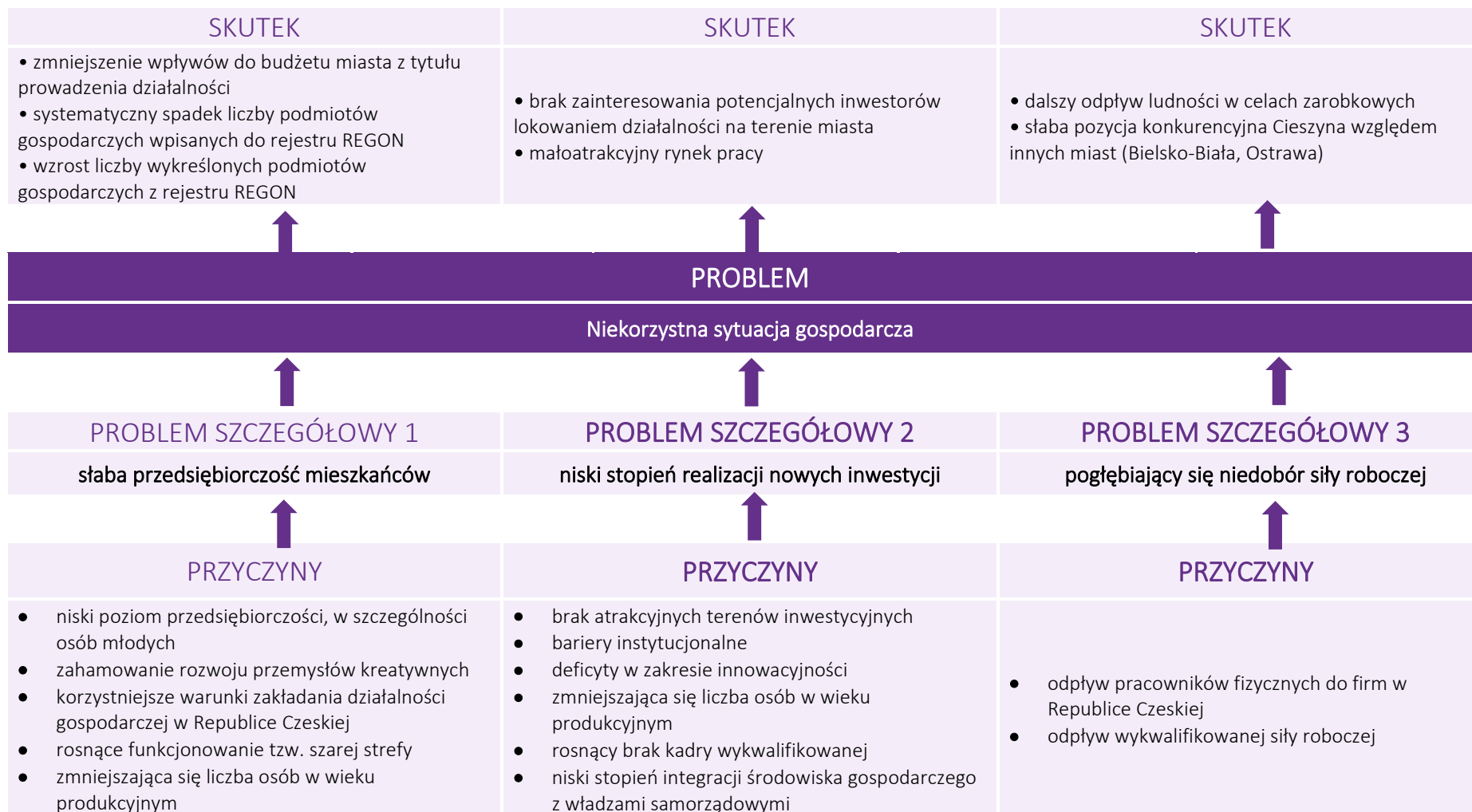
3.1. Wymiar społeczny

Główne deficyty/problemy/bariery rozwojowe miasta w zakresie wymiaru społecznego:

- Stałe zmniejszanie się liczby ludności miasta (depopulacja).
- Niski poziom urodzeń.
- Spadek liczby osób w wieku przedprodukcyjnym.
- Nasilenie się procesu starzenia się społeczności lokalnych potwierdzone wysokim współczynnikiem obciążenia demograficznego, co stawia przed miastem wyzwania w zakresie społecznym, gospodarczym, ale także medycznym, socjalnym i psychologicznym.
- Rosnąca różnica liczby mieszkańców wymieniających się na rynku pracy (w wieku 20-24 i 60-64).
- Brak zastępowalności pokoleń.
- Niski poziom integracji z miastem młodych mieszkańców.
- Duża część młodych opuszcza miasto na etapie kształcenia wyższego, a następnie nie powraca, nie wiąże planów życiowych i planów zawodowych z miastem, bo nie widzi tu możliwości rozwoju.
- W opinii młodzieży, potencjał edukacyjny miasta mimo obecności m.in. Uniwersytetu Śląskiego jest niski, wynika to również z bliskości dużych ośrodków akademickich (tj. Kraków, Katowice czy Gliwice), co ułatwia podejmowanie decyzji migracyjnych.
- Prognozy demograficzne nie wskazują znaczących zmian gwarantujących stabilny rozwój demograficzny.
- Większa presja na budżet miasta wynikająca z konieczności dopłat do subwencji państwowych na edukację (efekt wysokiego współczynnika skolaryzacji brutto).
- Niski poziom dzietności będzie miał negatywny wpływ na przyszłą liczbę urodzeń, ze względu na mniejszą w przyszłości liczbę kobiet w wieku rozrodczym.
- Niezaspokojone potrzeby mieszkaniowe osób młodych.
- Lokale wynajmowane od osób prywatnych: niekorzystne ceny, bariery techniczne (np. brak ogrzewania), niestabilność.
- Brak zaplecza lokalowego i przestrzeni co-workingowych dla osób chcących zakładać działalność gospodarczą.

3.2. Wymiar gospodarczy

Główne deficyty/problemy/bariery rozwojowe miasta w zakresie wymiaru gospodarczego:

- Niedostateczna oferta handlowa i usługowa.
- Zmiana profilu gospodarczego – ograniczenie handlu przygranicznego, utrata funkcji przemysłowych.
- Nieduża aktywność społeczna przedsiębiorstw z historycznego centrum miasta.
- Przedsiębiorstwa z historycznego centrum miasta mają słabą ofertę dla mieszkańców, przez co ci coraz rzadziej odwiedzają centrum miasta.
- Spadek liczby nowozarejestrowanych działalności gospodarczych.
- Znaczny wzrost liczby wyrejestrowań działalności gospodarczych.
- Zmniejszenie wpływów do budżetu miasta z tytułu prowadzenia działalności.
- Niski poziom przedsiębiorczości osób młodych.
- Niska konkurencyjność lokalnej gospodarki.
- Niewykorzystany w pełni potencjał gospodarczy w oparciu o innowacje i przemysły kreatywne.
- Niekorzystne warunki zatrudnienia - duży udział osób zatrudnionych na umowach zlecenia i o dzieło, staże.
- Pogłębiający się niedobór siły roboczej wśród osób młodych, wykwalifikowanych.
- Nieatrakcyjny rynek pracy, który w ograniczonym zakresie pozwala na samorealizację, rozwój i realizowanie aspiracji osób młodych - tylko 2,6% młodzieży biorącej udział w badaniu zadeklarowała chęć pozostania i pracowania w Cieszynie.
- Deficyt pracowników wynikający z drenażu rynku przez firmy czeskie.
- Korzystniejsze warunki prowadzenia działalności gospodarczej w Republice Czeskiej.
- Zachodzący proces odpływu wykwalifikowanej siły roboczej.
- Relatywnie niski stopień realizacji nowych inwestycji.
- Brak atrakcyjnych terenów inwestycyjnych.
- Niski stopień integracji środowiska gospodarczego z władzami samorządowymi.

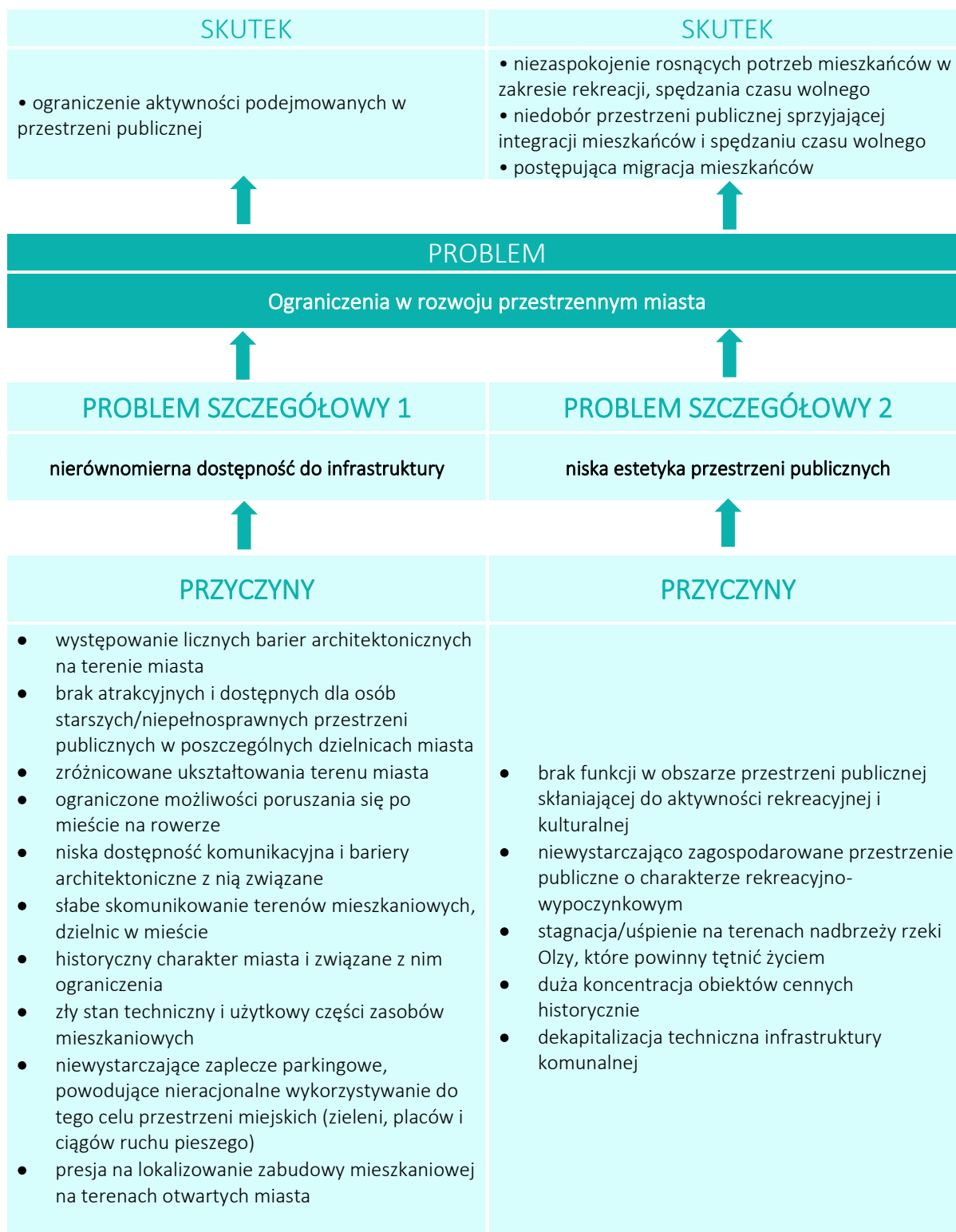
3.3. Wymiar środowiskowy

Główne deficyty/problemy/bariery rozwojowe miasta w zakresie wymiaru środowiskowego:

- Znacznie przekształcone środowisko naturalne wskutek oddziaływania czynników antropogenicznych, w szczególności dotyczy to zachodniej, gęsto zabudowanej części miasta.
- Niska emisja z gospodarstw domowych.
- Znaczący wpływ transgranicznej emisji przemysłowej.
- Niski standard wyposażenia w nowe piece.
- Wysoki udział węgla i drewna w produkcji ciepła.
- Lokalizacja ciężkiego przemysłu w czeskich miastach przygranicznych.
- Niski stopień wykorzystania odnawialnych źródeł energii.
- Ruch tranzytowy będący źródłem zanieczyszczeń.
- Generowanie wzmożonego ruchu samochodowego w centrum miasta za sprawą zlokalizowanych tam licznych instytucji publicznych.
- Ludność mieszkająca w pobliżu trasy ekspresowej S-1 oraz drogi wojewódzkiej 937 jest narażona na podwyższone stężenia zanieczyszczeń powietrza oraz niekorzystny klimat akustyczny powodowany ruchem samochodowym.
- Słabo rozwinięta infrastruktura rowerowa.
- Zwarta zabudowa, wąskie ciągi komunikacyjne w części śródmiejskiej miasta.
- Brak w mieście centralnie położonego parku (zlokalizowanego w Śródmieściu, wśród zwartej zabudowy).
- Ograniczone możliwości przestrzenne w zwartej zabudowie Śródmieścia, niewielka ilość terenów zieleni i pozostałych terenów niezabudowanych.
- Mały udział zieleni w głównych przestrzeniach publicznych, m.in: Rynek, Stary Targ, ul. Głęboka, ul. Wyższa Brama.
- Punktowość zieleni – brak ciągłości na poziomie lokalnym.
- Sukcesja zieleni inwazyjnej (np. dolina Olzy, obszary chronione miasta).
- Niski stopień realizacji inwestycji w ochronę środowiska naturalnego.
- Brak odporności klimatycznej miasta - konieczność przygotowania miasta na zmiany klimatyczne (w tym infrastruktury niebieskiej i zielonej).
- Retencja/recykling tylko niewielkiej części wód deszczowych.
- Niska świadomość mieszkańców z zakresu ochrony powietrza.

3.4. Wymiar przestrzenny

Główne deficyty/problemy/bariery rozwojowe miasta w zakresie wymiaru środowiskowego:

- Niedobór przestrzeni publicznej sprzyjającej integracji mieszkańców i spędzaniu czasu wolnego.
- Liczne bariery architektoniczne na terenie miasta.
- Niski stopień realizacji inwestycji infrastrukturalnych, rewitalizacyjnych.
- Duża liczba obiektów cennych historycznie, wymagających sporych nakładów finansowych.
- Zły stan techniczny i użytkowy części zasobów mieszkaniowych sprzed 1945 r.
- Dysharmonijne przebudowy, rozbudowy oraz remonty obiektów dziedzictwa kulturowego.
- Niewystarczające zaplecze parkingowe, szczególnie w rejonie śródmieścia, powodujące nieracjonalne wykorzystywanie do tego celu przestrzeni miejskich (zieleni, placów i ciągów ruchu pieszego) - w efekcie ich degradacja.
- Niska dostępność komunikacyjna i bariery architektoniczne z nią związane.
- Niska atrakcyjność części usług publicznych - komunikacja miejska.
- Problemy z dostępnością ul. Głębokiej dla osób z niepełnosprawnością, rodziców z wózkami, osób starszych: roboty budowlane (rozkopane fragmenty), schody, wysokie krawężniki, wąskie chodniki, wąskie wejścia do lokali, ulica „pod górkę” po której trudno poruszać się z wózkiem.
- Dekapitalizacja techniczna infrastruktury komunalnej.
- Brak funkcji w obszarze przestrzeni publicznej skłaniającej do aktywności rekreacyjnej i kulturalnej.

4. Cele i potrzeby rozwojowe miasta

Cele i potrzeby rozwojowe miasta

Z punktu widzenia Programu Rozwoju Lokalnego jako w istocie planu działań naprawczych dla Miasta Cieszyna, sformułowane w dalszej części rozdziału cele i potrzeby rozwojowe wynikają z następujących uwarunkowań

1.	<p>Wymiar partycypacyjny</p> <p>Cele zostały opracowane w formule warsztatowej, ich ostateczne brzmienie jest wynikiem ich zredagowania natomiast treść, wymowa i kontekst lokalny został rozpisany w formie rozwinięcia dla każdego z celów.</p>
2.	<p>Wymiar formalny</p> <p>Cele zostały opracowane zgodnie z wytycznymi i dobrymi praktykami w zakresie formułowania celów strategicznych. Ich zakres tematyczny pokrywa się dziedzinowo z obligatoryjnymi obszarami wsparcia (gospodarka, środowisko, sprawy społeczne) oraz komponentach dodatkowych (takich jak sfera przestrzenna).</p>
3.	<p>Wymiar strukturalny</p> <p>Sieć celów bazuje jak wskazano powyżej na konkretnych obszarach natomiast jest uzupełniona zarysowaniem kontekstu oraz poprzedzona wizją zmiany, którą program rozwoju lokalnego ma realizować i współtworzyć.</p>
4.	<p>Wymiar logiczny</p> <p>Cele stanowią logiczne kontinuum w kontekście ścieżki doradczej, która zidentyfikowała problemy oraz następnie potencjały. Sformułowane cele mają rozwiązać konkretne obiektywne problemy (zjawiska lub procesy) przy efektywnym wykorzystaniu dostępnych zasobów endogenicznych.</p>

Potrzeby rozwojowe wyraża wizja zmiany, wizja przeobrażenia Cieszyna w ściśle określonym czasie oraz wyszczególnionych obszarach. Przedmiotowa część opracowania stanowi w praktyce strategię działania na najbliższe lata. Wizja wyznacza docelowy zakres zmian i w przeciwieństwie do celów bazuje na wartościach i treściach symbolicznych, które zmianę mają finalnie określać.

Wizja zmiany Cieszyna w ramach realizacji Programu Rozwoju Lokalnego przedstawia się następująco:

Cieszyn miastem silnej wspólnoty jej mieszkańców.

Miasto zawsze bazowało w swoim rozwoju na silnym związku mieszkańców z ich miejscem zamieszkania. Na ten związek Cieszynianie w swojej historycznej gwarze mają nawet specjalne słowo „stela”. Silna wspólnota Cieszynian to również dynamicznie rozwijające się miasto.

Cieszyn to miasto młode w każdym wieku i skrojone na ludzką miarę.

Podjęwane działania w ramach programu rozwoju lokalnego mają wzmacniać **wielofunkcyjność miasta** jako stolicy Śląska Cieszyńskiego w wymiarze usługowym, gospodarczym, kulturowym, akademickim i transgranicznym oraz zahamować utratę funkcji i pozycji społeczno-gospodarczej.

Aktywna polityka mieszkaniowa oraz **integracja międzypokoleniowa** pozwalają na tworzenie wspólnoty. Wysoka jakość życia, dostęp do mieszkań to czynniki, które zatrzymują w Cieszynie ludzi młodych, a jednocześnie przyczynią się do poprawy dobrostanu seniorów.

Dostępność Cieszyna przejawia się dostosowaniem przestrzeni publicznych i usług do osób w każdym wieku, wszystkich mieszkańców oraz turystów.

Samowystarczalność nie oznacza zaspokajania potrzeb w sposób samodzielny, ale wdrażanie zasad gospodarki obiegu zamkniętego poprzez samowystarczalność energetyczną oraz tworzenie samowystarczalnych dzielnic miasta adaptujących miasto do zmian klimatu.

Adaptacja do zmian klimatu dokonuje się poprzez wykorzystanie potencjału terenów zielonych, w tym chronionych. Miasto ma własne zielone płuca, o które chce dbać i rozwijać.

Zmiana profilu gospodarczego miasta bazująca na wykorzystaniu potencjału rozwojowego **przemysłów kreatywnych** oraz **czasu wolnego** przełoży się na budowę pozycji konkurencyjnej miasta oraz tworzenie atrakcyjnego rynku pracy.

Cieszyn to dobrze zarządzane miasto korzystające z zasobów lokalnych instytucji publicznych oraz potencjału sektora organizacji pozarządowych, w tym podmiotów **ekonomii solidarnej**. Dumą miasta jest jego lokalność, która buduje **Cieszyn miastem otwartym**, a nie tylko dostępnym.

Na poziomie celów strategicznych i operacyjnych zdefiniowano je dla trzech wymiarów charakterze obligatoryjnym oraz jednym dodatkowym obejmującym wymiar przestrzenny jako akcelerator zmian w Cieszynie.

Wymiar społeczny

Cel 1.	Wspólnota międzypokoleniowa
1.1	Aktywna polityka mieszkaniowa odpowiadająca potrzebom mieszkańców
1.2	Wsparcie procesów integracji międzypokoleniowej
1.3	Rozwój mechanizmów ekonomii społecznej i solidarnej w Cieszynie

Wymiar gospodarczy

Cel 2.	Wspólnota kreatywna
2.1	Rozwój gospodarki w oparciu o innowacje i przemysły kreatywne
2.2	Wspieranie edukacji dla kreatywnej gospodarki

Wymiar środowiskowy

Cel 3.	Wspólnota zrównoważona
3.1	Poprawa jakości powietrza poprzez aktywną politykę zwiększenie powierzchni zielonych i wzmacnianie znaczenia OZE w cieszyńskim bilansie energetycznym
3.2	Tworzenie mechanizmów adaptujących miasto do zmian klimatycznych
3.3	Gospodarka obiegu zamkniętego jako szansa rozwoju społeczno-gospodarczego

Wymiar przestrzenny

Cel 4.	Wspólnotowa przestrzeń publiczna
4.1	Wzmocnienie lokalnych wspólnot poprzez przekształcenie przestrzeni publicznej
4.2	Poprawa dostępności Cieszyna

CEL NADRZĘDNY

Wspólnota międzypokoleniowa

<p>CEL BEZPOŚREDNI 1 Aktywna polityka mieszkaniowa odpowiadająca potrzebom mieszkańców</p>	<p>CEL BEZPOŚREDNI 2 Wsparcie procesów integracji międzypokoleniowej</p>	<p>CEL BEZPOŚREDNI 3 Rozwój mechanizmów ekonomii społecznej i solidarnej</p>
<p>Tworzenie wspólnoty, a tym samym ograniczenie wyludniania się Cieszyna wymaga zapewnienia odpowiedniej oferty usług publicznych. Zgodnie przeprowadzonymi analizami kluczowe w tym zakresie jest zapewnienie dostępu do możliwie szerokiego i zróżnicowanego mieszkalnictwa komunalnego. Takie podejście ma stworzyć podstawę do budowania jakości życia ograniczającej migrację osób młodych i jednocześnie zwiększającej komfort życia rosnącej liczby seniorów. Dla uzyskania takiego efektu kluczowe jest prowadzenie aktywnej polityki mieszkaniowej ukierunkowanej w pierwszej kolejności na:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Skutecznym zarządzeniu posiadanym zasobem komunalnym (zidentyfikowanym, jako jeden z kluczowych potencjałów miasta), 2. Powiększaniem zasobu komunalnego, zróżnicowanie jego charakterystyki i standardu oraz 3. Pełne wykorzystanie zapewniająca dostępność różnym grupom społecznym i zapobiegające gentryfikacji. <p>Kreowanie polityki mieszkaniowej wybrzmiało jako konieczność jej zmiany i przejście z modelu zachowawczego (ograniczenie się do realizacji</p>	<p>Integracja międzypokoleniowa została uznana za kluczowy element budowy tożsamości. Obywatelskie nieuczestnictwo w życiu publicznym należy do najważniejszych problemów współczesnej Polski. Zjawisko to czyni wszystkie pokolenia równymi, a przeciwstawienie się mu wymaga przełamania barier integracji międzypokoleniowej. Wspólnota Cieszyna inwestuje olbrzymie środki w edukację, rozwój społeczny i kulturalny dzieci. Miasto dysponuje rozbudowaną siecią przedszkoli i szkół, jest lokalnym centrum edukacyjnym na poziomie średnim. Tylko w ramach systemu kształcenia podstawowego dokłada średniorocznie około 40% do subwencji oświatowej. Efektem tych działań jest wyższy niż średni wynik egzaminów ósmoklasistów czy maturalnych. Lepiej wykształcone dzieci, jak pokazuje lokalne doświadczenia, dostają się na lepsze studia i najczęściej nie wracają już do Cieszyna. Poszukiwanie przyczyn takiego stanu rzeczy wskazuje na konieczność podjęcia działań odtwarzających związek ludzi młodych z miejscem zamieszkania. Działania takie powinny skupiać się na integracji międzypokoleniowej, która w dużej mierze traktowana jest jako remedium na ograniczenie migracji młodych ludzi poprzez tworzenie systemu wartości, w którego centrum znajduje się</p>	<p>Cieszyn uznawany jest za jedno ze wzorcowych miejsc, jeśli chodzi o rozwój ekonomii społecznej i solidarnej. Warto tu podkreślić, że u podwalin tego systemu leży współpraca pomiędzy organizacjami pozarządowymi a lokalnym samorządem. Ekonomia społeczna w Cieszynie tworzy szereg miejsc pracy dla grup w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy, zwłaszcza osób niepełnosprawnych, w tym osób z chorobami psychicznymi. Dalsze prowadzenie prac w tym obszarze skupić się musi na rozbudowie oferowanego wsparcia zarówno na poziomie integracji społecznej i zawodowej. W ramach celu realizowane będą zadania mające na celu wsparcie obu tych procesów. Przy czym planuje się zwrócenie szczególnej uwagi na włączenie w ten proces seniorów. Prognozy wskazują nie tylko na zwiększenie się liczby seniorów, którzy stosunkowo szybko schodzą z rynku pracy, ale również systematyczny spadek zamożności tej grupy. Miasto, poza wsparciem o charakterze socjalnym, nie ma mechanizmów skutecznej poprawy sytuacji finansowej tej grupy. Jedyną praktyczną formą wsparcia może polegać, tak jak dzieje się to w wielu krajach Europy Zachodniej, na pomocy w ograniczonym funkcjonowaniu na rynku pracy.</p>

ustawowych obowiązków) do aktywnego kreowania. Polityka mieszkaniowa powinna z jednej strony stanowić zachętę osiedleńczą dla absolwentów Uniwersytetu Śląskiego w Cieszynie (szczególnie branż kreatywnych), a z drugiej wpisywać się w potencjalną strategię Cieszyna jako sypialni i miasta satelickiego dla ośrodków o subregionalnym poziomie oddziaływania w Polsce i Czechach.

Miasto prowadząc aktywną politykę mieszkaniową poprawi swoją pozycję konkurencyjną dla ośrodków miejskich położonych w subregionie południowym oraz zachodnim województwa śląskiego. Analiza porównawcza zasobów komunalnych, jak również ich wykorzystania wskazuje, że Cieszyn może w ten sposób budować swoją pozycję konkurencyjną.

właśnie miejsce zamieszkania dostarczające nie tylko wymierne usługi publiczne, ale również poczucie wyjątkowości, związku itp.

Podjęte działania w zakresie integracji międzypokoleniowej pozwolą również na poprawę dobrostanu seniorów poprzez przywrócenie im poczucia wpływu na otoczenie, odpowiedzialności za jego przyszłość.

CEL NADRZĘDNY

Wspólnota kreatywna

CEL BEZPOŚREDNI 1

Rozwój gospodarki w oparciu o innowacje i przemysł kreatywne

Cieszyn w obszarze innowacji oraz przemysłów kreatywnych paradoksalnie dysponuje dużym potencjałem, który ograniczają znaczące dysfunkcje systemu gospodarczego. Na poziomie potencjałów wskazać przede wszystkim należy funkcjonujące instytucje wsparcia oraz edukacji na poziomie wyższym: Uniwersytet Śląski Wydział Sztuk i Nauk o Edukacji oraz Zamek Cieszyn. Podmioty te uzupełnia szereg dobrych przykładów, implementacji nowoczesnych rozwiązań w gospodarce, firm zajmujących się wzornictwem przemysłowym, podmiotów ekonomii społecznej implementujących rozwiązania wzornicza itp. Rozwój przemysłów kreatywnych wynika jednak nie tylko z potencjałów, ale również słabości lokalnej gospodarki. Brak terenów inwestycyjnych, duże ośrodki przemysłowe położone po polskiej i czeskiej stronie granicy przejmujące wykształcone lokalne zasoby ludzkie oraz lokalizacja w okolicy Cieszyna międzynarodowych korporacji to czynniki negatywnie wpływające na pozycje miasta. Cieszyn ma bogate tradycje przemysłowe, które obecnie w dużej mierze zastępowane są produkcją na mniejszą skalę czy rynek. Dodatkowo miast traci swoje funkcje handlowe. Po roku 1989 Cieszyn zbudował swoją zamożność i rozwój na transgranicznym drobnym handlu. Pozwoliło to na skuteczne przejście etapu transformacji ustrojowej ze stosunkowo niskimi kosztami społecznymi. Obecnie zmiana metod realizacji zakupów (centra handlowe) oraz niewielkie korzyści wynikające z różnic kursowych między złotówką a czeską koroną, sprawiają, że ta gałąź lokalnej gospodarki zanika.

Tym samym Cieszyn obecnie traci dwie funkcje gospodarcze: przemysł i handel transgraniczny, które budowały jego pozycje jako miasta zamożnego i jednocześnie atrakcyjnego miejsca pracy. Alternatywą i wyrazem elastycznego podejścia do rozwoju jest skupienie się na przemysłach kreatywnych, w tym przemysłach czasu wolnego. Ważnym elementem tej zmiany profilu gospodarczego jest wykorzystanie endogennych potencjałów związanych z lokalnym rzemiosłem, a więc kulturą Cieszyna, głęboko zakorzenioną w unikatowych kompetencjach mieszkańców oraz przedmiotach czy wytworach o dużej wartości dodanej, wyróżniającej miasto w Polsce i na świecie. Jak również funkcji turystycznych, bazujących na położeniu miasta oraz unikatowych w skali kraju zabytkach historycznych.

CEL BEZPOŚREDNI 2

Wspieranie edukacji dla kreatywnej gospodarki

Pełnienie lokalnego centrum edukacyjnego dla jednego z największych polskich powiatów ziemskich (blisko 180 tys. mieszkańców) jest ważnym potencjałem Cieszyna. Dotąd potencjał ten był wykorzystywany głównie jako źródło miejsc pracy oraz miejskich, wykształconych elit – nauczycieli w szkołach podstawowych, średnich oraz wyższych. Warto podkreślić, że Cieszyn jest jednym z mniejszych miast, w których zlokalizowana jest wydział państwowej wyższej szkoły o statucie uniwersytetu. Obecnie ten wyróżnik planuje wykorzystać się w kontekście zmiany sposobu myślenia o samym Cieszynie, jak również budowania karier zawodowych przez uczniów cieszyńskich szkół podstawowych i średnich. Dla skutecznego przeprowadzenia transformacji gospodarczej miasta w kierunku branży kreatywnej i przemysłów czasu wolnego konieczne jest zwiększenie znaczenia kreatywności w procesie nauczania dzieci. Proces ten wymaga zmian w sposobie myślenia i przyjęcie innych paradygmatów: współpracy zamiast rywalizacji, premiowania twórczości zamiast prostego odtwarzania wiedzy, podkreślenia znaczenia kompetencji miękkich w przeciwstawieniu do teoretycznej wiedzy. Zakłada się realizację powyższych założeń w oparciu o przyjęcie perspektywy projektowej, wdrożenie alternatywnego sposobu realizacji procesu nauczania na wszelkich poziomach kształcenia, w tym edukacji osób dorosłych.

CEL NADRZĘDNY

Wspólnota zrównoważona

CEL BEZPOŚREDNI 1	CEL BEZPOŚREDNI 2	CEL BEZPOŚREDNI 3
<p>Poprawa jakości powietrza w Cieszynie</p>	<p>Tworzenie mechanizmów adaptujących miasto do zmian klimatycznych</p>	<p>Gospodarka obiegu zamkniętego jako szansa rozwoju społeczno-gospodarczego</p>
<p>Cieszyn to miasto, dla którego wyzwania środowiskowe wynikają z unikalnej charakterystyki geograficznej. Stanowi ona potencjał krajobrazowy i turystyczny natomiast jednocześnie buduje wyzwania w obrębie przede wszystkim adaptacji do zmian klimatu. Po pierwsze w Cieszynie pasma wzgórz schodzą się zamykając bardzo wyraźną Kotlinę Cieszyńską, które wpływa na tworzenie i utrzymywanie się smogu w mieście. Główną przyczyną znacznych przekroczeń w zakresie jakości powietrza jest niska emisja. Uznaje się, że poprawa warunków w tym zakresie będzie miała bezpośredni wpływ na poprawę atrakcyjności osiedleńczej Cieszyna, a przede wszystkim pozwoli na ograniczenie procesu suburbanizacji. W kontekście tym identyfikuje się kilka znaczących potencjałów. Przede wszystkim Cieszyn jest współwłaścicielem producenta energii i ciepła. Po drugie posiada również zasoby umożliwiające zwiększenie samowystarczalności energetycznej na bazie odnawialnych źródeł energii. Po trzecie ma własne „zielone płuca” - zasoby terenów zielonych, w tym chronionych o rozproszonym często nieuporządkowanym charakterze ale mocno</p>	<p>Jak wskazano wcześniej położenie Cieszyna w Kotlinie Cieszyńskiej wpływa na tworzenie i utrzymywanie się smogu w mieście. Dodatkowo Cieszyn to integralna część Pogórza Cieszyńskiego o czym świadczą liczne pagórki w rejonie miasta, przyjmujące kształt długich, wąskich pasm, ciągnących się od wschodu ku zachodowi. W związku z tym większość obszaru miasta zajmują stoki o nachyleniu miejscami przekraczającymi 20, a nawet 30%. Ukształtowanie terenu to wyzwania związane się z przemieszczaniem i dostępnością ale również problemami związanymi z gospodarowaniem wodami opadowymi i deficytem małej retencji. Przytoczony kontekst pokazuje skalę wyzwań Cieszyna w ramach wdrażania strategii niskoemisyjnej oraz rzeczywistej, kompleksowej adaptacji miasta do zmian klimatu. Strategiczne i planowe realizowanie zamierzeń w tym zakresie musi bazować w pierwszej kolejności na działaniach inwentaryzacyjnych oraz utworzeniu standardów miejskich uwzględniających uwarunkowania naturalne Cieszyna. Potencjałem miasta w tym zakresie jest przede wszystkim bogate doświadczenia i wdrożone rozwiązania z zakresu ochrony środowiska naturalnego, systemu</p>	<p>Najważniejszym założeniem nowoczesnego gospodarowania odpadami komunalnymi jest zasady circular economy, w której produkty, materiały oraz surowce powinny pozostawać w gospodarce/obrocie tak długo, jak jest to możliwe, a wytwarzanie odpadów powinno być jak najbardziej ograniczone/zminimalizowane. Realizacja powyższej zasady wymaga nieustannych działań edukacyjnych i promocyjnych, mających na celu podniesienie świadomości ekologicznej mieszkańców Cieszyna w zakresie prawidłowego gospodarowania odpadami komunalnymi, z uwzględnieniem hierarchii postępowania z odpadami oraz zapewnienie narzędzi umożliwiających prowadzenie segregacji odpadów. Cele jest zgodny z wyznaczanymi w celami nadrzędnymi dla gospodarki odpadami komunalnymi wskazanymi w Krajowym planie gospodarki odpadami oraz w Planie gospodarki odpadami dla województwa śląskiego. Cieszyn w wymiarze lokalnym ale i regionalnym jest liderem wdrażania nowoczesnych rozwiązań w zakresie gospodarki odpadami. Miernikiem sukcesów w tym zakresie jest skuteczność selektywnej zbiórki</p>

<p>wpływające na jakość życia mieszkańców (przykładem może być niedoinwestowany „Rezerwat przyrody Lasek Miejski nad Olzą”). W związku z powyższym interwencja w zakresie przedmiotowego celu będzie prowadzona w trzech kierunkach. Skupia się ona na zwiększeniu terenów zielonych w mieści i poprawie stanu już istniejących, w tym obszarów chronionych. Uznaje się, że prowadzona dotychczas, zwłaszcza w centrum miasta, polityka skupiająca się na podłączeniu coraz większej liczby mieszkań do sieci ciepłowniczej, musi zostać uzupełniona o skoordynowane działania tworzące i rewitalizujące tereny zielone. Z drugiej strony planuje się rozbudowę systemu wytwarzanie energii poprzez instalacje fotowoltaiczne umiejscowione na szczególnie energochłonnych obiektach publicznych. Dodatkowo na trzecim poziomie interwencji planuje się zwiększenie możliwości monitoringu stanu środowiska naturalnego oraz podjęcie szeregu działań mających na celu poprawę efektywności podejmowanych działań edukacyjnych i profilaktycznych.</p>	<p>zagospodarowania odpadów, systematycznie realizowane inwestycje związane z ucieplnieniem miasta.</p>	<p>odpadów komunalnych wyrażana poziomem recyklingu osiąganym przez Gminę Cieszyn od 2013 r. (czyli od wprowadzenia aktualnego systemu gospodarowania odpadami komunalnymi). Opierając się o obowiązujące przepis prawa, Gmina Cieszyn corocznie osiąga wskazane (w ustawie o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz w przepisach wykonawczych) poziomy recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami niektórych frakcji odpadów komunalnych oraz poziomy ograniczenia składowania masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji. Jednak ambicją samorządu gminnego i mieszkańców winno być osiągnięcie jak najniższego poziomu odpadów zbieranych nieselektywnie i dążenie do ideału gospodarki zeroemisyjnej pod kątem wytwarzania odpadów.</p>
--	---	--

CEL NADRZĘDNY

Wspólnotowa przestrzeń publiczna

CEL BEZPOŚREDNI 1	CEL BEZPOŚREDNI 2
<p>Wzmocnienie lokalnych wspólnot poprzez przekształcenie przestrzeni publicznej</p>	<p>Poprawa dostępności Cieszyna</p>
<p>Cieszyn, w przeciwieństwie do większości miast podobnej wielkości tego okresu w Polsce, nie zwiększył swojej powierzchni w wyniku reformy administracyjnej w 1975 r. Jego rozwój przestrzenny został tym samym zahamowany, zwłaszcza, że w dużej części ogranicza go granica państwowa na rzece Olzie. Taki stan rzeczy oraz rozwój osiedli mieszkaniowych na wzgórzach wokół centrum Cieszyna spowodował, że na terenach dotąd rolniczych położonych na obrzeżach miasta zaczęła intensywnie rozwijać się zabudowana jednorodzinna. W ten sposób powstały de facto nowe dzielnice (nie mają one w mieście formalnego oparcia w prawie lokalnym), takie jak Marklowice, Mnisztwo, Krasna itp., które jeszcze w latach 80 były terenami głównie rolniczymi. Miasto w ramach swoich granic, zwłaszcza w latach 90 rozlało się w sposób nie podlegający kontroli. Ten stan rzeczy spowodował znaczny wzrost kosztów funkcjonowania lokalnego samorządu. Dużo poważniejszą konsekwencją tego zjawiska stała się polaryzacja życia społecznego. Brak kontroli nad procesem rozwoju miasta rozluźnił więzi między mieszkańcami, jednocześnie miasto nie było w stanie zapewnić im przestrzeni publicznej, która pozwalałaby na nawiązywanie kontaktów międzyludzkich i tworzenie małych lokalnych wspólnot sąsiedzkich.</p> <p>W ramach celu pilotażowo planuje się wytworzenie przy współudziale i w procesie współdecydowania przez mieszkańców trzech nowych przestrzeni:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. w dzielnicy peryferyjnej, najbardziej oddalonej od Centrum (Marklowice), 2. przy największym osiedlu mieszkaniowym na terenach porolniczych (os. Podgórze), 3. dzielnicy wymagającej rewitalizacji społecznej (pomiędzy ul. Mickiewicza a ul. Błogocką). <p>Nowe przestrzenie mają stanowić przykład wdrożenia nowych rozwiązań projektowych zapewniających m.in.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. dostępność - pozwalającą na włączenie w życie dzielnic osób o szczególnych 	<p>Cieszyn głęboko dotyka zjawisko depopulacji, związane z nałożeniem się na siebie negatywnych tendencji zmniejszania się urodzin, migracja osób w wieku produkcyjnym oraz z drugiej strony wydłużeniem się życia mieszkańców. Gdy ubywa nieustannie osób młodszych, rośnie liczba ludności powyżej 60 lat (najszybciej 80-latków), stanowi to niemałe wyzwanie dla władz lokalnych i samych mieszkańców. Sytuację utrudnia historyczny charakter miasta oraz jego topografia – położenie centrum Cieszyna i okalających go osiedli na wzgórzach. Nowa ustawa o zapewnianiu dostępności nakłada na administrację publiczną szereg obowiązków, ale trzeba przyznać, że wciąż niewystarczająca jest świadomość wpływu szeroko pojmowanej dostępności na jakość życia wszystkich mieszkańców. Brak również środków na realną poprawę przestrzeni oraz usług publicznych w tym zakresie. Dodatkowym wyzwaniem jest uruchomienie mechanizmów do budowania miasta, jako wspólnoty międzypokoleniowej. Trudno budować ją bez rzeczywistego włączenia osób o utrudnionym dostępie do życia miasta – niepełnosprawnych, starszych, opiekunów małych dzieci i seniorów, ale również mieszkańców zagrożonych wykluczeniem ze względu na brak umiejętności cyfrowych, a czasem – zwykłą biedę. Planowane działania mają pomóc w budowaniu wieloletniego programu ograniczania barier z udziałem różnych grup mieszkańców. W procesie szczególną uwagę planuje zwrócić się na włączenie środowisk dotychczas mniej, a nawet nieaktywnych. Z drugiej strony konieczne jest zaproszenie do budowania i moderowania działań takie organizacje i ekspertów, którzy pomogą przekształcać przestrzeń publiczną Cieszyna w zachęcającą do działań wspólnotowych i sąsiedzkich oraz poprawiać jakość szeroko rozumianej komunikacji między mieszkańcami.</p>

<p>potrzebach,</p> <ol style="list-style-type: none">2. wykorzystanie OZE oraz rozwiązań budujących postawę „zero waste”,3. wykorzystanie zieleni miejskiej jako narzędzia adaptacji dzielnic do zmian klimatu. <p>O nowych przestrzeniach publicznych myśli się w kategorii tworzenie dzielnic samodzielnych, tworzących wspólnoty sąsiedzkie odpowiedzialne za ich swoje miejsce do życia, pamiętające o tych którzy wymagają wsparcia.</p>	
--	--

5. Analiza potencjałów i mocnych stron miasta

5.1. Przewagi konkurencyjne miasta

Pojęcie konkurencyjności rozumiane jest jako umiejętność działania i przetrwania w warunkach rywalizacji. Konkurencyjność miasta jawi się jako proces, w wyniku którego miasto uzyskuje określony stan – przewagę konkurencyjną, w rezultacie której następuje rozwój miasta. Tak postrzegana przewaga konkurencyjna jest siłą napędową zmiany, ustanowienia nowej ścieżki rozwoju. Konkurencyjność jest zatem źródłem i przyczyną rozwoju lokalnego. Ważnym celem polityki lokalnej jest ukierunkowanie rozwoju lokalnego na zdobycie trwałej przewagi konkurencyjnej, która wpłynie na poprawę pozycji konkurencyjnej wobec innych jednostek poprzez zwiększenie atrakcyjności dostępnych potencjałów. Przewagę konkurencyjną miasta Cieszyna rozpatrywano z uwzględnieniem najistotniejszych potencjałów i mocnych stron wynikających z diagnozy miasta, przypisanych do poszczególnych obszarów tematycznych – wymiarów, co zostało zaprezentowane w poniższej tabeli.

Wymiar społeczny	Wymiar gospodarczy	Wymiar środowiskowy
<ul style="list-style-type: none"> – Potencjał zawodowy, intelektualny oraz twórczy mieszkańców Cieszyna (branża twórcza, kreatywna). – Tradycje akademickie – potencjał miasta uniwersyteckiego (Filia Uniwersytetu Śląskiego, Akademia WSB Wydział Zamiejscowy). – Dostępność usług społecznych. – Rozbudowany system opieki społecznej. – Duża liczba organizacji pozarządowych jako przejaw aktywności obywatelskiej. – Rozwinięty sektor ekonomii społecznej. – Działalność Fundacji Rozwoju Przedsiębiorczości Społecznej „Być Razem”. – Duża aktywność seniorów w życiu społecznym. – Dobra dostępność żłobków, przedszkoli, szkół podstawowych i średnich. – Wysoka jakość kształcenia, w szczególności na szczeblu podstawowym i średnim. – Pozytywny współczynnik skolaryzacji brutto wśród szkół podstawowych. – Dobra dostępność opieki medycznej, w tym specjalistycznej, ambulatoryjnej. – Rozwinięte usługi w zakresie ochrony zdrowia. – Wysoki poziom bezpieczeństwa publicznego. 	<ul style="list-style-type: none"> – Tradycje przemysłowe, handlowe i rzemieślnicze miasta. – Transgraniczne położenie miasta, umożliwiające wymianę gospodarczą, współpracę, dające możliwość aplikowania o transgraniczne środki pomocowe. – Wiodący ośrodek miejski i administracyjny. – Dobra dostępność komunikacyjna. – Oferta instytucji wspierających lokalną przedsiębiorczość (Zamek Cieszyn). – Szkolenia dla przedsiębiorców organizowane przez Zamek Cieszyn (ABC Przedsiębiorczości), doradztwo OWES w Bielsku Białej, projekt „Karpackie NGO” (cykl szkoleń z komunikacji interpersonalnych). – Dostępność do rynku czeskiego. – Zamożność lokalnych społeczności. – Aktywność zawodowa osób w wieku emerytalnym. – Napływ do miasta młodych, kreatywnych osób z pomysłem na własną działalność, którzy dostrzegają potencjał do rozwoju własnej działalności w Cieszynie. – Poczucie wspólnoty wśród przedstawicieli zawodów kreatywnych – wsparcie, barter, wymiana doświadczeń. – Potencjał rozwoju usług turystycznych w oparciu o transgraniczność. 	<ul style="list-style-type: none"> – Zasoby przyrodniczo-rekreacyjne oraz lokalizacja miasta nad rzeką Olzą. – Walory krajobrazowe miasta. – Szereg cennych pomników przyrody i terenów chronionych. – Duża powierzchnia terenów zielonych urządzonych, w tym chronionych. – Potencjał rozwojowy centralnej sieci ciepłowniczej. – Propagowanie zastosowania w budynkach jednorodzinnych nowoczesnych, odnawialnych źródeł energii cieplnej.

Wymiar przestrzenny	Wymiar finansowania rozwoju miasta	Wymiar kulturowy
<ul style="list-style-type: none"> – Tranzytowa lokalizacja przy trasie w kierunku Czech i Słowacji. – Dobra dostępność komunikacyjna. – Uporządkowana polityka przestrzenna miasta. – Obowiązki uchwały krajobrazowej. – Rozpoznawalne, unikalne walory miasta (m.in. Wzgórze Zamkowe, Cieszyńska Wenecja). – Dostępność terenów na cele wypoczynkowo-rekreacyjne. – Historyczne centrum o zwartej zabudowie, o dużych walorach historycznych i kulturowych. 	<ul style="list-style-type: none"> – Relatywnie dobrze zbilansowany budżet, kwota deficytu w 2019 roku nie jest znaczna. – Ponad połowę dochodów budżetowych stanowią środki własne, co świadczy o dużej samodzielności jednostki. – Wysokie dochody ogółem przypadające na 1 mieszkańca. – Poziom finansowania wydatków majątkowych dochodami majątkowymi dynamicznie wzrasta i przekracza 100% – Zmniejszająca się suma zobowiązań do spłaty przypadająca na 1 mieszkańca oraz kwota zadłużenia do dochodów ogółem. 	<ul style="list-style-type: none"> – Bogata przeszłość historyczna i kulturowa Cieszyna. – Liczne obiekty dziedzictwa kulturowego – zabytki architektury, pomniki kultury, unikatowe kolekcje, historyczny układ starego miasta. – Prężnie działające instytucje kultury zapewniające szeroką ofertę kulturalną miasta. – Zasoby kadrowe zaangażowane w rozwój i upowszechnianie kultury. – Współpraca transgraniczna w zakresie tworzenia oferty kulturalnej pogranicza polsko-czeskiego. – Promocja miasta poprzez działania instytucji kultury i sportu. – Propagowanie przez instytucje kultury tradycji ziemi cieszyńskiej. – Wysoka świadomość tożsamości lokalnej. – Bogata oferta kulturalna dla ambitnych i kreatywnych – eventy, warsztaty, spotkania literackie.

5.2. Analiza interesariuszy

W tabeli prezentuje się wykaz interesariuszy biorących czynny udział w tworzeniu Programu Rozwoju Lokalnego oraz Programu Rozwoju Instytucjonalnego Miasta Cieszyna. Wskazane podmioty stanowią szeroką reprezentację społeczności lokalnej, partnerów społecznych i instytucjonalnych, którzy będą włączeni w proces realizacji poszczególnych przedsięwzięć. Na liście wyróżniono podmioty, których zaangażowanie i wpływ w procesie konsultacji były największe, jednocześnie są to podmioty posiadające ugruntowany potencjał organizacyjny i instytucjonalny, gwarantujący rzetelne realizowanie zaproponowanych przedsięwzięć.

Tabela 1 Wykaz interesariuszy miasta

Kategorie dostawców usług	Id.	Kluczowi dostawcy usług w kategorii (podmioty)	Zaangażowanie interesariusza (0-10)	Wpływ interesariusza (skala oddziaływania 0-10)
Samorządowe i rządowe instytucje i administracja (I SEKTOR)	1	Burmistrz	10	10
	2	Starosta	6	10
	3	Państwowa Straż Pożarna	2	10
	4	MOPS	6	8
	5	PZDP	2	8
	6	Dom Narodowy	6	8
	7	Uniwersytet Śląski	4	8
	8	MZD	6	8
	9	ZBM	6	8
	10	ZGK	6	8
	11	Biblioteka	5	7
	12	Urząd Pracy	4	7
	13	Jednostki Oświatowe	5	7
	14	Zamek Cieszyn	8	6
	15	Izba Skarbowa	2	6
	16	Szpital	5	5
	17	Straż Miejska	5	5
	18	Muzeum Śląska Cieszyńskiego	3	4
	19	Książnica	3	4
	20	Teatr Miejski	2	4
	21	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	3	4
	22	Zakład karny	1	4
	23	Euroregion Śląsk Cieszyński	2	4
	24	SANEPID	1	4
	25	DPS	3	3
	26	Zespół Pieśni i Tańca	2	2
	27	Policja	2	2
	28	Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna	1	1
	29	Sąd	1	1
	30	Archiwum	1	1
	31	Weterynarz Powiatowy	1	1
	32	EUWT	1	1
Organizacje społeczne (III SEKTOR)	1	Rada Biznesu	1	9
	2	kościoty i związki wyznaniowe	7	7
	3	Stowarzyszenie Być Razem	7	6
	4	Stowarzyszenia Kultury	6	5
	5	Organizacje Sportowe	6	5
	6	Niepubliczne placówki oświatowe	7	5
	7	Stowarzyszenie Delta Partner	3	4
	8	Spółdzielnie socjalne	7	4

	9	Stowarzyszenia pomocy Osobom Niepełnosprawnym	4	3
	10	Cieszyńska Rada Seniorów	4	3
	11	PTTK	6	3
	12	Uniwersytet III wieku	5	2
Podmioty prowadzące działalność gospodarczą (II SEKTOR)	1	Browar Cieszyn	8	9
	2	Energetyka Cieszyńska	8	8
	3	sektor kreatywny	6	6
	4	Akademia WSB	5	6
	5	PPG (POLIFARB)	4	6
	6	MONDELEZ	3	5
	7	LAKMA	4	5
	8	ZHP	4	4
	9	FORTUNA	2	2
	10	NZOZ	1	1
Mieszkańcy	1	seniorzy	4	6
	2	mieszkańcy Cieszyna	4	5
	3	rodzice	3	5
	4	mieszkańcy powiatu	1	4
	5	młodzież	2	3
	6	osoby niepełnosprawne	4	3
	7	mieszkańcy Czeskiego Cieszyna	1	2
	8	studenci	1	1

Źródło: opracowanie własne

Do największych interesariuszy instytucjonalnych należy zaliczyć następujące podmioty:

- Burmistrza
- Starostę
- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej - budżetowa jednostka organizacyjna Gminy Cieszyn, utworzona celem realizacji własnych i zleconych Gminie zadań z zakresu pomocy społecznej.
- Cieszyński Ośrodek Kultury „Dom Narodowy” - samorządowa instytucja kultury - jest organizatorem lub współorganizatorem największych imprez kulturalnych i festiwali w mieście i regionie. Aktywizuje lokalną społeczność realizując szeroko zakrojony program edukacji kulturalnej, wspiera inicjatywy obywatelskie oraz działania organizacji pozarządowych. Siedzibą instytucji jest budynek Domu Narodowego, który został wyremontowany w wyniku społecznej aktywności Polaków mieszkających na Śląsku Cieszyńskim na przełomie XIX i XX w. (uroczyste otwarcie odbyło się 20 stycznia 1901 roku).
- Miejski Zarząd Dróg - jednostka organizacyjna Urzędu Miejskiego w Cieszynie, utworzona z dniem 1 lipca 2002 r., która zajmuje się utrzymaniem dróg oraz terenów zielni, a także administrowaniem targowisk miejskich. Siedziba MZD znajduje się w Cieszynie, przy ul. Liburnia 4. W Miejskim Zarządzie Dróg utworzone są następujące komórki organizacyjne: Dział Zarządzania i Nadzoru Drogowego, Dział Wykonawstwa Drogowego, Dział Zieleni Miejskiej i Oczyszczania Miasta, Dział Gospodarczy.
- Zakład Budynków Miejskich w Cieszynie spółka z o.o. powstała 30 czerwca 2006 roku w następstwie realizacji uchwały Rady Miejskiej Cieszyna w sprawie likwidacji zakładu

budżetowego Zakład Budynków Miejskich w Cieszynie w celu przekształcenia w spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością. Spółka wykonuje między innymi zadania publiczne związane z zabezpieczeniem potrzeb mieszkaniowych wspólnoty samorządowej Gminy Cieszyn zgodnie z obowiązującymi przepisami prawnymi, w tym uchwałami organów Gminy Cieszyn. Ponadto spółka oferuje swoje usługi w zakresie: profesjonalnego zarządzania nieruchomościami, powiernictwa inwestycyjnego, usług remontowych, obsługi podmiotów gospodarczych w zakresie przeprowadzania procedury zamówień publicznych.

- Zakład Gospodarki Komunalnej w Cieszynie powstał 1 stycznia 1993 r. Podstawą powołania ZGK była uchwała Rady Miejskiej nr XLI/257/92 z dnia 27 listopada 1992 r. Od 1 stycznia 2010 r. Zakład Gospodarki Komunalnej w Cieszynie Sp. z o.o. jest spółką prawa handlowego wykonującą zadania publiczne będące obowiązkami gminy, czyli świadczącą usługi komunalne na rzecz mieszkańców Gminy Cieszyn. Usługami wykonywanymi obecnie przez Spółkę są m.in. prowadzenie komunikacji miejskiej, odbiór ścieków wraz z utrzymaniem oczyszczalni ścieków, a także administrowanie cmentarzami komunalnymi wraz ze świadczeniem usług pogrzebowych.

Wskazane instytucje dysponują wieloletnim doświadczeniem, także w realizacji dużych projektów infrastrukturalnych finansowanych ze środków UE, posiadają profesjonalną kadrę oraz odpowiednie zasoby sprzętowe i lokalowe do realizacji przedsięwzięć ujętych w Planie Rozwoju Lokalnego i Instytucjonalnego.

Istotnymi z punktu widzenia przygotowania i wdrażania Planu Rozwoju Lokalnego są przedstawiciele społeczności lokalnej – działacze organizacji pozarządowych. Wśród najważniejszych, mających największy wpływ na miasto wskazano: Radę Biznesu, kościoły i związki wyznaniowe oraz Stowarzyszenie Być Razem.

5.3. Kluczowe produkty miasta

Wyselekcjonowanie kluczowych produktów miasta Cieszyna zostało przeprowadzone podczas działań partycypacyjnych – wieloetapowych warsztatów prowadzonych z udziałem doradców Związku Miast Polskich. Na etapie wstępnym dokonano wyłonienia kluczowych zasobów, będących w rezultacie elementami rzeczywistości miasta, które są istotne, wyróżniają miasto na tle innych i mogą stanowić impuls do poprawy funkcjonowania miasta. Zidentyfikowane zasoby miały zarówno charakter materialny jak i niematerialny, jak również dotyczyły zasobów, które potencjalnie mogą tworzyć łańcuchy produktów lokalnych. W rezultacie prac wyłoniono zbiór 28 elementów, które zostały zaprezentowane w poniższej tabeli.

Tabela 2 Wykaz zasobów miasta

Id	Nazwa zasobu	Możliwości wykorzystania zasobów dla generowania produktów lokalnych (0-10)	Unikalność zasobów (0-10)
1	graniczne położenie miasta	10	10
2	rzeka graniczna Olza	8	8
3	unikatowe księgozbiory	7	9
4	historyczna zabudowa	9	7
5	dziedzictwo różnorodności kulturowej	8	7
6	zielen miejska, parki i rezerwat przyrody „Lasek Miejski nad Pucówką”	7	3
7	przestrzeń publiczna wykorzystywana przez mieszkańców	7	1
8	poczucie tożsamości mieszkańców	10	8
9	bogactwo wydarzeń kulturalnych, historycznych, regionalnych	9	7
10	podmioty ekonomii społecznej	7	6
11	aktywność, innowacyjność społeczna, organizacje pozarządowe	7	6
12	handel, usługi, rzemiosło	6	3
13	baza mieszkaniowa	8	6
14	Centrum design-u	9	9
15	przemysł piwny	9	9
16	przemysł energetyczny	9	6
17	potencjał turystyczny	9	6
18	oferta edukacyjna, w tym kształcenie wyższe	9	8
19	dostępność administracyjna, zdrowotna, instytucjonalna, pomocowa	6	3
20	dostępność komunikacyjna, w tym komunikacja publiczna	7	1
21	dochody mieszkańców	6	5
22	wielowyznaniowość	6	9
23	dostępność transportowa	8	3
24	baza noclegowa	8	3
25	kadra edukacyjna	8	7
26	położenie geograficzne	8	4
27	potencjał kreatywny	10	8
28	mniejszość polska na Zaolziu	10	10

Źródło: opracowanie własne

W kolejnym etapie, w oparciu o wykaz zasobów, dokonano wskazań produktów miasta. Produkt to materialny lub niematerialny element szeroko pojętej struktury funkcjonalno-przestrzennej miasta. Produktem może być dobro, usługa, czy fragment przestrzeni. Wykaz zidentyfikowanych produktów miasta zaprezentowano w poniższej tabeli.

Tabela 3 Wykaz produktów miasta

Id	Nazwa produktu	Wartość dodana dla lokalnej społeczności	Potencjał i perspektywy rozwoju produktu
1	Zamek Cieszyn	6	7
2	ekonomia społeczna	7	8
3	usługi turystyczne	9	9
4	komunikacja publiczna (miejska, powiatowa, kolejowa, regionalna)	6	6
5	kierunki kształcenia wyższego (powiązanie oferty z potencjałem i zasobami endogenicznymi)	9	9
6	Cieszyński Klaster Energii (energia elektryczna i ciepła)	10	10
7	Stolica regionu (miasto z usługami ponadlokalnymi/powiatowymi)	3	7
8	usługi edukacyjne	10	10
9	Browar Zamkowy (hasło: piwo cieszyńskie)	9	5
10	szlaki piesze i rowerowe	7	7
11	Wzgórze Zamkowe (możliwość generowania różnych produktów, współpraca z innymi podmiotami)	9	7
12	Design w przestrzeni miejskiej (miasto poligonem tego co robi ZC)	10	7
13	Oferta instytucji/podmiotów kultury/Klaster kultury Cieszyna i Czeskiego Cieszyna (Teatr, COK, Książnica, Muzeum Drukarstwa, Muzeum Śląska Cieszyńskiego)	7	9
14	"Kino Na Granicy"	9	7
15	Międzynarodowy Festiwal Teatralny „Bez Granic”	5	3
16	Skarby z Cieszyńskiej Tróły	7	7
17	Święto Trzech Braci	7	9
18	Święto Herbaty	2	2
19	Dni Teatru	5	5
20	Międzynarodowy Studencki Festiwal Folklorystyczny	7	6
21	Parkrun Cieszyn	6	3
22	Wydarzenia sportowe (Mistrzostwa Śląska w siatkówce plażowej, Prolog Rajdu Cieszyńska Barbórka, Mistrzostwa Polski Młodzików w łyżwiarstwie figurowym, Plaża Open, Bieg Fortuna, Cieszyńska Godzinówka)	7	5
23	Usługi dla seniorów	8	10
24	Well Done	3	2
25	Tramwaj Cieszyński	7	8
26	Marki z Cieszynem w nazwie (Strzelba Cieszynka, Cieszynianka, Cieszynit, Filigran Cieszyński)	9	7
27	Prince Polo	7	4
28	Kufa Design	1	1
29	Marka Miasto Książek (Książnica, Muzeum Drukarstwa, Szlak Cieszyńskiego Piśmiennictwa, biblioteki zabytkowe i inne)	10	8
30	Cieszyn - miasto, stolica Polaków z Zaolzia	10	9
31	Letnia Szkoła Języka Polskiego	8	6
32	Przestrzeń nadgraniczna - Ogród Dwóch Brzegów, Open Air Museum, Cieszyńska Wenecja	9	10
33	Kulinaria Cieszyńskie (kanapki, murzin, strudel, cieszyńskie ciasteczka, piwo cieszyńskie)	8	8

Źródło: opracowanie własne

W drodze konsultacji Zespół dokonał selekcji produktów o największym potencjale rozwoju i generujących największe korzyści dla lokalnej społeczności. Każdy z elementów poddano ocenie punktowej, oceniając jakość produktu „dziś” oraz oceniając potencjał rozwojowy na przyszłość. Po zsumowaniu punktów, uzyskano gradację punktową produktów kluczowych w kontekście rozwoju miasta i ograniczenia problemów rozwojowych. Wykaz składa się z 19 produktów kluczowych, wśród których za najistotniejsze wskazano: Zamek Cieszyn, ekonomię społeczną oraz usługi turystyczne.

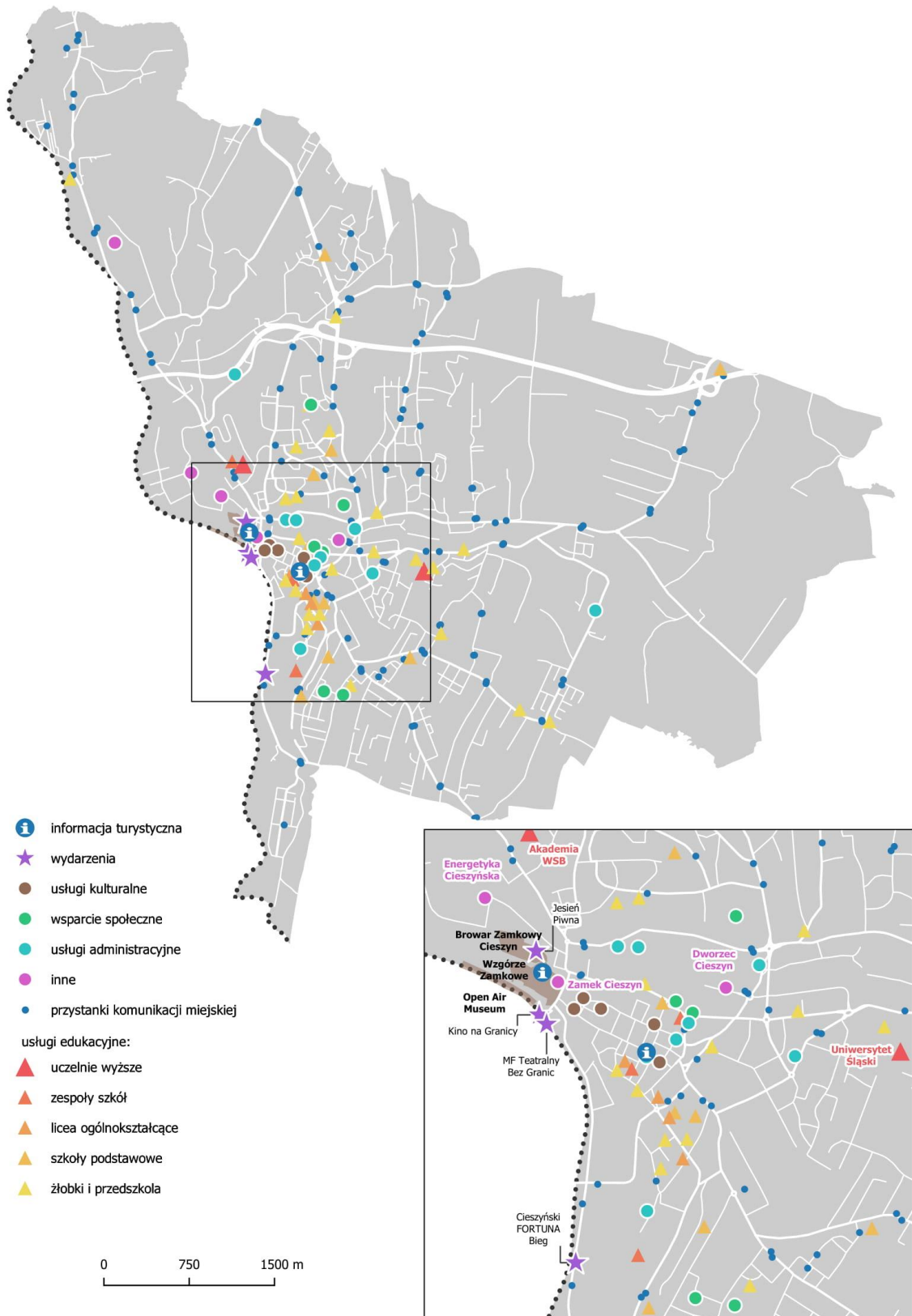
Skatalogowane, kluczowe produkty oraz wyniki diagnozy stanowią podstawę do wyznaczenia celów strategicznych, działań i przedsięwzięć istotnych z punktu widzenia rozwoju Miasta Cieszyna.

Tabela 4 Wykaz kluczowych produktów miasta Cieszyna

Lp.	Kluczowe produkty
P1	Zamek Cieszyn
P2	ekonomia społeczna
P3	usługi turystyczne
P4	komunikacja miejska
P5	oczyszczalnia ścieków oraz sieć kanalizacji
P6	energia elektryczna i ciepła
P7	kierunki kształcenia wyższego
P8	usługi edukacyjne
P9	Browar Zamkowy
P10	usługi administracyjne, skarbowe, ubezpieczeniowe
P11	szlaki piesze i rowerowe
P12	Wzgórze Zamkowe
P13	design w przestrzeni miejskiej
P14	usługi kulturalne
P15	"Kino na granicy"
P16	Międzynarodowy Festiwal Teatralny "Bez granic"
P17	Cieszyński FORTUNA Bieg
P18	wsparcie społeczne seniorów
P19	Jesień Piwna - konkurs na najlepsze piwo lokalne

Źródło: opracowanie własne

Rysunek 11 Mapa rozmieszczenia kluczowych produktów na terenie miasta Cieszyna

Źródło: opracowanie własne

6. Planowane działania

Zgodnie z logiką i wytycznymi określającymi kształt części postulatywnej Programu Rozwój Lokalny zbudowano interwencję w oparciu o systematykę celów, działań i przedsięwzięć. Spośród, których to działania właśnie są kluczowym punktem odniesienia. Cele wyznaczają ramy ogólne, natomiast przedsięwzięcia stanowią poziom interwencji punktowej. Innymi słowy poziom opisanych niżej działań jest elementem pośrednim dla nakreślenia planu interwencji publicznej.

1. System interwencji w ramach PRL opiera się na katalogu 4 celów bezpośrednich, które tworzą ramy dla wyspecyfikowanych działań.
2. Wspomniane cztery cele bezpośrednio zostały wyprowadzone z celów ogólnych tworzących w istocie integralną część wizji (poprzez operowanie językiem wartości i podzielanych przez wspólnotę mieszkańców Cieszyna zasad). Motywem łączącym, spinającym całość interwencji jest komunitariańska idea wspomnianej wspólnoty jako pomocniczego elementu budującego kapitał społeczny mieszkańców, tak bardzo potrzebny w ramach wdrażania nowej ścieżki rozwoju, otwartej na mieszkańca.
3. Rdzeniem interwencji są działania, zgodnie z wytycznymi, opis planowanych działań stanowi kluczowy element oceny, która wymaga wykazania powiązań przyczynowo-skutkowych zachodzących między identyfikowanymi problemami, planowanymi działaniami, a zdiagnozowanymi zasobami endogenicznymi i potencjałami Cieszyna. Bazując na diagnozie każdorazowo te powiązania przedstawiono jako obiektywne uzasadnienie potrzeby realizacji działania.
4. Działania zaprezentowane poniżej w formie schematu strategicznego i w dalszej części jako usystematyzowane i ustandaryzowane karty działań odnoszą się do kilku elementarnych podziałów, które należy przedstawić.
 - a. Podział na działania inwestycyjne/nieinwestycyjne tworzy najczęściej pary działań względem siebie komplementarnych niemal zupełnie lub budując tradycyjny podział na zadania związane z budową, infrastrukturą oraz działania tzw. miękkie. Ten podział wynika z przepisów regulaminowych, zdarza się, że podział taki wynika jedynie z konieczności wydzielenia poszczególnych części z jednorodnego pierwotnie projektu (przykładem może być dokumentacja projektowa i np. nadzór z jednej strony i prace budowlane z drugiej).
 - b. Działania podstawowe / uzupełniające. Te pierwsze to działania warunkujące skuteczność zaplanowanej interwencji, te drugie to kilka działań niemieszczących się w ramach finansowych przewidzianych w PRL, ale istotnie wpływających na plan rozwoju w wymiarze długoletnim (w przypadku Cieszyna jest to chociażby transport publiczny). Z punktu

widzenia logiki interwencji i projektowania zmiany w ujęciu długoletnim projekty uzupełniające są traktowane jako równie istotne co działania podstawowe.

- c. Podział tematyczny wynikający z przypisania działania do konkretnego wymiaru (każde działanie niezależnie od tego czy podstawowe czy uzupełniające zostało przypisane do jednego konkretnego działania). Należy jednak podkreślić pewną interdyscyplinarność działań, które zostały zaprojektowane z punktu widzenia problemów, które zidentyfikowano, dzięki czemu nie włączano ich sztucznie w zdefiniowane ramy. Finalnie mimo niejednorodnego charakteru części działań przypisano je każdorazowo do jednego celu.
5. Opis działań składa się z kilku elementów:
- a. Wskazania tematycznie obszaru w jakim się poruszamy (podanie konkretnych wymiarów oraz wskazania czy ten obszar jest obligatoryjny czy fakultatywny).
 - b. Opis działania w sensie jego faktycznego ukierunkowania. Odpowiedź na pytanie co nam przyświecało tworząc ten zapis planistyczny. Wskazanie głównych motywacji i powiązanie ich z kontekstem lokalnym.
 - c. Wskazanie problemów i potencjałów konstytuujących sformułowany cel strategiczny. Te zapisy bazują na diagnozie strategicznej i przeprowadzonych badaniach. Całość jest skomentowana i stanowi uzasadnienie adekwatności i celowości dla całego działania.
 - d. Kolejnym elementem karty opisu działania jest informacja na temat wpisywania się działania w zdefiniowany cel, który działanie ma realizować.
 - e. W karcie działania wykazano również powiązania i przedstawiono komplementarność ilustrującą przenikanie się poszczególnych działań w całej koncepcji rozwoju (w ramach programu rozwój lokalny).

Na poziomie operacyjnym sekwencja zaprojektowanych działań podstawowych i uzupełniających umożliwia uruchomienie procesu przedstawionego w ramach opisu celów. Należy podkreślić, że zaplanowany system działań jest kompletny pod względem logicznym i spójnym wewnątrznie m.in. poprzez opieranie się o wspólnotowość jako podstawową wartość wpisującą się w nową ścieżkę rozwoju Cieszyna na najbliższe lata.

5.4. Działania podstawowe

Działanie 1.1. Aktywna polityka mieszkaniowa odpowiadająca potrzebom mieszkańców i przeciwdziałająca gentryfikacji (działanie inwestycyjne)

Działanie wpisuje się w wymiar (y):	Spoteczny	Przestrzenny, Środowiskowy
Charakter wpływu	Kluczowy	Uzupełniający

Aktywna polityka mieszkaniowa to filar interwencji. Ogniskuje się w obrębie tworzenia bazy infrastrukturalnej, która umożliwi realizację polityki samorządu w odniesieniu do mieszkalnictwa, kreowania funkcji mieszkaniowej (poprzez stymulowanie popytu) oraz polityki senioralnej. Ta druga wiąże się z utworzeniem obiektów, w których będzie świadczona oferta dla seniorów. Powstanie wskazanej bazy w ramach działania umożliwi uruchomienie procesu ożywiania cieszyńskiej starówki oraz budowanie pilotażowej dzielnicy o samowystarczalnym charakterze. Tytułowe przeciwdziałanie gentryfikacji jest możliwe poprzez interwencje publiczną, samorządową, która stworzy ramy projektowanej zmiany.

Na jakie konkretne problemy odpowiada działanie?		Działanie 1.1. Aktywna polityka mieszkaniowa - inwestycyjny	Na jakich potencjałach, mocnych stronach miasta bazuje działanie?	
-	niedostosowanie oferty i standardu mieszkań do zapotrzebowania		poczucie tożsamości mieszkańców	+
-	niekorzystne zmiany demograficzne		baza mieszkaniowa	+
-	niski poziom integracji z miastem młodych mieszkańców		bogactwo wydarzeń kulturalnych, historycznych, regionalnych	+
-	wysokie ceny mieszkań do wykupu		dostępność administracyjna, zdrowotna, instytucjonalna, pomocowa	+

Działanie opiera się na powyższych problemach i korzysta z wymienionych zasobów. Natomiast należy podkreślić, że z punktu widzenia logiki zmiany uwolnienie zasobów mieszkaniowych i ich skierowanie / wykorzystanie na rzecz realizacji celów programu, ma podstawowe znaczenie. Aktywna polityka mieszkaniowa odpowiadająca potrzebom mieszkańców i przeciwdziałająca gentryfikacji jest warunkiem niezbędnym dla realizacji kolejnych działań.

Jak działanie wpływa na osiągnięcie celu?	Wytworzenie „wspólnoty międzypokoleniowej”, zapewnienie aktywnej polityki mieszkaniowej odpowiadającej potrzebom mieszkańców wprost wiąże się z budową nowej infrastruktury. Działanie stanowi istotę celu i co więcej uruchamia proces budowy wspólnoty.
Komplementarność z pozostałymi działaniami podstawowymi	1.2 Aktywna polityka mieszkaniowa odpowiadająca potrzebom mieszkańców i przeciwdziałająca gentryfikacji (działanie nieinwestycyjne) 9.1 Modelowe partycypacyjne zmienianie wybranych części Cieszyna (działanie inwestycyjne)
Uzasadnienie powiązań	Proponowane działanie inwestycyjne jest połączone z bliźniaczym projektem nieinwestycyjnym koncentrującym się na stworzeniu między innymi

	inkluzywnych ram polityki mieszkaniowej. Co więcej proponowane działania inwestycyjne odbywać będą się w modelu partycypacyjnym, prowadzonym równoległe w ramach działania 9.1
Komplementarność z pozostałymi działaniami uzupełniającymi	9.4 Poprawa mobilności mieszkańców Cieszyna (działanie inwestycyjne uzupełniające) 10.2 Dostępna przestrzeń publiczna (działanie inwestycyjne uzupełniające)
Uzasadnienie powiązań	Działania związane z poprawą sytuacji mieszkaniowej mieszkańców Cieszyna będą otoczone licznymi usprawnieniami w zakresie komunikacji miejskiej oraz poprawą jakości i dostępności przestrzeni publicznych.
Efekt synergii	Efekt synergiczny w ramach działania to przede wszystkim ożywienie centrum, zapewnienie wysokiego standardu życia seniorom w pilotażowej dzielnicy oraz otwarcie na klasę kreatywną, która stanowi niewykorzystany zasób i kapitał miejski.

Działanie 1.2. Aktywna polityka mieszkaniowa odpowiadająca potrzebom mieszkańców i przeciwdziałająca gentryfikacji (działanie nieinwestycyjne)

Działanie wpisuje się w wymiar (y):	Społeczny	Przestrzenny, Środowiskowy
Charakter wpływu	Kluczowy	Uzupełniający

Działanie ma charakter przygotowawczy w kontekście planowanej bazy. W ramach projektu miasto nie zamierza jedynie wybudować infrastruktury. Ma ona być nowoczesnie zarządzana i być elementem polityki miejskiej związanej z transferowaniem osób z mieszkań w śródmieściu do dzielnicy pilotażowej. Główna grupa docelowa to seniorzy, ale nie tylko. Innymi słowy interwencja w ramach działania to inwentaryzacja, badania, działania marketingowe oraz techniczne. Mieszkaniec ma być w sercu prowadzonych działań, podmiotowa polityka Cieszyńska będzie w pełni partycypacyjna i włączająca.

Na jakie konkretne problemy odpowiada działanie?		Działanie 1.2. Aktywna polityka mieszkaniowa odpowiadająca potrzebom mieszkańców i przeciwdziałająca gentryfikacji (działanie nieinwestycyjne)	Na jakich potencjałach, mocnych stronach miasta bazuje działanie?	
-	niekorzystne zmiany demograficzne		Duża liczba organizacji pozarządowych jako przejaw aktywności obywatelskiej	+
-	nieskuteczna realizacja przyjętej Polityki mieszkaniowej		aktywność, innowacyjność społeczna	+
-	niedostosowanie oferty i standardu mieszkań do zapotrzebowania		poczucie tożsamości mieszkańców	+
			Tradycje akademickie - potencjał miasta uniwersyteckiego (Filia Uniwersytetu Śląskiego, Akademia WSB Wydział Zamiejscowy)	+

Uprzednia inwentaryzacja zasobu i opracowanie standardów w tym zakresie umożliwi prowadzenie rzetelnej, uspołecznionej i odpowiedzialnej polityki samorządu w obrębie mieszkalnictwa. Podjęcie zaplanowanych działań umożliwi rozwijanie mieszkalnictwa jako usługi publicznej o ustandaryzowanym charakterze i będzie sprzężone z ogólną wizją rozwojową i celami Cieszyńska.

Jak działanie wpływa na osiągnięcie celu?	Działanie warunkuje prowadzenie podmiotowej i odpowiedzialnej społecznie polityki mieszkaniowej. Realne przeciwdziałanie gentryfikacji wymaga odrębnych kontekstowych analiz i opracowań skrojonych na miarę Cieszyńska i specyfiki jego zasobu, szczególnie śródmiejskiego.
Komplementarność z pozostałymi działaniami podstawowymi	1.1 Aktywna polityka mieszkaniowa odpowiadająca potrzebom mieszkańców i przeciwdziałająca gentryfikacji (działanie inwestycyjne) 9.2 Modelowe partycypacyjne zmienianie wybranych części Cieszyńska (działanie nieinwestycyjne)
Uzasadnienie powiązań	Proponowane działanie będzie stanowiło podbudowę teoretyczną dla działań inwestycyjnych, jednocześnie wykorzystując model partycypacyjny wypracowywany w ramach działania 9.2

Komplementarność z pozostałymi działaniami uzupełniającymi	9.4 Poprawa mobilności mieszkańców Cieszyna (działanie inwestycyjne uzupełniające)
Uzasadnienie powiązań	Wdrażanie polityki mieszkaniowej w Cieszynie na każdym jej poziomie czy też etapie jest bezpośrednio powiązana z politykami transportowymi. Co buduje jakość planowanej zmiany.
Efekt synergii	Wartością dodaną działania będzie transparentne zakomunikowanie mieszkańcom modelu miejskiej polityki mieszkaniowej.

Działanie 2.1 Wsparcie procesów integrujących mieszkańców w różnym okresie życia (działanie nieinwestycyjne)

Działanie wpisuje się w wymiar (y):	Spółeczny	Kulturowy
Charakter wpływu	Kluczowy	Uzupełniający

Wsparcie procesów integracji międzypokoleniowej to spektrum działań dla coraz większej grupy zamieszkujących Cieszyn. Lokalni seniorzy poza ofertą mieszkaniową będą wyposażeni w nowoczesną, profesjonalną i przede wszystkim dostępną na miejscu ofertę usług pomocowych, opiekuńczych ale również związanych z rozrywką i aktywnym, wspólnotowym spędzaniem czasu wolnego. Integracja mieszkańców w szczególnych momentach ich życia m.in. związanych z ograniczeniem lub zawieszaniem aktywności zawodowej, to element niezbędny jeżeli chodzi o dobre wykorzystanie kapitału doświadczenia mieszkańców Cieszyna.

Na jakie konkretne problemy odpowiada działanie?		Działanie 2.1 2.1 Wsparcie procesów integrujących mieszkańców w różnym okresie życia (działanie nieinwestycyjne)	Na jakich potencjałach, mocnych stronach miasta bazuje działanie?	
-	pogłębiający się niedobór siły roboczej		aktywność, innowacyjność społeczna, organizacje pozarządowe	+
-	Nasilenie się procesu starzenia się społeczności lokalnych potwierdzone wysokim współczynnikiem obciążenia demograficznego, co stawia przed miastem wyzwania w zakresie społecznym, gospodarczym, ale także medycznym, socjalnym i psychologicznym		duża aktywność seniorów w życiu społecznym	+
-	Rosnąca różnica liczby mieszkańców wymieniających się na rynku pracy (w wieku 20-24 i 60-64)		duża liczba organizacji pozarządowych jako przejaw aktywności obywatelskiej	+

Przyczyną podjęcia proponowanych działań jest starzenie się społeczności lokalnej oraz konieczność budowy miasta dla wszystkich jego mieszkańców, dla każdej z grup wiekowych. Podejmowane działania wpisują się szeroko w nową politykę mieszkaniową i senioralną miasta w ramach nowej ścieżki rozwoju. Budowanie wspólnoty w sensie społecznym wymaga integracji międzypokoleniowej i działanie jest podstawową odpowiedzią na te potrzeby.

Jak działanie wpływa na osiągnięcie celu?	Kreowanie w Cieszynie wspólnoty międzypokoleniowej to przede wszystkim wspieranie procesów integracyjnych. Działanie wpisuje się tą ideę wzmacniając interwencję w sferze społecznej.
---	---

Komplementarność z pozostałymi działaniami podstawowymi	1.1 Aktywna polityka mieszkaniowa odpowiadająca potrzebom mieszkańców i przeciwdziałająca gentryfikacji (działanie inwestycyjne) 9.2 Modelowe partycypacyjne zmienianie wybranych części Cieszyna (działanie nieinwestycyjne)
Uzasadnienie powiązań	Działanie stanowi dopełnienie projektów związanych z aktywną polityką mieszkaniową, które zmierzają do utworzenia między innymi Klubu Seniora. Realizacja obydwu działań w założeniu ma poprawić jakość życia mieszkańców, w tym także w wieku senioralnym.
Komplementarność z pozostałymi działaniami uzupełniającymi	9.4 Poprawa mobilności mieszkańców Cieszyna (działanie inwestycyjne uzupełniające)
Uzasadnienie powiązań	Stworzenie nowoczesnych rozwiązań w ramach komunikacji miejskiej ułatwi dostęp do powstałych usług.
Efekt synergii	Efektem synergicznym działania będzie uwolnienie energii mieszkańców i jej zagospodarowanie. Tym samym kapitał seniorów: ich doświadczenie i wiedza zostaną wykorzystane jako czynnik prorozwojowy. Co więcej działanie ma na celu traktowanie seniorów jako kapitału i potencjału, a nie tylko wyzwania o opiekuńczo-medycznym charakterze.

Działanie 3.1. Aktywizacja społeczna i zawodowa mieszkańców Cieszyna o specjalnych potrzebach (działanie inwestycyjne)

Działanie wpisuje się w wymiar (y):	Społeczny	Gospodarczy, Kulturowy
Charakter wpływu	Kluczowy	Uzupełniający

Celem działania jest z jednej strony integracja oraz reintegracja społeczna i zawodowa mieszkańców Cieszyna, z drugiej natomiast wykorzystanie potencjału i zasobów istniejących podmiotów ekonomii społecznej i solidarnej oraz instytucji samorządowych. Chcąc budować wspólnotę samorząd planuje oddziaływanie ukierunkowane na wykorzystanie kapitału ludzkiego i społecznego oraz jego akumulację.

Na jakie konkretne problemy odpowiada działanie?		Działanie 3.1 Aktywizacja społeczna i zawodowa mieszkańców Cieszyna o specjalnych potrzebach (działanie inwestycyjne)	Na jakich potencjałach, mocnych stronach miasta bazuje działanie?	
-	nasilenie się procesu starzenia się społeczności lokalnych potwierdzone wysokim współczynnikiem obciążenia demograficznego, co stawia przed miastem wyzwania w zakresie społecznym, gospodarczym, ale także medycznym, socjalnym i psychologicznym		większa aktywność gospodarcza osób w wieku emerytalnym	+
-	w ostatnim dwudziestoleciu notuje się wzrost o 84% liczby osób w wieku poprodukcyjnym		wiodący ośrodek miejski i administracyjny	+
-	ograniczona chłonność rynku pracy w stosunku do osób ze specjalnymi potrzebami		aktywność, innowacyjność społeczna, organizacje pozarządowe	+
	w związku ze starzeniem się społeczności lokalnej wzrost liczby osób ze specjalnymi potrzebami		doświadczone organizacje pozarządowe zajmujące się ekonomią społeczną	

W Cieszynie funkcjonuje społeczność cechująca się charakterystycznymi potrzebami, które wymagają podjęcia interwencji publicznej. Przyczyny tego stanu rzeczy to przede wszystkim starzenie się społeczności lokalnej oraz konsekwencje przemian gospodarczych, które skutkowały powstaniem grupy osób definiowanych jako „trudnozatrudnialne”. Opisane problemy można rozwiązać poprzez funkcjonujący sektor instytucjonalny w Cieszynie (modelowo funkcjonujące podmioty ekonomii społecznej w skali kraju czy też ponadlokalnie działające instytucje kultury).

Jak działanie wpływa na osiągnięcie celu?	Budowanie wspólnoty w wymiarze społecznym jest wprost związane z podejmowaniem działań reintegracyjnych. Warto ponadto zauważyć, że część interwencji będzie pozytywnie wpływać również na sferę gospodarczą.
---	---

Komplementarność z pozostałymi działaniami podstawowymi	2.1 Wsparcie procesów integrujących mieszkańców w różnym okresie życia (działanie nieinwestycyjne)
Uzasadnienie powiązań	Aktywizacja zawodowa osób ze specjalnymi potrzebami wpisuje się w szersze myślenie o osobach z różnego rodzaju trudnościami wynikającymi z wieku lub niepełnosprawności, dlatego też działanie stanowi dopełnienie procesów integrujących społeczność lokalną.
Komplementarność z pozostałymi działaniami uzupełniającymi	10.2 Dostępna przestrzeń publiczna (działanie inwestycyjnej uzupełniające)
Uzasadnienie powiązań	W ramach przedmiotowego działania zakłada się pobudzenie aktywności społecznej i zawodowej. Działanie 10.2 zakłada między innymi ułatwienie dostępu do dóbr kultury dla osób o specjalnych potrzebach i w tym sensie dopełnia proces aktywizacji.
Efekt synergii	Aktywizacja społeczna i zawodowa mieszkańców Cieszyna o specjalnych potrzebach dodatkowo wpłynie na kwestie gospodarki i przede wszystkim rynku pracy. Należy podkreślić, że aktywności realizowane w ramach działania w pierwszej kolejności wzmacniają kapitał ludzki i społeczny (kluczowy w budowaniu wspólnoty).

Działanie 3.2 Aktywizacja społeczna i zawodowa mieszkańców Cieszyna o specjalnych potrzebach (działanie nieinwestycyjne)

Działanie wpisuje się w wymiar (y):	Społeczny	Gospodarczy, Kulturowy
Charakter wpływu	Kluczowy	Uzupełniający

Przedmiotowe działanie polega na wsparciu technicznym dla działania 3.1, które jest w stosunku do niego bezpośrednio komplementarne. Przygotowanie realizacyjne wspomnianego działania umożliwi dobre zaprojektowanie interwencji oraz dotarcie do pożądanych grup docelowych, które mają charakter defaworyzowany. Innymi słowy spektrum działań nieinwestycyjnych poza tzw. miękkimi komponentami wdrożeniowymi zapewni zwiększenie efektywności oddziaływania.

Na jakie konkretne problemy odpowiada działanie?		Działanie 3.2 Aktywizacja społeczna i zawodowa mieszkańców Cieszyna o specjalnych potrzebach (działanie nieinwestycyjne)	Na jakich potencjałach, mocnych stronach miasta bazuje działanie?	
-	nasilenie się procesu starzenia się społeczności lokalnych potwierdzone wysokim współczynnikiem obciążenia demograficznego, co stawia przed miastem wyzwania w zakresie społecznym, gospodarczym, ale także medycznym, socjalnym i psychologicznym		większa aktywność gospodarcza osób w wieku emerytalnym	+
-	w ostatnim dwudziestoleciu notuje się wzrost o 84% liczby osób w wieku poprodukcyjnym		wiodący ośrodek miejski i administracyjny	+
-	ograniczona chłonność rynku pracy w stosunku do osób ze specjalnymi potrzebami		aktywność, innowacyjność społeczna, organizacje pozarządowe	+
-	w związku ze starzeniem się społeczności lokalnej wzrost liczby osób ze specjalnymi potrzebami		doświadczone organizacje pozarządowe zajmujące się ekonomią społeczną	

Kluczowym wyróżnikiem działania jest bazowanie na kapitale doświadczenia organizacji i instytucji samorządowych w ramach działań skierowanych do osób o specjalnych potrzebach. Innymi słowy działanie ma charakter inkluzywny, osadzony w kontekście budowania wspólnoty.

Jak działanie wpływa na osiągnięcie celu?	Działanie wprost wpływa na integrację wspólnoty zamieszkującej Cieszyn, ze szczególną uwagą w odniesieniu do osób będących w grupach defaworyzowanych
Komplementarność z pozostałymi działaniami podstawowymi	3.1. Aktywizacja społeczna i zawodowa mieszkańców Cieszyna o specjalnych potrzebach (działanie inwestycyjne) 2.1 Wsparcie procesów integrujących mieszkańców w różnym okresie życia (działanie nieinwestycyjne)
Uzasadnienie powiązań	Działanie jest naturalnym uzupełnieniem - o ile działanie 3.1 stanowi wsparcie infrastrukturalne w procesach aktywizacji społecznej i zawodowej, działanie 3.2 jest szeregiem przedsięwzięć koncertujących na podniesieniu kompetencji osób ze specjalnymi potrzebami.
Komplementarność z pozostałymi działaniami uzupełniającymi	10.2 Dostępna przestrzeń publiczna (działanie inwestycyjne uzupełniające)
Uzasadnienie powiązań	W ramach przedmiotowego działania zakłada się pobudzenie aktywności społecznej i zawodowej. Działanie 10.2 zakłada między innymi ułatwienie dostępu do dóbr kultury dla osób o specjalnych potrzebach i w tym sensie dopełnia proces aktywizacji.
Efekt synergii	Efektem synergicznym działania jest wpływ na sytuację gospodarczą (szczególnie rynek pracy).

Działanie 4.1. Wsparcie rozwoju innowacji i przemysłów kreatywnych w Cieszynie (działanie nieinwestycyjne)

Działanie wpisuje się w wymiar (y):	Gospodarczy	Społeczny
Charakter wpływu	Kluczowy	Uzupełniający

Sfera gospodarcza Cieszyna charakteryzuje się sporym potencjałem, niemniej w minionych latach (dekadach) ulegał on sporym przekształceniom m.in. poprzez ograniczenie profilu przemysłowego i próby turystyfikacji Cieszyna. Wspomniany potencjał bazuje głównie na klasie kreatywnej, która jest osadzona w środowiskach twórczych, naukowych (Uniwersytet Śląski) i części instytucji samorządowych, takich jak chociażby Zamek Cieszyn. Utrata pozycji gospodarczej miasta w efekcie przywołanych przemian jest możliwa w oparciu o kapitał ludzki, klasę kreatywną, która jest relatywnie liczna i obecna w mieście. Działanie w całości ma charakter nieinwestycyjny i skupia się na wsparciu szkoleniowo-doradczym budującym kompetencje i umiejętności.

Na jakie konkretne problemy odpowiada działanie?		Działanie 4.1 Wsparcie rozwoju innowacji i przemysłów kreatywnych w Cieszynie (działanie nieinwestycyjne)	Na jakich potencjałach, mocnych stronach miasta bazuje działanie?	
-	zmiana profilu gospodarczego – ograniczenie handlu przygranicznego, utrata funkcji przemysłowych		potencjał zawodowy, intelektualny oraz twórczy mieszkańców Cieszyna (branża twórcza, kreatywna)	+
-	niedostateczna oferta handlowa i usługowa		tradycje przemysłowe, handlowe i rzemieślnicze miasta	+
-	korzystniejsze warunki prowadzenia działalności gospodarczej w Republice Czeskiej		dostępność do rynku czeskiego	+

Wsparcie rozwoju innowacji i przemysłów kreatywnych w Cieszynie bazuje na ustaleniu strategicznym identyfikującym podmioty i jednostki, które współtworzą sektor innowacyjny i kreatywny w mieście. Wykorzystanie potencjału tego sektora wprost wpłynie na poprawę sytuacji ekonomicznej i społeczno-gospodarczej. Ponadto wykreowanie branż kreatywnych, jako koła zamachowego lokalnej gospodarki, pozytywnie wpłynie na budowanie marki Cieszyna, co jest szczególnie ważne, biorąc pod uwagę nową ścieżkę rozwoju miasta.

Jak działanie wpływa na osiągnięcie celu?

Rozwój gospodarki w oparciu o innowacje i przemysły kreatywne jest powiązany wprost z działaniami miękkimi skierowanymi do przedsiębiorców lokalnych.

Komplementarność z pozostałymi działaniami podstawowymi	5.1 Wykorzystanie lokalnych tradycji i systemu edukacji dla rozwoju przemysłów kreatywnych (działanie nieinwestycyjne) 3.2 Aktywizacja społeczna i zawodowa mieszkańców Cieszyna o specjalnych potrzebach (działanie nieinwestycyjne)
Uzasadnienie powiązań	Proponowane działanie wspierane będzie przez dodatkowe aktywności 5.1 i 3.2 - powołany asystent przedsiębiorczości oraz wprowadzony system wsparcia przedsiębiorczości będzie obejmował między innymi interesariuszy z działań 5.1 i 3.2.
Komplementarność z pozostałymi działaniami uzupełniającymi	4.2 Wzmocnienie potencjału badawczo rozwojowego miasta (działanie inwestycyjne uzupełniające)
Uzasadnienie powiązań	Przedmiotowe działanie wstępnie zdiagnozuje potrzeby lokalnych przedsiębiorców i tym samym pozwoli na rzetelne przygotowanie Parku Technologicznego.
Efekt synergii	Rozwój klasy kreatywnej będzie stanowił dodatkowy akcelerator gospodarczy wpływający na sektor edukacyjny oraz całą sferę społeczną.

Działanie 5.1 Wykorzystanie lokalnych tradycji i systemu edukacji dla rozwoju przemysłów kreatywnych (działanie nieinwestycyjne)

Działanie wpisuje się w wymiar (y):	Gospodarczy	Społeczny, Kulturowy
Charakter wpływu	Kluczowy	Uzupełniający

Urzeczywistnienie wspólnoty kreatywnej w Cieszynie jest warunkowane wsparciem klasy kreatywnej i powiązanego z nią biznesu. Drugi filar stanowi natomiast edukacja, która będzie bazowała na lokalnych zasobach endogenicznych takich jak kultura lokalna (rzemiosła i ginące zawody) oraz wzmacnianiu kompetencji wśród najmłodszego pokolenia uczniów. Podjęcie działań w tym obszarze wzmocni kapitał ludzki i społeczny mieszkańców.

Na jakie konkretne problemy odpowiada działanie?		Działanie 5.1 Wykorzystanie lokalnych tradycji i systemu edukacji dla rozwoju przemysłów kreatywnych (działanie nieinwestycyjne)	Na jakich potencjałach, mocnych stronach miasta bazuje działanie?	
-	mało atrakcyjna oferta edukacyjna		tradycje przemysłowe, handlowe i rzemieślnicze miasta	+
-	niski poziom integracji z miastem młodych mieszkańców		Centrum design-u	+
-	duża część młodych opuszcza miasto na etapie kształcenia wyższego, a następnie nie powraca, nie wiąże planów życiowych i planów zawodowych z miastem bo nie widzi tu możliwości rozwoju		oferta edukacyjna, w tym kształcenie wyższe	+

Działanie ma uzupełnić tradycyjną ofertę edukacyjną, która ma dobrą renomę i wysoką jakość, natomiast brakuje w niej elementów innowacyjnych, wychodzenia naprzeciw nowym okolicznościom rozwojowym. Funkcjonowanie Zamku Cieszyn jako ważnej instytucji zajmującej się designem i projektowaniem to rzadki potencjał, który w ramach działania może zostać efektywnie wykorzystany.

Jak działanie wpływa na osiągnięcie celu?	Działanie edukacyjne to element, który wzmocni jakość kapitału ludzkiego w mieście poprzez stymulowanie potencjału kreatywnego, którym dysponują młodzi mieszkańcy Cieszyna.
Komplementarność z pozostałymi działaniami podstawowymi	4.1 Wsparcie rozwoju innowacji i przemysłów kreatywnych w Cieszynie (działanie nieinwestycyjne)
Uzasadnienie powiązań	Realizacja działania równoległe do działania 4.1 ma na celu ożywienie gospodarcze, w szczególności zachęcić młodych do nieszablonowego myślenia o własnej przyszłości. Asystent przedsiębiorczości ma za zadanie wykorzystać rezultaty przedmiotowego działania.
Komplementarność z pozostałymi działaniami uzupełniającymi	4.2 Wzmocnienie potencjału badawczo rozwojowego miasta (działanie inwestycyjne uzupełniające)
Uzasadnienie powiązań	Przygotowanie Parku Technologicznego (działanie 4.2) będzie uwzględniało rezultaty działalności szkoły rzemiosł. Natomiast przedsięwzięcie dotyczące uczniów będzie wstępnie przygotowywać absolwentów zajęć do podejmowania działalności kreatywnej.
Efekt synergii	Efektem synergicznym działania będzie powiązanie dziedzictwa i potencjału kulturowego z gospodarczym, biznesowym.

Działanie 6.1 Poprawa jakości powietrza poprzez aktywną politykę zwiększenia powierzchni zielonych i wzmacnianie znaczenia OZE w cieszyńskim bilansie energetycznym (działania inwestycyjne)

Działanie wpisuje się w wymiar (y):	Środowiskowy	Przestrzenny, Finansowania rozwoju miasta, Inteligentnego zarządzania miastem
Charakter wpływu	Kluczowy	Uzupełniający

Zrównoważony rozwój związany z walką z kryzysem klimatycznym to bardzo ważne wyzwanie rozwojowe. Przekłada się ono m.in. na znaczące zwiększenie powierzchni biologicznie czynnych w mieście oraz ochronę istniejących terenów zielonych. Cieszyn posiada zasoby i przestrzenie, które mogą zostać w ten sposób wsparte czy zagospodarowane. Układ urbanistyczny miasta wymaga wykorzystania dostępnych terenów szczególnie w obszarach silnie zurbanizowanych. Drugą stroną medalu jest antropopresja i takie działania człowieka, które negatywnie wpływają na ekosystem. W ramach interwencji uznaje się, że zaprojektowane działanie pozytywnie wpłynie nie tylko na środowisko naturalne, ale również na jakość życia w mieście. Ponadto chcąc zadbać o poprawę jakości powietrza należy prowadzić inwestycje związane z OZE.

Na jakie konkretne problemy odpowiada działanie?		Działanie 6.1 Poprawa jakości powietrza poprzez aktywną politykę zwiększenia powierzchni zielonych i wzmacnianie znaczenia OZE w cieszyńskim bilansie energetycznym (działania inwestycyjne)	Na jakich potencjałach, mocnych stronach miasta bazuje działanie?	
-	przekroczenia norm poziomu zanieczyszczeń		Przestrzeń nadgraniczna - Ogród Dwóch Brzegów	+
-	antropopresja	zieleń miejska, parki i rezerwat przyrody „Lasek Miejski nad Pucówką”	+	
-	mała lesistość miasta	rzeka graniczna Olza	+	
-	degradacja rezerwatów przyrody	występowanie gatunków endemicznych	+	

Zapewnienie atrakcyjnych terenów zielonych i ich ochrona wiąże się również z ochroną dziedzictwa przyrodniczego oraz poprawą jakości przestrzeni publicznych.

Jak działanie wpływa na osiągnięcie celu?	Interwencja w tereny zielone i traktowanie ich jako ważnego komponentu środowiskowego przyczyni się do wdrażania w życie zasad zrównoważonego rozwoju.
Komplementarność z pozostałymi działaniami podstawowymi	6.2 Poprawa jakości powietrza poprzez aktywną politykę zwiększenia powierzchni zielonych i wzmocnienie znaczenia OZE w cieszyńskim bilansie energetycznym (działania nieinwestycyjne) 8.1 Aktywne włączenie społeczności lokalnej w działania na rzecz adaptacji do zmian klimatu (działania nieinwestycyjne)
Uzasadnienie powiązań	Przedmiotowe działanie inwestycyjne jest dopełnione przez szereg działań miękkich zwiększających świadomość mieszkańców w zakresie proekologicznych rozwiązań, bioróżnorodności i ochrony zasobów naturalnych.
Komplementarność z pozostałymi działaniami uzupełniającymi	9.4 Poprawa mobilności mieszkańców Cieszyna (działanie inwestycyjne uzupełniające)
Uzasadnienie powiązań	Postulowana modernizacja taboru komunikacji miejskiej oraz unowocześnienie systemu komunikacji są ściśle powiązane z przedmiotowym działaniem (6.1) zmierzającym do zwiększenia ochrony środowiska.
Efekt synergii	Zwiększenie powierzchni zielonych i wzmocnienie funkcji obszarów chronionych w Cieszynie wpłynie korzystnie na przestrzeń miejską, jakość układu urbanistycznego oraz atrakcyjność miasta.

Działanie 6.2 Poprawa jakości powietrza poprzez aktywną politykę zwiększenia powierzchni zielonych i wzmacnianie znaczenia OZE w cieszyńskim bilansie energetycznym (działania nieinwestycyjne)

Działanie wpisuje się w wymiar (y):	Środowiskowy	Przestrzenny, Finansowania rozwoju miasta, Inteligentnego zarządzania miastem
Charakter wpływu	Kluczowy	Uzupełniający

Działanie ma charakter nieinwestycyjny (komplementarny w stosunku do 6.1). Poza integralnymi zadaniami mającymi wykonawczy charakter warto zwrócić uwagę na kwestie związane z inwentaryzowaniem zasobów, które zostaną zrealizowane w ramach działania.

Na jakie konkretne problemy odpowiada działanie?		Działanie 6.2 Poprawa jakości powietrza poprzez aktywną politykę zwiększenia powierzchni zielonych i wzmacnianie znaczenia OZE w cieszyńskim bilansie energetycznym (działania nieinwestycyjne)	Na jakich potencjałach, mocnych stronach miasta bazuje działanie?	
-	przekroczenia norm poziomu zanieczyszczeń		Przestrzeń nadgraniczna - Ogród Dwóch Brzegów	+
-	antropopresja		zieleń miejska, parki i rezerwat przyrody „Lasek Miejski nad Pucówką”	+
-	mała lesistość miasta		rzeka graniczna Olza	+
-	degradacja rezerwatów przyrody		występowanie gatunków endemicznych	+

Przyczyną realizacji działania jest kryzys klimatyczny i jednoznaczne ukierunkowanie działań samorządu, ale również oczekiwań mieszkańców, na zrównoważony rozwój.

Jak działanie wpływa na osiągnięcie celu?	Jako działanie powiązane bezpośrednio z 6.1 wpływ na osiągnięcie celu głównego jest analogiczny.
Komplementarność z pozostałymi działaniami podstawowymi	6.1 Poprawa jakości powietrza poprzez aktywną politykę zwiększenia powierzchni zielonych i wzmacnianie znaczenia OZE w cieszyńskim bilansie energetycznym (działania inwestycyjne) 8.1 Aktywne włączenie społeczności lokalnej w działania na rzecz adaptacji do zmian klimatu (działania nieinwestycyjne)
Uzasadnienie powiązań	Przedmiotowe działania nieinwestycyjne dopełnia działania inwestycyjne, poświęcone rewaloryzacji terenów zielonych i utworzenie terenów zieleni.
Komplementarność z pozostałymi działaniami uzupełniającymi	9.4 Poprawa mobilności mieszkańców Cieszyna (działania inwestycyjne uzupełniające)
Uzasadnienie powiązań	Postulowana modernizacja taboru komunikacji miejskiej oraz unowocześnienie systemu komunikacji jest ściśle powiązane z przedmiotowym działaniem (6.2) zmierzającym do zwiększenia ochrony środowiska.
Efekt synergii	Przedmiotowe działania miękkie oraz interwencja w ramach 6.1 tworzą efekt synergiczny w postaci poprawy jakości środowiska miejskiego oraz odczuwanego poziomu jakości życia w mieście.

Działanie 7.1 Partycypacyjne wypracowanie rozwiązań w zakresie kompleksowego przygotowania Cieszyna do zmian klimatycznych (działanie nieinwestycyjne)

Działanie wpisuje się w wymiar (y):	Środowiskowy	Przestrzenny, Finansowania rozwoju miasta
Charakter wpływu	Kluczowy	Uzupełniający

Kryzys klimatyczny to główny motyw działań ukierunkowany na zrównoważony rozwój. Długookresowe polityki publiczne realizowane przez samorząd lokalny Cieszyna wymagają dobrego zaprojektowania i zaplanowania. W związku z tym niezbędne jest opracowanie eksperckich planów, analiz oraz inwentaryzacji, które umożliwią skuteczną walkę z kryzysem klimatycznym.

Na jakie konkretne problemy odpowiada działanie?		Działanie 7.1 Partycypacyjne wypracowanie rozwiązań w zakresie kompleksowego przygotowania Cieszyna do zmian klimatycznych (działanie nieinwestycyjne)	Na jakich potencjałach, mocnych stronach miasta bazuje działanie?	
-	brak systemowych rozwiązań dla ponownego wykorzystania wody - zbiorniki retencyjne		propagowanie zastosowania w budynkach jednorodzinnych nowoczesnych, odnawialnych źródeł energii cieplnej	+
-	niska emisja z gospodarstw domowych		duża liczba organizacji pozarządowych jako przejaw aktywności obywatelskiej	+
-	niski stopień wykorzystania odnawialnych źródeł energii		duża powierzchnia terenów zielonych urządzonych, w tym chronionych	+

Przyczyną konieczności opracowania precyzyjnych polityk publicznych jest dotychczasowy deficyt w tym zakresie związany z brakiem środków oraz możliwości operacyjnych do tworzenia takich dokumentów. Przygotowanie pakietów dokumentacyjnych umożliwi systematyczne wdrażanie zmian i poprawianie jakości środowiska naturalnego.

Jak działanie wpływa na osiągnięcie celu?	Adaptacja do zmian klimatu i skuteczna walka ze zmianami w tym zakresie wymagają przygotowania merytorycznych opracowań dających ramy dla dalszych działań cieszyńskiego samorządu.
Komplementarność z pozostałymi działaniami podstawowymi	8.1 Aktywne włączenie społeczności lokalnej w działania na rzecz adaptacji do zmian klimatu (działanie nieinwestycyjne)
Uzasadnienie powiązań	Działania proekologiczne z reguły dotyczą szerokie rzesze mieszkańców. Dlatego też istotnym jest pogłębienie ich wiedzy i wskazanie zmian jakie są konieczne aby chronić środowisko naturalne. Działanie 7.1 jest pierwszym etapem szerokich konsultacji, które są kontynuowane w działaniu 8.1 jednak działanie 8.1 zawiera silniejszy komponent informacyjny.
Komplementarność z pozostałymi działaniami uzupełniającymi	9.4 Poprawa mobilności mieszkańców Cieszyna (działanie inwestycyjne uzupełniające)
Uzasadnienie powiązań	Budowanie świadomości ekologicznej – w szczególności w kontekście zachodzących zmian klimatycznych zostanie wsparte widocznymi efektami interwencji – modernizacją taboru komunikacyjnego oraz infrastruktury, która zostanie wyposażona w pro-ekologiczne elementy (fotowoltaikę)
Efekt synergii	Efektym synergicznym działania będzie wdrożenie komponentów prośrodowiskowych w każdym z obszarów interwencji.

Działanie 8.1 Aktywne włączenie społeczności lokalnej w działania na rzecz adaptacji do zmian klimatu (działanie nieinwestycyjne)

Działanie wpisuje się w wymiar (y):	Środowiskowy	Społeczny, Finansowanie rozwoju miasta
Charakter wpływu	Kluczowy	Uzupełniający

Kryzys klimatyczny wymaga również interwencji edukacyjnej, związanej z komunikowaniem zagrożeń i działań z nimi związanych z ochroną środowiska naturalnego. Działanie koncentruje się głównie na czynniku edukacyjnym. W ramach nowej ścieżki rozwoju do wspólnych działań samorządu będą aktywnie włączeni mieszkańcy i tym samym wątek uświadamiania, edukacji i pracy u podstaw ma kluczowe znaczenie. Rezultatem podjęcia realizacji sekwencji zaplanowanych działań jest zwiększenie poziomu świadomości ekologicznej.

Na jakie konkretne problemy odpowiada działanie?		Działanie 8.1 Aktywne włączenie społeczności lokalnej w działania na rzecz adaptacji do zmian klimatu (działanie nieinwestycyjne)	Na jakich potencjałach, mocnych stronach miasta bazuje działanie?	
-	brak systemowych rozwiązań dla ponownego wykorzystania wody - zbiorniki retencyjne		propagowanie zastosowania w budynkach jednorodzinnych nowoczesnych, odnawialnych źródeł energii cieplnej	+
-	niska emisja z gospodarstw domowych		duża liczba organizacji pozarządowych jako przejaw aktywności obywatelskiej	+
-	niski stopień wykorzystania odnawialnych źródeł energii		duża powierzchnia terenów zielonych urządzonych, w tym chronionych	+

Przyczyną realizacji działania jest słabość mechanizmów partycypacyjnych oraz stosunkowo niski poziom świadomości ekologicznej. Co prawda jest on artykułowany przez liderów opinii i najważniejsze instytucje, tym niemniej nie ma charakteru powszechnego. Potencjałem realizacyjnym są organizacje pozarządowe oraz sektor oświatowy, który może się aktywnie włączyć w zaplanowany proces.

Jak działanie wpływa na osiągnięcie celu?	Budowanie gospodarki obiegu zamkniętego jest warunkowane aktywnym komunikowaniem tego procesu i podnoszeniem świadomości mieszkańców. Przedmiotowe działanie odpowiada na te potrzeby.
Komplementarność z pozostałymi działaniami podstawowymi	7.1 Partycypacyjne wypracowanie rozwiązań w zakresie kompleksowego przygotowania Cieszyna do zmian klimatycznych (działanie nieinwestycyjne)
Uzasadnienie powiązań	Działanie 8.1 stanowi jedno z szerszego katalogu działań (między innymi 7.1), które ma zmierzać do poprawy jakości środowiska naturalnego w oparciu o szeroki konsensus społeczny, a także budować świadomość ekologiczną oraz przygotowywać społeczność lokalną na zachodzące zmiany.
Komplementarność z pozostałymi działaniami uzupełniającymi	9.4 Poprawa mobilności mieszkańców Cieszyna (działanie inwestycyjne uzupełniające)
Uzasadnienie powiązań	Budowanie świadomości ekologicznej – w szczególności w kontekście zachodzących zmian klimatycznych zostanie wsparte widocznymi efektami interwencji – modernizacją taboru komunikacyjnego oraz infrastruktury, która zostanie wyposażona w pro-ekologiczne elementy (fotowoltaikę).
Efekt synergii	Efekt synergii zostanie uzyskany przez koincydencję działań ukierunkowanych na podnoszenie świadomości ekologicznej oraz warstwy inwestycji w mieście. Rezultatem tych działań będzie znaczący wzrost atrakcyjności osiedleńczej i inwestycyjnej Cieszyna.

Działanie 9.1 Modelowe partycypacyjne zmienianie wybranych części Cieszyna (działanie inwestycyjne)

Działanie wpisuje się w wymiar (y):	Przestrzenny	Społeczny, Środowiskowy
Charakter wpływu	Kluczowy	Uzupełniający

Nowa ścieżka rozwoju to działanie pilotażowe, nowe otwarcie samorządu na potrzeby mieszkańców i nowa filozofia rozwiązywania identyfikowanych problemów. Jednym z jej fundamentów jest partycypacja umożliwiająca transparentne prowadzenie działań. W ramach projektu wybrano trzy obszary pilotażowe, które będą laboratorium interwencji w ramach opracowania nowej ścieżki rozwoju. Co więcej zakłada się, że docelowo wypracowane działania będą miały charakter modelowy, transferowalny do innych dzielnic i innych miast. Interwencja w wybranych dzielnicach będzie się wiązała z interwencją o charakterze inwestycyjnym, ściśle powiązanym z wymiarem społecznym (wypracowanym w sposób partycypacyjny – działanie 9.2).

Na jakie konkretne problemy odpowiada działanie?		Działanie 8.1 Aktywne włączenie społeczności lokalnej w działania na rzecz adaptacji do zmian klimatu (działanie nieinwestycyjne)	Na jakich potencjałach, mocnych stronach miasta bazuje działanie?	
-	niski poziom integracji z miastem młodych mieszkańców		duża liczba organizacji pozarządowych jako przejaw aktywności obywatelskiej	+
-	starzenie się społeczności lokalnej		duża aktywność seniorów w życiu społecznym	+
-	niska dostępność komunikacyjna i bariery architektoniczne z nią związane		poczucie tożsamości mieszkańców	+
-	słabe skomunikowanie terenów mieszkaniowych, dzielnic w mieście		aktywność, innowacyjność społeczna	+

Idea interwencji w Cieszynie, poprzez pilotaże w wybranych dziedzinach, wiąże się po pierwsze z chęcią realizacji interwencji publicznej w oparciu o mechanizmy współzarządzania, a po drugie z możliwością wspólnego, uspołecznionego projektowania warsztatowego z mieszkańcami.

Jak działanie wpływa na osiągnięcie celu?	Wspólnotowa przestrzeń publiczna i wzmocnienie społeczności z nich korzystających i w nich zakorzenionych wymaga podjęcia działań partycypacyjnych, co przedmiotowe działanie gwarantuje.
---	---

Komplementarność z pozostałymi działaniami podstawowymi	9.2 Modelowe partycypacyjne zmienianie wybranych części Cieszyna (działanie nieinwestycyjne)
Uzasadnienie powiązań	Wszelkie znaczące zmiany w przestrzeni miejskiej winny odbywać się w szerokim konsensusie społecznym. Dlatego też dla działań stricte inwestycyjnych (przebudowy, modernizacje) przygotowano szereg działań partycypacyjnych, aby wsłuchując się głosy mieszkańców stworzyć możliwie optymalne przestrzenie odpowiadające potrzebom mieszkańców.
Komplementarność z pozostałymi działaniami uzupełniającymi	10.2 Dostępna przestrzeń publiczna (działanie inwestycyjnej uzupełniające)
Uzasadnienie powiązań	Działanie 9.1 stanowi niejako pierwszy krok w związku z przeobrażeniami przestrzeni miejskiej Cieszyna, które będą się odbywały w szerokich konsultacjach społecznych. Działanie 10.2 jest jego kontynuacją.
Efekt synergii	Pilotaż interwencyjny w poszczególnych dzielnicach w połączeniu z działaniami konsultacyjnymi pozwoli na wdrożenie mechanizmów współzarządzania miastem w skali ogólnomiejskiej.

Działanie 9.2 Modelowe partycypacyjne zmienianie wybranych części Cieszyna (działanie nieinwestycyjne)

Działanie wpisuje się w wymiar (y):	Przestrzenny	Społeczny, Środowiskowy
Charakter wpływu	Kluczowy	Uzupełniający

Działanie w całości skupia się na prowadzeniu działań partycypacyjnych oraz przygotowaniu w formie działań miękkich. Docelowo działanie ma na celu wypracowanie mechanizmów włączania mieszkańców do współzarządzania miastem.

Na jakie konkretne problemy odpowiada działanie?	Działanie 9.2 Modelowe partycypacyjne zmienianie wybranych części Cieszyna (działanie nieinwestycyjne)	Na jakich potencjałach, mocnych stronach miasta bazuje działanie?	
- niski poziom integracji z miastem młodych mieszkańców		duża liczba organizacji pozarządowych jako przejaw aktywności obywatelskiej	+
- starzenie się społeczności lokalnej		duża aktywność seniorów w życiu społecznym	+
- niska dostępność komunikacyjna i bariery architektoniczne z nią związane		poczucie tożsamości mieszkańców	+
- słabe skomunikowanie terenów mieszkaniowych, dzielnic w mieście		aktywność, innowacyjność społeczna	+

Przyczyną realizacji działania jest przede wszystkim deficyt działań partycypacyjnych w mieście, mimo aktywnego społeczeństwa obywatelskiego.

Jak działanie wpływa na osiągnięcie celu?	Działanie wprost umożliwia budowanie wspólnotowej przestrzeni publicznej traktowanej dobro wspólne.
Komplementarność z pozostałymi działaniami podstawowymi	9.1 Modelowe partycypacyjne zmienianie wybranych części Cieszyna (działanie inwestycyjne)
Uzasadnienie powiązań	Wszelkie znaczące zmiany w przestrzeni miejskiej winny odbywać się w szerokim konsensusie społecznym. Dlatego też dla działań stricte inwestycyjnych (przebudowy, modernizacje) przygotowano szereg działań partycypacyjnych, aby wsłuchując się głosy mieszkańców stworzyć możliwie optymalne przestrzenie odpowiadające potrzebom mieszkańców.
Komplementarność z pozostałymi działaniami uzupełniającymi	10.2 Dostępna przestrzeń publiczna (działanie inwestycyjne uzupełniające)
Uzasadnienie powiązań	Działanie 9.1 stanowi niejako pierwszy krok w związku z przeobrażeniami przestrzeni miejskiej Cieszyna, które będą się odbywały w szerokich konsultacjach społecznych. Działanie 10.2 jest jego kontynuacją.
Efekt synergii	Modelowe partycypacyjne zmienianie wybranych części Cieszyna wzmocni mechanizmy i postawy demokratyczne. W tym układzie efektem synergicznym będzie wzrost zaufania mieszkańców do władz samorządowych.

Działanie 9.3 Dostosowanie przestrzeni publicznej Cieszyna do zmian demograficznych i potrzeb mieszkańców (działanie nieinwestycyjne)

Działanie wpisuje się w wymiar (y):	Przestrzenny	Społeczny
Charakter wpływu	Kluczowy	Uzupełniający

Działanie jest ukierunkowane na przygotowanie techniczne i projektowe działań związanych z dostępnością przestrzeni publicznych Cieszyna. Osadza się przede wszystkim na inwentaryzacji oraz audycie. Należy podkreślić, że starzenie się społeczności lokalnej jest akceleratorem konieczności podjęcia działań w tym zakresie na równi z ukształtowaniem naturalnym.

Na jakie konkretne problemy odpowiada działanie?	Działanie 9.3 Dostosowanie przestrzeni publicznej Cieszyna do zmian demograficznych i potrzeb mieszkańców (działanie nieinwestycyjne)	Na jakich potencjałach, mocnych stronach miasta bazuje działanie?	
- liczne bariery architektoniczne na terenie miasta		uporządkowana polityka przestrzenna miasta	+
- niski stopień realizacji inwestycji infrastrukturalnych, rewitalizacyjnych		historyczne centrum o zwartej zabudowie, o dużych walorach historycznych i kulturowych	+
- niska dostępność komunikacyjna		przestrzeń publiczna wykorzystywana przez mieszkańców	+
- starzenie się społeczności lokalnej			

Konieczność podjęcia działań przygotowawczych w kontekście dostępności wynika z szeregu zaniedbań oraz konieczności dostosowania zagadnień dostępności do aktualnych wymogów prawnych.

Jak działanie wpływa na osiągnięcie celu?	Przygotowanie techniczne pod proces zwiększania dostępności pozwoli na budowanie wspólnotowej przestrzeni publicznej.
Komplementarność z pozostałymi działaniami podstawowymi	10.1 Dostępna turystyka (działanie inwestycyjne)
Uzasadnienie powiązań	W wyniku działania ma powstać audyt dostępności oraz dokumentacja poświęcona analizie występujących barier w dostępności przestrzeni publicznej dla różnych grup społecznych. Jest to działanie diagnostyczne, które wskaże sposoby realizacji działania 10.1.
Komplementarność z pozostałymi działaniami uzupełniającymi	10.2 Dostępna przestrzeń publiczna (działanie inwestycyjnej uzupełniające)
Uzasadnienie powiązań	W wyniku działania ma powstać audyt dostępności oraz dokumentacja poświęcona analizie występujących barier w dostępności przestrzeni publicznej dla różnych grup społecznych. Jest to działanie diagnostyczne, które wskaże sposoby realizacji działania 10.2.
Efekt synergii	Synergia działania będzie widoczna poprzez wzmocnienie atrakcyjności turystycznej oraz poprawę odczuwanej jakości życia przez mieszkańców.

Działanie 10.1 Dostępna turystyka (działanie inwestycyjne)

Działanie wpisuje się w wymiar (y):	Przestrzenny	Społeczny, Kulturowy
Charakter wpływu	Kluczowy	Uzupełniający

Działanie jest ukierunkowane na wzmocnienie dostępności miasta w kontekście mieszkańców oraz turystów. Kluczowe znaczenie ma zwiększenie dostępności głównych atrakcji turystycznych takich jak Wzgórze Zamkowe czy też ułatwianie poruszania się po zabytkowym Śródmieściu, cechującym się dużym pofałdowaniem terenu.

Na jakie konkretne problemy odpowiada działanie?		Działanie 10.1 Dostępna turystyka (działanie inwestycyjne)	Na jakich potencjałach, mocnych stronach miasta bazuje działanie?	
-	występowanie licznych barier architektonicznych na terenie miasta		rozpoznawalne, unikalne walory miasta (m.in. Wzgórze Zamkowe)	+
-	brak atrakcyjnych i dostępnych dla osób starszych/ niepełnosprawnych przestrzeni publicznych w poszczególnych dzielnicach miasta		historyczne centrum o zwartej zabudowie, o dużych walorach historycznych i kulturowych	+
-	brak funkcji w obszarze przestrzeni publicznej skłaniającej do aktywności rekreacyjnej i kulturalnej		walory krajobrazowe miasta	+
-	niedobór przestrzeni publicznej sprzyjającej integracji mieszkańców i spędzaniu czasu wolnego		duża powierzchnia terenów zielonych urządzonych, w tym chronionych	+

Logika zaproponowanego działania polega z jednej strony na chęci wykorzystania walorów i zasobów dziedzictwa turystycznego i kulturowego miasta oraz udostępnienia tych elementów dla wszystkich zainteresowanych. Ponadto działanie odpowiada na zidentyfikowane problemy z dostępnością, które są stosunkowo powszechne w mieście na co wpływa jego wiek, wielkość oraz ukształtowanie terenu.

Jak działanie wpływa na osiągnięcie celu?	Wspólnotowa przestrzeń publiczna zostanie osiągnięta m.in. poprzez jej pełne udostępnienie, co postuluje treść działania.
Komplementarność z pozostałymi działaniami podstawowymi	9.3 Dostosowanie przestrzeni publicznej Cieszyna do zmian demograficznych i potrzeb mieszkańców (działanie nieinwestycyjne)
Uzasadnienie powiązań	Dwa przedsięwzięcia zrealizowane w ramach działania (poprawa dostępności Wzgórza Zamkowego oraz poprawa dostępności przestrzeni publicznej dla mieszkańców stanowią rozwinięcie działania 9.3 – związanego z audytem i opracowaniem dokumentacji dla kluczowych barier w dostępności przestrzeni publicznych w Cieszynie.
Komplementarność z pozostałymi działaniami uzupełniającymi	10.2 Dostępna przestrzeń publiczna (działanie inwestycyjne uzupełniające)
Uzasadnienie powiązań	Działanie 10.1 ma za zadanie rozpocząć poprawę dostępności przestrzeni publicznych dla społeczności lokalnej oraz turystów. Działanie 10.2 jest naturalną kontynuacją tej interwencji.
Efekt synergii	Działania dodatkowo korzystnie wpłynę na sfery gospodarczą oraz społeczną.

5.5. Działania uzupełniające

Działanie 4.2 Wzmocnienie potencjału badawczo rozwojowego miasta (działanie inwestycyjne uzupełniające)

Działanie wpisuje się w wymiar (y):	Gospodarczy	Przestrzenny, Społeczny, Kulturowy
Charakter wpływu	Kluczowy	Uzupełniający

Wzmocnienie potencjału badawczo-rozwojowego w naturalny sposób wzmocni lokalną gospodarkę i jej innowacyjność. Działanie ma charakter uzupełniający, niemniej współtworzy na równi zaprojektowaną interwencję. W ramach działania będą rozwijane niezbędne zasoby i baza warunkująca rozwój innowacyjności w mieście.

Na jakie konkretne problemy odpowiada działanie?		Działanie 4.1 Wsparcie rozwoju innowacji i przemysłów kreatywnych w Cieszynie (działanie nieinwestycyjne)	Na jakich potencjałach, mocnych stronach miasta bazuje działanie?	
-	zahamowanie rozwoju przemysłów kreatywnych		tradycje akademickie - potencjał miasta uniwersyteckiego (Filia Uniwersytetu Śląskiego, Akademia WSB Wydział Zamiejscowy)	+
-	duża część młodych mieszkańców nie wiąże planów życiowych i planów zawodowych z miastem		tradycje przemysłowe, handlowe i rzemieślnicze miasta	+
-	w opinii badanych, niski potencjał edukacyjny		transgraniczne położenie miasta, umożliwiające wymianę gospodarczą, współpracę, dające możliwość aplikowania o transgraniczne środki pomocowe	+

Źródłem i bazą dla działania jest potencjał akademicki miasta, wyróżniający go w skali krajowej. Jest to szczególnie ważne biorąc pod uwagę wielkość Cieszyna. Wzmocnienie branż kreatywnych i innowacyjnych umożliwi wykorzystanie na miejscu w mieście potencjału młodych mieszkańców i młodzieży i będzie stanowiła element sekwencji działań mającej na celu ograniczenie procesu drenażu miasta z najzdolniejszych jednostek.

Jak działanie wpływa na osiągnięcie celu?	Wzmocnienie potencjału badawczo rozwojowego miasta pozwoli na wzmocnienie lokalnej gospodarki i zwiększy jej innowacyjność, co jest warunkiem osiągnięcia w Cieszynie wspólnoty kreatywnej w obszarze gospodarki.
Komplementarność z pozostałymi działaniami podstawowymi	4.2 Wzmocnienie potencjału badawczo rozwojowego miasta (działanie inwestycyjne uzupełniające) 5.2 Wykorzystanie lokalnych tradycji i systemu edukacji dla rozwoju przemysłów kreatywnych (działanie nieinwestycyjne)
Uzasadnienie powiązań	Wskazane działanie stanowi element kompleksowego wsparcia lokalnej gospodarki i zwiększenia atrakcyjności (modernizacji) infrastruktury edukacyjnej.
Efekt synergii	Efekt synergicznym działania będzie zbudowanie atrakcyjnej oferty edukacyjnej na bazie istniejących zasobów i tradycji akademickiej.

Działanie 9.4 Poprawa mobilności mieszkańców Cieszyna (działanie inwestycyjne uzupełniające)

Działanie wpisuje się w wymiar (y):	Przestrzenny	Społeczny, Środowiskowy, Inteligentnego zarządzania miastem
Charakter wpływu	Kluczowy	Uzupełniający

Działanie ma charakter uzupełniający, niemniej omawiając rangę działań należy podkreślić, że zagadnienie minimalizowania wykluczenia komunikacyjnego ma kluczowe znaczenie w procesie wdrażania nowej ścieżki rozwoju w Cieszynie. Uzupełniający charakter działania wynika z konstrukcji budżetowej i będzie realizowane w oparciu o odrębne źródła finansowania. Równoległość działań jest istotna po pierwsze jako element budowy dostępności dzielnicy pilotażowej, promowania strategii niskoemisyjnych, walkę z kryzysem klimatycznym oraz odpowiedzią na starzenie się społeczności lokalnej i potrzeby seniorów. Rozwinięcie transportu publicznego to wzmocnienie jakości życia w całym Cieszynie, które m.in. zwiększy atrakcyjność centrum poprzez zminimalizowanie ruchu kołowego.

Na jakie konkretne problemy odpowiada działanie?		Działanie 9.4 Poprawa mobilności mieszkańców Cieszyna (działanie inwestycyjne uzupełniające)	Na jakich potencjałach, mocnych stronach miasta bazuje działanie?	
-	niska dostępność komunikacyjna i bariery architektoniczne z nią związane		stolica regionu	+
-	niska atrakcyjność części usług publicznych - komunikacja miejska	usługi edukacyjne	+	

Realizacja działania warunkuje traktowanie zaplanowanej interwencji jako kompleksowej a dzielnicy pilotażowej jako modelowej. Cieszyn chcąc otworzyć mniej zurbanizowane części miasta dla potrzeb seniorów musi je skomunikować zgodnie z założeniami nowego zielonego ładu. Po drugie ożywienie gospodarcze i społeczne centrum musi się wiązać z wyprowadzeniem ruchu samochodowego z zabytkowego centrum. Oba postulaty zostaną zrealizowane jedynie w oparciu o interwencję w komunikację publiczną.

Jak działanie wpływa na osiągnięcie celu?	Skomunikowanie dzielnicy pilotażowej dopełni, domknie proces otwarcia dzielnicy pilotażowej dla wszystkich mieszkańców, a szczególnie seniorów, co jako element zarówno dostępności, ale również integracji wzmocni wspólnotę lokalną.
Komplementarność z pozostałymi działaniami podstawowymi	1.1 Aktywna polityka mieszkaniowa odpowiadająca potrzebom mieszkańców i przeciwdziałająca gentryfikacji (działanie inwestycyjne) 1.2 Aktywna polityka mieszkaniowa odpowiadająca potrzebom mieszkańców i przeciwdziałająca gentryfikacji (działanie nieinwestycyjne) 9.3 Dostosowanie przestrzeni publicznej Cieszyna do zmian demograficznych i potrzeb mieszkańców (działanie nieinwestycyjne)

Uzasadnienie powiązań	Wskazane działanie uzupełniające stanowi dopełnienie kompleksowego zadania związanego ze stworzeniem spójnej polityki mieszkaniowej. Realizacja działania uzupełniającego zwiększy dostępność powstałej infrastruktury i usług.
Komplementarność z pozostałymi działaniami uzupełniającymi	10.2 Dostępna przestrzeń publiczna (działanie inwestycyjne uzupełniające)
Uzasadnienie powiązań	Proponowane działanie uzupełniające łączy się ściśle z planowanymi inwestycjami w ramach działania 10.2. Realizacja planowanych przedsięwzięć poprawi skomunikowanie remontowanych ulic, czyniąc je bardziej dostępnymi.
Efekt synergii	Interwencja w obsłudze samochodów / transportu elektrycznego będzie akceleratorem pozytywnych zmian w każdym z obszarów. W wymiarze społecznym kwestie mobilności są szalenie istotne również biorąc pod uwagę ukształtowanie terenu w Cieszynie.

Działanie 10.2 Dostępna przestrzeń publiczna (działanie inwestycyjne uzupełniające)

Działanie wpisuje się w wymiar (y):	Przestrzenny	Społeczny, Kulturowy
Charakter wpływu	Kluczowy	Uzupełniający

Dostępność przestrzeni publicznej uzupełnia działanie 10.1, które tematycznie jest również dedykowane temu samemu celowi. Dostępność oddziałuje wprost na mieszkańców i turystów budując możliwość rzeczywistego korzystania z konkretnych przestrzeni, ale też usług i produktów. Uznaje się, że przedmiotowe działanie pozwoli na możliwie pełne otwarcie Cieszyna na wszystkie grupy mieszkańców i odwiedzających miasto.

Na jakie konkretne problemy odpowiada działanie?		Działanie 10.1 Dostępna turystyka (działanie inwestycyjne)	Na jakich potencjałach, mocnych stronach miasta bazuje działanie?	
-	niski stopień realizacji inwestycji infrastrukturalnych, rewitalizacyjnych		uporządkowana polityka przestrzenna miasta	+
-	niska dostępność komunikacyjna i bariery architektoniczne z nią związane		rozpoznawalne, unikalne walory miasta	+
-	nasilenie się procesu starzenia się społeczności lokalnych		prężnie działające instytucje kultury zapewniające szeroką ofertę kulturalną miasta	+
-	występowanie licznych barier architektonicznych na terenie miasta		zasoby kadrowe zaangażowane w rozwój i upowszechnianie kultury	+

Działanie stanowi odpowiedź na wymogi formalne w tym zakresie oraz jasne oczekiwania mieszkańców. Są one szczególnie doskwierające dla seniorów i osób z niepełnosprawnościami, które korzystają z Cieszyna – miasta charakteryzującego się zabytkową zabudową i pagórkowatym ukształtowaniem terenu.

Jak działanie wpływa na osiągnięcie celu?	Budowanie wspólnoty w oparciu o dostępną dla wszystkich przestrzeń jest warunkowane niwelowaniem barier architektonicznych oraz wszystkich tych czynników, które dostępność limitują.
Komplementarność z pozostałymi działaniami podstawowymi	10.1 Dostępna turystyka (działanie inwestycyjne)
Uzasadnienie powiązań	Działanie 10.2 rozszerza zakres interwencji planowanej w ramach działania 10.1 o dodatkowe fragmenty przestrzeni miejskiej.
Komplementarność z pozostałymi działaniami uzupełniającymi	9.4 Poprawa mobilności mieszkańców Cieszyna (działanie inwestycyjne uzupełniające)
Uzasadnienie powiązań	Planowane przedsięwzięcia w ramach działania 10.2 dotyczące remontów i skomunikowania poszczególnych obszarów miasta powinny zostać dopełnione zmodernizowanym taborem komunikacji miejskiej oraz modernizacją infrastruktury komunikacyjnej.
Efekt synergii	Synergia zostanie osiągnięta dzięki kompleksowemu ograniczaniu barier. Będzie to wpływało zarówno na sferę gospodarczą, ale również społeczną.

6. Partycypacja społeczna

6.1. Partycypacja na poziomie przygotowania PRL

Program Rozwoju Lokalnego Miasta Cieszyna został przygotowany w oparciu o mechanizmy partycypacyjne. Oznacza to, że dokument na każdym etapie jego tworzenia został przedyskutowany i skonsultowany z poszczególnymi stronami, interesariuszami biorącymi udział w procesie jego powstawania. Początkowo zakres działań partycypacyjnych był planowany w znacznie szerszym zakresie, jednak ze względu na zagrożenie epidemiologiczne Covid-19, zaistniała konieczność redukcji ich liczby i prowadzenia działań partycypacyjnych w większości w sposób zdalny, zgodny z rygorami sanitarnymi. Niemniej, cały proces partycypacji gwarantował udział dużego spektrum społeczności lokalnej w opracowaniu głównych założeń i działań projektowych PRL. W procesie wykorzystano szereg adekwatnych i skutecznych narzędzi włączenia społeczności lokalnej, zapewniających edukowanie, informowanie, konsultowanie oraz współdecydowanie. Dobór grup interesariuszy miał charakter celowy. Wynikało to z konieczności przeprowadzenia większości spotkań w trybie on-line przy zapewnieniu prób reprezentatywnych dla najbardziej kulturotwórczych i opiniotwórczych środowisk. Trafność i rzetelność dotarcia do kluczowych osób zapewniła technika socjometrii, odzwierciedlająca społeczne struktury interakcji, zachodzących między liderami i najbardziej aktywnymi przedstawicielami społeczności lokalnej. Do głównych grup uczestniczących w procesie tworzenia PRL należały: władze samorządowe i urzędnicy Urzędu Miejskiego w Cieszynie, pracownicy jednostek organizacyjnych, przedstawiciele organizacji pozarządowych o różnych profilach działalności, przedsiębiorcy, reprezentanci instytucji otoczenia biznesu, instytucje naukowe oraz mieszkańcy. Wśród głównych etapów tworzenia dokumentu wyróżnić należy:

- Prace Zespołu ds. przygotowania projektu do II etapu konkursu organizowanego w ramach Programu Rozwój Lokalny, w tym cykliczne warsztaty z udziałem ekspertów z ramienia Związku Miast Polskich;
- Badania społeczne (badania sondażowe z wyselekcjonowanymi grupami interesariuszy i zogniskowane wywiady grupowe);
- Nabór przedsięwzięć do projektu w ramach Programu Rozwój Lokalny;
- Działania informacyjne i promocyjne.

O powodzeniu tak pomyślanego procesu partycypacji świadczy obecność i zaangażowanie rekomendowanych osób w proces konsultacji oraz nieskrywana postawa solidaryzowania się z projektem. Dowodami na trafność i rzetelność doboru próby są liczba i jakość zgłaszanych pomysłów, opinii i sugestii oraz popularność rozmów wśród interesariuszy procesu partycypacji.

W procesie doradczym przy powstawaniu PRL udział brało łącznie 51 osób, były to osoby z Urzędu Miejskiego w Cieszynie, jego jednostek organizacyjnych, przedstawiciele organizacji pozarządowych oraz podmiotów gospodarczych. Zespół Miejski ds. przygotowania Programu Rozwoju Lokalnego i Programu Rozwoju Instytucjonalnego składał się z 20 członków. W ramach procesu przygotowawczego

PRL przeprowadzonych zostało 6 szkoleń z udziałem Zespołu. Spotkania miały charakter cykliczny, uczestniczyło w nich średnio 15 osób na każdym ze spotkań.

W trakcie przygotowania dokumentu prowadzone były także badania społeczne wśród przedsiębiorców (n=159), młodzieży (n=306), organizacji pozarządowych (n=30), klientów Urzędu Miejskiego (n=155) oraz pracowników Urzędu Miejskiego i jednostek podległych (n=77).

W terminie do 30 września br. mieszkańcy miasta mieli możliwość zgłaszania swoich pomysłów przedsięwzięć do PRL za pośrednictwem formularza elektronicznego, ale także drogą tradycyjną w Urzędzie Miejskim. Łącznie wpłynęło 24 propozycje przedsięwzięć. Część z nich stanowi element zaproponowanej w ramach niniejszego dokumentu interwencji. W wyniku naboru oraz prowadzonych konsultacji społecznych powstał „bank projektów” prezentujących potrzeby z punktu widzenia mieszkańców miasta.

W dniach od 12.09.2020 r. do 30.09.2020 r. przeprowadzono w Cieszynie konsultacje społeczne, wykorzystując trzy innowacyjne i zintegrowane ze sobą metody partycypacyjne, w pełni dostosowane do warunków sanitarnych podyktowanych zagrożeniem epidemiologicznym Covid-19. Były to:

1. Rozmowy on-line z reprezentantami 14 wyznaczonych delegacji środowiskowych, w łącznej liczbie 53 osób (byli to, w kolejności: liderzy młodzieży, radni miejscy, pracownicy służb mundurowych, urzędnicy, nauczyciele akademicy, seniorzy, pierwszy burmistrz miasta po 1989 roku – obecny europoseł, mieszkańcy dobrowolnie zgłaszający się do rozmów, laureaci Srebrnej Cieszynianki, działacze społeczni, lokalni dziennikarze, poprzedni burmistrzowie Cieszyna, nauczyciele szkolni. Całkowity zasięg akcji wyniósł od 1 500 do ponad 5 000 wyświetleń zamieszczanych postów przez użytkowników odwiedzających profil miasta Cieszyn na platformie Facebook. (Z czasem użytkownicy zaczęli określać spotkania mianem „odcinków”).
2. Indywidualne spotkania z 3 burmistrzami Cieszyna oraz 20 pracownikami urzędu w randze naczelników wydziałów, pracowników średniego szczebla oraz dyrektorami innych placówek miejskich. Spotkania odbywały się w przestrzeni publicznej, w formie „jeden na jeden”, w specjalnie zaprojektowanym otwartym punkcie konsultacyjnym, nazwanym przez samych mieszkańców „Domkiem”. W miejscu spotkań jak i w mediach społecznościowych publikowano dziennie – godzinowy harmonogram dyżurów. Skuteczność akcji mierzona jest ilością blisko 200 osób odwiedzających „Domek” oraz 126 złożonych na piśmie pomysłów na rozwój Cieszyna.
3. Spacery diagnostyczne z mieszkańcami, w 3 „newralgicznych” dzielnicach miasta, przy łącznym udziale ponad 20 osób. Spotkania odbywały się w przestrzeni publicznej, z uwzględnieniem zastosowania dystansu fizycznego. Przemierzono łącznie kilka kilometrów tras lokalnych, zatrzymując się w kilkudziesięciu newralgicznych dla mieszkańców miejscach.

Tabela 5 Przedmiot konsultacji społecznych w Cieszynie

Rozmowy on-line „Odcinki” (niemal każdego dnia od godziny 20:00 do 21:15)	Otwarty punkt konsultacyjny „Domek” (każdego dnia tygodnia, od godziny 10:00 do godziny 17:00)	Spacery diagnostyczne (trzykrotnie w dniu weekendowym, w godzinach od 15:00 do 19:00)
<p>Po pierwszych dwóch konsultacjach wyłoniła się struktura rozmów zastosowana niezmiennie dla kolejnych spotkań. Dzieliła się na 1) „część wprowadzającą” do Programu Rozwoju Lokalnego, 2) „rozgrzewkę” zachęcająca do otwartości i szczerości, 3) „doradztwo” wprowadzające do szczegółów projektu oraz diagnozy sytuacji miasta, 4) „część merytoryczną”, rozumianą jako refleksyjna dyskusja na temat: „Cieszyn – traci znaczenie. Jak je odzyskać?” 5) „Posumowanie”.</p>	<p>Rozmowy w „Domku” nie były ukierunkowane poza hasłem przewodnim „Pogadajmy o Cieszynie”, widocznym na jego przedniej i bocznych burtach. Najczęściej mieszkańcy przychodzili z własnymi pomysłami, nie zawężając się do jednego tematu. Z tej racji zorganizowano tzw. „Bank Pomysłów”, składający się z ankiety, na mocy której określone pomysły umieszczone zostaną w programie konkursowym. Pomysł był dyktowany przez mieszkańca, a urzędnik zapisywał go do specjalnego formularza. Rozmówcy analizowali różne sytuacje w mieście, a do kilku dyżurujących urzędników, ustawiały się kolejki.</p>	<p>Spacery miały bardzo pragmatyczny wymiar. Wskazano „palcem” ponad kilkadziesiąt miejsc wartych natychmiastowego remontu, przeobrażenia lub uzupełnienia. Rozmowy dotyczyły przede wszystkim potrzeb „lokalnego podwórka”, związanych z realną jakością codziennego użytkowania wspólnej przestrzeni i jakości życia. Pojawiały się tematy związane z oświetleniem, parkingami, kosztami na śmieci, przejściami dla pieszych.</p>

Źródło: opracowanie własne

Uwagi do przedmiotu konsultacji:

- Kluczową rolę podczas rozmów on-line, mającą pozytywny wpływ na inne metody konsultacji, odegrały ekspertyzy udzielane przez doradcę Związku Miast Polskich, w trybie rzeczywistym. Doradca uczestniczył w każdym spotkaniu „live”, jak i był obecny podczas prac warsztatowo – diagnostycznych, odbywających się równoległe w grupie roboczej Programu Rozwoju Lokalnego.
- Warty odnotowania jest również fakt, że mimo bardzo licznych komentarzy (ponad 1200 opinii i blisko 650 „polubień”), udzielonych na profilu miasta, nie spotkano się ze zjawiskiem „hejterstwa” i mowy nienawiści. Nie odnotowano przy tym deprecjonowania akcji w innych mediach lokalnych, ani aktów wandalizmu skierowanego na otwarty „Domek” konsultacyjny.
- Wspomniany „Domek” cieszył się przy tym dodatkową sympatią mieszkańców przez wzgląd, że został całkowicie zaprojektowany i wykonany przez zespół pracowników Miejskiego Zarządu Dróg, z materiałów odzyskanych.
- Spacery diagnostyczne – choć nie cieszyły się dużą frekwencją – pozwoliły na bardzo precyzyjne i praktyczne wyłonienie problemów doskwierających mieszkańcom. Familiarna atmosfera, brak konieczności używania nagłośnienia, większa swoboda wypowiedzi i dostępność do burmistrza, pozwoliły na pogłębione, jakościowe diagnozy.

Konsultacje w liczbach i wstępne wnioski:

- Wszystkie rozmowy on-line cieszyły się dużą popularnością, co dodatkowo pozwoliło na wyłonienie rankingu najbardziej oglądalnych spotkań. W zakresie polubień (75) i udostępnień innym (15), niekwestionowanym liderem okazał się „odcinek” z komendantami służb mundurowych, przedstawicielką Zarządu Dróg Miejskich oraz architektem przestrzeni miejskiej. Stanęli oni również na czele „rankingu rankingów” czyli ilości wszystkich rodzajów wyświetleń na profilu miasta Cieszyn (ilość 5 795). Drugim w popularności cieszył się „odcinek” z dwójką niezrzeszonych mieszkańców, którzy sami z siebie postanowili „pogadać” (ilość 5 373). Na tej podstawie można wysnuć ostrożny wniosek, że użytkownicy najchętniej chcieli wysłuchać tych, którzy w praktyce mówią najmniej, a przynajmniej nie są pytani o zdanie w pierwszej kolejności.
- Dalsze miejsca zajęli przedstawiciele radnych (5 006), nauczyciele akademicy (4 164) oraz dziennikarze (4 090), nadal utrzymując wysoką oglądalność. Warto odnotować fakt, że najczęściej wracano do spotkania z przedstawicielami nauki, a największy spadek oglądalności zaliczyli radni. Z kolei 372 to średnia ilość osób, które oglądnęły znaczną część „odcinków” za pierwszym razem. Wynika z tego, że zdecydowana ilość użytkowników Internetu, obecnych na profilu Facebook, raczej zwróciła uwagę na toczące się wydarzenia konsultacyjne niż skupiała się na ich całościowym przebiegu. Innymi słowy wiele osób dowiedziało się o inicjatywie, z czego około 300 brało w niej bardziej angażujący udział. To liczba wielokrotnie przekraczająca obecność na konsultacjach tradycyjnych. Pokrywa się to z liczbą osób odwiedzających „Domek” na rynku. Zakładając, że „odcinki” on-line były głównym źródłem promocji tego miejsca, jego popularność należy zawdzięczać dotarciu z komunikatem do świadomości wielu użytkowników Internetu, w tym osób, które wcześniej nie angażowały się w publiczne konsultacje społeczne. W przestrzeni wirtualnej jak i realnej pojawiły się osoby wcześniej nie widziane i nieznane jako aktywne.
- Odwiedzających „Domek” można podzielić na trzy dające się zaobserwować grupy: 1) krążących wokół „Domku”, ale nie decydujących się na wejście do środka; 2) decydujących się na rozmowę po okresie wstępnej adaptacji do miejsca; 3) zdecydowanych na rozmowę od razu. Łącznie można przyjąć, że w różnym stopniu zainteresowanych osób było kilkuset, z czego około 200 weszło w przestrzeń konsultacyjną, a ponad 120 osób przeprowadziło rozmowy, przekazując własny pomysł na rozwój Cieszyna. Wynika z tego, że wyjście urzędników poza ramy instytucji formalnej w przestrzeń bardziej publiczną motywuje mieszkańców do nawiązania z nimi kontaktu. Z drugiej strony istnieją przesłanki, aby w przyszłości jeszcze bardziej zadbać o te osoby, dla których mimo chęci, wejście w relację z urzędnikiem nadal jest problematyczne.
- Wydaje się, że w przypadku spacerów diagnostycznych, występuje zasada korelacji negatywnej – im mniej osób tym większa szansa na konkretne wskazania miejsc i problemów. Trudno o inny wniosek, skoro na spacer z burmistrzem zdecydowała się –

w porównaniu z w/w metodami – dosłownie garstka osób, a mimo to uzyskano wyczerpujący (w opinii zebranych) materiał diagnostyczny.

Wnioski jakościowe:

- Ilość zgłoszonych pomysłów, uwag i opinii przekracza znacznie możliwości włączenia ich w końcowy wniosek konkursowy. Jednocześnie dają się wyłonić pewne kierunki i obszary problemowe, które nie są mieszkańcom Cieszyna obojętne i w zgłoszonej trosce o miasto, wybijają się na pierwszy plan. Wielokrotnie pojawiały się wypowiedzi, które można ująć w następujących metaforach:
 1. „Miasto to ludzie a nie budynki i instytucje”
 2. „Miasto ma dwa płuca (Cieszyn i Czeski Cieszyn), ale oddychamy tylko jednym”
 3. „Mamy ambicje i odwagę do stworzenia zupełnie nowej wizji miasta i regionu”
 4. „Jesteśmy nowym pokoleniem burmistrzów i wiemy jak budować wspólnotę”
 5. „Cieszyn zmarnował wiele szans, własnych inicjatyw i nieprzeciętnych ludzi”
 6. „Potrzeba całkowitej zmiany myślenia, mówienia i działania na wszystkich wymiarach i poziomach instytucjonalno-społecznych”
 7. „Mamy ogromną potrzebę rozmawiania i słuchania”
 8. „Wyjście urzędników do mieszkańców to pożądane *novum* w naszych relacjach”
 9. „Potrzebny jest nowy rodzaj konsultacji społecznych polegający na większym dotarciu z informacją do mieszkańców i wspólnego odkrywania realnych problemów w jakości ich życia”.

W formie pogłądowej dają się przy tym wyróżnić konkretne propozycje, jakie padały w poszczególnych grupach konsultacyjnych. Na przykład:

1. Liderzy młodzieżowi: „Uruchomienie nocnej linii autobusowej, w celu zwiększenia udziału młodzieży spoza Cieszyna w imprezach wieczornych i wydarzeniach kulturalnych.”
2. Radni i samorządowcy: „Organizacja wewnętrznych szkoleń z zakresu komunikacji społecznej, w celu zwiększenia kontaktów z mieszkańcami i relacjonowania bieżących wydarzeń.”
3. Służby miejskie i mundurowe: „Zwiększenie estetyki przystanków i punktów użyteczności publicznej, w celu nadania im nowych znaczeń i wpisania w dominujący charakter architektury miejskiej.”
4. Wykładowcy akademicy: „Opracowanie polityki miasta bliskiej koncepcji <<SlowCity>>”.
5. Laureaci Srebrnej Cieszynianki: „Postawienie symbolicznego stolika przy granicy, dedykowanego kluczowym postaciom miasta, w celu stworzenia miejsca nie tylko do siedzenia, ale do otwartych i spontanicznych rozmów o Cieszynie i jego losach.”

6. Seniorzy: „Stworzenie wolontariatu seniorskiego, w celu dotarcia do osób starszych z grupy tzw. „4 piętra”, niemogących samodzielnie funkcjonować w przestrzeni prywatnej i publicznej”.
- Tak zilustrowany obraz współczesnych potrzeb i kompetencji Cieszyniaków – zarówno na poziomie władz miejskich jak i mieszkańców, wskazuje na społeczność dojrzewającą do statusu wspólnoty. Świadczy o tym zdolność różnych grup społecznych do wskazywania wartości jednoczących, a nie dzielących mimo świadomości zagrożenia utraty znaczenia oraz środowisk za to odpowiedzialnych. Osoby konsultowane jak i komentujące przebieg rozmów wykazały się przy tym charakterystycznym dla wspólnotowego działania współodczuwaniem i przeżywaniem sytuacji problemowych. Na uwagę zasługuje również fakt utrzymania ciągłości zainteresowania konsultacjami zarówno przez widzów jak i czynnych uczestników, pytających często o termin i skład kolejnych spotkań.

Zgodnie z założeniami, głównym źródłem informacji o projekcie były „Wiadomości Ratuszowe” oraz miejski profil na platformie Facebook pod nazwą „Miasto Cieszyn”. Działania wspierające polegały na dystrybuowaniu własnych materiałów informacyjnych w mediach społecznościowych, wspomnień, opinii, udostępnień przez osoby angażujące się w projekt dobrowolnie. Poniżej znajdują się zdjęcia materiałów, zgodnie z kolejnością ich pojawiania się.

Pierwsza oficjalna informacja, z umieszczoną na okładce gazety zapowiedzią tekstu. „Wiadomości Ratuszowe”, 28.08.2020 r.

WIADOMOŚCI RATUSZOWE

28 sierpnia 2020
Nr 18 (947)
ISSN: 1234-1234

Informator Urzędu Miejskiego w Cieszynie

KONSULTACJE SPOŁECZNE
Wed. udział w tworzeniu planu miejscowego dla Dzielnicy. S. 7 »

SZCZERZE O CIESZYNI
Tęsa robota do grup konsultacyjnych. S. 8 »

W TYM ROKU BALLADYNA
Biblioteka Miejska zaprasza na Narodowe Czytanie w Cieszynie. S. 11 »

RUSZAJĄ ZAJĘCIA W COK
Bogata oferta zajęć popołudniowych w COK. S. 13 »

Nadszedł dług zacznie się n przedsięwzięć przestrzeń? Zi

8

MIASTO

Wiadomości Ratuszowe

Burmistrzowie zapraszają do rozmów, spacerów i dialogu.

Porozmawiajmy szczerze o Cieszynie!

– Chcemy słuchać, słuchać i jeszcze raz słuchać – zaznacza Przemysław Major, koordynator akcji konsultacyjnej. – Kierujemy się hasłem: „Porozmawiajmy szczerze o Cieszynie”. Nie boimy się kontrowersji i chcemy skończyć z poprawnością polityczną, która w kwestii konstruktywnej krytyki była przeszkodą – dodaje.

Planowane na cały wrzesień konsultacje wpisują się w założenia ogólnopolskiego konkursu miast, zwanego Programem Rozwoju Lokalnego. Zwycięskie miasta mogą otrzymać niebagatelną sumę na swój rozwój. Powodzenie zależy od aktywności mieszkańców i władz miejskich oraz ich umiejętności krytycznego spojrzenia na sytuację. – Cieszyn zakwalifikował się do programu jako miasto zagrożone utratą dotychczasowych funkcji. Diagnozy i badania oraz osobiste obserwacje potwierdzają, że od wielu lat nasze miasto traci znaczenie. Chcemy odwrócić tę tendencję – wyjaśnia wiceburmistrz. W jaki sposób może je odzyskać? O tym burmistrzowie i urzędnicy miejscy chcą rozmawiać z mieszkańcami podczas konsultacji.

WYWIADY ON-LINE

Konsultacje będą miały różną formę. Pierwsza z nich zakłada udoskonalenie w Internecie wykładów on-line z przedstawicielami opiniotwórczych środowisk, jak: młodzież, seniorzy, różne grupy zawodowe. Będą to wywiady indywidualne oraz grupowe, przeprowadzane w trybie wieczornych live czatów.

OTWARTY PUNKT KONSULTACYJNY

Trzecim sposobem na zainicjowanie krytycznych rozmów między Cieszyniakami będzie zaproszenie do rozmów w „cztery oczy”, wspólnie do tego utworzonej przestrzeni – Otwartym Punkcie Konsultacyjnym. Pojawi się on na placu Rynku, ale będzie też przemieszczał się do innych rejonów miasta. – „Otwarty” oznacza, że każdy mieszkaniec będzie mógł do niego wejść, by podzielić się z dyżurnym tam burmistrzem lub innym urzędnikiem swoimi uwagami i pomysłami, służącymi rozwojowi Cieszyna.

Zwycięskie miasta mogą otrzymać niebagatelną sumę na swój rozwój. Powodzenie zależy również od aktywności mieszkańców.

SPACERY BADAWCZE Z MIESZKAŃCAMI

Pretekstem do rozmów staną się też spacer z udziałem mieszkańców. W planach są trzy: wzdłuż ulicy Błogocickiej, gdzie padną pytania o możliwość utworzenia w tym miejscu atrakcyjnego parku, na terenie Osiedla Podgórze, by przedyskutować opcje zagospodarowania pól „Banorówki” oraz w dzielnicy

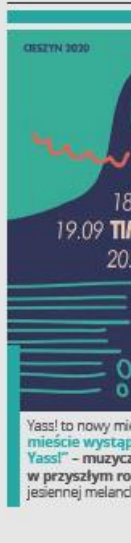
Markłowice z intencją zebrania pomysłów, jak wykorzystać tejsze bogate obszary zielone.

– Zapraszamy do udziału w każdej formie konsultacji i zapoznanie się z ich regulaminem. Zgłoszenia przyjmowane są drogą mailową – wszystkie szczegóły znajdują Państwo na stronie internetowej www.um.cieszyn.pl/w_zakladka_Program_Rozwoj_Lokalny – dodaje Major.

Program Rozwój Lokalny nie jest projektem unijnym, choć realizuje cele związane z integracją społeczną, ekologią i konkurencyjnością. Finansowany jest z Funduszy Norweskich, wspierających zmniejszenie nierówności społeczno-ekonomicznych wśród krajów i miast zagrożonych marginalizacją. •

Zdzisław Reszczyński

Druga oficjalna informacja, z umieszczoną na okładce gazety zapowiedzią tekstu. Pojawił się również logotyp akcji konsultacyjnej oraz jej szczegółowy harmonogram, „Wiadomości Ratuszowe”, 11.09.2020 r.

6

MIASTO

Wiadomości Ratuszowe

Wtorek, 8 września, godz. 14:00

Panie Kierowniku, mija pierwszy tydzień remontu. Jak relacje z mieszkańcami?
Nie możemy narzekać. Zaczęliśmy na piątek! Mam nadzieję, że z taką oceną skończymy. Mieszkańcy stosują się do znaków. Za to piątka z wykrzyknikiem!
Co Pan zapamięta z tego pierwszego tygodnia na placu budowy?
Hm... jak podszedł do mnie starszy pan z historyczną widokówką ulicy Głębokiej i krótką opowieścią, jak to było kiedyś. Akurat burmistrz Major przechodził nieopodal i zwyczajowo podszedł zagadać.

To nietypowa i miła sytuacja jak na warunki placu budowy.

Ostatnia próba. W tym tygodniu dowiedzieliśmy się co znaczy gąsienicówka i kołowka, koparko-ładowarka, łyśka skarpowa czy wspomniana wczoraj rura spustowa. Gdyby miał Pan podać pięć wyrazów z branży budowlano-remontowej, które każdy Cieszyński powinien znać, byłyby to...?
Po pierwsze proszę przestrzegać zasad bezpieczeństwa i nie wchodzić na teren budowy. Co do słów? Kiedyś każdy rozróżniał szpadel od łopaty. To pierwsze to narzędzie do kopania, a to drugie jest do materiałów sypkich. Często używamy

słowa brecha. Jest to gruby zastrzony pręt do podważania i wyłamywania. Samochód, który przywozi beton to słyna gruska. Nie wypada nie znać tych nazw.
Skoro zagościł Pan na dłuższej Cieszynie wypada poznać kilka słów po naszymu. Na lokalnych placach budowy usłyszy Pan, jak na kielnię mówi się keła, a na poziomicy mówimy waserwoga, a na taczce - kary. Cieszyński na budowie, jak widzi wiadro, powie amper, a jak zobaczy kierownika budowy, to powie do kumpla: uwabęj, bo idzie stary! Dziękujemy za rozmowę i życzymy pomyślności dla Pana i całej brygady!
Zdzisław Ratajczyk

„Porozmawiajmy szczerze o Cieszynie” - szczegóły konsultacji

Młodzież na pierwszy ogień

Od dziś przez kolejne dni września realizowana jest akcja pod hasłem „Porozmawiajmy szczerze o Cieszynie”. Przypomnijmy – akcja składa się z licznych wywiadów on-line, udostępnianych w formie live chat w Internecie, otwartego punktu konsultacyjnego na rynku oraz spacerów wzdłuż ulicy Błogockiej, na Banotówce i w Markłowicach.

– Musimy ze sobą częściej rozmawiać konstruktywnie, bo Cieszyn potrzebuje mobilizacji, a nawet determinacji, jeśli chce się liczyć w gronie polskich miast – podkreśla Przemysław Major, wiceburmistrz Cieszyna i koordynator akcji. Jej znakiem jest grafika oddająca potoczny i szczerzy styl rozmów.

Wszystkie rozmowy on-line odbywać się będą o godzinie 20:00. Zakwalifikowano łącznie reprezentację 12 grup rozmówców. Spotkania odbędą się w następującej kolejności:

1. Młodsi liderzy - 13.09 (niedziela)
 2. Radni Cieszyna - 14.09 (poniedziałek)
 3. Reprezentanci profesji związanych z przestrzenią publiczną - 15.09 (wtorek)
 4. Laureaci Srebrnej Cieszyńki 16.09 (środa)
 5. Nauczyciele akademicki - 17.09 (czwartek)
 6. Aktywni seniorzy - 18.09 (piątek)
 7. Byli burmistrzowie - 20.09 (niedziela)
 8. Liderzy społeczni - 22.09 (wtorek)
 9. Nauczyciele szkolni - 23.09 (środa)
 10. Osoby zgłaszające się dobrowolnie - 24.09 (czwartek)
 11. Aktualni burmistrzowie - 28.09 (poniedziałek)
 12. Lokalni dziennikarze - 29.09 (wtorek)
- Oglądajcie nas! Zaczynamy w niedzielę (13.09.2020) od rozmów z młodzieżą. Spotkamy się na profilu miastocieszyn (FB), na wspólnej konferencji. Wszystkie grupy doбираją się wedle kryterium formalnego

lub rekomendacji innych osób z lokalnego środowiska – informuje Major.
Równocześnie informujemy, że od 14 do 30 września, na placu deszyskiego Rynku będzie można spotkać się w trybie „Jeden na jeden” z dyktującymi burmistrzami miasta. Dotego celu zostanie postawiony specjalny, zadany punkt konsultacyjny.
Natomiast spacer burmistrzów z mieszkańcami odbywać się będą zawsze o godzinie 15:00, w następującej kolejności:
1. 19.09 (sobota), ulica Błogocka (spotkanie pod Szkolnym Schroniskiem Młodzieżowym);

2. 25.09 (piątek), os. Podgórze (spotkanie przy Biedronce na ul. Kossak-Szałowski);
3. 26.09 (sobota), dzielnica Markłowice (spotkanie przy boisku sportowym na ul. Fryszakiej - orlik).
Aktualizacje informacji na temat konsultacji znajdują się na stronie www.um.cieszyn.pl.
Akcja odbywa się w ramach przygotowań do udziału w Programie Rozwoju Lokalnego, z ramienia Funduszy Norweskich. ©
Zdzisław Ratajczyk

W drugiej części miesiąca konsultacji, pojawiły się dwa obszernie komunikaty prasowe odpowiadające na zgłaszane pytania do organizatorów oraz relacjonujące bieżące spotkania. „Wiadomości Ratuszowe”, 25.09.2020 r.

WIADOMOŚCI RATUSZOWE

25 września 2020
Nr 20 (99)
ISSN: 1234-1764

Informator Urzędu
Miejskiego w Cieszynie

**PORFIR, GRANIT,
KLONY Tatarskie**
Mikrofilm szlaku
Zarzewskiego. S. 4-9

**POWSTAJĄ NOWE
MURALE**
Aleja Cieszyńska Medalskiego
z tarasem kolejowym dzielnicy. S. 4-9

**ODNAWIAM
DUSZE**
Spotkanie z Jackiem Ciganem
w Bibliotece Miejskiej. S. 10-9

**UROCZYSTOŚCI
ULLMANOWSKIE**
Konsert i spacer spacerodźwiękowy
Viktora Ullmana. S. 12-9

2
MIASTO
Wiadomości Ratuszowe

OD BURMISTRZA

Pogadajmy o Cieszynie

**GABRIELA
STASZKIWICZ**
Burmistrz Cieszyna

roku uchwały krajobrazowej. Powoli mija pierwszy okres dostosowawczy, dotyczy on m.in. reklam w ścisłym centrum miasta. Z Sekretarzem Miasta Stanisławem Kaweckim można porozmawiać o remoncie ul. Głębokiej, który jest częścią większego projektu „Stakiem cieszyńskiego tramwaju”. Z każdą dyturującą osobą można porozmawiać na dowolny temat dotyczący naszego miasta. Interesuje nas, co Wam przeszkadza, co denerwuje, co powinniśmy zmienić, czego brakuje. Ale też chętnie słuchamy o tym, z czego korzystacie na co dzień, co Was w naszym mieście cieszy, z czego jesteście dumni. Wszystkie uwagi odnotowujemy, zapisujemy również pomysły i inspiracje, co możemy zmienić, ulepszyć.

Mam nadzieję, że czas spotkań pozwoli nam się lepiej poznać i zobaczyć, że „gramy do jednej bramki”, współtworzymy to miasto, jego atmosferę.

Bardeo dziękuję wszystkim, którzy już poświęcili swój czas i przyszli się z nami spotkać. Możliwość rozmowy bezpośredniej jest tą formą, którą cenię sobie najbardziej. **Zachęcam także do oglądania wideokonferencji na miejskim profilu.** Wszystkie rozmowy są zarchiwizowane i w dogodnym dla siebie momencie można do nich wrócić. Pierwszy raz w tej formie, na taką skalę, prowadzone są rozmowy z przedstawicielami różnych środowisk w mieście. Rozmowy są momentami trudne, ale pokazują nam, jakie są Wasze oczekiwania, potrzeby. Tu także śledzimy dyskusje w komentarzach, czytamy wysłane do nas wiadomości, w miarę możliwości czasowych i na tym polu wywołuje się między nami dialog.

Zapraszam do udziału także w spacerach. Przed nami w **piątek, 25 września, wizyta na Banetówce** (zbiórka o godz. 15:00 przy Biedronce na ul. Koszak-Szatkowskiej), a w **sobotę, 26 września w Markłowicach** (zbiórka o godz. 15:00 przy boisku sportowym na ul. Fryszackiej - orlik). Chcemy wspólnie z mieszkańcami tych dzielnic się spotkać, dowiedzieć się, jak odbieracie swoją najbliższą przestrzeń, co wymaga zmian. Za nami konstruktywny czas spędzony podczas niespiesznej wędrówki po okolicy ul. Biłogockiej. Wszyscy jesteśmy zgodni, że zmiany w Cieszynie są konieczne, pewne procesy już udało się uruchomić. Niezbędne jest jednak większe zaangażowanie mieszkańców.

Jesteśmy też mieszkańcami Cieszyna, chcemy to miasto współtworzyć z Wami. Znajdujemy się na początku tej drogi, ale zmiana wzajemnego postrzegania się jest niezbędna. Mam nadzieję, że czas spotkań pozwoli nam się nie tylko lepiej poznać, ale także zobaczyć, że „gramy do jednej bramki”, współtworzymy to miasto, jego atmosferę. Ważne jest, byśmy na każdym etapie, w każdym momencie czuli się za nie tak samo odpowiedzialni. Razem możemy tak zmieniać Cieszyn, aby wszystkim nam żyło się tutaj dobrze, byśmy mogli być z niego dumni! ✨

Trwają konsultacje Do końca września na profilu Miasta na Rynku, a także Gorąco zachęca

WIADOMOŚCI RATUSZOWE

25 września 2020

Nr 20 (99)

ISSN: 1234-1764

Informator Urzędu
Miejskiego w Cieszynie

PORFIR, GRANIT, KLONY TATARSKIE
Mikroświat szlaku transregionalnego.

POWSTAJĄ NOWE MURALE
Aja Oweśka-Medalska

ODNAWIAM DUSZE
Spotkanie z Jackiem Oganiem

UROCZYSTOŚCI ULLMANOWSKIE
Koncert i spacer upamiętniający

25 września 2020

MIASTO

3

Metodologia konsultacji

Sposób przeprowadzania konsultacji społecznych w Programie Rozwój Lokalny opiera się na eksperymentalnej idei włączenia mieszkańców do realnego współtworzenia wizji rozwoju miasta. Określa to przybliżenie istoty współzarządzania i współodpowiedzialności, dzielonej między urzędników i obywateli. Takie podejście wymagało krytycznego spojrzenia na dotychczasową praktykę konsultacji społecznych w Cieszynie.

Definiując konsultację w znaczeniu omawianego programu, przesunięto akcent z przedmiotu owych konsultacji na wyeksponowanie doświadczeń podmiotów w niej uczestniczących. – To, w co chcemy się szczególnie wsłuchać, co chcemy zrozumieć i pogłębić, to nie tylko opinie mieszkańców na jakiś temat, ale ich przeżycia, emocje, doświadczenia życia w tym konkretnym miejscu i warunkowaniach kulturowych – Instruuje II Zastępca Burmistrza Miasta Przemysław Major, koordynujący akcję konsultacyjną, który z dyspozycji Burmistrza Miasta Gabrieli Staszewicz prowadzi i zarządza wszystkimi pracami związanymi z przygotowaniem wniosku w Programie Rozwój Lokalny.

Aby to osiągnąć, organizatorzy zdecydowali się na zupełnie nową, subiektywną metodologię konsultacji, opartą na celowym doborze ich uczestników, zaangażowanym moderatorsze, wieczornym czasie ich transmisji w trybie on-line z możliwością dzielenia się komentarzami przez samych widzów. To również kluczowa zmiana w podejściu do definiowania konsultacji. Nie chodzi o samo aktywizowanie lokalnej społeczności i umożliwienie uczestnictwa w projekcie, ale weryfikowanie jakości wspólnoty międzyludzkiej zamieszkującej określone terytorium. W myśl tego podejścia nie tylko aktywna społeczność, ale i samokrytyczna wspólnota leżą u podstaw zdolności do samoorganizacji i samoregulacji pojawiających się wyzwań.

Problemy Cieszyniaków można podzielić na zewnętrzne, takie jak między innymi wpływ mieszkańców, dominacja dużych metropolii oraz wewnętrzne, związane z niedostrzeżeniem potencjału tkwiącego w aktywności obywatelskiej. Są też duże osiągnięcia i sukcesy, ale nie o nich tu mowa.

– Walczymy o dotację do 40 milionów złotych, przeznaczoną dla wspólnot lokalnych, które udowodnią swoje zaangażowanie, zdolności analityczne, samokrytycyzm i odwagę pomysłu na samych siebie. Szczególnym kryterium oceny jest sposób pobudzenia mieszkańców do działania i metoda zakomunikowania o zagrożeniu marginalizacją. To nie powinność, tylko konieczność. To nie zmiana, tylko przemiana, która musi nastąpić w nas samych – apeluje wiceburmistrz Major.

Pogadajmy o Cieszynie

14 KONSULTACJI ON-LINE,

PONAD 50 OSÓB
W WYWIADACH GRUPOWYCH,

OKOŁO 100
KOMENTUJĄCYCH,

OKOŁO 3000
ODBIORCÓW INTERNETOWYCH.

Organizatorzy podkreślają zmianę akcentów w kształtowaniu świadomości mieszkańców z dobrowolnej partycypacji (jak to miało miejsce dotychczas) w wezwanie wszystkich do pilnego współdziałania. – Stosowane dotąd metody oparte na anonimowości konsultacji, ich neutralnej moderacji, poprawności politycznej i formalnej informacji w mediach całkowicie zawiodły. Odwróciłyśmy te logikę i już widzimy pozytywne efekty tych decyzji. Doderamy do kilku tysięcy ludzi, zbierzemy setki opinii i pomysłów, poruszylimy większość lokalnych środowisk i ich liderów, przybliżyliśmy urzędników do zwykłych mieszkańców – dodaje Major.

Sposób wyłaniania liderów społecznych i młodzieżowych opierał się na metodzie socjometrycznej. Jest to sposób pomiaru stosowany w socjologii, psychologii społecznej czy pedagogice, którego celem jest

wyłonienie osób posiadających wysoką liczbę wskazań jako kluczowych partnerów interakcji w lokalnym środowisku. – Skontaktowaliśmy się z kilkudziesięcioposobową grupą aktywnych Cieszyniaków z prośbą o subiektywne wskazanie od 3 do 5 osób rekomendowanych do krytycznej rozmowy o Cieszynie. Tak też się stało. Jesteśmy zaskoczeni liczbą podanych osób, co wskazuje, jak wiele w tej kwestii mamy do nadrobienia – tłumaczy Major.

Zdecydowano się przeprowadzić łącznie 14 konsultacji on-line zakładających czynny udział ponad 50 osób w wywiadach grupowych (fokusowych, w tym jeden w trybie pogłębionym, indywidualnym), około 100 użytkowników komentujących wydarzenia w trybie rzeczywistym i odroczone oraz dotarcie z przebiegiem konsultacji do około 3000 odbiorców internetowych. Ponadto założono czynny udział około 300 mieszkańców zgłaszających własne pomysły na Cieszyn w Otwartym Punkcie Konsultacyjnym na Rynku obsługiwany przez zespół blisko dwudziestu urzędników magistratu i pracowników różnych instytucji miejskich. Przewidziano przy tym około 50 osób uczestniczących w spacerach diagnostycznych w trzech dzielnicach miasta.

Konsultacje opierają się na głównej tezie mówiącej o tym, że Cieszyn traci znaczenie oraz kolejną, wskazującą na możliwość jego odzyskania. Wyniki osiągnięte na półmetku akcji „Pogadajmy o Cieszynie” jednoznacznie pokazują, że na „gadaniu” nie może się skończyć.

Zespół Rozwoju

Trwają prace
Do końca w
na Rynku. M
Gorąco zach

Ostatni komunikat prasowy, jaki ukazał się po zakończeniu pierwszej tury konsultacji on-line

PIERWSZE WNIOSKI Z KONSULTACJI

Za nami wrzesień gorących rozmów o Cieszynie, wymiany opinii, szczerych napomnień, poruszonych kontrowersji. Ale to nie koniec. W październiku czekają nas jeszcze spotkania on-line z nauczycielami oraz byłymi i obecnymi burmistrzami. Już teraz trwają jednak pierwsze podsumowania i próby zebrania pozyskanych pomysłów i uwag mieszkańców w jedną całość.

– Pierwszy wniosek nasuwa się od razu. Mieszkańcy potrzebują przestrzeni do wypowiedzania się. Naszym zadaniem jako władarzy jest wsłuchanie się w ten głos i to wsłuchanie z pokorą – podkreśla Gabriela Staszkiwicz, burmistrz Cieszyna. Statystyki nie pozostawiają wątpliwości. To pierwsze w historii miasta, tak intensywne konsultacje społeczne, w których

wzięło bezpośredni udział łącznie kilkaset osób, a kilka tysięcy zetknęło się z ideą projektu pośrednio. Same liczby to jednak za mało, żeby wnioskować o powodzeniu przedsięwzięcia.

– Przed nami złożenie raportu do konkursu Programu Rozwój Lokalny skoncentrowanego na aktywności mieszkańców oraz Programu Rozwoju Instytucjonalnego, obejmującego aktywność urzędników. Zapewniam, że bez względu na wyniki konkursu, najlepsze pomysły oraz zastosowane metody komunikacji znajdą swoje zastosowanie – informuje Przemysław Major, II zastępca Burmistrza Miasta Cieszyna, koordynator akcji konsultacyjnej.

Nieoficjalnie wiadomo, że bardzo poważnie rozważana jest coroczna kontynuacja akcji, czyli zwiększenie dostępności do indywidualnych kontaktów z burmistrzami i urzędnikami, promowanie najlepszych pomysłów zgłaszanych przez obywateli oraz dalsze prace nad rozwojem Cieszyna jako aktywnej międzyludzkiej wspólnoty, w miejsce biernej, bezosobowej społeczności.

– Wszyscy słyszeliśmy, jakie padły argumenty, że Cieszyn zmarnował wiele szans, że nie dbał o własny potencjał i talenty, że nie monitorował zjawisk społecznych i de-

mograficznych, że nie wyciągał wniosków z sukcesów i porażek. Nie mamy wyjścia. Musimy się teraz zjednoczyć i walczyć z innymi miastami nie tylko o zachowanie znaczenia na mapie Polski, ale o program rozwojowy na dalsze lata, a nawet dekady. Wspólnie musimy go opracować i wdrożyć. Nikt tego za nas nie zrobi. Razem z Panią Burmistrz Gabrielą Staszkiwicz i Krzysztofem Kaszturą dajemy taki przykład i taki sygnał – dodaje Przemysław Major.

Pierwsze praktyczne wyniki akcji widać na linii współpracy władarzy miasta z reprezentacją młodzieży. Samorządy cieszyńskich szkół poproszone zostaną o ścisłą współpracę w wyłonieniu takiej reprezentacji nauczycieli, która, według uczniów, godna będzie „pogadania” o kondycji szkolnictwa w Cieszynie szczerze i odważnie.

– Jeśli mamy mówić o jakiegokolwiek zmianie jakościowej, mentalnej i rozwojowej dla miasta, to musi się ona rozpocząć w urzędach i szkołach. To kluczowe miejsca dla nas wszystkich. Wzmacnianie samorządności, również tej uczniowskiej, to istota dojrzejewającej demokracji – konkluduje wiceburmistrz.

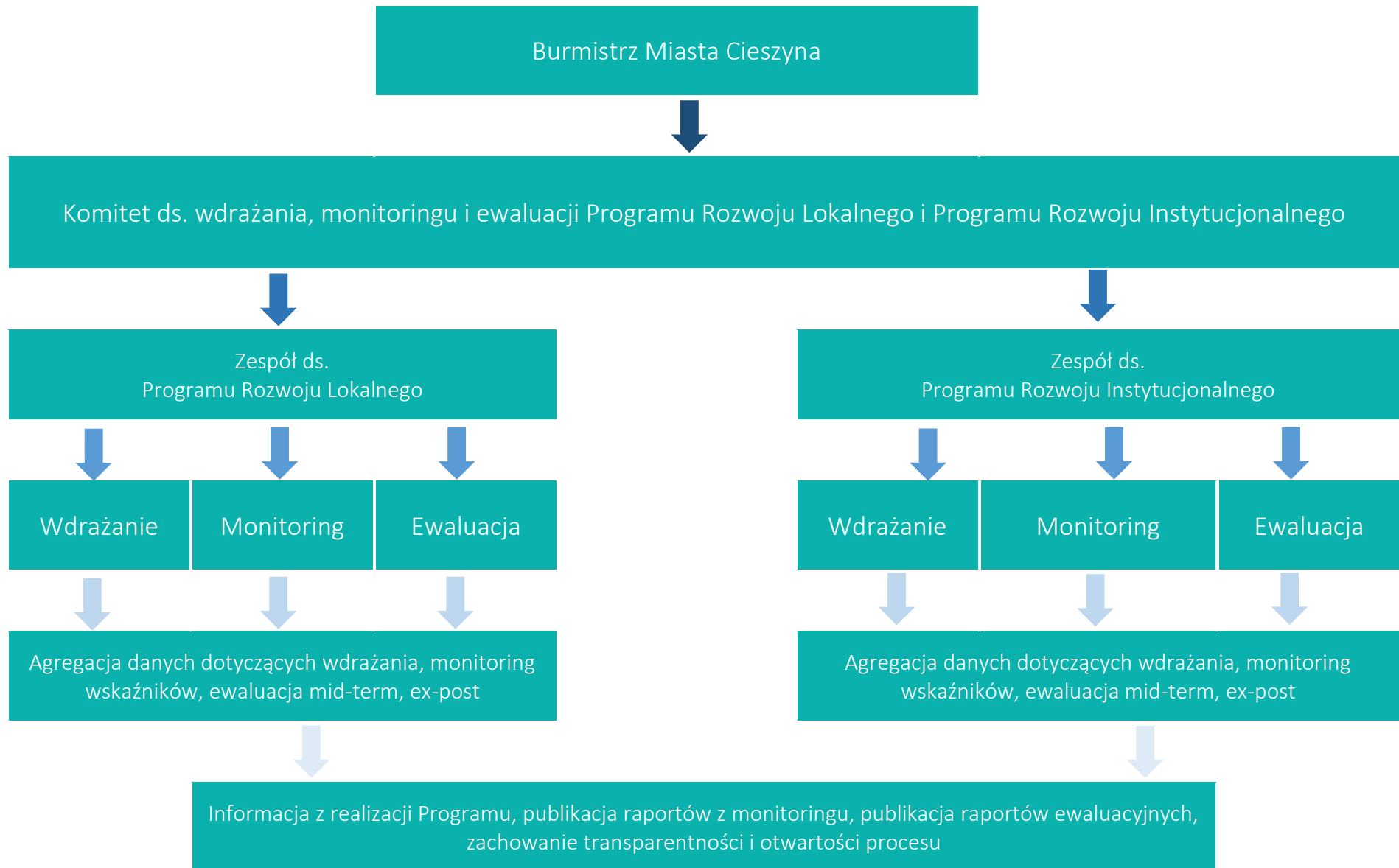
ZESPÓŁ REDAKCYJNY

Kolejną z form popularyzacji projektu było publikowanie logotypów i informacji o konsultacjach na prywatnych i służbowych profilach władarzy miasta oraz osób zaangażowanych w realizację przebiegu projektu. Od 15 września br. zaczęły pojawiać się teksty prasowe w lokalnych mediach internetowych i radiowych, opisujące i ilustrujące Otwarty punkt konsultacyjny na cieszyńskim Rynku (Naszemiasto.pl, regionalny portal informacyjny Ox.pl, audycja radiowa w Radiu CCM, audycja samorządowa w Radiu Katowice, bielskie wydanie Gazety Wyborczej). Miasto Cieszyn podejmowało także własne inicjatywy informacyjne poprzez pracowników Urzędu Miejskiego na profilu FB. Jednym z gości w ramach cyklu spotkań Pogadajmy o Cieszynie był europoseł Jan Olbrycht, który z własnej inicjatywy umieścił zapowiedź spotkania na prywatnym profilu FB. W ramach konsultacji społecznych odbyły się również

spacery diagnostyczne z mieszkańcami, w wybranych dzielnicach Cieszyna: wzdłuż ulicy Błogockiej, gdzie prowadzono dialog o możliwościach utworzenia w tym miejscu atrakcyjnego parku, na terenie Osiedla Podgórze, dyskutując o opcjach zagospodarowania pól „Banotówki” oraz w dzielnicy Marklowice, gdzie zastanawiano się jak wykorzystać tutejsze bogate obszary zielone.

6.2. Mechanizmy partycypacyjne na poziomie wdrażania, monitoringu i ewaluacji

Wypracowywane mechanizmy partycypacyjne na etapie przygotowania dokumentacji projektowej zostaną włączone w podobnej, zinstytucjonalizowanej formie w proces wdrażania, monitoringu i ewaluacji. Na poniższym schemacie przedstawiono logikę mechanizmów partycypacyjnych na poziomie wdrażania, monitoringu i ewaluacji, który został uszczegółowiony w stosownych rozdziałach niniejszego dokumentu.

Nowo powołany Komitet ds. wdrażania, monitoringu i ewaluacji Programu Rozwoju Lokalnego i Programu Rozwoju Instytucjonalnego zapewni szeroką reprezentację lokalnych środowisk – organizacji pozarządowych, przedsiębiorców, środowiska nauki, środowisk religijnych i mniejszości narodowych. W ramach Komitetu przewiduje się minimum 2 spotkania w roku, natomiast spotkania zespołu zgodnie z potrzebami, nie rzadziej niż 2 razy w ciągu 6 miesięcy od rozpoczęcia wdrażania Planu Rozwoju Lokalnego. W związku z dynamicznie zmieniającym się otoczeniem projektu (w szczególności pod wpływem pandemii), zastrzega się możliwość wprowadzania zmian w projektowanych przedsięwzięciach – aktualizacji PRL, co może nastąpić w związku z prowadzonym monitoringiem i ewaluacją, kiedy ich wynik będzie wskazywał na brak możliwości realizacji lub zagrożenie realizacji danego przedsięwzięcia. Podkreśla się, że zmiany mogą być dokonywane jedynie na poziomie przedsięwzięć na wniosek nie mniej niż 2/3 członków Komitetu. Proponowane metody naprawcze – np. inny dobór grupy docelowej, zmiana lokalizacji realizacji przedsięwzięcia, zmiana zakresu przedsięwzięcia - muszą być zgodne z przypisanym działaniem, celem ogólnym, a także realizować poszczególne wskaźniki. Tak wypracowany i zinstytucjonalizowany mechanizm włączenia społecznego różnych grup społeczności lokalnej w procesy informowania, konsultowania oraz współdecydowania będzie mógł zostać wykorzystany do realizacji PRL oraz monitorowania, ewaluacji i aktualizacji PRL.

7. Szacunkowy harmonogram

Tabela 6 Harmonogram działań PRL

	II 2020	III 2020	IV 2020	I 2021	II 2021	III 2021	IV 2021	I 2022	II 2022	III 2022	IV 2022	I 2023	II 2023	III 2023	IV 2023	I 2024	II 2024	III 2024	IV 2024	I 2025	II 2025	III 2025	IV 2025	2026	2027	do IV 2028		
1.1 Aktywna polityka mieszkaniowa odpowiadająca potrzebom mieszkańców i przeciwdziałająca gentryfikacji (działanie inwestycyjne)																												
1.2 Aktywna polityka mieszkaniowa odpowiadająca potrzebom mieszkańców i przeciwdziałająca gentryfikacji (działanie nieinwestycyjne)																												
2.1 Wsparcie procesów integrujących mieszkańców w różnym okresie życia (działanie nieinwestycyjne)																												
3.1 Aktywizacja społeczna i zawodowa mieszkańców Cieszyna o specjalnych potrzebach (działanie inwestycyjne)																												
3.2 Aktywizacja społeczna i zawodowa mieszkańców Cieszyna o specjalnych potrzebach (działanie nieinwestycyjne)																												
4.1 Wsparcie rozwoju innowacji i przemysłów kreatywnych w Cieszynie (działanie nieinwestycyjne)																												
4.2 Wzmocnienie potencjału badawczo rozwojowego miasta (działanie inwestycyjne uzupełniające)																												
5.1 Wykorzystanie lokalnych tradycji i systemu edukacji dla rozwoju przemysłów kreatywnych (działanie nieinwestycyjne)																												
6.1 Poprawa jakości powietrza poprzez aktywną politykę zwiększenia powierzchni zielonych i wzmacnianie znaczenia OZE w cieszyńskim bilansie energetycznym (działania inwestycyjne)																												
6.2 Poprawa jakości powietrza poprzez aktywną politykę zwiększenia powierzchni zielonych i wzmacnianie znaczenia OZE w cieszyńskim bilansie energetycznym (działania nieinwestycyjne)																												
7.1 Partykypacyjne wypracowanie rozwiązań w zakresie kompleksowego przygotowania Cieszyna do zmian klimatycznych (działanie nieinwestycyjne)																												
8.1 Aktywne włączenie społeczności lokalnej w działania na rzecz adaptacji do zmian klimatu (działanie nieinwestycyjne)																												
9.1 Modelowe partykypacyjne zmienianie wybranych części Cieszyna (działanie inwestycyjne)																												
9.2 Modelowe partykypacyjne zmienianie wybranych części Cieszyna (działanie nieinwestycyjne)																												
9.3 Dostosowanie przestrzeni publicznej Cieszyna do zmian demograficznych i potrzeb mieszkańców (działanie nieinwestycyjne)																												
9.4 Poprawa mobilności mieszkańców Cieszyna (działanie inwestycyjne uzupełniające)																												
10.1 Dostępna turystyka (działanie inwestycyjne)																												
10.2 Dostępna przestrzeń publiczna (działanie inwestycyjne uzupełniające)																												

8. Analiza finansowa

Celem niniejszej części opracowania jest szczegółowa analiza Wieloletniej Prognozy Finansowej oraz zbadanie możliwości inwestycyjnych Miasta Cieszyn. Uzyskanie informacji w tym zakresie pozwoli odpowiedzieć na pytanie czy Miasto angażując się w najbliższej kilkuletniej perspektywie czasowej w zaplanowane inwestycje będzie mogło to zrobić bez uszczerbku dla własnego bezpieczeństwa finansowego. Zakres działań samorządu w zakresie rozwoju jest bardzo szeroki. Jednostka dokonała wyboru działań priorytetowych w jakich zostanie zaangażowana jej działalność.

Niniejsza analiza opracowana została w oparciu o dane sprawozdawcze, w tym w szczególności: Uchwałę Nr XXII/264/20 Rady Miasta Cieszyn z dnia 29 października 2020 roku w sprawie uchwalenia Wieloletniej Prognozy Finansowej na lata 2020-2035

Na podstawie danych zawartych w wieloletniej prognozie finansowej (dalej WPF) oszacowane zostały:

- zdolności inwestycyjne, finansowe i kredytowe Miasta,
- wskaźniki zadłużenia i możliwości ich zmiany,
- maksymalny wskaźnik zadłużenia Miasta wg projektowanej WPF.

Podstawowym ograniczeniem jakie należy brać pod uwagę przy rozpatrywaniu możliwości finansowych jednostki samorządu terytorialnego są przepisy ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych. Zmiany wprowadzone tą ustawą zakładają uwzględnienie przy możliwości zadłużania się jednostki samorządu terytorialnego jej indywidualnej zdolności do spłaty zobowiązań. Na podstawie art. 243 ustawy organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego nie może uchwalić budżetu, którego realizacja spowoduje, że w roku budżetowym oraz w każdym roku następującym po roku budżetowym relacja łącznej kwoty przypadających w danym roku budżetowym:

1. spłat rat kredytów i pożyczek, o których mowa w art. 89 ust. 1 pkt 2-4 oraz art. 90, wraz z należnymi w danym roku wydatkami bieżącymi na obsługę zobowiązań, o których mowa w art. 89 ust. 1 art. 90, w tym odsetkami od kredytów i pożyczek,
2. wykupów papierów wartościowych emitowanych na cele określone w art. 89 ust. 1 pkt 2-4 oraz art. 90 wraz z należnymi w danym roku wydatkami bieżącymi na obsługę zobowiązań wynikających z papierów wartościowych emitowanych na cele określone w art. 89 ust. 1 art. 90, w tym odsetkami i dyskontem od tych papierów,
3. spłat rat zobowiązań zaliczanych do tytułu dłużnego, o którym mowa w art. 72 ust. 1 pkt 2, innych niż określone w pkt 1, z wyłączeniem rat zobowiązań określonych w art. 91 ust. 3 pkt 1, wraz z należnymi w danym roku wydatkami bieżącymi na obsługę zobowiązań zaliczanych do tytułu dłużnego, o którym mowa w art. 72 ust. 1 pkt 2, innych niż określone w pkt 1,
4. potencjalnych spłat kwot wynikających z udzielonych poręczeń oraz gwarancji

– do planowanych dochodów bieżących budżetu przekroczy średnią arytmetyczną z obliczonych dla ostatnich siedmiu lat relacji jej dochodów bieżących pomniejszonych o wydatki bieżące do dochodów bieżących budżetu.

Na podstawie analizy sytuacji finansowej Miasta, w tym również jej prognozy w latach kolejnych zgodnie z projektem wieloletniej prognozy finansowej można stwierdzić, że jest ona stabilna i pozwala na realizację zamierzonych celów zawartych w prognozie. W tabeli poniżej zaprezentowano wskaźniki zadłużenia obliczone w oparciu o art. 243.

Tabela 7 Wskaźnik zadłużenia [%]

Rok	2020	2021	2022	2023	2024	2025
A. Wskaźnik planowanej łącznej kwoty spłaty zobowiązań	4,43%	3,8 %	3,41%	4,19%	3,90%	3,34%
B. Dopuszczalny wskaźnik spłaty zobowiązań	12,14%	9,98%	8,21%	7,47%	10,19%	12,25%
Różnica B-A	7,71%	6,18%	4,80%	3,28%	6,29%	8,91%

Rok	2026	2027	2028	2029	2030
A. Wskaźnik planowanej łącznej kwoty spłaty zobowiązań	3,77%	3,57%	3,38%	2,69%	2,06%
B. Dopuszczalny wskaźnik spłaty zobowiązań	9,13%	10,39%	12,65%	14,48%	16,00%
Różnica B-A	5,36%	6,82%	9,27%	11,79%	13,94%

Sytuację finansową Miasta, zdolność kredytową oraz analizę możliwości inwestycyjnych pozwala zobrazować nadwyżka operacyjna. Odzwierciedla ona przepływ środków pieniężnych w kolejnych latach. Nadwyżka operacyjna to różnica między dochodami bieżącymi, a wydatkami bieżącymi w przypadku osiągnięcia wartości dodatnich, lub w przypadku ujemnego wyniku stanowi deficyt operacyjny. Dla Miasta Cieszyn nadwyżka operacyjna kształtuje się następująco:

Tabela 8 Nadwyżka operacyjna [zł]

Rok	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Nadwyżka operacyjna	354 600,96	5 530 000,00	11 270 000,00	16 370 000,00	19 665 210,00	23 350 001,00

Rok	2026	2027	2028	2029	2030
Nadwyżka operacyjna	27 110 000,00	31 060 000,00	35 210 000,00	39 570 000,00	44 150 000,00

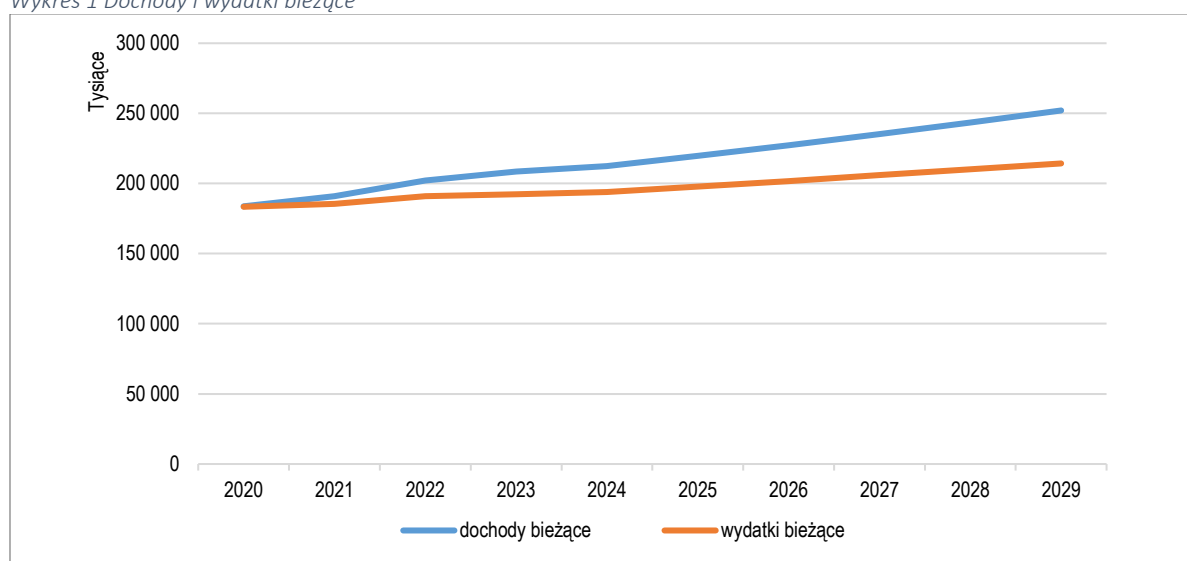
Jak widać na powyższym zestawieniu Miasto posiada wystarczający poziom bezpieczeństwa finansowego i nawet niewielkie zmiany w zakresie podstawowych wartości wpływających na poziom

wskaźnika spłat oraz wskaźnika maksymalnego w tym zakresie nie powinno zagrażać możliwościom realizacji zakładanych wielkości budżetów w kolejnych latach.

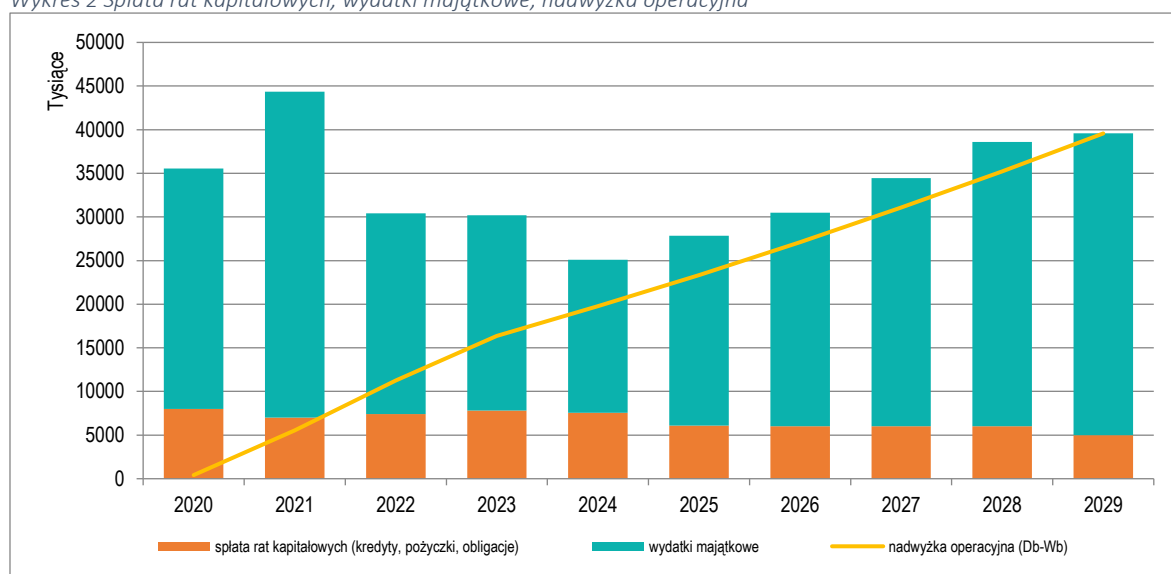
Zgodnie z wieloletnią prognozą finansową sytuacja Miasta Cieszyn w latach następnych wyglądać będzie w sposób zobrazowany poniżej:

W kolejnych latach planowane jest podejmowanie działań oszczędnościowych i ograniczanie wydatków bieżących, które będą przeznaczone przede wszystkim na pokrycie tylko koniecznych tzw. sztywnych wydatków. Ponadto zakładamy, że wzrost dochodów bieżących zostanie utrzymany co najmniej na dotychczasowym poziomie.

Wykres 1 Dochody i wydatki bieżące

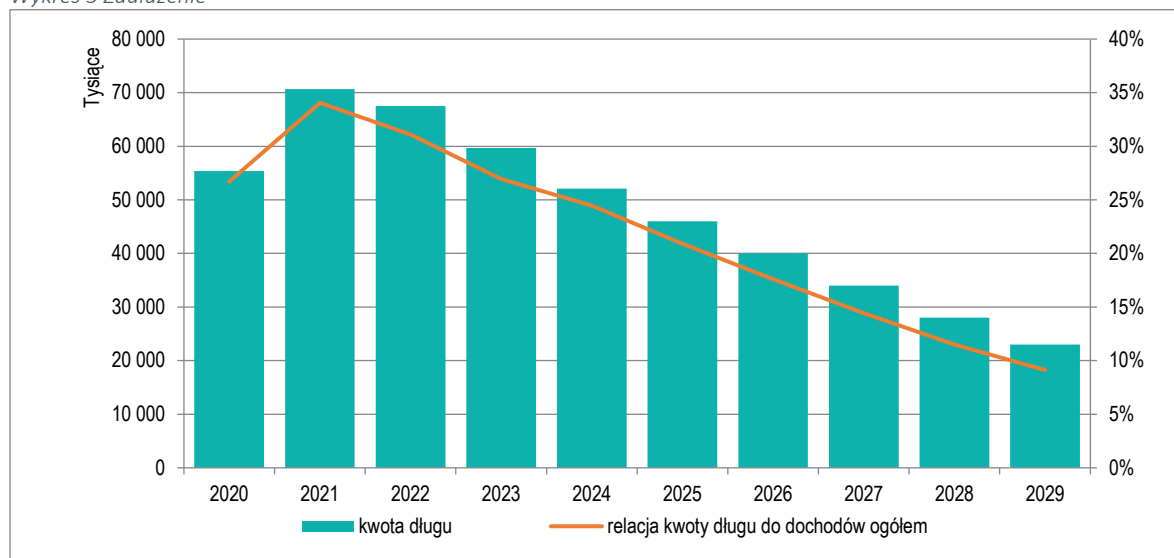
Wykres 2 Spłata rat kapitałowych, wydatki majątkowe, nadwyżka operacyjna

W kolejnych latach Miasto zamierza ograniczać wydatki bieżące, aby osiągnięta nadwyżka operacyjna pozwoliła sfinansować nie tylko spłaty rat i odsetki, ale również nowe wydatki inwestycyjne, co obrazuje powyższy wykres.

Dotychczas zaciągane zobowiązania oraz planowane do zaciągnięcia zobowiązania nie przekraczają w kolejnych latach prognozy 35% planowanych dochodów.

Wykres 3 Zadłużenie

Miasto planuje zrealizować duże przedsięwzięcia majątkowe, początkowo z zaciąganych zobowiązań, ale stopniowo planuje przeznaczać na te wydatki środki własne.

Najkorzystniejsze obecnie dla Miasta jest realizowanie przedsięwzięć współfinansowanych ze środków europejskich, co umożliwi finansowanie wkładu własnego z kredytów, pożyczek, obligacji, które podlegają wyłączeniu z limitu spłaty zobowiązań, a tym samym kondycja finansowa Miasta jest dobra i pozwala realizować kolejne zadania.

9. Analiza ryzyka

Dla przedmiotowego projektu została opracowana analiza potencjalnych ryzyk. Dokonano identyfikacji zagrożeń, określono prawdopodobieństwo ich wystąpienia (w skali: bardzo nieprawdopodobne, nieprawdopodobne, prawdopodobne, niemal pewne), omówiono ich wpływ na realizację inwestycji, zachowanie trwałości projektu (w skali: minimalny, umiarkowany, poważny, bardzo poważny). Następnie dokonano analizy jakościowej ryzyk mogących pojawić się w fazie wdrożeniowej i operacyjnej. Zarządzanie ryzykiem pozwala na systematyczną metodę identyfikacji, analizy, oceny, działania oraz informowania o ryzyku w sposób, który umożliwi minimalizację strat i maksymalizację możliwości.

W poniższej tabeli przedstawiono główne reprezentatywne ryzyka zgodne z tytułaturą obowiązującą w generatorze oraz ponadto dodano ryzyko związane z aktualnie panującą pandemią. Podsumowując należy podkreślić, że z punktu widzenia wdrażania kompleksowo rozumiany projekt jest realizowalny i ze względu na zasoby i potencjał wnioskodawcy rzeczywiste ryzyko wdrażania jest minimalne.

Tabela 9 Matryca ryzyk wpływających na realizację inwestycji lub zachowanie trwałości

Czynnik ryzyka	Oddziaływanie ryzyka	Prawdopodobieństwo wystąpienia	Wpływ na projekt	Działania zapobiegawcze i minimalizujące
Pandemia koronawirusa COVID-19	Kryzys związany z pandemią wpłynął mocno na proces opracowania dokumentacji przez miasto.	Niemal pewne	Bardzo poważny	Na etapie wdrażania skutki pandemii są trudnodefiniowalne. Bez wątpienia obniży się potencjał ekonomiczny i finansowy samorządu natomiast skutki społeczne i gospodarcze nie są dotychczas znane. Podstawowym działaniem zapobiegawczym będzie wzmocnienie procedur zarządzania kryzysowego i bezpieczeństwa w mieście.
Wzrost kosztów inwestycji	Ryzyko wystąpienia wzrostu nakładów inwestycyjnych wynikających ze zwiększenia się cen rynkowych surowców, materiałów, energii a także siły roboczej jest średnie, gdyż harmonogram sporządzony został na podstawie aktualnych kosztorysów, badania rynku oraz wiedzy i doświadczenia Beneficjenta w realizacji projektów inwestycyjnych i odzwierciedla rzeczywiste koszty usług.	prawdopodobne	Poważny	Aby zminimalizować negatywne efekty związane ze wzrostem cen, Wnioskodawca – miasto Cieszyn będzie przez cały okres realizacji przedmiotowego przedsięwzięcia monitorował przebieg prac. Koszty przedsięwzięcia zostały ustalone na podstawie kosztorysów inwestorskich, które dodatkowo zostały zweryfikowane przez działy merytoryczne UM Cieszyn. Koszty sprzętu i wyposażenia zostały oszacowane na podstawie badań rynku. Dokumenty zostały przygotowane zgodnie z obowiązującym prawem (kosztorysy) oraz wytycznymi i przedstawione w nich koszty są aktualne na dzień składania wniosku. Na etapie tworzenia kalkulacji kosztów w metodologii uwzględniono możliwość wzrostu cen zakupu sprzętu. Stabilna sytuacja Gminy Cieszyn jako wnioskodawcy jest gwarantem prawidłowej realizacji projektu.
Opóźnienia w realizacji inwestycji	Ryzyko związane z niedotrzymaniem terminu realizacji inwestycji jest niskie, gdyż zgodnie z harmonogramem prac przeznaczono odpowiedni okres czasu na realizację inwestycji.	Bardzo nieprawdopodobne	Umiarkowany	Czas realizacji zadań został zaplanowany zgodnie z doświadczeniem samorządu miasta Cieszyna oraz na podstawie doświadczeń innych podmiotów realizujących podobne inwestycje. Cieszyn posiada odpowiednie doświadczenie i wiedzę potrzebną do określenia czasu trwania robót i dostaw. Niedotrzymanie terminu realizacji inwestycji będzie się wiązało z nałożeniem kar umownych na wykonawców – odpowiednie zapisy znajdują się w podpisywanych umowach.
Przekroczenie terminów wskazanych w dokumencie	Opóźnienia mogą wynikać ze złego wyboru podmiotów, które nie będą w stanie wykonać przedmiotu zamówienia w pierwotnym terminie.	prawdopodobne	Minimalny	Czas realizacji zadań został zaplanowany zgodnie z doświadczeniem samorządu miasta Cieszyna oraz na podstawie doświadczeń innych podmiotów realizujących podobne inwestycje. Cieszyn posiada odpowiednie doświadczenie i wiedzę potrzebną do określenia czasu trwania robót i dostaw. Niedotrzymanie terminu realizacji inwestycji będzie się wiązało z nałożeniem kar umownych na wykonawców – odpowiednie zapisy znajdują się w podpisywanych umowach.
Strata kluczowych zasobów koniecznych do realizacji projektu	Pracownicy samorządowi zaangażowani w projekt to stały z wieloletnim doświadczeniem zespół pracowników instytucji zatrudnionych w oparciu o umowę o pracę. Skala działania instytucji oraz wielkość zatrudnienia gwarantuje, że w przypadku wymiany pojedynczych pracowników nie ma żadnego ryzyka nie pokrycia jego zakresów obowiązków przez pracowników pozostających.	Nieprawdopodobne	Umiarkowany	W razie utraty kluczowego personelu lub innych znaczących ruchów kadrowych możliwe jest wprowadzenie dodatkowych systemów motywacyjnych, pod uwagę brana jest także współpraca z ekspertami zewnętrznymi.

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO

Czynnik ryzyka	Oddziaływanie ryzyka	Prawdopodobieństwo wystąpienia	Wpływ na projekt	Działania zapobiegawcze i minimalizujące
Awarie systemów informatycznych	Sprzęt i wyposażenie zakupowane w ramach projektu stanowią elementy wcześniej wdrażane przez miasto. Ponadto Cieszyn ma doświadczenie w instalacji i obsłudze tego typu sprzętu i wyposażenia.	Nieprawdopodobne	Minimalny	Zamówienia na sprzęt i wyposażenie będą zawierały odpowiedzialność dostawcy za montaż i uruchomienie. Ryzyko z trudnościami z instalacją, jeśli wystąpi będzie przenoszone na dostawcę.
Wybór niewłaściwej technologii	Sprzęt i wyposażenie zakupowane w ramach projektu są to nowoczesne, ale sprawdzone rozwiązania. Za montaż i uruchomienie odpowiedzialny będzie wykonawca dostaw. Sprzęt i wyposażenie będzie zakupowane z odpowiednim wyprzedzeniem, by samorząd uniknął konsekwencji opóźnień.	Nieprawdopodobne	Minimalny	Przenoszenie ryzyka na wykonawców w takim zakresie, aby z uwagi na grożące kary umowne dostarczali wyłącznie sprawdzony i przetestowany sprzęt i wyposażenie. Testy i uruchomienie odbędzie się z udziałem dostawcy i zamawiającego.
Zanieczyszczenie środowiska	Realizacja przedsięwzięcia może negatywnie oddziaływać na środowisko naturalne tylko w przypadku wystąpienia sytuacji awaryjnej (klęski żywiołowej)	Bardzo nieprawdopodobne	Minimalny	Eksploatacja obiektu i systemów wystawienniczych zgodnie z zasadami bhp i ppoż. Przedsięwzięcie nie jest kwalifikowane, jako mogące znacząco oddziaływać na środowisko. Stały nadzór służb technicznych nad obiektem oraz prowadzonymi pracami. Obiekt w chwili obecnej jest wyposażony w systemy bezpieczeństwa, w tym pożarowego, które dodatkowo będą modernizowane.
Problemy z zamówieniami publicznymi	Możliwość wystąpienia w przypadku opóźnienia procedur przetargowych na wyłonienie wykonawców robót lub dostawców sprzętu. Może wystąpić w trakcie robót lub dostaw.	Bardzo nieprawdopodobne	Minimalny	Harmonogram został tak przygotowany, aby zminimalizować ryzyko wydłużenia się robót i dostaw. Stały nadzór nad wykonawcą robót i monitorowanie dostarczanych materiałów, w przypadku problemów z dostawami określenie możliwości zastosowania materiałów zamiennych.
Niedostosowanie projektu do potrzeb beneficjentów	Wystąpienie ryzyka wiąże się z brakiem aprobaty dla zaplanowanych działań	Bardzo nieprawdopodobne	Bardzo poważne	W celu zminimalizowania ryzyka założono szczegółowo cele i zakres projektu i poddano je szerokiemu procesowi konsultacji społecznych.
Wycofanie poparcia społecznego dla projektu	Ryzyko wiąże się z ze zmianom oczekiwań i nastrojów społecznych	Nieprawdopodobne	Umiarkowany	Zakres projektu odpowiada na rzeczywiste potrzeby odbiorców. Samorząd miasta Cieszyna zlecił przeprowadzenie badań popytu oraz wykonanie na ich podstawie konsultacji społecznych. Projekt zakłada szereg działań promocyjno-informacyjnych, dzięki czemu zostało zminimalizowane ryzyko.
Wzrost kosztów inwestycji	Ryzyko wynikające z szybkiego wzrostu cen rynkowych, co jest szczególnie ważne, biorąc pod uwagę długi okres pomiędzy zdefiniowaniem projektu, a jego wdrożeniem.	Prawdopodobne	Bardzo poważne	Koszty inwestycji wyznaczono na podstawie realnych wycen Samorząd biorąc pod uwagę planowaną do zastosowania technologię przyczyniającą się w konsekwencji do uzyskania oszczędności.
Brak finansowania w odpowiedniej wysokości	W przypadku nieotrzymania wystarczających środków realizacji	Bardzo nieprawdopodobne	Bardzo poważne	Działaniem zapobiegającym wystąpieniu ryzyka jest pozyskanie środków z innych źródeł finansowania.

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO

Czynnik ryzyka	Oddziaływanie ryzyka	Prawdopodobieństwo wystąpienia	Wpływ na projekt	Działania zapobiegawcze i minimalizujące
	projektu w przewidzianej skali będzie utrudniona.			
Zmiana nawyków społecznych	Projekt ma dokonać fundamentalnych zmian w zakresie komunikowania się z mieszkańcami co wprost jest związane z kształtowaniem nowych postaw co z natury rzeczy jest trudne.	Prawdopodobne	Umiarkowany	Działanie zapobiegającym był szeroki proces konsultacji społecznych i podejmowane działania partycypacyjne na etapie przygotowawczym.
Sprzeciw głównych interesariuszy	Nowa ścieżka rozwoju może stać się obiektem bezrefleksyjnej krytyki środowisk antagonistycznie nastawionych do obecnych władz miasta	Prawdopodobne	Umiarkowany	Projekt zakłada budowanie porozumienia ponad podziałami. Jego emanacją był proces partycypacyjny ale również zaplanowane wdrażanie, które będzie wdrażało w życie zasady współzrządzenia.

10. System wdrażania PRL

Operatorem wdrażania Programu Rozwoju Lokalnego jest Urząd Miejski w Cieszynie. Analogicznie do procesu konsultacji społecznych planowane jest wyróżnienie VI pionów w ramach powołanego Zespołu ds. wdrażania monitoringu i ewaluacji dedykowanych poszczególnym obszarom interwencji. Pion:

- Gospodarczy,
- Społeczny,
- Środowiskowy,
- Przestrzenny,
- Inteligentne zarządzanie miastem,
- Finansowania rozwoju miasta.

Na czele każdej z grup roboczych będzie stał koordynator wiodący – przedstawiciel UM Cieszyna, pomocnik koordynatora, przedstawiciel partnera – społecznego lub publicznego, a także przedstawiciel strony społecznej. Wyodrębnione w ten sposób grupy robocze będą odpowiedzialne za bezpośrednią realizację przedsięwzięć, a dzięki zaangażowaniu strony społecznej proces ten będzie transparentny. Ze względu na złożoność i interdyscyplinarność niektórych działań planuje się, że przy realizacji przedsięwzięć będzie zaangażowanych kilka grup, zgodnie ze swoimi kompetencjami/obszarami.

Co więcej, dla wszystkich wskazanych powyżej obszarów został wyodrębniony koordynator wiodący ds. dostępności, jego zadaniem będzie doradztwo oraz kontrola, czy konkretne rozwiązania zastosowane przy realizacji przedsięwzięć zgodne są ze standardami programu „Dostępność Plus”, a więc czy uwzględniają usprawnienia i ułatwienia w szczególności dla osób starszych i z niepełnosprawnościami, gwarantują równy dostęp do tworzonych miejsc i usług bez względu na płeć, pochodzenie i stopień niepełnosprawności. Wszystkie grupy robocze będą podlegać kierownikowi Komitetu ds. wdrażania monitoringu i ewaluacji, który jednocześnie będzie bezpośrednim pełnomocnikiem Burmistrza Miasta Cieszyna.

Operator – Urząd Miejski w Cieszynie

Zespół ds. wdrażania, monitoringu i ewaluacji Programu Rozwoju Lokalnego i Programu Rozwoju Instytucjonalnego

Wymiar społeczny	Wymiar gospodarczy	Wymiar środowiskowy	Wymiar przestrzenny	Wymiar inteligentnego zarządzania miastem	Wymiar finansowania rozwoju miasta	
Koordinator wiodący, pomocnik koordynatora, partner publiczny / społeczny oraz przedstawiciel strony społecznej ds. społecznych	Koordinator wiodący, pomocnik koordynatora, partner publiczny / społeczny oraz przedstawiciel strony społecznej ds. gospodarczych	Koordinator wiodący, pomocnik koordynatora, partner publiczny / społeczny oraz przedstawiciel strony społecznej ds. środowiskowych	Koordinator wiodący, pomocnik koordynatora, partner publiczny / społeczny oraz przedstawiciel strony społecznej ds. przestrzennych	Koordinator wiodący, pomocnik koordynatora, partner publiczny / społeczny oraz przedstawiciel strony społecznej ds. inteligentnego zarządzania miastem	Koordinator wiodący, pomocnik koordynatora, partner publiczny / społeczny oraz przedstawiciel strony społecznej ds. instytucjonalnych	Koordinator wiodący, pomocnik koordynatora, partner publiczny / społeczny oraz przedstawiciel strony społecznej ds. dostępności

Kierownik Zespołu, pełnomocnik Burmistrza Miasta

11. Monitorowanie postępów

Operatorem programu jest Urząd Miasta Cieszyna, z kluczową rolą Zespołu ds. realizacji programu, który zostanie powołany zarządzeniem Burmistrza Miasta Cieszyna. Takie rozwiązanie w ramach istniejących obecnie struktur zapewni skuteczne zarządzanie programem oraz pozwoli na kontynuację i uzupełnienie działań podejmowanych w ramach realizacji polityk publicznych. Operator programu będzie pełnił rolę wykonawczą i zarządczą programu, jednak w celu zapewnienia jak największej efektywności działań realizacja zadań zlecana będzie odpowiednim jednostkom i podmiotom, które posiadają ku temu odpowiednie uprawnienia i kompetencje.

Ciałem odpowiedzialnym za monitoring oraz realizację ewaluacji będzie Komitet ds. realizacji programu.

W zarządzeniu Burmistrza powołującym Komitet będzie określona:

- Maksymalna i minimalna liczba członków (uwzględniając minimum dwa miejsca dla organizacji społecznych/pozarządowych);
- Informacja o naborze członków do Komitetu ogłoszona zostanie w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Miasta Cieszyna oraz stronie www.cieszyn.pl;
- Kadencja Komitetu będzie trwać od powołania do zakończenia procesu wdrażania programu oraz w okresie trwałości;
- Posiedzenia Komitetu z udziałem Burmistrza odbywają się według potrzeb, nie rzadziej niż dwa razy w roku;
- Uczestnictwo w Komitecie ma charakter społeczny;
- Obsługę Komitetu zapewnia odpowiednia komórka Urzędu Miasta;
- Komitet zajmuje stanowisko w sprawach w formie opinii, która jest formułowana w drodze konsensusu.

Monitorowanie wdrażania i realizacji Programu Rozwoju Lokalnego jest procesem ciągłym i ma na celu analizę postępu realizacji projektu. Monitoring będzie miał charakter ciągły, co oznacza, iż będzie prowadzony w całym okresie wdrażania programu, a dotyczyć będzie wszystkich zaangażowanych podmiotów prywatnych i publicznych.

Przyjęte rozwiązanie pozwoli na realizację zadań związanych z monitoringiem w sposób zgodny z regulacjami prawnymi, jednocześnie nie powodując znaczącego obciążenia kosztami prowadzenia tych prac. Ważnym czynnikiem przemawiającym za przyjęciem prezentowanej metodologii monitoringu było ograniczanie obciążenia biurokratycznego dla podmiotów zewnętrznych względem realizatora projektu – Urzędu Miasta.

W związku z powyższym, monitoring będzie polegał na utrzymywaniu stałego kontaktu z zaangażowanymi w realizację podmiotami, a także poszczególnymi wydziałami UM realizującymi

przedsięwzięcia w ramach projektu poprzez przeznaczony do tego celu adres poczty elektronicznej. Służyć on będzie do prowadzenia korespondencji z zaangażowanymi podmiotami w zakresie przesyłania do Komitetu informacji o postępie realizacji poszczególnych przedsięwzięć. W cyklu rocznym, operator, za pośrednictwem Komitetu ds. realizacji wyśle do wszystkich zaangażowanych podmiotów prośbę o przesłanie informacji o postępach realizacji. Dane te będą zbierane i agregowane przez Komitet. Umożliwi to reagowanie na trudności związane z wdrażaniem, jak również prezentację informacji na dedykowanej stronie internetowej.

Tak zaplanowany monitoring pozwoli na utrzymanie systematycznego kontaktu ze wszystkim zaangażowanymi podmiotami, jednocześnie pozwalając na właściwe przygotowanie ewaluacji.

Poniżej przedstawiono tabelę wskaźników, które będą podlegały monitorowaniu.

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO

TABELA WSKAŹNIKÓW DLA PLANU ROZWOJU LOKALNEGO

Poziom wskaźnika	Nazwa	Wskaźnik	Jednostka miary	Źródło weryfikacji	Częstotliwość raportowania	Rok bazowy	Wartość bazowa	Wartość docelowa
Cel projektu	Poprawa jakości życia w małych i średnich polskich gminach	liczba dni w roku charakteryzujących się dobrą jakością powietrza w danej gminie;	dni	Raport stacji pomiarowej w Cieszynie	Rocznie	2019	do podania po wyborze do dofinansowania	+ 3
		liczba publikowanych rocznie w danej gminie ogłoszeń o pracę dostępnych dla osób z niepełnosprawnościami;	szt.	Raport Koordynatora projektu	Rocznie	2019	do podania po wyborze do dofinansowania	+ 5
		poziom zadowolenia osób uczestniczących w konsultacjach społecznych na poziomie lokalnym z jakości tych konsultacji;	Indywid. skala zast. przez miasto	Raport koordynatora projektu	Rocznie	2019	do podania po wyborze do dofinansowania	+ 10%
		liczba utworzonych miejsc pracy w danej gminie (w podziale na płeć i wiek);	szt	BDL GUS	Rocznie	2019	do podania po wyborze do dofinansowania	+ 25
		liczba młodych ludzi w wieku 15-29 kończących edukację zawodową lub praktyki/staże w lokalnych przedsiębiorstwach (publicznych i prywatnych) w danej gminie (w podziale na płeć);	osoba	Raport koordynatora projektu	Rocznie	2019	do podania po wyborze do dofinansowania	+ 25
		odsetek publicznych i prywatnych budynków o zwiększonej efektywności energetycznej w gminie;	punkty procentowe	Raport koordynatora projektu	Rocznie	2019	do podania po wyborze do dofinansowania	+ 2 p.p.
		odsetek budynków użyteczności publicznej spełniających standardy dostępności w gminie;	punkty procentowe	Raport koordynatora projektu	Rocznie	2019	do podania po wyborze do dofinansowania	+ 10 p.p.
		stopa bezrobocia wśród absolwentów w gminie;	punkty procentowe	BDL GUS	Rocznie (od 2022)	2019	do podania po wyborze do dofinansowania	- 4 p.p.
Rezultat 1	Opracowany Plan Rozwoju Lokalnego	liczba pracowników administracji lokalnej przeszkolonych w przygotowywaniu Planu Rozwoju Lokalnego (w podziale na płeć); Kobiety Mężczyźni	osoba	Lista obecności	Jednorazowo, na koniec XII.2020	2019	0 K 0 M	10 K 10 M

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO

		liczba mieszkańców gminy, którzy uczestniczyli w konsultacjach społecznych dotyczących Planu Rozwoju Lokalnego (w podziale na płeć i wiek). Kobiety Mężczyźni	osoba	Lista obecności	Jednorazowo, na koniec XII.2020	2019	0 K 0 M	75 K 50 M
Rezultat 2	Wdrożony Plan Rozwoju Lokalnego	liczba pracowników administracji lokalnej przeszkolonych w zakresie wdrażania Planu Rozwoju Lokalnego (w podziale na płeć); Kobiety Mężczyźni	osoba	Lista obecności	Rocznie	2019	0 K 0 M	10 K 10 M
		liczba działań informacyjno-promocyjnych gminy;	szt.	Raport Koordynatora projektu	Półrocznie	2019	0	5
		liczba przeszkolonych osób w zakresie zakładania własnej działalności gospodarczej;	osoba	Lista obecności	Półrocznie	2019	41	60
		liczba inwestycji zmierzających do poprawy stanu powietrza w gminie;	szt.	Raport Koordynatora projektu	Rocznie	2019	0	25
		liczba przeprowadzonych działań zachęcających młodych ludzi w wieku 15-29 lat do udziału w edukacji zawodowej lub praktykach/stażach w lokalnych przedsiębiorstwach	szt.	Raport Koordynatora projektu	Półrocznie	2019	0	5
		liczba nowych inwestycji spełniających standardy dostępności;	szt.	Raport Koordynatora projektu	Rocznie	2019	0	15
		liczba publicznych i prywatnych budynków w gminie dofinansowanych w celu poprawy efektywności energetycznej.	szt.	Raport Koordynatora projektu	Rocznie	2019	0	25
I Wspólnota międzypokoleniowa								
Rezultat 3	1 Aktywna polityka mieszkaniowa odpowiadająca potrzebom mieszkańców							
Produkt 3.1	1.1 Aktywna polityka mieszkaniowa odpowiadająca potrzebom mieszkańców i przeciwdziałająca	Liczba nowych inwestycji spełniających standardy dostępności	szt.	Raport Koordynatora projektu	Rocznie	2019	0	2
		Liczba oddanych do użytkowania lokali mieszkalnych na 1000 mieszkańców	szt.	BDL GUS	Rocznie	2019	1,71	2

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO

	gentryfikacji (działanie inwestycyjne)	Liczba wybudowanych, przebudowanych lub zmodernizowanych miejsc umożliwiających wspólną aktywność mieszkańców, spędzanie wolnego czasu i rozwój zainteresowań	szt.	Badania własne	Rocznie	2019	0	2
Produkt 3.2	1.2 Aktywna polityka mieszkaniowa odpowiadająca potrzebom mieszkańców i przeciwdziałająca gentryfikacji (działanie nieinwestycyjne)	Liczba nowych inwestycji spełniających standardy dostępności	szt.	Raport Koordynatora projektu	Rocznie	2019	0	2
		Liczba oddanych do użytkowania lokali mieszkalnych na 1000 mieszkańców	szt.	BDL GUS	Rocznie	2019	1,71	2
Rezultat 4	2. Wsparcie procesów integracji międzypokoleniowej							
Produkt 4.1	2.1 Wsparcie procesów integrujących mieszkańców w różnym okresie życia (działanie nieinwestycyjne)	Liczba wybudowanych, przebudowanych lub zmodernizowanych miejsc umożliwiających wspólną aktywność mieszkańców, spędzanie wolnego czasu i rozwój zainteresowań	szt.	Badania własne	Rocznie	2019	0	2
		Liczba inicjatyw lokalnych inicjowanych przez lub zrealizowanych z udziałem mieszkańców	szt.	Raport Koordynatora projektu	Rocznie	2019	0	2
Rezultat 5	3. Rozwój mechanizmów ekonomii społecznej i solidarnej w Cieszynie							
Produkt 5.1	3.1. Aktywizacja społeczna i zawodowa mieszkańców Cieszyna o specjalnych potrzebach (działanie inwestycyjne)	Liczba wybudowanych, przebudowanych lub zmodernizowanych miejsc umożliwiających wspólną aktywność mieszkańców, spędzanie wolnego czasu i rozwój zainteresowań	szt.	Badania własne	Rocznie	2019	0	2
		Liczba osób bezrobotnych, które założyły własną firmę	osoba	PUP	Rocznie	2019	1	6
		Udział bezrobotnych zarejestrowanych powyżej roku w ogólnej liczbie mieszkańców w wieku produkcyjnym	%	BDL GUS	Rocznie	2019	1,43	1,23
		Liczba przyznanych zasiłków rodzinnych na 1000 mieszkańców	Szt.	MOPS	Rocznie	2019	413	400
		Osoby korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej (ogółem) na 1000 mieszkańców	osoba	BDL GUS	Rocznie	2018	23,54	21,54

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO

Produkt 5.2	3.2 Aktywizacja społeczna i zawodowa mieszkańców Cieszyna o specjalnych potrzebach (działanie nieinwestycyjne)	Liczba wybudowanych, przebudowanych lub zmodernizowanych miejsc umożliwiających wspólną aktywność mieszkańców, spędzanie wolnego czasu i rozwój zainteresowań	szt.	Badania własne	Rocznie	2019	0	2
		Liczba osób bezrobotnych, które założyły własną firmę	osoba	PUP	Rocznie	2019	1	6
		Udział bezrobotnych zarejestrowanych powyżej roku w ogólnej liczbie mieszkańców w wieku produkcyjnym	%	BDL GUS	Rocznie	2019	1,43	1,23
		Liczba przyznanych zasiłków rodzinnych na 1000 mieszkańców	szt.	MOPS	Rocznie	2019	413	400
		Osoby korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej (ogółem) na 1000 mieszkańców	osoba	BDL GUS	Rocznie	2018	23,54	21,54
II Wspólnota kreatywna								
Rezultat 6	4. Rozwój gospodarki w oparciu o innowacje i przemysły kreatywne							
Produkt 6.1	4.1. Wsparcie rozwoju innowacji i przemysłów kreatywnych w Cieszynie (działanie nieinwestycyjne)	Liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w CEIDG według miejsca prowadzenia działalności na 1000 mieszkańców	szt.	CEIDG	Rocznie	2019	94,20	104,20
		Liczba podmiotów gospodarczych prowadzących działalność profesjonalną, naukową i techniczną na 1000 zarejestrowanych podmiotów gospodarczych (PKD: sekcja M Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna)	szt.	BDL GUS	Rocznie	2019	103,44	120
		MAPA: Rozmieszczenie nowopowstałych przedsiębiorstw przemysłów kreatywnych		REGON	Rocznie	2019	0	0
Produkt 6.2	4.2 Wzmocnienie potencjału badawczo rozwojowego miasta (działanie inwestycyjne uzupełniające)	Saldo migracji osób w wieku 15-39 lat na 1000 osób		BDL GUS Dane własne	Rocznie	2019	25	20
Rezultat 7	5. Wspieranie edukacji dla kreatywnej gospodarki							

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO

Produkt 7.1	5.1 Wykorzystanie lokalnych tradycji i systemu edukacji dla rozwoju przemysłów kreatywnych (działanie nieinwestycyjne)	Liczba osób korzystających z centrów kształcenia zawodowego/ szkoła rzemiosł	osoba	Badania własne	Rocznie	2019	0	30
		Liczba osób w wieku 15-29 lat, które korzystały z usług w zakresie poradnictwa zawodowego w ramach publicznych służb zatrudnienia PSZ	osoba	PUP	Rocznie	2019	25	30
III Wspólnota zrównoważona								
Rezultat 8	6. Poprawa jakości powietrza w Cieszynie							
Produkt 8.1	6.1.1 Poprawa jakości powietrza poprzez aktywną politykę zwiększenia powierzchni zielonych i wzmacnianie znaczenia OZE w cieszyńskim bilansie energetycznym (działania inwestycyjne)	Odległość od terenów zielonych	metry	Komórka ds. planowania przestrzennego	Rocznie	2019	800	500
		Udział powierzchni parków, zieleńców i terenów zieleni osiedlowej w powierzchni gminy	%	BDL GUS	Rocznie	2019	3,2	3,4
		Średnioroczne stężenie PM2,5	µg/m ³	Komórka ds. ochrony środowiska	Rocznie	2019	30	27
		Średnioroczne stężenie PM10	µg/m ³	Komórka ds. ochrony środowiska	Rocznie	2019	24	22
Produkt 8.2	6.2 1 Poprawa jakości powietrza poprzez aktywną politykę zwiększenia powierzchni zielonych i wzmacnianie znaczenia OZE w cieszyńskim bilansie energetycznym (działania nieinwestycyjne)	Odległość od terenów zielonych	metry	Komórka ds. planowania przestrzennego		2019	800	500
		Udział powierzchni parków, zieleńców i terenów zieleni osiedlowej w powierzchni gminy	%	BDL GUS	Rocznie	2019	3,2	3,4
		Średnioroczne stężenie PM2,5	µg/m ³	Komórka ds. ochrony środowiska	Rocznie	2019	30	27
		Średnioroczne stężenie PM10	µg/m ³	Komórka ds. ochrony środowiska	Rocznie	2019	24	22
Rezultat 9	7. Tworzenie mechanizmów adaptujących miasto do zmian klimatycznych							
Produkt 9.1	7.1 Partycypacyjne wypracowanie rozwiązań w zakresie kompleksowego	Średnioroczne stężenie PM2,5	µg/m ³	Komórka ds. ochrony środowiska	Rocznie	2019	30	27

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO

	przygotowania Cieszyna do zmian klimatycznych (działanie nieinwestycyjne)	Średnioroczne stężenie PM10	µg/m ³	Komórka ds. ochrony środowiska	Rocznie	2019	24	22
Rezultat 10	8. Gospodarka obiegu zamkniętego jako szansa rozwoju społeczno-gospodarczego							
Produkt 10.1	8.1 Aktywne włączenie społeczności lokalnej w działania na rzecz adaptacji do zmian klimatu (działanie inwestycyjne)	Udział powierzchni parków, zieleńców i terenów zieleni osiedlowej w powierzchni gminy	%	BDL GUS	Rocznie	2019	3,2	3,4
		Liczba inicjatyw lokalnych inicjowanych przez lub zrealizowanych z udziałem mieszkańców	szt.	Komórka ds. polityki społecznej	Rocznie	2019	0	2
Wspólnotowa przestrzeń publiczna								
Rezultat 11	9. Wzmocnienie lokalnych wspólnot poprzez przekształcenie przestrzeni publicznej							
Produkt 11.1	9.1 Modelowe partycypacyjne zmienianie wybranych części Cieszyna (działanie inwestycyjne)	Liczba inicjatyw lokalnych inicjowanych przez lub zrealizowanych z udziałem mieszkańców	szt.	Komórka ds. polityki społecznej	Rocznie	2019	0	2
		Udział zdegradowanych przestrzeni publicznych w powierzchni gminy	%	Badania własne	Rocznie	2019	2,3	2
		Udział powierzchni parków, zieleńców i terenów zieleni osiedlowej w powierzchni gminy	%	BDL GUS	Rocznie	2019	3,2	3,4
Produkt 11.2	9.2 Modelowe partycypacyjne zmienianie wybranych części Cieszyna (działanie nieinwestycyjne)	Liczba inicjatyw lokalnych inicjowanych przez lub zrealizowanych z udziałem mieszkańców	szt.	Komórka ds. polityki społecznej	Rocznie	2019	0	3
		Udział zdegradowanych przestrzeni publicznych w powierzchni gminy	%	Badania własne	Rocznie	2019	2,3	2
		Udział powierzchni parków, zieleńców i terenów zieleni osiedlowej w powierzchni gminy	%	BDL GUS	Rocznie	2019	3,2	3,4
Produkt 11.3	9.3 Dostosowanie przestrzeni publicznej Cieszyna do zmian demograficznych i potrzeb mieszkańców (działanie nieinwestycyjne)	odsetek budynków użyteczności publicznej spełniających standardy dostępności w gminie;	punkty procentowe	Raport koordynatora projektu	Rocznie	2019	do podania po wyborze do dofinansowania	+5 p.p.

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO

Produkt 11.4	9.4 Poprawa mobilności mieszkańców Cieszyna (działanie inwestycyjne uzupełniające)	Liczba pasażerów przewożonych środkami publicznego transportu zbiorowego	osoba	Organizator transportu publicznego	Rocznie	2019	1 073 029	1 089 570
Rezultat 12	10. Poprawa dostępności Cieszyna							
Produkt 12.1	10.1 Dostępna turystyka (działanie inwestycyjne)	Liczba wybudowanych, przebudowanych lub zmodernizowanych miejsc umożliwiających wspólną aktywność mieszkańców, spędzanie wolnego czasu i rozwój zainteresowań	szt.	Badania własne	Rocznie	2019	0	2
		Liczba podmiotów gospodarczych specjalizujących się w sprzedaży produktów regionalnych	szt.	Badania własne	Rocznie	2019	3	5
		Liczba podmiotów gospodarczych Zarejestrowanych w REGON w Sekcji I – Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	szt.	BDL GUS	Rocznie	2019	4,29	5,29
Produkt 12.2	10.2 Dostępna przestrzeń publiczna (działanie inwestycyjnej uzupełniające)A	Liczba wybudowanych, przebudowanych lub zmodernizowanych miejsc umożliwiających wspólną aktywność mieszkańców, spędzanie wolnego czasu i rozwój zainteresowań	szt.	Badania własne	Rocznie	2019	0	2
		Udział zdegradowanych przestrzeni publicznych w powierzchni gminy	%	Badania własne	Rocznie	2019	2,3	2

12. Ewaluacja rezultatów

W odróżnieniu od monitoringu, ewaluacja ma charakter punktowy, a nie ciągły. Ewaluacja służy udoskonaleniu danego procesu, a także obiektywnej ocenie jego rezultatów. W związku z tak przyjętą definicją ewaluacji planuje się przeprowadzenie dwóch działań ewaluacyjnych podczas wdrażania Programu Rozwoju Lokalnego – ewaluacji mid-term oraz ewaluacji ex-post. Pierwsza z nich zostanie przeprowadzona w trakcie wdrażania Programu Rozwoju Lokalnego – w połowie roku 2022 natomiast druga w kwietniu 2024 – po zakończeniu działań projektowych.

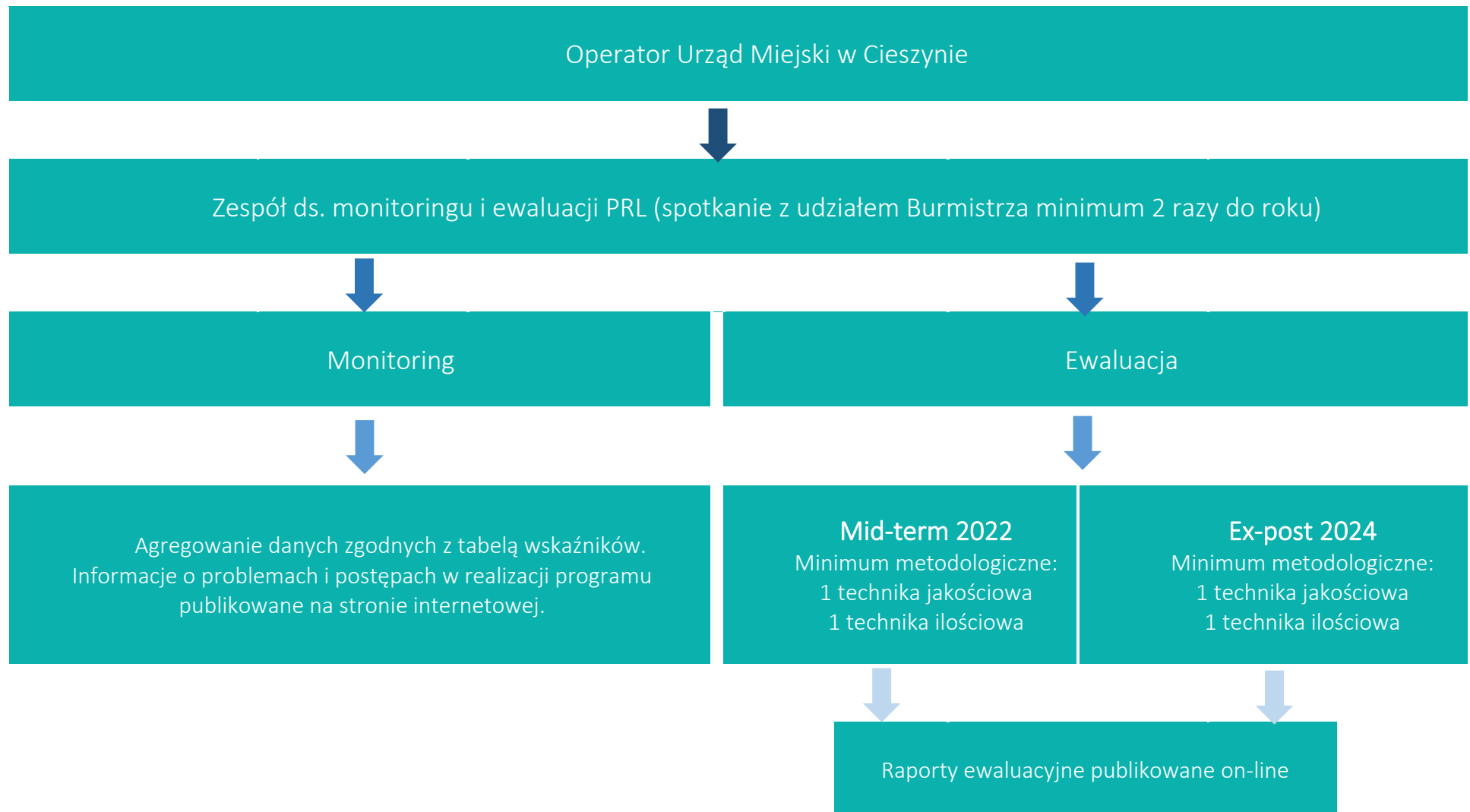
Proponowany proces ewaluacyjny ma za zadanie sprawdzić:

- trafność;
- skuteczność;
- efektywność;
- trwałość;
- użyteczność

prowadzonych działań. Dlatego też, jako minimum metodologiczne proponuje się zastosowanie po jednej technice badań jakościowych (np. wywiady pogłębione) i jednej technice ilościowej (ankieta/ankieta internetowa).

Ciałem, odpowiedzialnym za prowadzenie działań ewaluacyjnych, będzie Komitet ds. realizacji programu. W ramach zachowania transparentności prowadzonego procesu działania ewaluacyjne będą skierowane zarówno do beneficjentów (mieszkańców) oraz realizatorów działań, a raporty ewaluacyjne będą publikowane na dedykowanej stronie internetowej.

Poniższy schemat blokowy obrazuje zakładany system monitorowania i ewaluacji.

13. Powiązanie PRL z dokumentami strategicznymi i planistycznymi miasta

Program Rozwoju Lokalnego jest wyrazem potrzeb społeczności lokalnej i samorządu Miasta Cieszyna. Przedmiotowe opracowanie zostało poddane kompleksowej weryfikacji w zestawieniu z kluczowymi dokumentami strategicznymi i planistycznymi miasta. Zakres prowadzonej interwencji ma wymiar lokalny, kreuje rozwój na poziomie poszczególnych jednostek samorządu terytorialnego. Niniejsze opracowanie jest w pełni zgodne z założeniami, priorytetami oraz celami artykułowanymi w poniżej zestawionych dokumentach.

Strategia Rozwoju Miasta Cieszyna na lata 2010 - 2020 w zakresie:

CEL I: Stworzenie właściwej, nowoczesnej infrastruktury technicznej.

CEL II: Zapewnienie warunków dla rozwoju kapitału ludzkiego oraz podnoszenie jakości życia.

CEL III: Wzmocnienie konkurencyjności gospodarczej i atrakcyjności inwestycyjnej Cieszyna.

CEL IV: Kreowanie atrakcyjnego ośrodka turystycznego o znaczeniu ponadregionalnym.

Plan Gospodarki Niskoemisyjnej Cieszyna w zakresie:

Celu strategicznego - Dążenie do utrzymania niskoemisyjnego rozwoju gospodarczego i zaspokajania potrzeb społeczeństwa, tj. rozwoju gospodarczo-społecznego Miasta Cieszyn do 2020 roku następującego bez wzrostu zapotrzebowania na energię pierwotną i finalną.

Gminny Program Ochrony Środowiska Miasta Cieszyna w zakresie:

Celów strategicznych:

I. Stworzenie właściwej, nowoczesnej infrastruktury technicznej, społecznej i usługowej zaspokajającej potrzeby mieszkańców.

II. Zwiększenie atrakcyjności miasta dla chcących inwestować i prowadzić działalność gospodarczą.

III. Podniesienie atrakcyjności miasta i wypromowanie go jako miejsca, które warto odwiedzić.

Strategia Elektromobilności Miasta Cieszyna w latach 2020-2030 w zakresie:

CEL STRATEGICZNY 1 Ograniczenie emisji generowanej przez transport zbiorowy

CEL STRATEGICZNY 2 Ograniczenie emisji generowanej przez transport indywidualny

CEL STRATEGICZNY 4 Zrównoważone zarządzanie przestrzenią w mieście

CEL STRATEGICZNY 5 Rozwój świadomości społecznej w zakresie ekologii, elektromobilności i zrównoważonego transportu.

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Cieszyna do roku 2026 w zakresie:

Wizji obszaru rewitalizacji: Obszar po rewitalizacji to teren, na którym dobrze się mieszka, pracuje i wypoczywa, przyjazny mieszkańcom, przedsiębiorcom i turystom, dostępny pod względem komunikacyjnym, przyciągający klimatem pogranicza polsko-czeskiego oraz atrakcyjną, bezpieczną przestrzenią i wysokiej jakości infrastrukturą, zapewniający pełne wykorzystanie wszystkich zasobów i potencjałów lokalnych, wyróżniający się aktywnością mieszkańców sprzyjającą rozwojowi kapitału społecznego.

Celu strategicznego: Poprawa jakości życia mieszkańców i aktywizacja społeczno-gospodarcza, ład przestrzenny i nowoczesna infrastruktura oraz dobre warunki do pracy, nauki i wypoczynku w czystym, przyjaznym środowisku.

Polityka senioralna gminy Cieszyn na lata 2018-2022 w zakresie:

Cel szczegółowy Polityki w zakresie architektury: Poprawa dostępności budynków użyteczności publicznej, w tym budynków Urzędu Miejskiego w Cieszynie oraz instytucji kultury, a także budynków mieszkalnych z zasobu komunalnego.

Cel szczegółowy Polityki w zakresie transportu: Realizowanie działań zmierzających do poprawy infrastruktury związanej z miejskim transportem publicznym.

Cel szczegółowy Polityki w zakresie rozwiązań medyczno-opiekuńczych: Aktywizacja osób starszych i niepełnosprawnych w miejscu zamieszkania. Przeciwdziałanie w wykluczeniu z opieki zdrowotnej.

Cel szczegółowy Polityki w zakresie bezpieczeństwa: Działania zmierzające do zapewnienia bezpieczeństwa w miejscu zamieszkania oraz w najbliższym otoczeniu.

Cel szczegółowy Polityki w zakresie przestrzeni i miejsca zamieszkania: Dostosowanie przestrzeni publicznej do potrzeb osób starszych i niepełnosprawnych. Aktywizacja seniorów w miejscu zamieszkania.

Cel szczegółowy Polityki w zakresie aktywności zawodowej: Promowanie aktywności zawodowej osób w wieku 50+.

Cel szczegółowy Polityki w zakresie aktywności w obszarze kultury: Udostępnienie i popularyzacja dorobku kulturalnego gminy. Integracja międzypokoleniowa.

Cel szczegółowy Polityki w zakresie aktywności społecznej: Aktywizacja osób starszych i niepełnosprawnych poprzez promowanie działań integracyjnych w ramach grupy seniorów, a także w ramach działalności międzypokoleniowej. Włączenia seniorów w proces zarządzania miastem

Cel szczegółowy Polityki w zakresie relacji międzypokoleniowych: Organizowanie przestrzeni życia publicznego w celu budowania relacji międzypokoleniowych.

Uchwała krajobrazowa dla Cieszyna w zakresie:

mając na celu dążenie do ochrony i wzmocnienia unikatowych walorów krajobrazowych Cieszyna, uznając wartość kulturową historycznej urbanistyki, architektury oraz detalu witryn meblowych, a także pragnąc podnieść jakość życia mieszkańców poprzez prawidłowe kształtowanie ładu przestrzennego na obszarze całego Cieszyna.

Załącznik 1. Wskaźniki diagnozujące Miasto Cieszyn

TEMAT	WSKAŹNIK	ROK BAZOWY	WARTOŚĆ	ROK BIEŻĄCY	WARTOŚĆ	RÓŻNICA	DYNAMIKA
Przedsiębiorczość i aktywność mieszkańców	Liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w REGON na 1000 mieszkańców	2014	150	2018	145	-5,0	-3,3%
Przedsiębiorczość i aktywność mieszkańców	Liczba podmiotów gospodarczych wyrejestrowanych z REGON na 1000 mieszkańców (średnia 3-letnia)	2014	9,7	2018	11,1	1,4	+14,1%
Przedsiębiorczość i aktywność mieszkańców	Wpływy JST z tytułu udziału we wpływach BP z PIT przypadające na 1000 osób w wieku od 18 lat (średnia 3-letnia)	2014	864 991	2018	1 181 537	316 546,4	+36,6%
Dostępność zasobów niezbędnych do prowadzenia działalności gospodarczej	Różnica liczby mieszkańców w wieku 10-24 i 50-64 lat na 1000 mieszkańców gminy	2014	-80	2018	-65	14,5	-18,2%
Dostępność zasobów niezbędnych do prowadzenia działalności gospodarczej	Kwota wydatków inwestycyjnych przypadająca na 1 mieszkańca (średnia 3-letnia)	2014	669	2018	427	-242,4	-36,2%
Konkurencyjność i zdywersyfikowana struktura podmiotów gospodarczych	Wpływy JST z tytułu udziału we wpływach BP z CIT przypadające na 1000 osób w wieku od 18 lat (średnia 3-letnia)	2014	76 779	2018	95 088	18 308,9	+23,8%
Konkurencyjność i zdywersyfikowana struktura podmiotów gospodarczych	Procent zatrudnionych w usługach	2014	46,7	2018	46,2	-0,5	-1,1%
Konkurencyjność i zdywersyfikowana struktura podmiotów gospodarczych	Udział nowo zarejestrowanych podmiotów sektora kreatywnego w liczbie nowo zarejestrowanych podmiotów ogółem (średnia 3-letnia)	2014	7,3	2018	8,4	1,1	+15,5%
Dostępność komunikacyjna	Łączna długość dróg gminnych i powiatowych na 100 km ² powierzchni (dane powiatowe)	2014	246	2018	242	-3,6	-1,5%
Dostępność komunikacyjna	Udział dróg o nawierzchni twardej ulepszonej w łącznej długości dróg gminnych i powiatowych (%) (dane powiatowe)	2014	83,4	2018	86,5	3,1	+3,7%
Dostępność komunikacyjna	Liczba pojazdów samochodowych i ciągników na 1 km dróg o nawierzchni twardej (dane powiatowe)	2014	72,0	2018	81,1	9,1	+12,7%
Dostępność komunikacyjna	Ścieżki rowerowe na 10 tys. km ² pow. Gminy	2014	280	2018	2 202	1 922,0	+686,4%
Stosowanie instrumentów planowania przestrzeni	Udział powierzchni objętej obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego w powierzchni ogółem (%)	2014	58,3	2018	65,3	7,0	+12,0%
Stosowanie instrumentów planowania przestrzeni	Liczba inwestycji realizowanych na podstawie WZ w przeliczeniu na 1000 mieszkańców (średnia 3-letnia)	2014	3,1	2018	2,2	-0,9	-30,3%
Zwartość miasta	Ludność na 1 km ² powierzchni gminy	2014	1 247	2018	1 210	-37,0	-3,0%

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO

TEMAT	WSKAŹNIK	ROK BAZOWY	WARTOŚĆ	ROK BIEŻĄCY	WARTOŚĆ	RÓŻNICA	DYNAMIKA
Zwartość miasta	Długość czynnej sieci gazowej rozdzielczej przypadająca na 100 osób korzystających z sieci (m/osoba)	2014	485	2018	530	45,4	+9,4%
Zwartość miasta	Długość czynnej sieci wodociągowej rozdzielczej przypadająca na 100 osób korzystających z sieci (m/osoba)	2014	362	2018	381	19,0	+5,2%
Dostępność walorów przyrodniczych	Lesistość (%)	2014	6,9	2018	7,1	0,2	+2,9%
Dostępność walorów przyrodniczych	Udział powierzchni parków, zieleni i terenów zieleni osiedlowej w powierzchni gminy (%)	2014	3,1	2018	3,2	0,1	+3,2%
Emisja zanieczyszczeń i ścieków	Emisja zanieczyszczeń pyłowych z zakładów szczególnie uciążliwych na 1 km ² powierzchni powiatu w ciągu roku (kg)	2014	90	2018	125	34,7	+38,5%
Emisja zanieczyszczeń i ścieków	Ścieki przemysłowe i komunalne oczyszczane biologicznie, chemicznie i z podwyższonym usuwaniem biogenów w % ścieków wymagających oczyszczania	2014	99	2018	98	-1,2	-1,2%
Gospodarka odpadami	Odpady komunalne zebrane w ciągu roku ogółem na 1 mieszkańca (kg/osoba)	2014	302	2018	231	-71,3	-23,6%
Gospodarka odpadami	Odpady wytworzone w ciągu roku ogółem (z wyłączeniem odpadów komunalnych) na 1 ha powierzchni gminy (t/ha)	2014	8,3	2018	7,5	-0,8	-9,8%
Gospodarka odpadami	Odpady poddane odzyskowi razem w odpadach wytworzonych w ciągu roku ogółem (z wyłączeniem odpadów komunalnych) (%)	2014	66,8	2018	1,7	-65,1	-97,4%
Dostępność i jakość oferowanych miejsc pracy	Wpływ JST z tytułu udziału we wpływach BP z PIT przypadające na 1 mieszkańca	2014	723	2018	982	259,4	+35,9%
Dostępność i jakość oferowanych miejsc pracy	Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto	2014	3 294	2018	4 107	813,4	+24,7%
Dostępność wykwalifikowanej siły roboczej	Zmiana liczby mieszkańców w wieku produkcyjnym w ostatnich pięciu latach (jako % ogólnej liczby mieszkańców)	2014	-4,1	2018	-5,2	-1,1	+25,6%
Dostępność wykwalifikowanej siły roboczej	Liczba osób bezrobotnych z wykształceniem podstawowym na 1000 mieszkańców	2014	9,1	2018	4,6	-4,5	-49,5%
Dostępność wykwalifikowanej siły roboczej	Udział bezrobotnych zarejestrowanych powyżej roku w ogólnej liczbie mieszkańców w wieku produkcyjnym (w %)	2014	2,3	2018	1,3	-1,0	-43,5%
Skala bezrobocia	Liczba bezrobotnych zarejestrowanych ogółem na 1000 mieszkańców gminy	2014	38,7	2018	19,1	-19,6	-50,6%
Skala bezrobocia	Liczba bezrobotnych zarejestrowanych do 25 roku życia na 1000 mieszkańców gminy	2014	4,9	2018	2,4	-2,6	-52,0%
Skala bezrobocia	Liczba długotrwale bezrobotnych zarejestrowanych na 1000 mieszkańców gminy	2014	21,2	2018	9,3	-11,9	-56,3%

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO

TEMAT	WSKAŹNIK	ROK BAZOWY	WARTOŚĆ	ROK BIEŻĄCY	WARTOŚĆ	RÓŻNICA	DYNAMIKA
Sytuacja materialna mieszkańców	Wpływy JST z tytułu udziału we wpływach BP z PIT przypadające na 1 mieszkańca	2014	723	2018	982	259,4	+35,9%
Sytuacja materialna mieszkańców	Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto	2014	3 294	2018	4 107	813,4	+24,7%
Sytuacja materialna mieszkańców	Dochody od osób fizycznych z podatku od nieruchomości, rolnego i leśnego przypadające na 1000 osób w wieku od 18 lat	2014	146	2018	169	22,7	+15,6%
Wysokość i struktura dochodów	Dochody ogółem przypadające na 1 mieszkańca (średnia 3-letnia)	2014	3 540	2018	4 607	1 067,5	+30,2%
Wysokość i struktura dochodów	Udział dochodów własnych w dochodach ogółem (w %) (średnia 3-letnia)	2014	65,0	2018	57,8	-7,2	-11,1%
Wysokość i struktura dochodów	Udział dochodów majątkowych w dochodach ogółem (w %) (średnia 3-letnia)	2014	13,3	2018	7,6	-5,8	-43,2%
Wysokość i struktura wydatków	Poziom finansowania wydatków majątkowych dochodami majątkowymi (w %) (średnia 3-letnia)	2014	74,0	2018	103,1	29,1	+39,3%
Wysokość i struktura wydatków	Udział wydatków majątkowych w wydatkach ogółem (w %) (średnia 3-letnia)	2014	18,0	2018	9,4	-8,6	-47,9%
Wysokość i struktura wydatków	Kwota wydatków majątkowych przypadająca na 1 mieszkańca (średnia 3-letnia)	2014	671	2018	429	-242,0	-36,1%
Stan finansów lokalnych	Relacja kwoty nadwyżki operacyjnej NO pomniejszonej o spłaty długu do kwoty dochodów bieżących (w %) (średnia 3-letnia)	2014	-1,1	2018	1,4	2,5	-222,7%
Stan finansów lokalnych	Kwota nadwyżki operacyjnej NO pomniejszonej o spłaty długu przypadająca na 1 mieszkańca (średnia 3-letnia)	2014	-31,0	2018	57,0	88,0	-283,8%
Stan finansów lokalnych	Suma zobowiązań do spłaty przypadająca na 1 mieszkańca	2014	1 525	2018	1 193	-331,8	-21,8%
Stan finansów lokalnych	Relacja kwoty zadłużenia w danym roku do dochodów ogółem	2014	42,1	2018	25,0	-17,1	-40,7%
Stan finansów lokalnych	Udział wydatków majątkowych na projekty dofinansowane z UE w wydatkach majątkowych ogółem (w %) (średnia 3-letnia)	2014	73,4	2018	48,2	-25,2	-34,3%
Usługi edukacyjne i wychowawcze	Współczynnik skolaryzacji brutto dla szkół podstawowych (%)	2014	107	2018	115	7,9	+7,4%
Usługi edukacyjne i wychowawcze	Liczba uczniów w szkołach zawodowych do liczby osób w tej grupie wiekowej (%)	2014	32,0	2018	32,4	0,4	+1,2%
Usługi edukacyjne i wychowawcze	Udział liczby miejsc w przedszkolach do liczby dzieci w wieku 3-6 lat (%)	2014	114	2018	118	4,3	+3,8%
Oferta usług związanych kulturą, sportem i rekreacją	Wydatki na kulturę i dziedzictwo narodowe przypadające na 1 mieszkańca	2014	151	2018	215	64,3	+42,6%
Oferta usług związanych kulturą, sportem i rekreacją	Wydatki na kulturę fizyczną, sport i rekreację przypadające na 1	2014	172	2018	98	-74,0	-43,0%

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO

TEMAT	WSKAŹNIK	ROK BAZOWY	WARTOŚĆ	ROK BIEŻĄCY	WARTOŚĆ	RÓŻNICA	DYNAMIKA
	mieszkańca						
Dostępność zasobów mieszkaniowych	Liczba mieszkań na 1000 mieszkańców	2014	364	2018	381	16,7	+4,6%
Dostępność zasobów mieszkaniowych	Liczba zamieszkałych lokali komunalnych na 1000 mieszkańców	2014	56,0	2018	53,1	-2,9	-5,1%
Dostępność zasobów mieszkaniowych	Liczba mieszkań oddanych do użytkowania na 1000 ludności (średnia 3-letnia)	2014	1,8	2018	1,5	-0,3	-16,7%
Dostępność zasobów mieszkaniowych	Powierzchnia nowobudowanych mieszkań przypadająca na mieszkańca w wieku 25-34 lata	2014	1,3	2018	1,4	0,1	+9,4%
Dostępność zasobów mieszkaniowych	Kwota wypłaconych dodatków mieszkaniowych w przeliczeniu na 1 lokal mieszkalny w zasobach mieszkaniowych ogółem	2014	53,9	2018	44,1	-9,8	-18,2%
Zasoby instytucjonalne gminy	Państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego na 1000 mieszkańców	2014	2,3	2018	2,2	-0,1	-3,5%
Zasoby instytucjonalne gminy	Organizacje społeczne na 1000 mieszkańców	2014	5,0	2018	5,0	0,0	-0,6%
Zasoby instytucjonalne gminy	Udział wydatków na dotacje do organizacji pożytku publicznego w wydatkach bieżących	2014	0,21	2018	0,19	0,0	-9,5%
Aktywność obywatelska mieszkańców	Frekwencja wyborcza - Wybory wójtów, burmistrzów i prezydentów miast, 1 tura (w %)	2014	47,9	2018	50,3	2,4	+5,0%
Aktywność obywatelska mieszkańców	Nowo zarejestrowane fundacje, stowarzyszenia, organizacje społeczne na 10 tys. mieszkańców	2014	2,4	2018	1,7	-0,7	-30,4%
Aktywność obywatelska mieszkańców	Kwota wydatków na dotacje do organizacji pożytku publicznego przypadająca na 1000 mieszkańców	2014	49 931	2018	49 350	-580,9	-1,2%
Bezpieczeństwo osobiste	Przestępstwa stwierdzone przez policję w zakończonych postępowaniach przygotowawczych przeciwko życiu i zdrowiu na 10. tys. mieszkańców	2014	5,1	2018	5,0	-0,1	-1,4%
Bezpieczeństwo osobiste	Przestępstwa stwierdzone przez policję w zakończonych postępowaniach przygotowawczych przeciwko mieniu na 10 tys. mieszkańców	2014	79	2018	91	11,6	+14,6%
Bezpieczeństwo osobiste	Przestępstwa drogowe stwierdzone przez policję w zakończonych postępowaniach przygotowawczych na 10. tys. mieszkańców	2014	26,2	2018	19,1	-7,1	-27,1%
Bezpieczeństwo osobiste	Liczba wypadków przy pracy na 1000 zatrudnionych	2014	17,1	2018	8,8	-8,4	-48,8%
Bezpieczeństwo zdrowotne	Zgony z powodu zachorowania na nowotwory i choroby układu krążenia na 1000 mieszkańców	2014	6,8	2018	7,6	0,8	+11,8%
Bezpieczeństwo zdrowotne	Liczba porad lekarskich na 1000 mieszkańców	2014	4 663	2018	4 915	252,5	+5,4%

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO

TEMAT	WSKAŹNIK	ROK BAZOWY	WARTOŚĆ	ROK BIEŻĄCY	WARTOŚĆ	RÓŻNICA	DYNAMIKA
Bezpieczeństwo zdrowotne	Liczba łóżek w szpitalach ogólnych na 1000 mieszkańców	2014	9,9	2018	10,4	0,5	+4,9%
Bezpieczeństwo zdrowotne	Wielkość wydatków na ochronę zdrowia na 1000 mieszkańców	2014	27 712	2018	30 237	2 524,8	+9,1%
Liczba i struktura wieku mieszkańców	Zmiana liczby mieszkańców w ostatnich 5 latach jako % ludności w roku bazowym	2014	-1,7	2018	-3,0	-1,3	+76,5%
Liczba i struktura wieku mieszkańców	Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	2014	63,1	2018	72,2	9,1	+14,4%
Liczba i struktura wieku mieszkańców	Wskaźnik starości - odsetek osób w wieku 65 lat i więcej	2014	17,6	2018	20,6	3,0	+17,0%
Liczba i struktura wieku mieszkańców	Liczba mieszkańców w wieku 25-34 lat na 1000 mieszkańców	2014	-2,0	2018	-8,4	-6,4	+319,0%
Przyrost naturalny	Przyrost naturalny w ostatnich 3 latach na 1000 ludności	2014	-2,0	2018	-8,4	-6,4	+319,0%
Przyrost naturalny	Urodzenia żywe na 1000 ludności	2014	9,6	2018	9,3	-0,3	-3,5%
Ruchy migracyjne	Saldo migracji na 1000 osób (średnia 3-letnia)	2014	-2,4	2018	-1,9	0,5	-19,6%
Ruchy migracyjne	Saldo migracji osób w wieku 15-39 lat na 1000 osób	2014	-4,8	2018	-6,0	-1,2	+24,4%

Załącznik 2. Wskaźniki diagnozujące miasto Cieszyn na tle miast grupy porównawczej

Miasto	Wskaźnik	Wartość standaryzowana	Dynamika wzrostu
Cieszyn	Państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego na 1000 mieszkańców	0,02	0,18
Zgorzelec	Państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego na 1000 mieszkańców	-1,24	-0,08
Nowy Targ	Państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego na 1000 mieszkańców	0,16	0,32
Brzeg	Państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego na 1000 mieszkańców	-1,06	-0,06
Myszków	Państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego na 1000 mieszkańców	-1,34	-0,34
Nowa Ruda	Państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego na 1000 mieszkańców	-1,46	0,05
Oświęcim	Państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego na 1000 mieszkańców	-0,74	0,26
Cieszyn	Organizacje społeczne na 1000 mieszkańców	2,21	-0,47
Zgorzelec	Organizacje społeczne na 1000 mieszkańców	1,87	-0,13
Nowy Targ	Organizacje społeczne na 1000 mieszkańców	0,89	0,23
Brzeg	Organizacje społeczne na 1000 mieszkańców	-0,24	0,31
Myszków	Organizacje społeczne na 1000 mieszkańców	-1,35	0,01
Nowa Ruda	Organizacje społeczne na 1000 mieszkańców	-1,40	-0,04
Oświęcim	Organizacje społeczne na 1000 mieszkańców	1,28	-0,19
Cieszyn	Udział wydatków na dotacje do organizacji pożytku publicznego w wydatkach bieżących	0,40	-0,65
Zgorzelec	Udział wydatków na dotacje do organizacji pożytku publicznego w wydatkach bieżących	0,79	-0,47
Nowy Targ	Udział wydatków na dotacje do organizacji pożytku publicznego w wydatkach bieżących	1,24	0,53
Brzeg	Udział wydatków na dotacje do organizacji pożytku publicznego w wydatkach bieżących	0,22	1,15
Myszków	Udział wydatków na dotacje do organizacji pożytku publicznego w wydatkach bieżących	-0,54	0,20
Nowa Ruda	Udział wydatków na dotacje do organizacji pożytku publicznego w wydatkach bieżących	0,69	0,66
Oświęcim	Udział wydatków na dotacje do organizacji pożytku publicznego w wydatkach bieżących	-0,08	-0,35
Cieszyn	Frekwencja wyborcza - Wybory wójtów, burmistrzów i prezydentów miast, 1 tura (w %)	-0,66	-0,02
Zgorzelec	Frekwencja wyborcza - Wybory wójtów, burmistrzów i prezydentów miast, 1 tura (w %)	0,00	0,08
Nowy Targ	Frekwencja wyborcza - Wybory wójtów, burmistrzów i prezydentów miast, 1 tura (w %)	-0,89	0,25
Brzeg	Frekwencja wyborcza - Wybory wójtów, burmistrzów i prezydentów miast, 1 tura (w %)	-0,82	1,10
Myszków	Frekwencja wyborcza - Wybory wójtów, burmistrzów i prezydentów miast, 1 tura (w %)	0,50	-0,91
Nowa Ruda	Frekwencja wyborcza - Wybory wójtów, burmistrzów i prezydentów miast, 1 tura (w %)	-2,59	-1,20
Oświęcim	Frekwencja wyborcza - Wybory wójtów, burmistrzów i prezydentów miast, 1 tura (w %)	0,85	0,75
Cieszyn	Nowo zarejestrowane fundacje, stowarzyszenia, organizacje społeczne na 10 tys. mieszkańców	0,08	-1,43
Zgorzelec	Nowo zarejestrowane fundacje, stowarzyszenia, organizacje społeczne na 10 tys. mieszkańców	0,08	-1,27
Nowy Targ	Nowo zarejestrowane fundacje, stowarzyszenia, organizacje społeczne na 10 tys. mieszkańców	1,19	0,67
Brzeg	Nowo zarejestrowane fundacje, stowarzyszenia, organizacje społeczne na 10 tys. mieszkańców	0,08	0,23
Myszków	Nowo zarejestrowane fundacje, stowarzyszenia, organizacje społeczne na 10 tys. mieszkańców	-0,48	0,34
Nowa Ruda	Nowo zarejestrowane fundacje, stowarzyszenia, organizacje społeczne na 10 tys. mieszkańców	-1,03	-0,21
Oświęcim	Nowo zarejestrowane fundacje, stowarzyszenia, organizacje społeczne na 10 tys. mieszkańców	0,08	-0,44
Cieszyn	Kwota wydatków na dotacje do organizacji pożytku publicznego przypadająca na 1000 mieszkańców	0,70	-0,38
Zgorzelec	Kwota wydatków na dotacje do organizacji pożytku publicznego przypadająca na 1000 mieszkańców	0,60	-0,15
Nowy Targ	Kwota wydatków na dotacje do organizacji pożytku publicznego przypadająca na 1000 mieszkańców	1,18	0,81
Brzeg	Kwota wydatków na dotacje do organizacji pożytku publicznego przypadająca na 1000 mieszkańców	0,26	0,92

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO

Myszków	Kwota wydatków na dotacje do organizacji pożytku publicznego przypadająca na 1000 mieszkańców	-0,61	-0,02
Nowa Ruda	Kwota wydatków na dotacje do organizacji pożytku publicznego przypadająca na 1000 mieszkańców	0,50	0,60
Oświęcim	Kwota wydatków na dotacje do organizacji pożytku publicznego przypadająca na 1000 mieszkańców	0,20	-0,35
Cieszyn	Zmiana liczby mieszkańców w ostatnich 5 latach jako % ludności w roku bazowym	-0,76	-0,81
Zgorzelec	Zmiana liczby mieszkańców w ostatnich 5 latach jako % ludności w roku bazowym	-0,90	0,09
Nowy Targ	Zmiana liczby mieszkańców w ostatnich 5 latach jako % ludności w roku bazowym	0,85	0,04
Brzeg	Zmiana liczby mieszkańców w ostatnich 5 latach jako % ludności w roku bazowym	-0,09	0,28
Myszków	Zmiana liczby mieszkańców w ostatnich 5 latach jako % ludności w roku bazowym	-0,25	-0,71
Nowa Ruda	Zmiana liczby mieszkańców w ostatnich 5 latach jako % ludności w roku bazowym	-1,03	0,50
Oświęcim	Zmiana liczby mieszkańców w ostatnich 5 latach jako % ludności w roku bazowym	-0,69	-0,18
Cieszyn	Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	-1,40	-0,21
Zgorzelec	Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	-0,95	-0,16
Nowy Targ	Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	0,72	0,88
Brzeg	Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	-0,59	0,13
Myszków	Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	0,38	-0,06
Nowa Ruda	Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	-0,51	0,07
Oświęcim	Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	-1,61	0,34
Cieszyn	Wskaźnik starości - odsetek osób w wieku 65 lat i więcej	-1,07	0,12
Zgorzelec	Wskaźnik starości - odsetek osób w wieku 65 lat i więcej	-2,26	-0,14
Nowy Targ	Wskaźnik starości - odsetek osób w wieku 65 lat i więcej	0,42	0,33
Brzeg	Wskaźnik starości - odsetek osób w wieku 65 lat i więcej	-0,76	0,17
Myszków	Wskaźnik starości - odsetek osób w wieku 65 lat i więcej	0,01	0,43
Nowa Ruda	Wskaźnik starości - odsetek osób w wieku 65 lat i więcej	-1,64	0,22
Oświęcim	Wskaźnik starości - odsetek osób w wieku 65 lat i więcej	-1,74	0,48
Cieszyn	Liczba mieszkańców w wieku 25-34 lat na 1000 mieszkańców	-1,41	-0,67
Zgorzelec	Liczba mieszkańców w wieku 25-34 lat na 1000 mieszkańców	-1,86	-0,09
Nowy Targ	Liczba mieszkańców w wieku 25-34 lat na 1000 mieszkańców	0,60	0,67
Brzeg	Liczba mieszkańców w wieku 25-34 lat na 1000 mieszkańców	-0,09	-0,02
Myszków	Liczba mieszkańców w wieku 25-34 lat na 1000 mieszkańców	-0,43	-0,25
Nowa Ruda	Liczba mieszkańców w wieku 25-34 lat na 1000 mieszkańców	-1,20	0,00
Oświęcim	Liczba mieszkańców w wieku 25-34 lat na 1000 mieszkańców	-0,53	0,66
Cieszyn	Przyrost naturalny w ostatnich 3 latach na 1000 ludności	-0,67	-0,62
Zgorzelec	Przyrost naturalny w ostatnich 3 latach na 1000 ludności	-2,23	-0,40
Nowy Targ	Przyrost naturalny w ostatnich 3 latach na 1000 ludności	1,21	0,62
Brzeg	Przyrost naturalny w ostatnich 3 latach na 1000 ludności	-0,44	0,06
Myszków	Przyrost naturalny w ostatnich 3 latach na 1000 ludności	-0,99	-0,46
Nowa Ruda	Przyrost naturalny w ostatnich 3 latach na 1000 ludności	-2,43	-0,20
Oświęcim	Przyrost naturalny w ostatnich 3 latach na 1000 ludności	-0,90	0,35
Cieszyn	Urodzenia żywe na 1000 ludności	0,06	-0,33
Zgorzelec	Urodzenia żywe na 1000 ludności	-1,50	-0,10
Nowy Targ	Urodzenia żywe na 1000 ludności	1,19	1,23
Brzeg	Urodzenia żywe na 1000 ludności	0,10	0,58
Myszków	Urodzenia żywe na 1000 ludności	-0,27	0,01
Nowa Ruda	Urodzenia żywe na 1000 ludności	-1,21	-0,18
Oświęcim	Urodzenia żywe na 1000 ludności	-0,02	0,77
Cieszyn	Saldo migracji na 1000 osób (średnia 3-letnia)	0,61	-0,18
Zgorzelec	Saldo migracji na 1000 osób (średnia 3-letnia)	0,39	0,72

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO

Nowy Targ	Saldo migracji na 1000 osób (średnia 3-letnia)	0,59	0,04
Brzeg	Saldo migracji na 1000 osób (średnia 3-letnia)	0,37	0,51
Myszków	Saldo migracji na 1000 osób (średnia 3-letnia)	0,49	-0,68
Nowa Ruda	Saldo migracji na 1000 osób (średnia 3-letnia)	0,36	0,62
Oświęcim	Saldo migracji na 1000 osób (średnia 3-letnia)	-0,39	-0,99
Cieszyn	Saldo migracji osób w wieku 15-39 lat na 1000 osób	0,32	-0,34
Zgorzelec	Saldo migracji osób w wieku 15-39 lat na 1000 osób	0,77	0,82
Nowy Targ	Saldo migracji osób w wieku 15-39 lat na 1000 osób	0,83	-0,09
Brzeg	Saldo migracji osób w wieku 15-39 lat na 1000 osób	0,40	0,41
Myszków	Saldo migracji osób w wieku 15-39 lat na 1000 osób	-0,11	-1,09
Nowa Ruda	Saldo migracji osób w wieku 15-39 lat na 1000 osób	0,09	0,34
Oświęcim	Saldo migracji osób w wieku 15-39 lat na 1000 osób	0,07	-0,76
Cieszyn	Liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w REGON na 1000 mieszkańców	2,07	-0,42
Zgorzelec	Liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w REGON na 1000 mieszkańców	1,17	0,08
Nowy Targ	Liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w REGON na 1000 mieszkańców	2,18	0,19
Brzeg	Liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w REGON na 1000 mieszkańców	1,73	-0,14
Myszków	Liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w REGON na 1000 mieszkańców	-0,62	-0,09
Nowa Ruda	Liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w REGON na 1000 mieszkańców	0,33	-0,03
Oświęcim	Liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w REGON na 1000 mieszkańców	0,17	-0,03
Cieszyn	Liczba podmiotów gospodarczych wyrejestrowanych z REGON na 1000 mieszkańców (średnia 3-letnia)	-3,00	-1,39
Zgorzelec	Liczba podmiotów gospodarczych wyrejestrowanych z REGON na 1000 mieszkańców (średnia 3-letnia)	-0,74	-0,06
Nowy Targ	Liczba podmiotów gospodarczych wyrejestrowanych z REGON na 1000 mieszkańców (średnia 3-letnia)	-1,54	0,24
Brzeg	Liczba podmiotów gospodarczych wyrejestrowanych z REGON na 1000 mieszkańców (średnia 3-letnia)	-1,03	0,07
Myszków	Liczba podmiotów gospodarczych wyrejestrowanych z REGON na 1000 mieszkańców (średnia 3-letnia)	0,05	0,72
Nowa Ruda	Liczba podmiotów gospodarczych wyrejestrowanych z REGON na 1000 mieszkańców (średnia 3-letnia)	1,19	0,00
Oświęcim	Liczba podmiotów gospodarczych wyrejestrowanych z REGON na 1000 mieszkańców (średnia 3-letnia)	0,23	-0,37
Cieszyn	Wpływy JST z tytułu udziału we wpływach BP z PIT przypadające na 1000 osób w wieku od 18 lat (średnia 3-letnia)	1,31	0,37
Zgorzelec	Wpływy JST z tytułu udziału we wpływach BP z PIT przypadające na 1000 osób w wieku od 18 lat (średnia 3-letnia)	1,73	0,03
Nowy Targ	Wpływy JST z tytułu udziału we wpływach BP z PIT przypadające na 1000 osób w wieku od 18 lat (średnia 3-letnia)	-0,21	0,04
Brzeg	Wpływy JST z tytułu udziału we wpływach BP z PIT przypadające na 1000 osób w wieku od 18 lat (średnia 3-letnia)	0,35	0,00
Myszków	Wpływy JST z tytułu udziału we wpływach BP z PIT przypadające na 1000 osób w wieku od 18 lat (średnia 3-letnia)	0,27	0,45
Nowa Ruda	Wpływy JST z tytułu udziału we wpływach BP z PIT przypadające na 1000 osób w wieku od 18 lat (średnia 3-letnia)	-0,90	-0,43
Oświęcim	Wpływy JST z tytułu udziału we wpływach BP z PIT przypadające na 1000 osób w wieku od 18 lat (średnia 3-letnia)	0,72	0,30
Cieszyn	Różnica liczby mieszkańców w wieku 10-24 i 50-64 lat na 1000 mieszkańców gminy	-0,20	0,48
Zgorzelec	Różnica liczby mieszkańców w wieku 10-24 i 50-64 lat na 1000 mieszkańców gminy	-1,40	0,59
Nowy Targ	Różnica liczby mieszkańców w wieku 10-24 i 50-64 lat na 1000 mieszkańców gminy	1,67	-0,63
Brzeg	Różnica liczby mieszkańców w wieku 10-24 i 50-64 lat na 1000 mieszkańców gminy	-0,37	0,21
Myszków	Różnica liczby mieszkańców w wieku 10-24 i 50-64 lat na 1000 mieszkańców gminy	-1,12	-0,17
Nowa Ruda	Różnica liczby mieszkańców w wieku 10-24 i 50-64 lat na 1000 mieszkańców gminy	-1,94	0,10

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO

Oświęcim	Różnica liczby mieszkańców w wieku 10-24 i 50-64 lat na 1000 mieszkańców gminy	-0,21	-0,06
Cieszyn	Kwota wydatków inwestycyjnych przypadająca na 1 mieszkańca (średnia 3-letnia)	-0,57	-1,95
Zgorzelec	Kwota wydatków inwestycyjnych przypadająca na 1 mieszkańca (średnia 3-letnia)	-0,49	-2,85
Nowy Targ	Kwota wydatków inwestycyjnych przypadająca na 1 mieszkańca (średnia 3-letnia)	-0,25	-3,67
Brzeg	Kwota wydatków inwestycyjnych przypadająca na 1 mieszkańca (średnia 3-letnia)	0,31	1,38
Myszków	Kwota wydatków inwestycyjnych przypadająca na 1 mieszkańca (średnia 3-letnia)	0,03	-0,45
Nowa Ruda	Kwota wydatków inwestycyjnych przypadająca na 1 mieszkańca (średnia 3-letnia)	1,45	2,39
Oświęcim	Kwota wydatków inwestycyjnych przypadająca na 1 mieszkańca (średnia 3-letnia)	3,15	1,91
Cieszyn	Wpływy JST z tytułu udziału we wpływach BP z CIT przypadające na 1000 osób w wieku od 18 lat (średnia 3-letnia)	1,16	0,29
Zgorzelec	Wpływy JST z tytułu udziału we wpływach BP z CIT przypadające na 1000 osób w wieku od 18 lat (średnia 3-letnia)	0,12	0,19
Nowy Targ	Wpływy JST z tytułu udziału we wpływach BP z CIT przypadające na 1000 osób w wieku od 18 lat (średnia 3-letnia)	-0,30	-0,07
Brzeg	Wpływy JST z tytułu udziału we wpływach BP z CIT przypadające na 1000 osób w wieku od 18 lat (średnia 3-letnia)	-0,52	-0,25
Myszków	Wpływy JST z tytułu udziału we wpływach BP z CIT przypadające na 1000 osób w wieku od 18 lat (średnia 3-letnia)	-0,58	0,17
Nowa Ruda	Wpływy JST z tytułu udziału we wpływach BP z CIT przypadające na 1000 osób w wieku od 18 lat (średnia 3-letnia)	-0,89	0,08
Oświęcim	Wpływy JST z tytułu udziału we wpływach BP z CIT przypadające na 1000 osób w wieku od 18 lat (średnia 3-letnia)	3,14	3,39
Cieszyn	Procent zatrudnionych w usługach	0,92	-0,09
Zgorzelec	Procent zatrudnionych w usługach	2,03	0,57
Nowy Targ	Procent zatrudnionych w usługach	0,05	0,16
Brzeg	Procent zatrudnionych w usługach	1,34	0,20
Myszków	Procent zatrudnionych w usługach	-0,11	-0,35
Nowa Ruda	Procent zatrudnionych w usługach	2,23	-0,15
Oświęcim	Procent zatrudnionych w usługach	0,87	0,06
Cieszyn	Udział nowo zarejestrowanych podmiotów sektora kreatywnego w liczbie nowo zarejestrowanych podmiotów ogółem (średnia 3-letnia)	1,18	0,18
Zgorzelec	Udział nowo zarejestrowanych podmiotów sektora kreatywnego w liczbie nowo zarejestrowanych podmiotów ogółem (średnia 3-letnia)	-0,59	-0,02
Nowy Targ	Udział nowo zarejestrowanych podmiotów sektora kreatywnego w liczbie nowo zarejestrowanych podmiotów ogółem (średnia 3-letnia)	0,15	-0,06
Brzeg	Udział nowo zarejestrowanych podmiotów sektora kreatywnego w liczbie nowo zarejestrowanych podmiotów ogółem (średnia 3-letnia)	1,24	0,24
Myszków	Udział nowo zarejestrowanych podmiotów sektora kreatywnego w liczbie nowo zarejestrowanych podmiotów ogółem (średnia 3-letnia)	-0,09	-0,18
Nowa Ruda	Udział nowo zarejestrowanych podmiotów sektora kreatywnego w liczbie nowo zarejestrowanych podmiotów ogółem (średnia 3-letnia)	-2,08	-0,60
Oświęcim	Udział nowo zarejestrowanych podmiotów sektora kreatywnego w liczbie nowo zarejestrowanych podmiotów ogółem (średnia 3-letnia)	1,09	0,09
Cieszyn	Wpływy JST z tytułu udziału we wpływach BP z PIT przypadające na 1 mieszkańca	1,38	0,33
Zgorzelec	Wpływy JST z tytułu udziału we wpływach BP z PIT przypadające na 1 mieszkańca	2,11	0,12
Nowy Targ	Wpływy JST z tytułu udziału we wpływach BP z PIT przypadające na 1 mieszkańca	-0,28	0,04
Brzeg	Wpływy JST z tytułu udziału we wpływach BP z PIT przypadające na 1 mieszkańca	0,42	0,00
Myszków	Wpływy JST z tytułu udziału we wpływach BP z PIT przypadające na 1 mieszkańca	0,35	0,46

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO

Nowa Ruda	Wpływy JST z tytułu udziału we wpływach BP z PIT przypadające na 1 mieszkańca	-0,74	-0,40
Oświęcim	Wpływy JST z tytułu udziału we wpływach BP z PIT przypadające na 1 mieszkańca	0,83	0,31
Cieszyn	Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto	0,47	0,40
Zgorzelec	Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto	0,88	-0,09
Nowy Targ	Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto	-0,92	-0,09
Brzeg	Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto	0,89	0,45
Myszków	Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto	0,19	0,56
Nowa Ruda	Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto	0,28	0,07
Oświęcim	Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto	1,19	0,25
Cieszyn	Różnica liczby mieszkańców w wieku 10-24 i 50-64 lat na 1000 mieszkańców gminy	-0,20	0,48
Zgorzelec	Różnica liczby mieszkańców w wieku 10-24 i 50-64 lat na 1000 mieszkańców gminy	-1,40	0,57
Nowy Targ	Różnica liczby mieszkańców w wieku 10-24 i 50-64 lat na 1000 mieszkańców gminy	1,67	-0,61
Brzeg	Różnica liczby mieszkańców w wieku 10-24 i 50-64 lat na 1000 mieszkańców gminy	-0,37	0,21
Myszków	Różnica liczby mieszkańców w wieku 10-24 i 50-64 lat na 1000 mieszkańców gminy	-1,12	-0,16
Nowa Ruda	Różnica liczby mieszkańców w wieku 10-24 i 50-64 lat na 1000 mieszkańców gminy	-1,94	0,09
Oświęcim	Różnica liczby mieszkańców w wieku 10-24 i 50-64 lat na 1000 mieszkańców gminy	-0,21	-0,04
Cieszyn	Zmiana liczby mieszkańców w wieku produkcyjnym w ostatnich pięciu latach (jako % ogólnej liczby mieszkańców)	-0,63	-0,14
Zgorzelec	Zmiana liczby mieszkańców w wieku produkcyjnym w ostatnich pięciu latach (jako % ogólnej liczby mieszkańców)	-0,74	0,08
Nowy Targ	Zmiana liczby mieszkańców w wieku produkcyjnym w ostatnich pięciu latach (jako % ogólnej liczby mieszkańców)	1,67	-0,09
Brzeg	Zmiana liczby mieszkańców w wieku produkcyjnym w ostatnich pięciu latach (jako % ogólnej liczby mieszkańców)	0,19	0,61
Myszków	Zmiana liczby mieszkańców w wieku produkcyjnym w ostatnich pięciu latach (jako % ogólnej liczby mieszkańców)	-0,32	-0,71
Nowa Ruda	Zmiana liczby mieszkańców w wieku produkcyjnym w ostatnich pięciu latach (jako % ogólnej liczby mieszkańców)	-0,62	0,11
Oświęcim	Zmiana liczby mieszkańców w wieku produkcyjnym w ostatnich pięciu latach (jako % ogólnej liczby mieszkańców)	0,09	0,02
Cieszyn	Liczba osób bezrobotnych z wykształceniem podstawowym na 1000 mieszkańców	1,03	-0,65
Zgorzelec	Liczba osób bezrobotnych z wykształceniem podstawowym na 1000 mieszkańców	0,66	0,31
Nowy Targ	Liczba osób bezrobotnych z wykształceniem podstawowym na 1000 mieszkańców	0,82	0,08
Brzeg	Liczba osób bezrobotnych z wykształceniem podstawowym na 1000 mieszkańców	0,38	0,13
Myszków	Liczba osób bezrobotnych z wykształceniem podstawowym na 1000 mieszkańców	0,88	-0,07
Nowa Ruda	Liczba osób bezrobotnych z wykształceniem podstawowym na 1000 mieszkańców	-0,40	1,13
Oświęcim	Liczba osób bezrobotnych z wykształceniem podstawowym na 1000 mieszkańców	1,18	-0,68
Cieszyn	Udział bezrobotnych zarejestrowanych powyżej roku w ogólnej liczbie mieszkańców w wieku produkcyjnym (w %)	0,69	-0,63
Zgorzelec	Udział bezrobotnych zarejestrowanych powyżej roku w ogólnej liczbie mieszkańców w wieku produkcyjnym (w %)	0,87	0,02
Nowy Targ	Udział bezrobotnych zarejestrowanych powyżej roku w ogólnej liczbie mieszkańców w wieku produkcyjnym (w %)	0,88	0,34
Brzeg	Udział bezrobotnych zarejestrowanych powyżej roku w ogólnej liczbie mieszkańców w wieku produkcyjnym (w %)	0,59	0,45
Myszków	Udział bezrobotnych zarejestrowanych powyżej roku w ogólnej liczbie mieszkańców w wieku produkcyjnym (w %)	0,79	0,49
Nowa Ruda	Udział bezrobotnych zarejestrowanych powyżej roku w ogólnej liczbie mieszkańców w wieku produkcyjnym (w %)	0,07	1,20
Oświęcim	Udział bezrobotnych zarejestrowanych powyżej roku w ogólnej liczbie mieszkańców w wieku produkcyjnym (w %)	0,89	-0,44
Cieszyn	Liczba bezrobotnych zarejestrowanych ogółem na 1000 mieszkańców gminy	0,98	-0,43
Zgorzelec	Liczba bezrobotnych zarejestrowanych ogółem na 1000 mieszkańców gminy	1,39	-0,33
Nowy Targ	Liczba bezrobotnych zarejestrowanych ogółem na 1000 mieszkańców gminy	0,66	0,54
Brzeg	Liczba bezrobotnych zarejestrowanych ogółem na 1000 mieszkańców gminy	0,38	-0,23

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO

Myszków	Liczba bezrobotnych zarejestrowanych ogółem na 1000 mieszkańców gminy	0,70	0,94
Nowa Ruda	Liczba bezrobotnych zarejestrowanych ogółem na 1000 mieszkańców gminy	-0,01	0,62
Oświęcim	Liczba bezrobotnych zarejestrowanych ogółem na 1000 mieszkańców gminy	0,74	-0,33
Cieszyn	Liczba bezrobotnych zarejestrowanych do 25 roku życia na 1000 mieszkańców gminy	1,02	-0,38
Zgorzelec	Liczba bezrobotnych zarejestrowanych do 25 roku życia na 1000 mieszkańców gminy	1,35	-0,56
Nowy Targ	Liczba bezrobotnych zarejestrowanych do 25 roku życia na 1000 mieszkańców gminy	0,38	0,77
Brzeg	Liczba bezrobotnych zarejestrowanych do 25 roku życia na 1000 mieszkańców gminy	0,58	-0,95
Myszków	Liczba bezrobotnych zarejestrowanych do 25 roku życia na 1000 mieszkańców gminy	0,90	0,31
Nowa Ruda	Liczba bezrobotnych zarejestrowanych do 25 roku życia na 1000 mieszkańców gminy	0,38	0,01
Oświęcim	Liczba bezrobotnych zarejestrowanych do 25 roku życia na 1000 mieszkańców gminy	1,15	-0,12
Cieszyn	Liczba długotrwale bezrobotnych zarejestrowanych na 1000 mieszkańców gminy	0,82	-0,57
Zgorzelec	Liczba długotrwale bezrobotnych zarejestrowanych na 1000 mieszkańców gminy	1,11	-0,35
Nowy Targ	Liczba długotrwale bezrobotnych zarejestrowanych na 1000 mieszkańców gminy	0,63	0,72
Brzeg	Liczba długotrwale bezrobotnych zarejestrowanych na 1000 mieszkańców gminy	0,55	-0,04
Myszków	Liczba długotrwale bezrobotnych zarejestrowanych na 1000 mieszkańców gminy	0,83	0,73
Nowa Ruda	Liczba długotrwale bezrobotnych zarejestrowanych na 1000 mieszkańców gminy	0,00	0,82
Oświęcim	Liczba długotrwale bezrobotnych zarejestrowanych na 1000 mieszkańców gminy	0,63	-0,27
Cieszyn	Lesistość (%)	-0,36	0,01
Zgorzelec	Lesistość (%)	-0,53	0,03
Nowy Targ	Lesistość (%)	1,72	-0,01
Brzeg	Lesistość (%)	-0,89	0,00
Myszków	Lesistość (%)	1,16	0,01
Nowa Ruda	Lesistość (%)	0,35	-0,04
Oświęcim	Lesistość (%)	-0,90	0,00
Cieszyn	Udział powierzchni parków, zieleńców i terenów zieleni osiedlowej w powierzchni gminy (%)	0,41	0,05
Zgorzelec	Udział powierzchni parków, zieleńców i terenów zieleni osiedlowej w powierzchni gminy (%)	1,75	0,57
Nowy Targ	Udział powierzchni parków, zieleńców i terenów zieleni osiedlowej w powierzchni gminy (%)	-0,93	-0,10
Brzeg	Udział powierzchni parków, zieleńców i terenów zieleni osiedlowej w powierzchni gminy (%)	3,03	0,16
Myszków	Udział powierzchni parków, zieleńców i terenów zieleni osiedlowej w powierzchni gminy (%)	-1,08	0,00
Nowa Ruda	Udział powierzchni parków, zieleńców i terenów zieleni osiedlowej w powierzchni gminy (%)	-0,57	0,36
Oświęcim	Udział powierzchni parków, zieleńców i terenów zieleni osiedlowej w powierzchni gminy (%)	0,67	-0,05
Cieszyn	Emisja zanieczyszczeń pyłowych z zakładów szczególnie uciążliwych na 1 km ² powierzchni powiatu w ciągu roku (kg)	-0,72	-0,86
Zgorzelec	Emisja zanieczyszczeń pyłowych z zakładów szczególnie uciążliwych na 1 km ² powierzchni powiatu w ciągu roku (kg)	-6,30	4,38
Nowy Targ	Emisja zanieczyszczeń pyłowych z zakładów szczególnie uciążliwych na 1 km ² powierzchni powiatu w ciągu roku (kg)	0,56	-0,50
Brzeg	Emisja zanieczyszczeń pyłowych z zakładów szczególnie uciążliwych na 1 km ² powierzchni powiatu w ciągu roku (kg)	0,27	-0,17
Myszków	Emisja zanieczyszczeń pyłowych z zakładów szczególnie uciążliwych na 1 km ² powierzchni powiatu w ciągu roku (kg)	0,22	-0,20
Nowa Ruda	Emisja zanieczyszczeń pyłowych z zakładów szczególnie uciążliwych na 1 km ² powierzchni powiatu w ciągu roku (kg)	0,31	-0,28
Oświęcim	Emisja zanieczyszczeń pyłowych z zakładów szczególnie uciążliwych na 1 km ² powierzchni powiatu w ciągu roku (kg)	-1,64	0,51
Cieszyn	Ścieki przemysłowe i komunalne oczyszczane biologicznie, chemicznie i z podwyższonym usuwaniem biogenów w % ścieków wymagających oczyszczenia	0,01	-0,35
Zgorzelec	Ścieki przemysłowe i komunalne oczyszczane biologicznie, chemicznie i z podwyższonym usuwaniem biogenów w % ścieków wymagających oczyszczenia	0,29	-0,18

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO

Nowy Targ	Ścieki przemysłowe i komunalne oczyszczane biologicznie, chemicznie i z podwyższonym usuwaniem biogenów w % ścieków wymagających oczyszczania	0,29	-0,18
Brzeg	Ścieki przemysłowe i komunalne oczyszczane biologicznie, chemicznie i z podwyższonym usuwaniem biogenów w % ścieków wymagających oczyszczania	-1,16	0,05
Myszków	Ścieki przemysłowe i komunalne oczyszczane biologicznie, chemicznie i z podwyższonym usuwaniem biogenów w % ścieków wymagających oczyszczania	0,29	0,18
Nowa Ruda	Ścieki przemysłowe i komunalne oczyszczane biologicznie, chemicznie i z podwyższonym usuwaniem biogenów w % ścieków wymagających oczyszczania	0,29	-0,18
Oświęcim	Ścieki przemysłowe i komunalne oczyszczane biologicznie, chemicznie i z podwyższonym usuwaniem biogenów w % ścieków wymagających oczyszczania	0,29	-0,18
Cieszyn	Odpady komunalne zebrane w ciągu roku ogółem na 1 mieszkańca (kg/osoba)	0,46	1,36
Zgorzelec	Odpady komunalne zebrane w ciągu roku ogółem na 1 mieszkańca (kg/osoba)	-1,90	-1,08
Nowy Targ	Odpady komunalne zebrane w ciągu roku ogółem na 1 mieszkańca (kg/osoba)	0,14	-0,36
Brzeg	Odpady komunalne zebrane w ciągu roku ogółem na 1 mieszkańca (kg/osoba)	0,85	0,17
Myszków	Odpady komunalne zebrane w ciągu roku ogółem na 1 mieszkańca (kg/osoba)	0,82	-1,29
Nowa Ruda	Odpady komunalne zebrane w ciągu roku ogółem na 1 mieszkańca (kg/osoba)	-0,98	-0,10
Oświęcim	Odpady komunalne zebrane w ciągu roku ogółem na 1 mieszkańca (kg/osoba)	-1,34	-0,17
Cieszyn	Odpady wytworzone w ciągu roku ogółem (z wyłączeniem odpadów komunalnych) na 1 ha powierzchni gminy (t/ha)	0,18	-0,14
Zgorzelec	Odpady wytworzone w ciągu roku ogółem (z wyłączeniem odpadów komunalnych) na 1 ha powierzchni gminy (t/ha)	0,38	-0,18
Nowy Targ	Odpady wytworzone w ciągu roku ogółem (z wyłączeniem odpadów komunalnych) na 1 ha powierzchni gminy (t/ha)	0,37	0,39
Brzeg	Odpady wytworzone w ciągu roku ogółem (z wyłączeniem odpadów komunalnych) na 1 ha powierzchni gminy (t/ha)	-0,03	-0,22
Myszków	Odpady wytworzone w ciągu roku ogółem (z wyłączeniem odpadów komunalnych) na 1 ha powierzchni gminy (t/ha)	0,25	-0,20
Nowa Ruda	Odpady wytworzone w ciągu roku ogółem (z wyłączeniem odpadów komunalnych) na 1 ha powierzchni gminy (t/ha)	-0,70	-1,13
Oświęcim	Odpady wytworzone w ciągu roku ogółem (z wyłączeniem odpadów komunalnych) na 1 ha powierzchni gminy (t/ha)	-0,57	-0,39
Cieszyn	Odpady poddane odzyskowi razem w odpadach wytworzonych w ciągu roku ogółem (z wyłączeniem odpadów komunalnych) (%)	-0,39	-0,54
Zgorzelec	Odpady poddane odzyskowi razem w odpadach wytworzonych w ciągu roku ogółem (z wyłączeniem odpadów komunalnych) (%)	-0,47	-0,53
Nowy Targ	Odpady poddane odzyskowi razem w odpadach wytworzonych w ciągu roku ogółem (z wyłączeniem odpadów komunalnych) (%)	-0,47	-0,29
Brzeg	Odpady poddane odzyskowi razem w odpadach wytworzonych w ciągu roku ogółem (z wyłączeniem odpadów komunalnych) (%)	-0,01	-0,23
Myszków	Odpady poddane odzyskowi razem w odpadach wytworzonych w ciągu roku ogółem (z wyłączeniem odpadów komunalnych) (%)	-0,33	-0,42
Nowa Ruda	Odpady poddane odzyskowi razem w odpadach wytworzonych w ciągu roku ogółem (z wyłączeniem odpadów komunalnych) (%)	-0,47	0,78
Oświęcim	Odpady poddane odzyskowi razem w odpadach wytworzonych w ciągu roku ogółem (z wyłączeniem odpadów komunalnych) (%)	-0,43	-0,54
Cieszyn	Przestępstwa stwierdzone przez policję w zakończonych postępowaniach przygotowawczych przeciwko życiu i zdrowiu na 10. tys. mieszkańców	-0,49	-0,25
Zgorzelec	Przestępstwa stwierdzone przez policję w zakończonych postępowaniach przygotowawczych przeciwko życiu i zdrowiu na 10. tys. mieszkańców	0,38	-0,42
Nowy Targ	Przestępstwa stwierdzone przez policję w zakończonych postępowaniach przygotowawczych przeciwko życiu i zdrowiu na 10. tys. mieszkańców	0,75	0,16
Brzeg	Przestępstwa stwierdzone przez policję w zakończonych postępowaniach przygotowawczych przeciwko życiu i zdrowiu na 10. tys. mieszkańców	-2,72	0,55
Myszków	Przestępstwa stwierdzone przez policję w zakończonych postępowaniach przygotowawczych przeciwko życiu i zdrowiu na 10. tys. mieszkańców	0,95	0,15

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO

Nowa Ruda	Przestępstwa stwierdzone przez policję w zakończonych postępowaniach przygotowawczych przeciwko życiu i zdrowiu na 10. tys. mieszkańców	-1,03	4,66
Oświęcim	Przestępstwa stwierdzone przez policję w zakończonych postępowaniach przygotowawczych przeciwko życiu i zdrowiu na 10. tys. mieszkańców	0,02	0,06
Cieszyn	Przestępstwa stwierdzone przez policję w zakończonych postępowaniach przygotowawczych przeciwko mieniu na 10 tys. mieszkańców	-0,82	-0,96
Zgorzelec	Przestępstwa stwierdzone przez policję w zakończonych postępowaniach przygotowawczych przeciwko mieniu na 10 tys. mieszkańców	-4,06	-1,89
Nowy Targ	Przestępstwa stwierdzone przez policję w zakończonych postępowaniach przygotowawczych przeciwko mieniu na 10 tys. mieszkańców	0,56	-0,04
Brzeg	Przestępstwa stwierdzone przez policję w zakończonych postępowaniach przygotowawczych przeciwko mieniu na 10 tys. mieszkańców	-1,40	1,12
Myszków	Przestępstwa stwierdzone przez policję w zakończonych postępowaniach przygotowawczych przeciwko mieniu na 10 tys. mieszkańców	0,32	-0,32
Nowa Ruda	Przestępstwa stwierdzone przez policję w zakończonych postępowaniach przygotowawczych przeciwko mieniu na 10 tys. mieszkańców	-0,67	-0,17
Oświęcim	Przestępstwa stwierdzone przez policję w zakończonych postępowaniach przygotowawczych przeciwko mieniu na 10 tys. mieszkańców	-0,27	0,72
Cieszyn	Przestępstwa drogowe stwierdzone przez policję w zakończonych postępowaniach przygotowawczych na 10. tys. mieszkańców	0,43	0,46
Zgorzelec	Przestępstwa drogowe stwierdzone przez policję w zakończonych postępowaniach przygotowawczych na 10. tys. mieszkańców	-0,19	-0,94
Nowy Targ	Przestępstwa drogowe stwierdzone przez policję w zakończonych postępowaniach przygotowawczych na 10. tys. mieszkańców	1,08	-0,19
Brzeg	Przestępstwa drogowe stwierdzone przez policję w zakończonych postępowaniach przygotowawczych na 10. tys. mieszkańców	0,32	0,01
Myszków	Przestępstwa drogowe stwierdzone przez policję w zakończonych postępowaniach przygotowawczych na 10. tys. mieszkańców	-0,92	-0,36
Nowa Ruda	Przestępstwa drogowe stwierdzone przez policję w zakończonych postępowaniach przygotowawczych na 10. tys. mieszkańców	0,55	0,30
Oświęcim	Przestępstwa drogowe stwierdzone przez policję w zakończonych postępowaniach przygotowawczych na 10. tys. mieszkańców	1,44	0,47
Cieszyn	Liczba wypadków przy pracy na 1000 zatrudnionych	0,37	-0,99
Zgorzelec	Liczba wypadków przy pracy na 1000 zatrudnionych	0,74	-0,59
Nowy Targ	Liczba wypadków przy pracy na 1000 zatrudnionych	1,28	-1,42
Brzeg	Liczba wypadków przy pracy na 1000 zatrudnionych	0,15	0,91
Myszków	Liczba wypadków przy pracy na 1000 zatrudnionych	1,68	-2,20
Nowa Ruda	Liczba wypadków przy pracy na 1000 zatrudnionych	-0,77	2,60
Oświęcim	Liczba wypadków przy pracy na 1000 zatrudnionych	0,35	-0,80
Cieszyn	Zgony z powodu zachorowania na nowotwory i choroby układu krążenia na 1000 mieszkańców	-0,19	-0,53
Zgorzelec	Zgony z powodu zachorowania na nowotwory i choroby układu krążenia na 1000 mieszkańców	-0,46	0,57
Nowy Targ	Zgony z powodu zachorowania na nowotwory i choroby układu krążenia na 1000 mieszkańców	1,34	-0,38
Brzeg	Zgony z powodu zachorowania na nowotwory i choroby układu krążenia na 1000 mieszkańców	0,17	-0,08
Myszków	Zgony z powodu zachorowania na nowotwory i choroby układu krążenia na 1000 mieszkańców	-1,43	-0,40
Nowa Ruda	Zgony z powodu zachorowania na nowotwory i choroby układu krążenia na 1000 mieszkańców	-0,90	0,40
Oświęcim	Zgony z powodu zachorowania na nowotwory i choroby układu krążenia na 1000 mieszkańców	-0,32	-0,02
Cieszyn	Liczba porad lekarskich na 1000 mieszkańców	-1,38	-0,42
Zgorzelec	Liczba porad lekarskich na 1000 mieszkańców	-0,28	-0,01
Nowy Targ	Liczba porad lekarskich na 1000 mieszkańców	-1,24	-0,01
Brzeg	Liczba porad lekarskich na 1000 mieszkańców	-0,36	0,18

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO

Myszków	Liczba porad lekarskich na 1000 mieszkańców	-1,50	-0,24
Nowa Ruda	Liczba porad lekarskich na 1000 mieszkańców	-0,43	0,13
Oświęcim	Liczba porad lekarskich na 1000 mieszkańców	-0,19	0,04
Cieszyn	Liczba łóżek w szpitalach ogólnych na 1000 mieszkańców	3,89	0,36
Zgorzelec	Liczba łóżek w szpitalach ogólnych na 1000 mieszkańców	1,66	0,10
Nowy Targ	Liczba łóżek w szpitalach ogólnych na 1000 mieszkańców	0,05	0,06
Brzeg	Liczba łóżek w szpitalach ogólnych na 1000 mieszkańców	-0,80	-0,15
Myszków	Liczba łóżek w szpitalach ogólnych na 1000 mieszkańców	-0,36	0,00
Nowa Ruda	Liczba łóżek w szpitalach ogólnych na 1000 mieszkańców	1,81	0,26
Oświęcim	Liczba łóżek w szpitalach ogólnych na 1000 mieszkańców	-0,37	-0,01
Cieszyn	Wielkość wydatków na ochronę zdrowia na 1000 mieszkańców	0,43	-0,12
Zgorzelec	Wielkość wydatków na ochronę zdrowia na 1000 mieszkańców	1,09	0,26
Nowy Targ	Wielkość wydatków na ochronę zdrowia na 1000 mieszkańców	-0,10	-0,30
Brzeg	Wielkość wydatków na ochronę zdrowia na 1000 mieszkańców	-0,37	-0,28
Myszków	Wielkość wydatków na ochronę zdrowia na 1000 mieszkańców	-1,01	-0,63
Nowa Ruda	Wielkość wydatków na ochronę zdrowia na 1000 mieszkańców	-0,19	0,05
Oświęcim	Wielkość wydatków na ochronę zdrowia na 1000 mieszkańców	1,16	-0,35
Cieszyn	Łączna długość dróg gminnych i powiatowych na 100 km ² powierzchni (dane powiatowe)	3,34	-0,18
Zgorzelec	Łączna długość dróg gminnych i powiatowych na 100 km ² powierzchni (dane powiatowe)	-1,26	-0,08
Nowy Targ	Łączna długość dróg gminnych i powiatowych na 100 km ² powierzchni (dane powiatowe)	2,05	0,68
Brzeg	Łączna długość dróg gminnych i powiatowych na 100 km ² powierzchni (dane powiatowe)	-0,82	0,09
Myszków	Łączna długość dróg gminnych i powiatowych na 100 km ² powierzchni (dane powiatowe)	1,19	-0,45
Nowa Ruda	Łączna długość dróg gminnych i powiatowych na 100 km ² powierzchni (dane powiatowe)	-0,79	-0,04
Oświęcim	Łączna długość dróg gminnych i powiatowych na 100 km ² powierzchni (dane powiatowe)	2,12	0,21
Cieszyn	Udział dróg o nawierzchni twardej ulepszonej w łącznej długości dróg gminnych i powiatowych (%) (dane powiatowe)	1,65	0,04
Zgorzelec	Udział dróg o nawierzchni twardej ulepszonej w łącznej długości dróg gminnych i powiatowych (%) (dane powiatowe)	1,17	0,01
Nowy Targ	Udział dróg o nawierzchni twardej ulepszonej w łącznej długości dróg gminnych i powiatowych (%) (dane powiatowe)	-0,85	-0,30
Brzeg	Udział dróg o nawierzchni twardej ulepszonej w łącznej długości dróg gminnych i powiatowych (%) (dane powiatowe)	0,06	-0,08
Myszków	Udział dróg o nawierzchni twardej ulepszonej w łącznej długości dróg gminnych i powiatowych (%) (dane powiatowe)	0,27	0,14
Nowa Ruda	Udział dróg o nawierzchni twardej ulepszonej w łącznej długości dróg gminnych i powiatowych (%) (dane powiatowe)	1,58	0,00
Oświęcim	Udział dróg o nawierzchni twardej ulepszonej w łącznej długości dróg gminnych i powiatowych (%) (dane powiatowe)	1,78	0,00
Cieszyn	Liczba pojazdów samochodowych i ciągników na 1 km dróg o nawierzchni twardej (dane powiatowe)	0,38	-0,09
Zgorzelec	Liczba pojazdów samochodowych i ciągników na 1 km dróg o nawierzchni twardej (dane powiatowe)	-1,15	-0,36
Nowy Targ	Liczba pojazdów samochodowych i ciągników na 1 km dróg o nawierzchni twardej (dane powiatowe)	0,76	-0,05
Brzeg	Liczba pojazdów samochodowych i ciągników na 1 km dróg o nawierzchni twardej (dane powiatowe)	-2,06	0,17
Myszków	Liczba pojazdów samochodowych i ciągników na 1 km dróg o nawierzchni twardej (dane powiatowe)	-1,18	-0,28
Nowa Ruda	Liczba pojazdów samochodowych i ciągników na 1 km dróg o nawierzchni twardej (dane powiatowe)	-0,20	-0,07
Oświęcim	Liczba pojazdów samochodowych i ciągników na 1 km dróg o nawierzchni twardej (dane powiatowe)	-1,95	-0,01
Cieszyn	Ścieżki rowerowe na 10 tys. km ² pow. Gminy	-0,60	0,11

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO

Zgorzelec	Ścieżki rowerowe na 10 tys. km2 pow. Gminy	1,38	0,38
Nowy Targ	Ścieżki rowerowe na 10 tys. km2 pow. Gminy	-0,30	0,23
Brzeg	Ścieżki rowerowe na 10 tys. km2 pow. Gminy	-0,87	-0,13
Myszków	Ścieżki rowerowe na 10 tys. km2 pow. Gminy	-0,94	-0,22
Nowa Ruda	Ścieżki rowerowe na 10 tys. km2 pow. Gminy	-0,86	-0,26
Oświęcim	Ścieżki rowerowe na 10 tys. km2 pow. Gminy	0,41	0,22
Cieszyn	Udział powierzchni objętej obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego w powierzchni ogółem (%)	0,27	0,11
Zgorzelec	Udział powierzchni objętej obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego w powierzchni ogółem (%)	1,04	-0,05
Nowy Targ	Udział powierzchni objętej obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego w powierzchni ogółem (%)	0,39	0,37
Brzeg	Udział powierzchni objętej obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego w powierzchni ogółem (%)	1,22	-0,08
Myszków	Udział powierzchni objętej obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego w powierzchni ogółem (%)	-0,12	0,11
Nowa Ruda	Udział powierzchni objętej obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego w powierzchni ogółem (%)	-0,70	-0,08
Oświęcim	Udział powierzchni objętej obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego w powierzchni ogółem (%)	0,95	0,06
Cieszyn	Liczba inwestycji realizowanych na podstawie WZ w przeliczeniu na 1000 mieszkańców (średnia 3-letnia)	-0,24	0,22
Zgorzelec	Liczba inwestycji realizowanych na podstawie WZ w przeliczeniu na 1000 mieszkańców (średnia 3-letnia)	0,65	-0,29
Nowy Targ	Liczba inwestycji realizowanych na podstawie WZ w przeliczeniu na 1000 mieszkańców (średnia 3-letnia)	0,44	0,45
Brzeg	Liczba inwestycji realizowanych na podstawie WZ w przeliczeniu na 1000 mieszkańców (średnia 3-letnia)	0,85	-0,25
Myszków	Liczba inwestycji realizowanych na podstawie WZ w przeliczeniu na 1000 mieszkańców (średnia 3-letnia)	0,33	-0,06
Nowa Ruda	Liczba inwestycji realizowanych na podstawie WZ w przeliczeniu na 1000 mieszkańców (średnia 3-letnia)	-0,09	-0,03
Oświęcim	Liczba inwestycji realizowanych na podstawie WZ w przeliczeniu na 1000 mieszkańców (średnia 3-letnia)	0,74	-0,20
Cieszyn	Ludność na 1 km2 powierzchni gminy	0,04	-0,03
Zgorzelec	Ludność na 1 km2 powierzchni gminy	1,35	-0,07
Nowy Targ	Ludność na 1 km2 powierzchni gminy	-0,98	0,03
Brzeg	Ludność na 1 km2 powierzchni gminy	2,34	-0,05
Myszków	Ludność na 1 km2 powierzchni gminy	-1,39	0,02
Nowa Ruda	Ludność na 1 km2 powierzchni gminy	-1,08	0,00
Oświęcim	Ludność na 1 km2 powierzchni gminy	0,17	-0,03
Cieszyn	Długość czynnej sieci gazowej rozdzielczej przypadająca na 100 osób korzystających z sieci (m/osoba)	0,15	0,10
Zgorzelec	Długość czynnej sieci gazowej rozdzielczej przypadająca na 100 osób korzystających z sieci (m/osoba)	0,15	0,11
Nowy Targ	Długość czynnej sieci gazowej rozdzielczej przypadająca na 100 osób korzystających z sieci (m/osoba)	0,12	0,11
Brzeg	Długość czynnej sieci gazowej rozdzielczej przypadająca na 100 osób korzystających z sieci (m/osoba)	0,16	0,11
Myszków	Długość czynnej sieci gazowej rozdzielczej przypadająca na 100 osób korzystających z sieci (m/osoba)	0,15	0,10
Nowa Ruda	Długość czynnej sieci gazowej rozdzielczej przypadająca na 100 osób korzystających z sieci (m/osoba)	0,15	0,10
Oświęcim	Długość czynnej sieci gazowej rozdzielczej przypadająca na 100 osób korzystających z sieci (m/osoba)	0,15	0,10
Cieszyn	Długość czynnej sieci wodociągowej rozdzielczej przypadająca na 100 osób korzystających z sieci (m/osoba)	-0,34	0,05
Zgorzelec	Długość czynnej sieci wodociągowej rozdzielczej przypadająca na 100 osób korzystających z sieci (m/osoba)	0,57	-0,19
Nowy Targ	Długość czynnej sieci wodociągowej rozdzielczej przypadająca na 100 osób korzystających z sieci (m/osoba)	0,66	0,18
Brzeg	Długość czynnej sieci wodociągowej rozdzielczej przypadająca na 100 osób korzystających z sieci (m/osoba)	1,26	0,03
Myszków	Długość czynnej sieci wodociągowej rozdzielczej przypadająca na 100 osób korzystających z sieci (m/osoba)	-0,87	0,01

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO

Nowa Ruda	Długość czynnej sieci wodociągowej rozdzielczej przypadająca na 100 osób korzystających z sieci (m/osoba)	0,54	-0,03
Oświęcim	Długość czynnej sieci wodociągowej rozdzielczej przypadająca na 100 osób korzystających z sieci (m/osoba)	0,33	0,10
Cieszyn	Wpływy JST z tytułu udziału we wpływach BP z PIT przypadające na 1 mieszkańca	1,38	0,33
Zgorzelec	Wpływy JST z tytułu udziału we wpływach BP z PIT przypadające na 1 mieszkańca	2,11	0,12
Nowy Targ	Wpływy JST z tytułu udziału we wpływach BP z PIT przypadające na 1 mieszkańca	-0,28	0,04
Brzeg	Wpływy JST z tytułu udziału we wpływach BP z PIT przypadające na 1 mieszkańca	0,42	0,00
Myszków	Wpływy JST z tytułu udziału we wpływach BP z PIT przypadające na 1 mieszkańca	0,35	0,46
Nowa Ruda	Wpływy JST z tytułu udziału we wpływach BP z PIT przypadające na 1 mieszkańca	-0,74	-0,40
Oświęcim	Wpływy JST z tytułu udziału we wpływach BP z PIT przypadające na 1 mieszkańca	0,83	0,31
Cieszyn	Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto	0,47	0,40
Zgorzelec	Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto	0,88	-0,09
Nowy Targ	Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto	-0,92	-0,09
Brzeg	Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto	0,89	0,45
Myszków	Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto	0,19	0,56
Nowa Ruda	Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto	0,28	0,07
Oświęcim	Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto	1,19	0,25
Cieszyn	Dochody od osób fizycznych z podatku od nieruchomości, rolnego i leśnego przypadające na 1000 osób w wieku od 18 lat	-0,53	0,04
Zgorzelec	Dochody od osób fizycznych z podatku od nieruchomości, rolnego i leśnego przypadające na 1000 osób w wieku od 18 lat	-0,65	-0,01
Nowy Targ	Dochody od osób fizycznych z podatku od nieruchomości, rolnego i leśnego przypadające na 1000 osób w wieku od 18 lat	0,98	0,12
Brzeg	Dochody od osób fizycznych z podatku od nieruchomości, rolnego i leśnego przypadające na 1000 osób w wieku od 18 lat	-1,38	0,06
Myszków	Dochody od osób fizycznych z podatku od nieruchomości, rolnego i leśnego przypadające na 1000 osób w wieku od 18 lat	1,69	0,26
Nowa Ruda	Dochody od osób fizycznych z podatku od nieruchomości, rolnego i leśnego przypadające na 1000 osób w wieku od 18 lat	-1,46	-0,12
Oświęcim	Dochody od osób fizycznych z podatku od nieruchomości, rolnego i leśnego przypadające na 1000 osób w wieku od 18 lat	-0,38	-0,13
Cieszyn	Dochody ogółem przypadające na 1 mieszkańca (średnia 3-letnia)	1,63	-0,15
Zgorzelec	Dochody ogółem przypadające na 1 mieszkańca (średnia 3-letnia)	-1,13	-1,85
Nowy Targ	Dochody ogółem przypadające na 1 mieszkańca (średnia 3-letnia)	0,46	-0,54
Brzeg	Dochody ogółem przypadające na 1 mieszkańca (średnia 3-letnia)	-0,05	0,44
Myszków	Dochody ogółem przypadające na 1 mieszkańca (średnia 3-letnia)	-1,04	-0,12
Nowa Ruda	Dochody ogółem przypadające na 1 mieszkańca (średnia 3-letnia)	-0,68	0,64
Oświęcim	Dochody ogółem przypadające na 1 mieszkańca (średnia 3-letnia)	2,93	1,07
Cieszyn	Udział dochodów własnych w dochodach ogółem (w %) (średnia 3-letnia)	1,24	-0,24
Zgorzelec	Udział dochodów własnych w dochodach ogółem (w %) (średnia 3-letnia)	1,23	0,75
Nowy Targ	Udział dochodów własnych w dochodach ogółem (w %) (średnia 3-letnia)	0,29	0,15
Brzeg	Udział dochodów własnych w dochodach ogółem (w %) (średnia 3-letnia)	0,63	-0,52
Myszków	Udział dochodów własnych w dochodach ogółem (w %) (średnia 3-letnia)	-0,56	0,14
Nowa Ruda	Udział dochodów własnych w dochodach ogółem (w %) (średnia 3-letnia)	-0,14	0,56
Oświęcim	Udział dochodów własnych w dochodach ogółem (w %) (średnia 3-letnia)	1,80	0,15
Cieszyn	Udział dochodów majątkowych w dochodach ogółem (w %) (średnia 3-letnia)	0,73	-1,27

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO

Zgorzelec	Udział dochodów majątkowych w dochodach ogółem (w %) (średnia 3-letnia)	0,91	-3,03
Nowy Targ	Udział dochodów majątkowych w dochodach ogółem (w %) (średnia 3-letnia)	-0,13	-4,10
Brzeg	Udział dochodów majątkowych w dochodach ogółem (w %) (średnia 3-letnia)	0,43	1,58
Myszków	Udział dochodów majątkowych w dochodach ogółem (w %) (średnia 3-letnia)	-0,91	-0,21
Nowa Ruda	Udział dochodów majątkowych w dochodach ogółem (w %) (średnia 3-letnia)	2,82	3,44
Oświęcim	Udział dochodów majątkowych w dochodach ogółem (w %) (średnia 3-letnia)	0,85	0,58
Cieszyn	Poziom finansowania wydatków majątkowych dochodami majątkowymi (w %) (średnia 3-letnia)	3,21	2,83
Zgorzelec	Poziom finansowania wydatków majątkowych dochodami majątkowymi (w %) (średnia 3-letnia)	0,77	0,62
Nowy Targ	Poziom finansowania wydatków majątkowych dochodami majątkowymi (w %) (średnia 3-letnia)	0,31	0,72
Brzeg	Poziom finansowania wydatków majątkowych dochodami majątkowymi (w %) (średnia 3-letnia)	-0,11	-0,67
Myszków	Poziom finansowania wydatków majątkowych dochodami majątkowymi (w %) (średnia 3-letnia)	-1,25	0,53
Nowa Ruda	Poziom finansowania wydatków majątkowych dochodami majątkowymi (w %) (średnia 3-letnia)	1,20	-0,21
Oświęcim	Poziom finansowania wydatków majątkowych dochodami majątkowymi (w %) (średnia 3-letnia)	-0,65	0,50
Cieszyn	Udział wydatków majątkowych w wydatkach ogółem (w %) (średnia 3-letnia)	-0,98	-2,04
Zgorzelec	Udział wydatków majątkowych w wydatkach ogółem (w %) (średnia 3-letnia)	-0,03	-3,54
Nowy Targ	Udział wydatków majątkowych w wydatkach ogółem (w %) (średnia 3-letnia)	-0,21	-4,81
Brzeg	Udział wydatków majątkowych w wydatkach ogółem (w %) (średnia 3-letnia)	0,10	1,77
Myszków	Udział wydatków majątkowych w wydatkach ogółem (w %) (średnia 3-letnia)	0,35	-0,70
Nowa Ruda	Udział wydatków majątkowych w wydatkach ogółem (w %) (średnia 3-letnia)	1,59	2,99
Oświęcim	Udział wydatków majątkowych w wydatkach ogółem (w %) (średnia 3-letnia)	2,30	1,52
Cieszyn	Kwota wydatków majątkowych przypadająca na 1 mieszkańca (średnia 3-letnia)	-0,63	-1,93
Zgorzelec	Kwota wydatków majątkowych przypadająca na 1 mieszkańca (średnia 3-letnia)	-0,20	-2,76
Nowy Targ	Kwota wydatków majątkowych przypadająca na 1 mieszkańca (średnia 3-letnia)	-0,24	-3,55
Brzeg	Kwota wydatków majątkowych przypadająca na 1 mieszkańca (średnia 3-letnia)	0,23	1,38
Myszków	Kwota wydatków majątkowych przypadająca na 1 mieszkańca (średnia 3-letnia)	-0,01	-0,40
Nowa Ruda	Kwota wydatków majątkowych przypadająca na 1 mieszkańca (średnia 3-letnia)	1,36	2,39
Oświęcim	Kwota wydatków majątkowych przypadająca na 1 mieszkańca (średnia 3-letnia)	3,13	1,90
Cieszyn	Relacja kwoty nadwyżki operacyjnej NO pomniejszonej o spłaty długu do kwoty dochodów bieżących (w %) (średnia 3-letnia)	-0,87	-0,42
Zgorzelec	Relacja kwoty nadwyżki operacyjnej NO pomniejszonej o spłaty długu do kwoty dochodów bieżących (w %) (średnia 3-letnia)	-2,29	-3,61
Nowy Targ	Relacja kwoty nadwyżki operacyjnej NO pomniejszonej o spłaty długu do kwoty dochodów bieżących (w %) (średnia 3-letnia)	1,29	0,53
Brzeg	Relacja kwoty nadwyżki operacyjnej NO pomniejszonej o spłaty długu do kwoty dochodów bieżących (w %) (średnia 3-letnia)	-0,16	-0,68
Myszków	Relacja kwoty nadwyżki operacyjnej NO pomniejszonej o spłaty długu do kwoty dochodów bieżących (w %) (średnia 3-letnia)	0,56	-1,22
Nowa Ruda	Relacja kwoty nadwyżki operacyjnej NO pomniejszonej o spłaty długu do kwoty dochodów bieżących (w %) (średnia 3-letnia)	-2,40	-0,29
Oświęcim	Relacja kwoty nadwyżki operacyjnej NO pomniejszonej o spłaty długu do kwoty dochodów bieżących (w %) (średnia 3-letnia)	1,31	1,07
Cieszyn	Kwota nadwyżki operacyjnej NO pomniejszonej o spłaty długu przypadająca na 1 mieszkańca (średnia 3-letnia)	-0,79	-0,44
Zgorzelec	Kwota nadwyżki operacyjnej NO pomniejszonej o spłaty długu przypadająca na 1 mieszkańca (średnia 3-letnia)	-2,05	-2,99

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO

Nowy Targ	Kwota nadwyżki operacyjnej NO pomniejszonej o spłaty długu przypadająca na 1 mieszkańca (średnia 3-letnia)	1,37	0,90
Brzeg	Kwota nadwyżki operacyjnej NO pomniejszonej o spłaty długu przypadająca na 1 mieszkańca (średnia 3-letnia)	-0,19	-0,49
Myszków	Kwota nadwyżki operacyjnej NO pomniejszonej o spłaty długu przypadająca na 1 mieszkańca (średnia 3-letnia)	0,40	-0,63
Nowa Ruda	Kwota nadwyżki operacyjnej NO pomniejszonej o spłaty długu przypadająca na 1 mieszkańca (średnia 3-letnia)	-2,17	-1,05
Oświęcim	Kwota nadwyżki operacyjnej NO pomniejszonej o spłaty długu przypadająca na 1 mieszkańca (średnia 3-letnia)	1,77	1,61
Cieszyn	Suma zobowiązań do spłaty przypadająca na 1 mieszkańca	-0,24	0,70
Zgorzelec	Suma zobowiązań do spłaty przypadająca na 1 mieszkańca	-1,70	-0,34
Nowy Targ	Suma zobowiązań do spłaty przypadająca na 1 mieszkańca	0,32	1,30
Brzeg	Suma zobowiązań do spłaty przypadająca na 1 mieszkańca	0,59	-0,16
Myszków	Suma zobowiązań do spłaty przypadająca na 1 mieszkańca	0,43	-0,18
Nowa Ruda	Suma zobowiązań do spłaty przypadająca na 1 mieszkańca	-1,19	-1,02
Oświęcim	Suma zobowiązań do spłaty przypadająca na 1 mieszkańca	-1,67	-1,52
Cieszyn	Relacja kwoty zadłużenia w danym roku do dochodów ogółem	-0,06	0,72
Zgorzelec	Relacja kwoty zadłużenia w danym roku do dochodów ogółem	-1,96	-0,40
Nowy Targ	Relacja kwoty zadłużenia w danym roku do dochodów ogółem	0,44	1,60
Brzeg	Relacja kwoty zadłużenia w danym roku do dochodów ogółem	0,69	-0,22
Myszków	Relacja kwoty zadłużenia w danym roku do dochodów ogółem	0,24	-0,39
Nowa Ruda	Relacja kwoty zadłużenia w danym roku do dochodów ogółem	-1,25	-0,78
Oświęcim	Relacja kwoty zadłużenia w danym roku do dochodów ogółem	-1,11	-1,35
Cieszyn	Udział wydatków majątkowych na projekty dofinansowane z UE w wydatkach majątkowych ogółem (w %) (średnia 3-letnia)	2,19	-1,05
Zgorzelec	Udział wydatków majątkowych na projekty dofinansowane z UE w wydatkach majątkowych ogółem (w %) (średnia 3-letnia)	1,04	0,98
Nowy Targ	Udział wydatków majątkowych na projekty dofinansowane z UE w wydatkach majątkowych ogółem (w %) (średnia 3-letnia)	0,08	-2,08
Brzeg	Udział wydatków majątkowych na projekty dofinansowane z UE w wydatkach majątkowych ogółem (w %) (średnia 3-letnia)	0,91	2,40
Myszków	Udział wydatków majątkowych na projekty dofinansowane z UE w wydatkach majątkowych ogółem (w %) (średnia 3-letnia)	0,94	1,54
Nowa Ruda	Udział wydatków majątkowych na projekty dofinansowane z UE w wydatkach majątkowych ogółem (w %) (średnia 3-letnia)	2,80	1,92
Oświęcim	Udział wydatków majątkowych na projekty dofinansowane z UE w wydatkach majątkowych ogółem (w %) (średnia 3-letnia)	-0,50	0,03
Cieszyn	Wydatki na kulturę i dziedzictwo narodowe przypadające na 1 mieszkańca	0,84	0,57
Zgorzelec	Wydatki na kulturę i dziedzictwo narodowe przypadające na 1 mieszkańca	-0,09	0,07
Nowy Targ	Wydatki na kulturę i dziedzictwo narodowe przypadające na 1 mieszkańca	-1,11	-0,12
Brzeg	Wydatki na kulturę i dziedzictwo narodowe przypadające na 1 mieszkańca	-0,25	0,51
Myszków	Wydatki na kulturę i dziedzictwo narodowe przypadające na 1 mieszkańca	-1,49	-0,21
Nowa Ruda	Wydatki na kulturę i dziedzictwo narodowe przypadające na 1 mieszkańca	-0,65	0,02
Oświęcim	Wydatki na kulturę i dziedzictwo narodowe przypadające na 1 mieszkańca	2,16	1,24
Cieszyn	Wydatki na kulturę fizyczną, sport i rekreację przypadające na 1 mieszkańca	-0,65	-1,09
Zgorzelec	Wydatki na kulturę fizyczną, sport i rekreację przypadające na 1 mieszkańca	0,82	-3,52
Nowy Targ	Wydatki na kulturę fizyczną, sport i rekreację przypadające na 1 mieszkańca	0,39	-2,65
Brzeg	Wydatki na kulturę fizyczną, sport i rekreację przypadające na 1 mieszkańca	0,22	0,45
Myszków	Wydatki na kulturę fizyczną, sport i rekreację przypadające na 1 mieszkańca	-0,33	0,06

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO

Nowa Ruda	Wydatki na kulturę fizyczną, sport i rekreację przypadające na 1 mieszkańca	0,18	-0,09
Oświęcim	Wydatki na kulturę fizyczną, sport i rekreację przypadające na 1 mieszkańca	5,73	4,73
Cieszyn	Współczynnik skolaryzacji brutto dla szkół podstawowych (%)	0,69	0,37
Zgorzelec	Współczynnik skolaryzacji brutto dla szkół podstawowych (%)	1,33	0,37
Nowy Targ	Współczynnik skolaryzacji brutto dla szkół podstawowych (%)	-0,27	0,33
Brzeg	Współczynnik skolaryzacji brutto dla szkół podstawowych (%)	-0,56	0,09
Myszków	Współczynnik skolaryzacji brutto dla szkół podstawowych (%)	-1,50	-0,55
Nowa Ruda	Współczynnik skolaryzacji brutto dla szkół podstawowych (%)	-2,12	-0,48
Oświęcim	Współczynnik skolaryzacji brutto dla szkół podstawowych (%)	-0,66	-0,85
Cieszyn	Liczba uczniów w szkołach zawodowych do liczby osób w tej grupie wiekowej (%)	0,47	0,22
Zgorzelec	Liczba uczniów w szkołach zawodowych do liczby osób w tej grupie wiekowej (%)	0,00	-0,13
Nowy Targ	Liczba uczniów w szkołach zawodowych do liczby osób w tej grupie wiekowej (%)	1,99	-0,27
Brzeg	Liczba uczniów w szkołach zawodowych do liczby osób w tej grupie wiekowej (%)	-0,91	-0,03
Myszków	Liczba uczniów w szkołach zawodowych do liczby osób w tej grupie wiekowej (%)	-1,18	-0,11
Nowa Ruda	Liczba uczniów w szkołach zawodowych do liczby osób w tej grupie wiekowej (%)	-0,92	0,41
Oświęcim	Liczba uczniów w szkołach zawodowych do liczby osób w tej grupie wiekowej (%)	0,30	-0,28
Cieszyn	Udział liczby miejsc w przedszkolach do liczby dzieci w wieku 3-6 lat (%)	0,75	-0,96
Zgorzelec	Udział liczby miejsc w przedszkolach do liczby dzieci w wieku 3-6 lat (%)	1,72	0,95
Nowy Targ	Udział liczby miejsc w przedszkolach do liczby dzieci w wieku 3-6 lat (%)	-0,58	0,30
Brzeg	Udział liczby miejsc w przedszkolach do liczby dzieci w wieku 3-6 lat (%)	-0,08	-0,16
Myszków	Udział liczby miejsc w przedszkolach do liczby dzieci w wieku 3-6 lat (%)	-0,94	-0,63
Nowa Ruda	Udział liczby miejsc w przedszkolach do liczby dzieci w wieku 3-6 lat (%)	-2,32	-0,42
Oświęcim	Udział liczby miejsc w przedszkolach do liczby dzieci w wieku 3-6 lat (%)	0,34	-0,20
Cieszyn	Liczba mieszkań na 1000 mieszkańców	-0,08	-0,02
Zgorzelec	Liczba mieszkań na 1000 mieszkańców	1,48	0,06
Nowy Targ	Liczba mieszkań na 1000 mieszkańców	-1,54	-0,14
Brzeg	Liczba mieszkań na 1000 mieszkańców	1,16	0,06
Myszków	Liczba mieszkań na 1000 mieszkańców	0,17	-0,08
Nowa Ruda	Liczba mieszkań na 1000 mieszkańców	1,30	-0,04
Oświęcim	Liczba mieszkań na 1000 mieszkańców	1,59	0,07
Cieszyn	Liczba zamieszkałych lokali komunalnych na 1000 mieszkańców	1,15	-0,09
Zgorzelec	Liczba zamieszkałych lokali komunalnych na 1000 mieszkańców	-0,33	0,00
Nowy Targ	Liczba zamieszkałych lokali komunalnych na 1000 mieszkańców	-0,91	0,01
Brzeg	Liczba zamieszkałych lokali komunalnych na 1000 mieszkańców	0,83	-0,27
Myszków	Liczba zamieszkałych lokali komunalnych na 1000 mieszkańców	-0,72	-0,04
Nowa Ruda	Liczba zamieszkałych lokali komunalnych na 1000 mieszkańców	4,43	1,40
Oświęcim	Liczba zamieszkałych lokali komunalnych na 1000 mieszkańców	0,38	0,07
Cieszyn	Liczba mieszkań oddanych do użytkowania na 1000 ludności (średnia 3-letnia)	-0,63	-0,31
Zgorzelec	Liczba mieszkań oddanych do użytkowania na 1000 ludności (średnia 3-letnia)	-0,68	-0,21
Nowy Targ	Liczba mieszkań oddanych do użytkowania na 1000 ludności (średnia 3-letnia)	0,32	0,49
Brzeg	Liczba mieszkań oddanych do użytkowania na 1000 ludności (średnia 3-letnia)	-0,13	0,44

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO

Myszków	Liczba mieszkań oddanych do użytkowania na 1000 ludności (średnia 3-letnia)	-0,43	0,04
Nowa Ruda	Liczba mieszkań oddanych do użytkowania na 1000 ludności (średnia 3-letnia)	-1,08	-0,36
Oświęcim	Liczba mieszkań oddanych do użytkowania na 1000 ludności (średnia 3-letnia)	-0,48	-0,36
Cieszyn	Powierzchnia nowobudowanych mieszkań przypadająca na mieszkańca w wieku 25-34 lata	-0,31	-0,04
Zgorzelec	Powierzchnia nowobudowanych mieszkań przypadająca na mieszkańca w wieku 25-34 lata	-0,52	-0,53
Nowy Targ	Powierzchnia nowobudowanych mieszkań przypadająca na mieszkańca w wieku 25-34 lata	0,91	0,51
Brzeg	Powierzchnia nowobudowanych mieszkań przypadająca na mieszkańca w wieku 25-34 lata	-0,54	0,38
Myszków	Powierzchnia nowobudowanych mieszkań przypadająca na mieszkańca w wieku 25-34 lata	0,02	-0,08
Nowa Ruda	Powierzchnia nowobudowanych mieszkań przypadająca na mieszkańca w wieku 25-34 lata	-1,02	-0,35
Oświęcim	Powierzchnia nowobudowanych mieszkań przypadająca na mieszkańca w wieku 25-34 lata	-0,65	-0,43
Cieszyn	Kwota wypłaconych dodatków mieszkaniowych w przeliczeniu na 1 lokal mieszkalny w zasobach mieszkaniowych ogółem	-0,79	-1,02
Zgorzelec	Kwota wypłaconych dodatków mieszkaniowych w przeliczeniu na 1 lokal mieszkalny w zasobach mieszkaniowych ogółem	-1,06	-0,58
Nowy Targ	Kwota wypłaconych dodatków mieszkaniowych w przeliczeniu na 1 lokal mieszkalny w zasobach mieszkaniowych ogółem	-1,01	-0,86
Brzeg	Kwota wypłaconych dodatków mieszkaniowych w przeliczeniu na 1 lokal mieszkalny w zasobach mieszkaniowych ogółem	0,26	-0,14
Myszków	Kwota wypłaconych dodatków mieszkaniowych w przeliczeniu na 1 lokal mieszkalny w zasobach mieszkaniowych ogółem	-0,07	0,31
Nowa Ruda	Kwota wypłaconych dodatków mieszkaniowych w przeliczeniu na 1 lokal mieszkalny w zasobach mieszkaniowych ogółem	-0,06	-0,85
Oświęcim	Kwota wypłaconych dodatków mieszkaniowych w przeliczeniu na 1 lokal mieszkalny w zasobach mieszkaniowych ogółem	0,59	-0,13